

INCIPIT PREFATIO
III. EUANGELIORUM.

LORES
FVISSE

QUI EVANGELIA

SCRIPSERUNT ILLUCAS

euangelista testatur dicens.

Quoniam quidem multi conati

sunt ordinare narrationem rerum

que in nobis complete sunt. sicut

tradiderunt nobis qui ab initio ipsi

viderunt sermonem & ministraverunt ei.

& perseverantia usque ad presens tempus moni

menta declarant. que aduersus auctoribus

edita diuersarum heresum fuisse principia.

ut est illud iuxta egyptios & thomam & mat

thiam & bartholomeum. duodecim quoque aposto

lorum & basilidis atque appellis. ac reliquorum quos

enumerare longissimum est. Cum hoc tantum

in presentiarum necesse sit dicere. extitisse quosdam

qui sine spiritu & gratia dei conati sunt ordinare ma

gis narrationem quam hystorie texere ueritatem.

Quibus iure potest illud propheticum coaptari. Ite

qui prophetant de corde suo. qui ambulant post

spiritum suum. qui dicunt. hec dicit dominus & dominus

153^a

für die Miniaturen (Mosaik)
vgl. den Codex aureus

Cod. lat.
23343

Miniaturen u. Initialen
gleich

in Cod. c. pict. 31 = 18005
Ellinga

Cod. pict. 23 = Clm 828

{ aus 31 ist 23
aus 23 ist ^{Clm} 163^a copiert

verwandt unter sich, aber
aus 31 copiert sind
c. pict. 29 u. 33

Festa in quibus Abbas sollemnter cantat Officium:
Indec etiam Euangeliorum quae cantantur solent
in eiusmodi sollemnibus Festiuitatibus.

1. Inuitus Dñi nři T. A. I. P.	Euangelium: In principio erat: folio 134. Scdm Joan
2. Circumcisio Xpi	Euangel: Postquam consummati sunt: folio 85. scdm Lucam 1 Cap: 1
3. Baptisma Dñi	Cum natus esset IHS: folio 2. scdm Matthaeum
4. Purificatio B. Mariae	Postquam impleti sunt dies: 86 Lucam 1 cap.
Festum S. Benedicti Abbis	Eccc nos reliquimus cūa. 29. Matthaeu 19 cap
Cena Domini. Inuincionalis B. Mariae	Mors est Anglus: 87. Lucam 1 cap.
Resurrectio Xpi	Ante diem Festum Pascha. 157. Joan: 11 cap.
Inuentio S. Crucis	Maria Magdalene et al. 77 Marcu 13 cap.
Ascensio Dñi	Erat homo ex Phariseis. 137. Joan. 2 cap.
Dedicatio Ecclesie	Recumbentibus Undecim: 78. Marcu 13 cap.
Pentecostes. Euangelium	Ingressus IHS perambulabat 118 Lucam 17 cap.
Festum SS. Trinitatis.	Si quis diligit me: Scdm 159 Joan: 11 cap.
Corporis Xpi.	Amen dico uobis: 151 Joan: 9 cap.
Petrus et Paulus Apostoli.	Cum uenerit Paraclytus: 161. Joan: 12 cap.
Commemoratio S. Benedicti	Caro mea uere est cibus. 145 Joan: 6 cap.
Assumptio B. Mariae.	Venit IHS in partes Cae: 24. Matthaeu 15 cap.
Translationis S. Anastasiae	Nemo Lucernam accendit 106 Lucam 11 cap.
Natiuitatis B. Mariae.	Intrauit IHS in quiddam: 109 Lucam 10 cap.
Michaelis Archangelis	Simile est reg: Caelo: x. Virg: 37. Matthaeu 25 cap.
Omnia Sanctorum.	Liber generationis IHV: Xpi: 1. Matthaeu 1 cap.
	Accesserunt discipuli ad IHV: 25. Matthaeu 18
	Videns IHS turbas: 5. Matthaeu 23

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the quality of the paper.

REGIA
SISACENSIS

Handwritten text, likely bleed-through from the reverse side of the page. The text is mostly illegible due to fading and the quality of the paper.

INCIPIT PREFATIO
III. EUANGELIORUM.

LORES
FVISSE

QUI EVANGELIA

SCRIPSERUNT ILLUCAS

euangelista testatur dicens.

Quoniam quidem multi conati

sunt ordinare narrationem rerum

que in nobis complete sunt. sicut

tradiderunt nobis qui ab initio ipsi

viderunt sermonem & ministraverunt ei.

& perseverantia usque ad presens tempus moni

menta declarant. que aduersis auctoribus

edita diuersarum heresum fuisse principia.

ut est illud iuxta egyptios & thomam & mat

thiam & bartholomeum. duodecim quoque aposto

lorum & basilidis atque appellis. ac reliquorum quos

enumerare longissimum est. Cum hoc tantum

in presentiarum necesse sit dicere. extitisse quosdam

qui sine spiritu & gratia dei conati sunt ordinare ma

gis narrationem quam hystorie texere ueritatem.

Quibus iure potest illud propheticum coaptari. Ite

qui prophetant de corde suo. qui ambulant post

spiritum suum. qui dicunt. hec dicit dominus & dominus

non misit eos. De quibus & saluator in euangelio
iohannis loquitur. Omnes qui ante me uenerunt
fures fuerunt & latrones. Qui uenerunt. non
qui missi sunt. Ipse enim ait. Veniebant. & ego
non mittebam eos. In uenientibus presumptio
timoris. in missis obsequium scrutatus est.

Acclesia aut quae supra petram dñi uoce funda
ta est. quam introduxit rex in cubiculum suū.
& ad quam pforamen descensionis occulte misit
manum suam similis dammule binnuloq. cer
uorum. quatuor flumina paradysi in se conuerti
ant. quatuor angulos & anulos habet. p quos
quasi arca testamenti & custos legis dñi legis
mobilibus uoluitur. Primus omnium matheus
est publicanus cognomento leui. qui euangelii
in iudea hebreo sermone edidit. ob eorum uel
maxime causam qui in ihm crediderant ex iudeis.
& nequaquam legis umbrā succedente euangelii
ueritatem seruabant. Secundus marcus interpret
apostoli petri & alexandrine ecclesie primus ep̄s.
qui dñm quidem saluatorem ipse non uidit. sed
ea quae magistrum audierat predicantem iuxta
fidem magis gestorum narrauit quam ordinem.
Tertius lucas medicus natione syrus antiochensis
cuius laus in euangelio. qui & ipse discipulus
apostoli pauli in achayae bithyniaeque partibus uolu
men condidit. quaedam altius repetens. & ut ipse

22
in premio conficitur audita magis quam uisa de
scribens. Ultimus iohannes apostolus & euan
gelista quem ihc amauit plurimum. qui supra
pectus dñi recumbens purissima doctrinarum
fluenta potauit. & qui solus de cruce meruit au
dire. ecce mater tua. Is cum esset in asia & iam
tunc hereticorum semina pullularent eberinthe
& hebionis & ceterorum qui negant xpm in car
ne uenisse. quos & ipse in epistola sua anti xpos
uocat. & apostolus paulus frequenter percutit. h
coactus est ab omnib; pene tunc asiæ epis. & mul
tarum ecclesiarum legationibus de diuinitate
saluatoris altius scribere. & ad ipsum ut ita dicam
di uerbum non tam audaci quam felici temeritate
prumpere. ut ecclesiastica narrat hystoria. cum
a fratrib; cogretur ut scriberet. ita facturum se re
spondisse. si indicto ieiunio in commune omnes
dñm precarentur. Quo expleto. reuelatione satu
ratus in illud premium celo ueniens fructuauit.
In principio erat uerbum. & uerbum erat apud
dñm. & dñs erat uerbum. hoc erat in principio apud
dñm. Hec igitur quatuor euangelia multo ante
predicta ezechielis quoq; uolumen pbat. in quo
prima uisio ita contextitur. Et in medio sicut
similitudo quatuor animalium. & uultus corū
facies hominis. & facies leonis. & facies uituli.
& facies aquile. Prima hominis facies mattheum

significat. qui quasi de homine exorsus est scribere. Liber generationis ihu xpi filii dauid filii abraham. Secunda marcum. in quo uox leonis in deserto rugientis auditur. Vox clamantis in deserto parat uiam dñi. rectas facit semitas eius. Tercia uultu. que euangelistam lucam a zacharia sacerdote sumpsisse inuicium prefigurat. Quarta iohannem euangelistam. qui assumpti pennis aquile & ad altiora festinans de uerbo dñi disputat. Cetera que sequuntur in eundem sensum perficiunt. Crura eorum recta & pennati pedes. & quocumq; sps ibat ibant & non reuertebantur. & dorsa eorum plena oculis. & scintille ac lampades in medio discurrentes. & rota in rotam. & in singulis quatuor facies. Unde & apocalypsis iohannis post expositionem uiginti quatuor seniorum qui tenentes cytharas & fialas adorant agnum dñi introducit fulgura & tonitrua. & septem sps discurrentes. & mare uitrum. & quatuor animalia plena oculis dicens. Animal primum simile leoni. & secundum simile uultu. & tertium simile homini. & quartum simile aquile uolanti. Et post paululum. plena inquit erant oculis. & requiem non habebant die ac nocte dicentia. Sēs. sēs. sēs dñs dñs omps qui erat & qui est. & qui uenturus est. Quibus cunctis pspi-
cuc ostenditur quatuor tantum euangelia debere

32
suscipi. & omnes apocriforum nenas mortuis ma-
gis hereticis quam ecclesiasticis uiuis canendas.

**Epistola Ieronimi. Beato p[re]s-
bitero Damaso Ieronimus.**

QUUM OPUS ME

FACERE COGIS EXISTERE. UT
post exemplaria scripturarum toto
orbe dispersa quasi quidam arbiter
sedeam. & quia inter se uariant que

sunt illa que cum græca consentiant ueritate decernā.
Pius labor sed periculosa presumptio iudicari de
ceteris ipsum ab omnibus iudicandum. sensu mu-
tare linguam. & canescentem iam mundum ad
inicia retrahere paruulorum. Quis enim doctus
pariter uel indoctus cum in manus uolumen as-
sumpsit. & a salua quam semel inbibit uiderit
discrepare quod lectitat. non statim erumpat in
uocem me falsarium. me clamans esse sacrilegum.
qui audeam aliquid in ueteribus libris addere.
mutare. corrigere. Aduersus quam inuidiam
duplex causa me consolatur. quod & tu qui sum-
mus sacerdos es fieri iubes. & uerum non esse quod
uariat & iam maledicorum testimonio comprobatur.
Si enim latinis exemplaribus fides est adhibenda.
respondeant quibus tot sunt exemplaria pene
quot codices. Sin autem ueritas est querenda
de pluribus. cur non ad græcam originem reuer-

tenis. ea que uel auiciosis interpretibus male
edita. uel apertis promptoribus impertitis emendata
peruersius. uel aliter uis dormitantibus. aut ad
dita sunt. aut multa corrigimus. Neque uero
ego de ueteris nunc discepto testamenti quod
alex senioribus angream linguam uersum ter
cio gradu ad nos usque puenit. Non quero quid
aquila. quid symmachus sapiant. quare theo
donon inter nouos & ueteris medius incedat.

14955 Sit illa uerba interpre- tatio quam apostoli
plauierunt. De nouo nunc loquor testamento
quod grecum esse non dubium est ex cepto mat-
theo apostolo. qui primus in iudea euangelium
xpi hebraicis litteris edidit. hoc certe cum uniu-
serrimone discordat. & diuersos riuulorum trami-
tes ducit. uno de fontibus querendus est. Prætermit-
to eos codices quos aluciano & cyscio nuncupa-
tos paucorum hominum asserit pueris conuentiono-
quibus utiq; nec in ueteri instrumento post sep-
tuaginta interpretis emendare quid licuit. nec
in nouo. p̄fuit emendasse. cum multarum gentium
linguis scriptura ante translata doceat falsa esse
que addita sunt. Igitur hæc p̄sens p̄faciuncula
pollicetur quatuor tantum euangelia. quorum
ordo iste est. mattheus marcus lucas iohannes.
codicem grecorum emendata collatione. sed
ueterum que ne multum alectionis latine con-

72
suetudine discrepant ita calamo imperitimus
ut his tantum que sensum videbantur mutare
correctis reliqua manere puteremur ut fuerant.
Canones quoque quos eusebius cesariensis episcopus alex-
andrinum secutus ammonium indecens nume-
ros ordinavit sicut in greco habentur expressim.
Quod si quis de curiosis noluerit nosse que in euangelii
vel eadem vel in eadem sola sunt eorum distinctione cognoscant.
Magnus siquidem hic in nostris codicibus error in-
eluctum dum quod in eadem re alius euangelista
plus dixit in alio quia minus putaverunt addi-
derunt vel dum eundem sensum alius aliter ex-
pressit ille qui unum eorum primum legit
ad eius exemplum ceteros quoque est manere emen-
dandos. Unde accidit ut apud nos mixta sint om-
nia & in marco plura lucę atque mathei. Rursum
in mattheo iohannis & marci & in ceteris reliquor-
um que in aliis propria sunt inveniuntur. Cum itaque
canones legeris qui subiecti sunt confusions erro-
re sublato & similia omnium scies & singulas sua
queque restitues. In canone primo concordant
quatuor matheus marcus lucas iohannes. In se-
cundo tres matheus marcus lucas. In tertio tres
matheus iohannis iohannis. In quarto tres matheus
marcus iohannes. In quinto duo matheus lucas.
In sexto duo matheus marcus. In septimo duo
matheus iohannes. In octavo duo lucas marcus.

In nono duo. lucas iohannes. In decimo propria unus
quisque que non habentur in alius ediderunt.
Singularis uero euangelus ab uno incipiens usque ad
finem librorum dispar numerus adersere. Hic
nigro colore prescriptus sub se habet alium ex minio
numcrum discolorum qui ad decem usque. pcedens
indicat prior numerus in quo sit canone requi
rendus. Cum igitur aperto codice uerbi gratia
illud siue illud capitulum scire uolueris cuius
canonis sit. statim ex subiecto numero doceberis.
& reuertens ad principia in quibus canonum est
distincta congeries. eodemque statim canone ex ti
tulo frontis inuenito illum quem querebas nume
rum eiusdem euangeliste qui & ipse ex inscriptio
ne signatur inuenies. atque cunctis ceterorum tra
nitibus inspectis. quos numeros regione habeas
adnotabis. Et cum scieris. reuertere ad uolumina
singulorum. & sine mora repertis numeris quos
ante signaueras repperies. & loca in quibus uel
eadem uel uerba dixerunt. OPTO UT IN XPO VA
LEAS. ET MEMINERIS MEI BEATISSIME PAPA.

GUSTABIUS CAPPIANO FRI IN DNO

SALUTEM.

EX EODEN

ALEXANDRINUS MAGNO STUDIO

atque industria unum nobis per quatuor
euangelis dereliquit. Namque trium euangeliorum.

sensus exceptos omnes similes contentusq. matthei
euangelio quasi ad unum congestos adnexuit.
ita ut eorundem quantum ad tenorem p[er]tiner
lectionis sequens iam stilus interruptus esse ui
deatur. Verum ut siluo corpore siue textu ceteroq.
hoc est euangelium p[ro]pria & familiaria loca in
quibus eadem similiterq. dixerunt scire possis ac
uerit discernere accepta occasione ex p[re]dicti uiri stu
dio alia ratione decem numero tibi titulos de
signavi. Quorum primus quatuor in se continet
numeros in quibus similia ab universis dicta sunt.
mattheo. marco. luca. iohanne. Secundus in quib.
tres. matheus. marcus. lucas. Tertius in quibus
tres. matheus. lucas. iohannes. Quartus in quibus
tres. matheus. marcus. iohannes. Quintus in quib.
duo. matheus. lucas. Sextus in quibus duo. matheus.
marcus. Septimus in quibus duo. matheus. iohannes.
Octavus in quibus duo. marcus. lucas. Nonus in
quibus duo. lucas. iohannes. Decimus in quibus
singuli de quibusdam p[ro]prie scripserunt. Et qui
dem subiectorum titulorum idem argumentum
clara uero eorum narratio hec est. Et enim p[er] singula
loca euangeliorum quidam numerus uidetur
appositus paulatim incipiens a primo. deinde
secundo. postremo tres. & p[er] ordinem librorum
finem usq. p[er]grediens. Itaq. p[er] singulos numeros
supputatio p[er] minui distinctionem inuenitur.

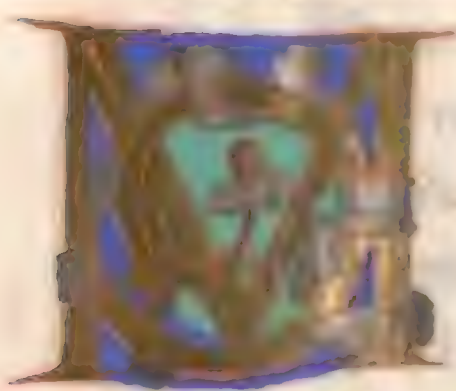
incerta. significans eum decem titulis appositus
numerus dinoscitur. ueluti siquidem primum
certum est in primo siue in secundo. & eodem mo
do usq. ad decem. Si igitur euolutis uno quali
cumq. de quatuor euangelis eulibet capitulo
uelis insistere & reserere qui similia dixerint. & loca
propria agnoscere singulorum in quibus eadem sunt
plocuti eiusdem sensus quem tenes. relegens. pposi
tum numerum. questumq. cum titulo quem
demonstrat tituli subnotatio. continuo scire pote
ris ex superscriptionibus quas in fronte notatas in
uenies. qui aut quot de his que inquiris similia
dixerint. Ut mens etiam ad reliqua euangelia per
eundem numerum quem contines. uidebis appo
sitos p singulos numeros. itaq. et in suis scriptisq.
locis similia dixisse repperies.

S IERONIMVS DAMASCVS PATRI
CIENDUM ETIAM NOTAN
DUM QUAM IGNARUM EX SIMILITUDINE
numeratorum error inuoluit. quod sicut
in subnotatione canonum distinctorum.
in eamone quolibet tres euangeliste bis uel ter uel
quater aut etiam amplius eundem numerum p
ordinem habuerunt adnotatum. & quartus con
trario discrepans. quod id quod tres illi in eo loco
secul dixerint. quartus tenens in corpore uolunt
in sui ponit. quatenus diversi numeri in eius

canone positi sunt. contra predictorum numerorum
continua similitudines. Item si in uno quolibet
eorum aut etiam duobus ibidem in canone nume-
rus bis ter aut eo amplius repperiatur in ordine
collocatus & disparis inveniatur in ceteris dubium
non erit quod id quod illius illorumue canones
numris bis ter repetitum ab his in volumine die
tum sit. alteri uero eorum totiens in uno atq; eo
dem sensu loquantur. quotiens preterea crunt in
numerorum adnotatione distanti. Hoc & in
omnium. viii. canonum collatione seruabitur.
ceterum in x. quo. propria singulorum tantummodo
continetur. non potest contra id comparatio
esse quod solum est. *OPUS ULIXPO VALIAS.*

semel

INCIPIT. P. LOGVS SY LIA

EVANGELII MATHEI.

ATHEVS EXIU

DIA SICUT IN ORDINE PRIMVS.

PONITUR. ITA EVANGELIUM IN IUDEA

primus scripsit. cuius uocatio addm ex publica
nis actibus fuit. duorum in generatione xpi
principia presumens. unus cuius prima circum
cisio in carne. alterius cuius secundum cor electio
fuit. & ex utrisq; in patribus xpc. Sicq; quaterna
rio numero triformiter posito. principium acce
dendi fide in electionis tempus porrigens & ex
electione usq; ad transmigrationis diem dirigens.

atq; a transmigrationis die usq; in xpm defini-
tis. derursam aduentus dñi ostendit generati-
onem. ut & numero satisfaciens & tempori. & se
quod esset ostenderet. & di in se opus monstrans
etiam in his quorum genus posuit xpi operantis
a principio testimonium non negaret. Quarum
omnium rerum. tempus. ordo. numerus. dispo-
sicio vel ratio quod fidei necessarium est ds xpc
est. qui factus est ex muliere. factus sub lege. natus
ex uirgine. passus in carne. omnia in cruce fixit.
ut triumphans eam in semetipso resurgens in
corpore. & patris nomen in patrib; filio. & filii
nomen patri restituens in filiis. sine principio. sine
fine ostendens unum se cum patre esse. quia unus ē.
In quo euangelio utile est desiderantibus dñm sic
prima uel media uel perfecta cognoscere. ut & uo-
cationem apostoli & opus euangelii. & dilectionē
di in carne nascentis p̄ universa legentes intelli-
gant. atq; id in eo in quo adprehensi sunt. & app-
bendere expectant recognoscant. Nobis enim hoc
in studio argumenti fuit. & fidem facere rei trade-
re. & operantis di intellegendam diligenter esse
dispositionem querentibus non tacere.

Explicit Prologus

I N C I P I U N T . C A P I T U L A .

- I** **N**ATIUITAS XPI. MAGI CUM MUNERIBUS VENIUNT.
& ioseph ab angelo p[re]sum[ptum] ammonitus cum puero
& matre eius in egyptum fugit. infantes interficiuntur.
- II.** **R**EXITUS ihu ex egypto in nazareth. de baptismo. ut iohis
moritane. de xpi baptismo. etc.
- III.** **I**hu post ieiunium xl dierum & xl noctuum temptatur
a diabolo. petrum & andream iacobum & iohannem
piscatores conuocat. & circue[n]s galileam varios
languores hominum curat.
- IIII.** **B**eatitudo & cetera mandata. idest de homicidio. de
oblatione. de adultério. de oculo vel manu eruen-
da. uxorem nisi ob adultériu[m] ñ dimittendam. de iuramen-
tis. de oculo & dente. inimicos diligendos. de elemosinis.
- V.** **O**ratio. ieiunium. de thesauro in celum. lucernam corpori
esse oculum. & non posse duob[us] dominis seruire. nec
cogitandum de esca & uestimento. uel trilibus & lilus
agri & sollicitudine dici.
- VI.** **N**on esse iudicandum. de festuca & trabe in oculo. de marga-
ritante porcos. petendum querendum. & pulsandum.
de pseudo p[ro]phetis. quia non omnis qui dicit mihi dñe
dñe intrabit in regnum celorum. de domo edificata
super petram uel barenam.
- VII.** **D**escendens de monte leysum mund. etc. puerum centurio
mis paraliticum curat. socrum petri a febribus liberat.
de plurimis curis. & scriba uolens se sequi dicit non habe-
re filium hominis ubi caput reclinat. atq[ue] ut alios relicto

patris corpore sequantur precepta.

- VIII.** **I**nnauitum dormientem excitant discipuli ut impellat
sedaret. & mitti gentium demonia eiet.
- IX.** **V**bi paraliticus lectum fert. mattheum conuocat. ac pharisei
murmurantibus de continuo publicanorum dicit non
esse opus sanis medicum. discipulis iohannis interrogan-
tibus quare non ieiunarent discipuli eius parabolam pan-
is & scissurę & utrum uini ponit. filiam principis mor-
tuum uadit suscitare mulierem apflumio liberat. cecus cecum
aperiuntur. surdum & mutum demonium eiectum. &
in principe demoniorum id facere dicitur.
- X.** **Q**uodcum apostolos pmitit cum omni doctrina. ac dicit
quod non uenit pacem mittere in terram sed gladium.
- XI.** **I**ohannes de carcere ad ihm mittit. & ihs de iohanne ad turbam
loquitur. atq; in ter. p. ciuitates que penitentiam non age-
runt. confessio ihu. ad patrem. & iugum dñi leue esse.
- XII.** **D**iscipuli spicas uellunt. manum aridam sanat. hominem
a demonio. cecum & mutum curat. & in principe demo-
norum id facere opinantes destruit. phariseis petentibus
uincę & minutarium signum ponit. matrem & fratres spernit.
- XIII.** **S**edens in nauicula ihs turbis parabolas exponit. id est se-
minantis semen centesimum sexagesimum & tricesimum.
de zizania in tritico. de grano sinapis. de fermento abscon-
dito in farina. & exsoluit parabolas zizaniorum discipulis.
parabolas de th. clauo in agro. de bona margarita. de tre-
misso in mare. p. b. tam in patria sua sine honore esse.
- XIV.** **D**e iohannis capite in disco. de quinque panibus & duobus piscibus.

inquinq; milia viros. ihc supra mare ambulat. & petru
alleuat. & in terra gressus multos languores curat.

XV. De manib; lauandis. & de his que de ore exiunt quia con
quinant non que intrant in hominem. filiam mulieris
syrophenis adormomo curat. & secus mare galilee elo
dos cecos & mutos sanat.

XVI. De septem panib; & paucis piscib; & quatuor mil hominu.
de signo iohannis pphet. de fermento phariseorum. de
episcopatu petri quem interpretat & dicit. crucem suam
tollere debere unumquemq; qui uelit dnm sequi. &
dicit non uisuros quosdam mortem. donec uideant
filium hominis in regno suo uenire.

XVII. In monte cum moyses & helia apparit. & uox de celo ad
eum. unde descendentes heliam iam uenisse & non esse
susceptum manifestat. puerum lunaticum sanat. &
de fide ut granum sinapis docet. de st. m. morte piscis.

XVIII. De humilitate sicut puerum. & de manu & pede. & oculo
eruendo. & nec minimu scandalizari quorum angelos
faciem patris in celis semp uideri testatur. correptione futurū
quod indulgeri debeat alterutrū usq; septuagies septies.

XVIII. Qui conseruum suum ppter denarios centum suffocat. uxo
rem non debere dimitti. & de eumuchis infantis non esse
attendos a benedictione. diuitem difficile intrare in reg
nam celorum. & centuplu accepturu q omnia si renunciauerit.

XX. De primis nouissimos fieri. parabolam operariorum in uinea
conductorum. de filiis zebedei. & de primis accubitis
cene. de duobus cecis secus uiam sedentibus.

XXI. **D**efina & pullo eius & ubi nummularios eiecit de templo
clamantibus pueris osanna de ficu que arida facta est
interrogatur inquit potest hęc facere ipse interrogat
de iohannis baptisate & sub iungens parabolam homi
nis qui filios suos in vineam mittit & quod publicani
& meretrices in regno dei multos sacerdotes & scribas suis pedibus

XXII. **P**arabola de uincitoribus qui interficiunt ad se missos parabola
ubi invitati contempnunt ueniunt ad nuptias.

XXIII. **D**e inscriptione & imagine cesaris de muliere que uo
cabatur fornicatrix apbariseis interrogat eos de xpo eius
filius sit & ad discipulos ut que pharisei dicunt fiant sed
que faciunt non fiant.

XXIV. **I**ncipit scribas & phariseos de psalterio de uiramento de
canelo & culice & calice & catino lauando & monumentis
de albatibus & monumentis prophetarum & aliis multis
ierusalem hierusalem de struetura templi & signis nouissimis
dierum & diebus breuiatis de pseudo xpis de pseudo
prophetis de aduentu saluatoris & occasu elementorum
de decem uirginibus de talentis de ouibus adextreis & hec de
sinistris & de operibus eorum.

XXV. **D**e consilio iudeorum de comprehendo ihu de muliere
que unguento perfudit ihm iudas primum petit ut tradat
ihm ceterum de iuda traditore suo ad discipulos loquitur obla

XXVI. **P**etrus dicit quod tertio pullorum eam abnegaturus
tunc esset orationes ihu ad patrem iudas ihm osculo
tradidit & petrus auriculam absceidit ihu falsis testibus
condemnatur & illudatur petrus tertio abnegat & la

II-
XXVI

crimatur. ibe pilato traditur. & iudas laqueo se suspen-
dit. de agro figuli. iudicium pilati. & de barabba latrone.
passio ihu & sepultura & resurrectio eius. itemq. manda-
ta & doctrina eius de lubrisimo.

85
& meretricis in regno dei multos sacerdotum & scribarum in perditionem.
XXIII. **P**arabola de uirginitate qui interficiunt ad se emisso: parabola
ubi inuitati contempnunt uenire ad nuptias.

XXIII. **I**n inscriptione & imagine cesaris. de muliere que uenerat
fratres impietatis phariseis interrogat eos de christo cui
filius sit. & ad discipulos ut que pharisei dicunt fiant sed
que faciunt non fiant.

XXV. **I**nterpretatur scribas & phariseos de perditione. de uanamento. de
camelo & culice & calice & catino lauando. & monumentis
de albanis & monumentis prophetarum & aliis multis.
Ierusalem hierusalem. de structura templi & signis nouissimis.
dicunt. & diebus breuiatis. de pseudo christis. de pseudo
prophetis. de aduentu saluatoris & occasione elementorum.
de decem uirginibus. de talentis. de ouibus adexteras & hebras
ad sinistras & de operibus eorum.

XXVI. **D**e consilio iudeorum. de comprehendendo iesum. de muliere
que unguento perfudit iesum. iudas premium petit ut tradat
iesum. etiam de iuda traditore suo ad discipulos loquitur obla-

XXVII. **P**etro dicit quod tertio pullorum cantu abnegaturus
cum esset. orationes iesu ad patrem. iudas iesum osculo
tradidit. & petrus auriculam abscedit. iesus falsis testibus
condemnatur & illudatur. petrus tertio abnegat & sa-

			
MATH	MARC	LVG	IOHS
iiii	ii	xiii	x
xi	iii	x	vi
xviii	iiii	x	xviii
xxv	v	xviii	xxviii
xxxii	vi	xxv	xxv
xlvi	vii	xxviii	xlvi
lxx	viii	xxv	xlvi
xcviii	ix	xxviii	xcviii
xcviii	x	xcviii	xcviii
xcviii	xi	xcviii	xcviii
xcviii	xii	xcviii	xcviii
xcviii	xiii	xcviii	xcviii
xcviii	xiiii	xcviii	xcviii
xcviii	xv	xcviii	xcviii
xcviii	xvi	xcviii	xcviii
xcviii	xvii	xcviii	xcviii
xcviii	xviii	xcviii	xcviii
xcviii	xix	xcviii	xcviii
xcviii	xx	xcviii	xcviii
xcviii	xxi	xcviii	xcviii
xcviii	xxii	xcviii	xcviii
xcviii	xxiii	xcviii	xcviii
xcviii	xxiiii	xcviii	xcviii
xcviii	xxv	xcviii	xcviii
xcviii	xxvi	xcviii	xcviii
xcviii	xxvii	xcviii	xcviii
xcviii	xxviii	xcviii	xcviii
xcviii	xxix	xcviii	xcviii
xcviii	xxx	xcviii	xcviii
xcviii	xxxi	xcviii	xcviii
xcviii	xxxii	xcviii	xcviii
xcviii	xxxiii	xcviii	xcviii
xcviii	xxxiiii	xcviii	xcviii
xcviii	xxxv	xcviii	xcviii
xcviii	xxxvi	xcviii	xcviii
xcviii	xxxvii	xcviii	xcviii
xcviii	xxxviii	xcviii	xcviii
xcviii	xxxix	xcviii	xcviii
xcviii	xl	xcviii	xcviii
xcviii	xli	xcviii	xcviii
xcviii	xlii	xcviii	xcviii
xcviii	xliiii	xcviii	xcviii
xcviii	xliiiii	xcviii	xcviii
xcviii	xlv	xcviii	xcviii
xcviii	xlvi	xcviii	xcviii
xcviii	xlvii	xcviii	xcviii
xcviii	xlviii	xcviii	xcviii
xcviii	xlvix	xcviii	xcviii
xcviii	cl	xcviii	xcviii
xcviii	cli	xcviii	xcviii
xcviii	clii	xcviii	xcviii
xcviii	cliii	xcviii	xcviii
xcviii	cliiii	xcviii	xcviii
xcviii	clv	xcviii	xcviii
xcviii	clvi	xcviii	xcviii
xcviii	clvii	xcviii	xcviii
xcviii	clviii	xcviii	xcviii
xcviii	clvix	xcviii	xcviii
xcviii	clx	xcviii	xcviii
xcviii	clxi	xcviii	xcviii
xcviii	clxii	xcviii	xcviii
xcviii	clxiii	xcviii	xcviii
xcviii	clxiv	xcviii	xcviii
xcviii	clxv	xcviii	xcviii
xcviii	clxvi	xcviii	xcviii
xcviii	clxvii	xcviii	xcviii
xcviii	clxviii	xcviii	xcviii
xcviii	clxix	xcviii	xcviii
xcviii	clxx	xcviii	xcviii
xcviii	clxxi	xcviii	xcviii
xcviii	clxxii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxiii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxiiii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxv	xcviii	xcviii
xcviii	clxxvi	xcviii	xcviii
xcviii	clxxvii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxviii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxix	xcviii	xcviii
xcviii	clxxx	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxi	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxiii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxiiii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxv	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxvi	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxvii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxviii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxix	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxx	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxi	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxiii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxiiii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxv	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxvi	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxvii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxviii	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxix	xcviii	xcviii
xcviii	clxxxxx	xcviii	xcviii

Two facing pages from a medieval manuscript, likely a calendar or liturgical book, featuring large decorated initials and text columns.

Left Page:

- Initials:** Large decorated initials 'M' and 'A' in blue and red, with green and gold filigree.
- Text:** Columns of text in a Gothic script, likely Latin, with some words in red ink (rubrication).
- Decorations:** A large green vine-like filigree on the left margin and a blue and gold filigree on the right margin.
- Top Illustration:** An archway containing a figure (possibly a saint or angel) and a dog, set against a background of blue and red.
- Bottom Illustration:** A small figure (possibly a saint or angel) at the bottom center, flanked by red and gold filigree.

Right Page:

- Initials:** Large decorated initials 'M' and 'A' in blue and red, with green and gold filigree.
- Text:** Columns of text in a Gothic script, likely Latin, with some words in red ink (rubrication).
- Decorations:** A large green vine-like filigree on the left margin and a blue and gold filigree on the right margin.
- Top Illustration:** An archway containing a figure (possibly a saint or angel) and a dog, set against a background of blue and red.
- Bottom Illustration:** A small figure (possibly a saint or angel) at the bottom center, flanked by red and gold filigree.

Stm atatum

St. I.
LXXIII.
I. x. iii. v.

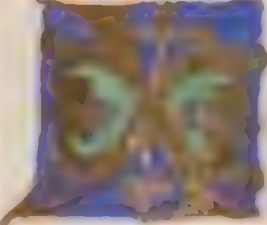
A braham genuit ysaac. ysaac autem genuit iacob.
Iacob autem genuit iudam & fratres eius. iudas
autem genuit phares & Zura de thamar. phares
autem genuit elrom. elrom autem genuit arum.
arum autem genuit aminadab. aminadab
autem genuit naasson. Naasson autem genuit
salmon. salmon autem genuit booz de raab.
booz autem genuit obeth ex ruth. obeth autem
genuit iesse. Iesse autem genuit dauid regem.
dauid autem rex genuit salomonem ex ea quae
fuit uriac. Salomon autem genuit roboam.
roboam autem genuit abia. Abia autem genuit
asa. asa autem genuit iosephath. Iosephath
autem genuit ioram. ioram autem genuit oziam.
Ozias autem genuit ioatham. ioatham autem ge
nuit iehozabab. Iehozabab autem genuit iotham.
iotham autem genuit manasson. Manasses autem
genuit ammon. ammon autem genuit iosiam.
iosias autem genuit iechoniam & fratres eius in
transmigratione babilonis. Et post transmi
grationem babilonis iechonias genuit salathiel.
salathiel autem genuit zorobabel. zorobabel au
tem genuit abiud. Abiud autem genuit dia
chim. diachim autem genuit ior. Ior autem
genuit sadoch. sadoch autem genuit achim.
achim autem genuit eliud. eliud autem genuit

11
et alar. Et alar autem genuit mathan. mathan
autem genuit iacob. iacob autem genuit
ioseph uirum marie. de qua natus est iuevo
qui uocatur xp̄ictus. ~

Om̄
34 Omnes ergo generationes ab abel cum usq; ad da-
uid generationes xiiii. & ad dauid usq; ad trans-
migrationem babilonis generationes xiiii. &
a transmigratione babilonis usq; ad xp̄m gene-
rationes quatuordecim.

PLAUTE GENERALI

Om̄
35 sic erat. Cum esset desponsata mater eius
maria ioseph. ante quam conuenirent in-
uenta est in utero habens de sp̄u sc̄o.

Om̄
36 Ioseph autem uir eius cum esset iustus & nollet
eam traducere. uoluit occulte dimittere eam.
Hec autem eo cogitante. ecce angelus dñi in som-
nis apparuit ei dicens. Ioseph fili dauid. noli
timere accipere mariam coniugem tuam. Quod
enim in ea natum est. de sp̄u sc̄o est. Pariet autem
filium. & uocabis nomen eius is̄m. Ipse enim sal-
uum faciet populum suum a peccatis eorum.
Hoc autem totum factum est. ut adimpleretur
quod dictum est a dño p̄ prophetam dicentem.
Ecce uirgo in utero habebit & pariet filium. &
uocabunt nomen eius emmanuel quod est
interpretatum nobiscum d̄s. Exurgens autē

ioseph. a somno. fecit sicut ei precepit angelus domini.
Et accepit conjugem suam. & non cognoscebat
eam donec peperit filium suum primogenitum.
& uocauit nomen eius iherusalem.

Cum autem in bethleem iudae indicibus herodis regis. ecce
magi ab oriente uenerunt hierosolimam dicentes.
Ubi est qui natus est rex iudeorum. Vidimus
enim stellam eius in oriente. & uenimus adorare
eum. Audiens autem herodes rex turbatus est.
& omnis hierosolima cum illo. Et congregans
omnes principes sacerdotum & scribas populi.
sciscitabatur ab eis ubi xpc nasceretur.

id. v.
i. vii.
i. lxxi.

At illi dixerunt ei. In bethleem iudae. Sic enim
scriptum est per prophetam. Et tu bethleem terra
iuda. nequaquam minima es in principibus iuda.
ex te enim exiet dux qui regat populum meum
israhel.

id. vi.
i. viii.
i. lxxii.

Tunc herodes clam uocatis magis. diligenter didicit
ab eis tempus stelle quae apparuit eis. Et mittens
illos in bethleem dixit. Ite. & interrogate diligen-
ter de pueris. & cum inueneritis renunciate mihi
ut & ego ueniens adorem eum. Qui cum audissent
regem. abiierunt. Et ecce stella quam uiderant
in oriente antecedebat eos usque dum ueniens
staret supra ubi erat puer. Uidentes autem stellam.

gausi sunt gaudio magno valde.
Et intrantes domum inuenerunt puerum
cum maria matre eius. Et proeidentes adora
uerunt eum. Et apertis thesauris suis obtule
runt ei munera aurum & myrram. Et re
sponso accepto in somnis ne redirent ad hero
dem. per aliam viam reuersi sunt in regionem
suam. Qui cum recessissent. ecce **ANGELUS**
dñi apparuit in somnis ioseph dicens. Surge
& accipe puerum & matrem eius & fuge in
egyptum. & esto ibi usq; dum dicam tibi. Futu
rum est enim. ut herodes querat puerum ad p
dendum eum. Qui consurgens. accepit puerum
& matrem eius nocte & recessit in egyptum. &
erat ibi usq; ad obitum herodis. ut adimpleretur
quod dictum est adñō per pphetam dicentem.
Ex egypto uocaui filium meum. Tunc herodes
videns quoniam illusius esset amagis. iratus est
valde. & mittens occidit omnes pueros qui erant
in bethleem & in omnibus finibus eius ab annu
& infra. secundum tempus quod exquisierat ama
gis. Tunc adimpletum est. quod dictum est per
bithemiam pphetam dicentem. Vox in Rama
audita est. plorantis & ululantis multis. Rachel
plorans filios suos. & noluit consolari quia
non sunt.

SEVNGTO AVTEM

herode. ecce angelus dñi apparuit in
sommis ioseph in egypto dicens. Surge
& accipe puerum & matrem eius & uade in terrā
israhel. Defuncti sunt enim. qui querebant animā
pueri. Qui surgens. accepit puerum & matrem
eius & uenit in terram israhel. Audiens autem
quod herodes regnaret in iudea pro herode pa
tre suo. timuit ille ire. Et ammonitus in somnis
secessit in partes galilee & ueniens habitauit in
ciuitate que uocatur nazareth. ut adimpleretur
quod dictum est p prophetas. quō nazareus
vocabitur.

De vii
L. vii
In
c. vii

IN DIEBUS AUTEM illis.
Veni iohannes baptista. predicans in deserto iu
deae & dicens. Poenitentiam agite. ad ppinqua
bit enim regnum celorum.

De vii
L. vii
In
c. vii
De vii
L. vii
In
c. vii

Hic est enim. qui dictus est per eliam. pphetam
dicentem. Uox clamantis in deserto. parate uiam
dñi. rectas facite semitas eius.
Ipsē autem iohannes habebat uestimentum de pilis
camelorum. & zonam pelliciam circa lumbos suos.
Esca autem eius erat locuste & mel siluestre.
Tunc exiit ad eum iherosolima & omnis iudea.
& omnis regio circa iordanem. Et baptizabantur
ab eo in iordane. confitentes peccata sua.

U idens autem multos phariseorum & sadduceorum
uenientes ad baptismum suum. dixit eis. Proge
nies uiperarum. quis demonstrauit uobis fugere
a facie ira. Facite ergo fructum dignum poe
nitentie. & ne uelitis dicere intra uos. patrem
habemus abraham. Dico enim uobis. quoniam
potens est deus de lapidibus istis suscitare filios
abrahę. Iam enim securis ad radicem arborum
posita est. Omnis ergo arbor que non facit fruc
tum bonum. excidetur & in ignem mittetur.

E go quidem uos baptizo in aqua in poenitentia. i.
qui autem post me uenturus est fortior me est.
cuius non sum dignus calciamenta portare. Ipse
uos baptizabit in spiritu sancto & igni.

C uius uentilabrum in manu sua. & per mundabit
artem suam. & congregabit triticum suum in
horreum. paleas autem comburet igni in ex
tinguibili.

T unc uenit ihesus a galilea in iordanem ad
iohannem. ut baptizaretur ab eo. Iohannes autem
prohibebat eum dicens. Ego autem debeo baptizari.
& tu uenis ad me. Respondens autem ihesus. dixit
ei. Sine modo. sic enim decet nos adimplere om
nem iusticiam. Tunc dimisit eum.

B aptizatus autem ihesus. confestim ascendit de aqua.
Et ecce aperti sunt ei celi. & uidit spiritum dei

descendentem sicut columbam. & uenientem
super se. Et ecce uox de celis dicens. Hic est
filius meus dilectus. in quo mihi complacui.

VNU IHC DVCTUS EST

III

est in desertum aspu. ut temptaretur a diabolo.

Et cum ieiunasset quadraginta diebus
& quadraginta noctibus. postea esurit.

Et accedens temptator. dixit ei. Si filius di
ci. dic ut lapides isti panes fiant. Qui respon
dens. dixit. Scriptum est. non in pane solo
uiuit homo. sed in omni uerbo quod procedit
de ore di. Tunc assumpsit eum diabolus in sanctam
ciuitatem. & statuit eum super pinna celum
templi. & dixit ei. Si filius di ci. mitte te deor
sum. Scriptum est enim. Quia angelis suis man
dauit de te. & in manibus tollent te. ne forte
offendas ad lapidem pedem tuum. At illi hic
rursus. Scriptum est. non temptabis dominum deum
tuum. Iterum assumpsit eum diabolus in
montem excelsum ualde. & ostendit ei omnia
regna mundi & gloriam eorum. & dixit illi.
Hec omnia tibi dabo. si cadens adoraueris me.
Tunc dicit ei ihc. Uade satanas. Scriptum est
enim. dominum deum tuum adorabis. & illi soli seruias.
Tunc reliquit eum diabolus. & ecce angeli access
erunt & ministrabant ei.

Cum autem audisset ihc quod iohannes traditus
esset. secessit in galileam.

Et relictā ciuitate nazareth. uenit & habitauit
in capharnaum maritimum in finibus zabulon
& neptalim. ut adimpleretur quod dictum est
per isaiam prophetam. Terra zabulon & terra nep
talim. uia maris trans iordanem galilee gentium.
populus qui sedebat in tenebris lucem uidit
magnam. & sedentibus in regione umbre mor
tis. lux orta est eis.

Exinde cepit ihc predicare & dicere. Poenitentiam
agite. ad propinquabit enim regnum celorum.

AMBVLANS AUTEM IN MARI
maris galilee uidit duos fratres symonem qui
uocatur petrus & andream fratrem eius mitten
tes rete in mare. Erant enim piscatores.

Et ait illis. Venite post me & faciam uos fieri
piscatores hominum. At illi continuo relictis
retibus. secuti sunt eum.

Et procedens inde uidit alios duos fratres. iacobum
zebedei & iohannem fratrem eius in nauis cum
zebedeo patre eorum reficientes retia sua. & uo
cauit eos. Illi autem statim relictis retibus &
patre secuti sunt eum.

Et circuebat ihc totam galileam docens in synago
gis eorum. & predicans euangelium regni. &

sanans omnem languorem & omnem infirmita-
tem in populo. Et abiit opinio eius in totam
syriam & obtulerunt ei omnes male habentes
varius languoribus & tormentis comprehensos
& qui demonia habebant & lunaticos & para-
lyticos & curauit eos. Et secuti sunt cum tur-
be multa de galilea & decapoli & de hierosolymi
& de iudea & de transiordani.

Beatus
Matth.

QUANDO IESUS AUIT TER-
ras. ascendit in montem. Et cum sedis-
set accesserunt ad eum discipuli eius.

Beatus
Matth.

Et aperiens os suum docebat eos dicens. Beati
qui miseres.

Beatus
Matth.

Beati miseres. quoniam ipsi possidebunt terram.
O cmi qui lugent. quoniam ipsi con-
solabuntur.

Beatus
Matth.

Beati qui esuriunt & sitiunt iusticiam. quoniam
ipsi saturabuntur.

Beatus
Matth.

Ocmi misericordes. quoniam ipsi misericordiam
consequentur. Beati mundo corde. quoniam

Beatus
Matth.

ipsi deum uidebunt. Beati pacifici. quoniam filii
dei uocabuntur. Beati qui persecutionem patiun-
tur propter iusticiam. quoniam ipsorum est regnum celorum.
Beati qui cum maledixerint uobis & persecuti uos
fuerint & dixerint omne malum aduersum
uos mentientes. propter me. Gaudeat & exultate.

quoniam merces vestra copiosa est in celis. Sic enim
persecuti sunt prophetas qui fuerunt ante vos.

Matth
II
den
Liber

Vos estis sal terre. Quod si sal euenerit in quo
salietur ad nihilum ualeat ultra nisi ut mittatur
foras & conculcetur ab hominibus.

Matth
II
den
Liber

Vos estis lux mundi. Non potest ciuitas abscondi
supra montem posita neque accendunt lucernam
& ponunt eam sub modio sed super candelabrum
ut luceat omnibus qui in domo sunt. Sic luceat
lux uestra coram hominibus ut uideant uestra bona
opera & glorificent patrem uestrum qui in celis est.

Matth
II
den

Nolite putare quoniam ueni soluere legem aut
prophetas. Non ueni soluere sed adimplere.

Matth
II
den
Liber

Amen quippe dico uobis donec transierit celum
& terra iota unum aut unus apex non preteribit
a lege donec omnia fiant.

Matth
II
den
Liber

Qui ergo soluerit unum de mandatis istis minimis
& docuerit sic homines minimus uocabitur in
regno celorum. Qui autem fecerit & docuerit
hic magnus uocabitur in regno celorum.

DICO ENIM VOBIS. QUIA NISI
abundauerit iusticia uestra plusquam scripturarum
& phariseorum non intrabitis in regnum celorum.
Audistis quia dictum est antiquis. Non occides.
Qui autem occiderit reus erit iudicio. Ego
autem dico uobis quia omnis qui irascitur

fratri suo. reus erit iudicio. Qui autem dixerit
fratri suo richa. reus erit concilio. Qui autem
dixerit fratri suo geheme ignis. Si ergo
offeris munus tuum ad altare & ibi recordatus
fueris quia frater tuus habet aliquid aduersum
te relinque ibi munus tuum ante altare & uade
de prius reconciliare fratri tuo & tunc uenies
offerre munus tuum.

Ex xxvi
Lc lxi

Esto conscientia aduersario tuo cito dum es in
uia cum eo. ne forte tradat te aduersarius iudici.
& iudex tradat te ministro & in carcerem mittari.
Amen dico tibi. non exies inde donec reddas
nouissimum quadranten.

Ex xxvii
Lc lxi

Audistis quia dictum est antiquis. non mechabe
ris. Ego autem dico uobis. quoniam omnis qui
uiderit mulierem ad concupiscendam eam. cum
mechatus est eam in corde suo. Quod si oculus
tuus dexter scandalizat te. erue eum & pice
abste. Expedit enim tibi ut perdat unum mem
brum tuorum. quam totum corpus tuum mit
tatur in gehennam. Et si dextera manus tua
scandalizat te. abscide eam & pice abste. Ex
pedit enim tibi ut perdat unum membrum
tuorum. quam totum corpus tuum eat in ge
hennam. Dictum est autem. quicumque dimise
rit uxorem suam. det illi libellum repudii.

Ego autem dico uobis quia omnis qui dimiserit uxorem suam excepta causa fornicationis facit eam inechari. Et qui dimissionem duxerit ad ultimum. Iterum audistis quia dictum est antiquis. Non perurabis. Reddes autem domino iuramenta tua. Ego autem dico uobis non iurare omnino. neque per celum quia thronus dei est. neque per terram quia scabellum est pedum eius. neque per iherosolimam quia ciuitas est magni regis. neque per caput tuum iuraueris quia non potes unum capillum album facere aut nigrum. Sit autem sermo uir. est est. non non. Quod autem his abundantius est. amalo est. Audistis quia dictum est oculum pro oculo. dentem pro dente. Ego autem dico uobis non resistere malo.

*Exeplum
v
61m*
Sed si quis te perussit in dextram maxillam tuam prebe illi & alteram. Et ei qui uult tecum iudicio contendere & tunicam tuam tollere. dimitte ei & pallium.

*Exeplum
v
61m*
Et quicumque te in gulum uiderit nolle passum. uade cum illo alia duo. Qui petit a te da ei. & uolenti mutuari a te ne auertaris.

Audistis quia dictum est. diliges proximum tuum. & odies inimicum tuum. Ego autem dico uobis. Diligite inimicos uros. benefacite his qui oderunt uos. & orate pro persequentibus & calumni

amibus uos: ut sitis filii patris ur̄i qui in celis
est: qui solem suum oriri facit sup̄ bonos & ma-
los: & pluit sup̄ iustos & iniustos.

Si enim diligitis eos qui uos diligunt: quam
mercedem habebitis? Nonne & publicani hoc
faciunt? Et si salutauertis fratres uros tantū:
quid amplius facitis? Nonne & ethnici hoc
faciunt? Et si ita ergo uos perfecti sicut & pater
uester celestis perfectus est.

Attendite ne iusticiam ur̄am faciatis coram homi-
nibus: ut uideamini ab eis. Alioquin mercedē
non habebitis apud patrem ur̄m qui in celis est.
Cum ergo facis elemosinam noli tuba canere:
aut te sicut hypocrite faciunt in synagogis &
in uicis: ut honorificentur ab hominibus. Amen
dico uobis: receperunt mercedem suam. Tu autē
faciente elemosinam: nesciat sinistra tua quid
faciat dextera tua: ut sit elemosina tua in abscon-
so: & pater tuus qui uidet in absconso: reddet tibi.

DE VMORATIS NON

Qui sicut hypocrite qui amant in synago-
gis & in angulis platiarum stantes orare:
ut uideantur ab hominibus. Amen dico uobis:
receperunt mercedem suam. Tu autem cum orabi-
mura in cubiculum tuum: & clauso ostio tuo ora
patrem tuum in absconso: & pater tuus qui uidet

in abscondito reddet tibi.

Orautes autem nolite multum loqui sicut ethnici.
Putant enim quod in multiloquio suo exau-
diantur. Nolite ergo assimilari eis. Scit enim
pater vester quid opus sit vobis ante quam petitis
eum. Sic ergo vos orabimini.

PATER NOSTER QUI ES IN CÆLIS
es. sanctificetur nomen tuum. Veniat regnum
tuum. Fiat voluntas tua sicut in celo & in terra.
Panem nostrum super substantiam da nobis hodie.
Et dimitte nobis debita nostra sicut & nos dimittimus
debitoribus nostris. Et ne nos inducas in
temptationem.

Si enim dimiseritis hominibus peccata eorum
dimittet & vobis pater vester celestis delicta vestra.
Si autem non dimiseritis hominibus nec pater
vester dimittet peccata vestra.

CUM AUTEM ICIUNAS
nolite fieri sicut hypocritæ tristes. Exterminant
enim facies suas ut pareant hominibus ieiunan-
tes. Amen dico vobis quia receperunt mercedem
suam. Tu autem cum ieiunas unge caput
tuum & faciem tuam lava ne videaris homini-
bus ieiunans sed patri tuo qui est in abscondito &
pater tuus qui videt in abscondito reddet tibi.
Nolite thesaurizare vobis thesauros in terra ubi

crugo & tinea demolitur: & ubi fures effodiunt
& furantur.

Thesauri
v
habent

Thesauri. ite autem uobis thesauros in celo: ubi
neq: crugo neq: tinea demolitur: & ubi fures
non effodiunt nec furantur. Vbi enim est the
saurus tuus: ibi est & cor tuum.

Thesauri
v
habent

Quia corpus tuum est oculus tuus. Si fuerit
oculus tuus simplex: totum corpus tuum luci
dum erit. Si autem oculus tuus nequam fuerit:
totum corpus tuum tenebrosum erit. Si ergo
lumen quod intus est tenebre sunt: ipse tenebre
quantus erunt.

Thesauri
v
habent

NEMO POTEST DVOBVS

dominis seruire: aut enim unum odio habebit
& alterum diligit: aut unum sustinebit & alter
rum contemnet. Non potestis deo seruire & mamone.

Thesauri
v
habent

Ideo dico uobis: ne solliciti sitis anime uite quid
manducetis: neq: corpori uestro quid induamini.
Nonne anima plus est quam cseca: & corpus plus
quam uestimentum? Respicite uolatilia celi
quoniam non serunt neq: metunt: neq: congre
gant in horrea: & pater uester celestis pascit illa.
Nonne uos magis pluris estis illis? Quis autem
uirum cogitans potest adicere ad staturam suam
cubitum unum? Et de uestimento quid solli
citi estis? Considerate lilia agri quomodo cres

eunt non laborant neque necunt. Dico autem vobis.
 quoniam nec salomon in omni gloria sua co-
 operatus est sicut unum existis. Si autem fenum
 agri quod hodie est & cras in eulum mitter-
 ds sic uestit. quanto magis vos minime fidei.
 Nolite ergo solliciti esse dicentes. quid mandu-
 cabimus. aut quid bibemus. aut quo opere-
 mur. Hec enim omnia gentes inquirunt.
 Sed enim pater ur̄. quia his omnibus indigetis.
 Querite ergo primum regnum di & iusticiam
 eius. & hec omnia adicientur vobis. Nolite ergo
 solliciti esse in crastinum. Crastinus enim dies
 sollicitus erit sibi ipse. Sufficit dici malicia sua.

NOLITE IUDICARE. VT NON
 iudicemini. In quo enim iudicio iudica-
 ueritis iudicabimini. Et in qua mensura
 mensi fueritis. ita etiam mensuri eritis.

Quid autem uidet festucam in oculo fratris tui. &
 trabem in oculo tuo non uidet. Aut quomodo
 dicis fratri tuo. sine cicula festucam de oculo
 tuo. & ecce trabe est in oculo tuo. Hypocrita.
 ecce primum trabem de oculo tuo. & tum uidebis
 eicere festucam de oculo fratris tui.

Nolite dare sc̄m canibus. neque mittatis margaritas
 uas ante porcos. ne forte conculcent eas pedibus
 suis. & conuersi disrumpant uos.

Mat.
L. 11.

Petite & dabitur uobis. querite & inuenietis. pul-
sate & aperietur uobis. Omnis enim qui petit
accipit. & qui querit inuenit. & pulsam aperi-
etur. Aut quis est ex uobis homo. quem si petierit
filius suus panem. numquid lapidem porriget
illi. Aut si pisces petierit. numquid serpentem
porriget ei. Si ergo uos cum sitis mali nostis bona
dare filiis uris. quanto magis pater ur qui in celis
est dabit bona petentibus se.

Mat.
L. 12.

Omnia ergo quaecumque uultis ut faciant uobis homi-
nes. & uos facite eis. Hec est enim lex & prophet.

Mat.
L. 13.

Innate per angustam portam. quia lata porta &
spaciosa uia que ducit ad perditionem. & multi sunt
qui intrant per eam. Quam angusta porta & arcta
uia que ducit ad uitam. & pauci sunt qui in-
ueniunt eam.

Mat.
L. 14.

A**D****E****N****D****I****C****E****A****B****E****A****N****S****I****S****P****R****O**
phetis qui ueniunt ad uos in uestimentis ouium.
intrinsecus autem sunt lupi rapaces. A fructibus
eorum cognoscetis eos.

Mat.
L. 15.

Numquid colligunt de spinis uinas. aut de tribu-
lis ficus.

Mat.
L. 16.

Sic omnis arbor bona fructus bonos facit. mala
autem arbor. fructus malos facit. Non potest
arbor bona fructus malos facere. neque arbor ma-
la fructus bonos facere. Omnis arbor que non

facit fructum bonum. excidetur & in ignem
mittitur. Igitur ex fructibus eorum.
cognoscetis eos.

Non omnis qui dicit mihi dñe dñe intrabit in
regnum celorum. sed qui facit uoluntatem
patris mei qui in celis est. ipse intrabit in regnū
celorum.

Multi dicent mihi nulla die. dñe dñe nonne in
nomine tuo pphetauimus. & in tuo nomine
demonia eiecimus. & in tuo nomine uirtutes
multas fecimus. Et tunc confitebor illis quia
numquam nouimus. discedite. ame qui opera
mini iniquitatem.

Omnis ergo qui audit uerba mea hec & facit ea.
assimilabitur uiro sapienti. qui aedificauit
domum suam supra petram. & descendit pluuia.
& uenerunt flumina. & flauerunt uenti. &
irruerunt in domum illam. & non cecidit. fun
data enim erat supra petram. Et omnis qui au
dit uerba mea hec & non facit ea. similis erit uiro
stulto. qui aedificauit domum suam super harenā.
& descendit pluuia. & uenerunt flumina. & fla
uerunt uenti. dirruerunt in domum illam. &
cecidit. & fuit uina eius magna. V

I factum est cum consummasset ihc uerba
hec. admirabantur turbe sup doctrinā eius.

¶
¶
¶
¶

Erat enim docens eos sicut potestatem ha-

CUM AUTEM descendisset de monte secuti
sunt eum turbe multe. Et ecce leprosus
ueniens adorabat eum dicens. Domine si vis
potes me mundare. Et extendens manum
tigit eum ihc dicens. Volo mundare.
Et confestim mundata est lepra eius. Et ait
illi ihc. Vide nemini dixeris sed uade often-
de te sacerdoti & offer munus quod precepit
moyses in testimonium illis.

¶
¶
¶
¶

Cum autem introisset capharnaum accessit ad
eum centurio rogans eum & dicens. Domine pu-
er meus iacet in domo paralyticus & male
torquetur. Et ait illi ihc. Ego ueniam &
curabo eum. Et respondens centurio ait.
Domine non sum dignus ut intres sub tectum
meum sed tantum dic uerbe & sanabitur
puer meus. Nam & ego homo sum sub po-
testate habens sub me milites & dico huic
uade & uadit & alii ueni & uenit & seruo
meo fit hoc & facit. Audien autem ihc mi-
ratus est & sequentibus se dicit. Amen dico
uobis non inueni tantam fidem in israhel.

¶
¶
¶

Dico autem uobis quod multi ab oriente & oc-
cidente ueniunt & recumbent cum abraham

& ysaac & iacob in regno celorum. filii autem
regni eiciuntur in tenebras exteriores. ibi erit
fletus & stridor dentium.

Et dixit ihs centurioni. Vade & sicut credi-
disti. fiat tibi. Et sanatus est puer in illa hora.

ET CUM VINISSET ihs in domum petri. vidit
socrum eius iacentem & febri tentam. Et
tangit manum eius & dimisit eam febris.
Et surrexit & ministrabat eis. Vespere autem
facto. obtulerunt multos demonia habentes
& ciebat spiritus uerbo & omnes male
habentes curauit. ut adimpleretur quod dic-
tum est per isaiam prophetam dicentem. Ipse in-
firmitates nostras accepit & egrotationes porta-
uit. Videns autem ihs turbas multas circum-
se. iussit ire trans fretum.

Et accedens unus scriba. ait illi. Magister. sequar-
te. quocumque ieris. Et dicit ei ihs. Vulpes fo-
ueas habent & uolucres celi nidos. filius autem
hominis non habet ubi caput suum reclinet.
Alius autem de discipulis eius ait illi. Domine.
permittit me primum ire & sepelire patrem meum.
Ihs autem ait illi. Sequere me & dimitte mor-
tuos sepelire mortuos suos.

ET ASCENDENTE EO
in nauiculam secuti sunt eum discipuli

eius. Et ecce motus magnus factus est in mari. ita ut nauicula operiretur fluctibus. Ipse uero dormiebat. Et accesserunt. & suscitauerunt eum dicentes. Domine. salua nos perimus. Et dicit eis. Quid timidi estis modice fidei? Tunc surgens imperauit uentis & mari. & facta est tranquillitas magna. Porro homines mirati sunt dicentes. Qualis est hic. quia uenti & mare obediunt ei. Et cum puenissent transfretum in regionem gerasenorum. occurrerunt ei duo habentes demonia de monumentis exeuntes seu nimis. ita ut nemo possit transire per uiam illam. Et ecce clamauerunt dicentes. Quid nobis & tibi ih̄u fili di. uenisti huc ante tempus torquere nos? Erat autem non longe ab illis grex porcorum multorum pascens. Demones autem rogabant eum dicentes. Si ei sis nos mitte nos in gregem porcorum. Et ait illis. Ite. At illi exeuntes abierunt in porcos. Et ecce impetu abiit totus grex p̄ preceptis in mare. & mortui sunt in aquis. Pastores autem fugerunt. & uenientes in ciuitatem nuntiauerunt omnia. & de his qui demonia habuerant. Et ecce tota ciuitas exiit obuiam ih̄u. & uiso eo rogabant ut in eis faceret signa & uirtutes. Et ait illis. Non habeo potestatem in uobis. sed in uoscu-
as finibus eorum.

ET ASCENDENS IN
 nauiculam transiit. & uenit in
 ciuitatem suam. Et ecce offerebant ei paraly-
 ticum. iacentem in lecto. Et uidens ih̄c fidē
 illorum. dixit paralytico. Confide fili. re-
 mittuntur tibi peccata tua. Et ecce quidā
 describis. dixerunt intra se. Hic blasphematur.
 Et cum uidisset ih̄c cogitationes eorum
 dixit. Ut quid cogitatis mala in cordib; ur̄is.
 Quid est facilius dicere. dimittuntur tibi pec-
 cata. aut dicere surge & ambula. Ut sciatis
 autem quoniam filius hominis habet potes-
 tatem in terra dimittendi peccata. tunc ait
 paralytico. Surge tolle lectum tuum. & uade
 in domum tuam. Et surrexit. & abiit in do-
 mum suam. Videntes autem turbę timuerunt.
 & glorificauerunt dñm. qui dedit potestatem
 talem hominibus.

Et cum transiret inde ih̄c. uidit hominem seden-
 tem in throno mattheum nomine. & ait illi.
 Sequere me. Et surgens. secutus est eum.

Et factum est discumbente eo in domo. ecce mul-
 ti publicani & peccatores uenientes discumbe-
 bant cum ih̄u & discipulis eius. Et uidentes
 pharisei. dicebant discipulis eius. Quare cum
 publicanis & peccatoribus manducat magister
 Iur.

Matth.
 9. 1.
 L. 1. 1.

Matth.
 9. 1.
 L. 1. 1.

Matth.
 9. 1.
 L. 1. 1.

Mat.
9.
11.
L. 1.

At ihc audiens ait. Non est opus ualentibus me
dicari. sed male habentibus. Euntēs autem disci
te quid est. misericordiam uolo & non sacri
fium. Non enim ueni uocare iustos sed pecca
tores. Tunc accesserunt ad eum discipuli io
hannis dicentes. Quare nos & pharisei ieiuna
mus frequenter. discipuli autem tui non ieu
nant. Et ait illis ihc. Numquid possunt
filii sponsi lugere quamdiu cum illis est spon
sus. Venient autem dies cum auferatur ab eis
sponsus. & tunc ieiunabunt. Nemo autem
inmittit commissuram panni rudis in uesti
mentum uetus. tollit enim plenitudinem eius
a uestimento. & peior scissura fit. Neque mittis
uinum nouum in utres ueteres. alioquin rum
puntur utres & uinum effunditur & utres
perunt. sed uinum nouum in utres nouos
mittant. & ambo conseruantur.

Mat.
9.
12.
L. 1.

Hic illo loquente ad eos. ecce princeps unus
accessit. & adorauit eum dicens. Filia mea
modo defuncta est. sed ueni impone manum
sup eam & uiuet. Et surgens ihc sequebatur
eum. & discipuli eius. Et ecce mulier que
sanguinis fluxum patiebatur duodecim an
nis. accessit retro. & tetigit fimbriam uestimen
ti eius. Dicebat enim intra se. Si tetigero tantū

uestimentum eius. salua ero. At ih̄c conuersus.
 & uidens eam dixit. Confide filia. fides tua
 te saluam fecit. Et salua facta est mulier ex
 illa hora. Et cum uenisset ih̄c in domum prin
 cipis. & uidisset tibicines. & turbam tumultu
 antem dicebat. Recedite. non est enim mortua
 puella sed dormit. Et deridebant eum. Et
 cum cierta esset turba. intrauit & tenuit ma
 num eius. & surrexit puella. Et uoluit fama
 hec. in uniuersam terram illam.

Et transiit inde ih̄s. secuti sunt eum duo ceci.
 clamantes & dicentes. Misereatur nr̄i. fili dauid.
 Cum autem uenisset domum. accesserunt ad
 eum ceci. & dicit eis ih̄c. Creditis quia possum
 hoc facere uobis. Dicunt ei. Vniq; dñe. Tunc teti
 git oculos eorum dicens. Secundum fidem
 ur̄am. fiat uobis. Et aperta sunt oculi illorum.
 Et comminatus est eis ih̄c dicens. Videte. ne
 quis sciat. Illi autem exiit. diffamauerunt
 eum in tota terra illa. Egressis autem illis. ceci
 obtulerunt ei hominem mutum. doemoniū
 habentem. Et cieto doemonio locutus est
 mutus. & mirati sunt turbe dicentes. Numquā
 apparuit sic in israhel. Pharisei autem dicebant.
 In principe doemoniorum. cieto dormones.
 & circuibat ih̄c ciuitates omnes & castella docens

¶ In Luca 11
 c. 14
 l. 1-10

in synagogis eorum & predicans euangelium
regni & sanans omnem languorem & omnem
infirmittatem.

Mat. ix.
v. 35.
Luc. ix.

Videns autem turbas misertus est eas quia erant
uexatæ & iacentes sicut oves non habentes pastorem.

Mat. ix.
v. 36.
Luc. ix.

Tunc dicit discipulis suis. Messis quidem mul-
ta. Operarii autem pauci. Rogate ergo dominum
messis ut eiciat operarios in messem suam.

Mat. ix.
v. 37.
Luc. ix.

CONVOCATIS .X.VIII.

duodecim discipulis suis dedit illis po-
testatem spirituum immundorum ut
eicerent eos & curarent omnem languorem &
omnem infirmitatem.

Mat. ix.
v. 38.
Luc. ix.

Duodecim autem apostolorum nomina sunt
hæc. primus symon qui dicitur petrus & an-
dreas frater eius. iacobus lebedei & iohannes
frater eius. philippus & bartholomeus. thomas
& matheus publicanus & iacobus alphi &
tathæus. symon cananeus & iudas scariothes
qui & tradidit eum.

Mat. ix.
v. 39.
Luc. ix.

Hos duodecim misit ihesus precipiens eis & dicens.
In uiam gentium ne abieritis & in ciuitates
samaritanorum ne intraueritis sed potius ite
ad omnesque perierunt domus israel.

Mat. ix.
v. 40.
Luc. ix.

Euntes autem predicite dicentes quia adpropin-
quabit regnum celorum. Infirmos curate.

mortuos suscite. leprosos mundate. demone-
 scite. Gratis accepistis. gratis date. Nolite
 possidere aurum neq; argentum. neq; pecuni-
 am in honis uris. non peram in uia. neq; duas
 tunicas. neq; calciamenta. neq; uirgam. Dignus
 est enim operarius cibo suo.

In quacumq; ciuitatem aut castellum intra-
 uertis. interrogate quis in ea dignus sit. & ibi
 manete donec exeat is inde.

Intrantes autem in domum. salutate eam di-
 centes. Pax huic domui. Et si quidem fuerit
 digna domus illa ueniet pax ur̃a super eam. si autem
 non fuerit digna. pax ur̃a ad uos reuertetur.

Et quicumq; non receperit uos neq; audierit
 sermones ur̃os. exiuntes foras de domo uel de
 ciuitate. excutite puluerem de pedibus ur̃is.

Amen dico uobis. tolerabilius erit terre sodomorum
 & gomorreorum in die iudicii. quā illi ciuitati.

Ecce ego mitto uos. sicut oues in medio luporū.
 Estote ergo prudentes sicut serpentes. & sim-
 plices sicut columbe.

Cauete autem ab hominibus. Tradent enim uos
 in conciliis. & in synagogis suis flagellabunt
 uos. Et ad reges & presides ducemini. propter
 me. in testimonium illis & gentibus.

Cum autem tradent uos. nolite cogitare quo

modo aut quid loquamini. Dabitur enim
uobis in illa hora quid loquamini. Non enim
uos estis qui loquamini. sed sps patris ur̃i qui
loquitur in uobis. Tradet autem frater fratrem
in mortem. & pater filium. & insurgent filii
in parentes. & morte eos afficient. Et eritis
odio omnibus. ppter nomen meum. Qui aut
pseuerauerit usq; in finem hic saluus erit.

*Matth.
23. 34.
S. 1. 5.*

Cum autem persequantur uos in ciuitate ista.
fugite in aliam. Amen dico uobis. non con
summabitur ciuitas israhel. donec ueniat
filius hominis.

*Matth.
23. 35.
S. 1. 6.*

Non est discipulus super magistrum. nec seruus
super dominum suum. Sufficit discipulo ut sit
sicut magister eius. & seruus sicut dominus ei.

*Matth.
23. 36.
S. 1. 7.*

Si patrem familias beelzebub uocauerunt. quan
to magis domesticos eius. Ne ergo timueritis eos.

*Matth.
23. 37.
S. 1. 8.*

Nihil enim operatum quod non reuelabitur. &
occultum quod non sciatur.

*Matth.
23. 38.
S. 1. 9.*

Quod dico uobis in tenebris dicite in lumine. &
quod in aure auditis. predicite super terram. Et
nolite timere eos qui occidunt corpus. animam
autem non possunt occidere. sed potius eum
timete. qui potest & animam & corpus perdere
in gehennam. Nonne duo passeris assidue uenditis.
& unus ex illis non cadet super terram. sine patre

uestro. Vri autem & capilli capitis omnes nu-
merati sunt. Nolite ergo timere. multis passe-
ribus in diebus estis uos. Omnis ergo qui con-
fitebitur me coram hominibus. confitebor &
ego cum coram patre meo qui est in celis.

Qui autem negauerit me coram hominibus. nega-
bo & ego cum coram patre meo qui est in celis.

Nolite arbitrari quia uenerim mittere pacem
in terram. non ueni pacem mittere sed gladium.
Ueni enim separare hominem aduersus patrem
suum. & filiam aduersus matrem suam. & nu-
rum aduersus socrum suam. & inimici hominis
domestici eius.

Qui amat patrem aut matrem plusquam me.
non est me dignus. Et qui amat filium aut fili-
am super me. non est me dignus. Et qui non acci-
pit crucem suam & sequitur me. non est me dignus.

Qui inuenit animam suam. perdet illam. Et qui
perdidit animam suam propter me. inueniet eam.

Qui uos recipit. me recipit. Et qui me recipit.
recipit eum qui me misit.

Qui recipit prophetam in nomine prophete. mercedem
prophete accipiet. Et qui recipit iustum in nomi-
ne iusti. mercedem iusti accipiet.

Et quicumque potum dederit uni ex minimis
istis calicem aque frigide tantum in nomine

discipuli. amen dico uobis. non p̄det mercedē
suam. ·X·I·

ET FACTUM EST

cum consummasset ihs. precipiens
duodecim discipulis suis. transire inde ut do-
ceret & predicaret in ciuitatibus eorum.

Iohannes autem cum audisset in uinculis ope-
ra xpi. mittens duos de discipulis suis. ait illi.
Tu es qui uenturus es. an alium expectamus?
Et respondens ihs. ait illis. Euntes renuncia-
te iohanni. que audistis & uidistis. Ceteri uident.
claudi ambulant. leprosi mundantur. surdi
audiunt. mortui resurgunt. pauperes euange-
lizantur. Et beatus est. qui non fuerit. scanda-
lizatus in me. Illis autem ab euntibus cepit
ihs. dicere ad turbas de iohanne. Quid existis
in deserto uidere? arundinem uento agitatā?
Sed quid existis uidere? hominem mollibus uesti-
tum? Ecce qui mollibus uestiuntur. in domibus
regum sunt. Sed quid existis uidere? prophetā?
Etiam dico uobis. & plusquam prophetam.

Hic est enim. de quo scriptum est. Ecce ego mitto
angelum meum ante faciem tuam. qui p̄para-
bit uiam tuam ante te.

Amen dico uobis. non surrexit inter natos muli-
erum maior iohanne baptista. Qui autē minor

est. in regno celorum maior est illo.

Ad diebus autem iohannis baptiste usque nunc regnum celorum uim patitur. & uiolenti rapiunt illud.

Omnes enim prophete & lex usque ad iohannem prophetauerunt. Et si uultis recipere. ipse est helias qui uenturus est. Qui habet aures audiendi audiat.

Cui autem similem estimabo generationem istam? Similis est pueris sedentibus in foro. qui clamantes cœqualibus dicunt. Cecinimus uobis & non saltastis. lamentauimus & non plangistis. Venit autem iohannes neque manducans neque bibens. & dicunt. Demonium habet. Venit filius hominis manducans & bibens. & dicunt. Ecce homo uorax & potator uini. publicanorum & peccatorum amicus. & iustificata est sapientia a filiis suis.

Tunc cepit exprime ciuitatibus in quibus facte sunt plurime uirtutes eius. quia non egissent penitentiam. Uae tibi corozaim. uae tibi bethsaida. quia si in tyro & sydone facte essent uirtutes quae facte sunt in uobis. olim in cilicio & cinere penitentiam egissent. Verumtamen dico uobis. tyro & sydoni remissius erit in die iudicii quam uobis. Et nicapharnaum. numquid usque in celum exaltaberis. usque in infernum descenderis.

Quia si in sodomis facte fuissent uirtutes quae facte

sunt inter. forte mansissent usque in hanc diem.
Utrum tamen dico uobis. quia terra sodomorum
remissius erit iudicii quam tibi.

De
v
Luce 11

IN ILLO TEMPORI. RESPONDENS IHC DIXIT.
Confitor tibi pater dñe celi & terre. quia
abscondisti hec a sapientibus & prudentibus.
& reuelasti ea paruulis. ita pater. quoniam sic fuit
placitum ante te.

De
v
Luce 11
Luce 11

Omnia mihi tradita sunt a patre meo.
Et nemo nouit filium nisi pater. neque patrem
quis nouit nisi filius & cui uoluerit filius
reuelare.

De
v
Luce 11
Luce 11

Venite ad me omnes qui laboratis & onerati estis.
& ego reficiam uos. Tollite iugum meum super
uos & discite a me quia mitis sum & humilis
corde & inuocatis requiem animabus vestris.
Iugum enim meum suauiter est & onus meum leue est.

N ILLO TEMPORE. XII.

Abit ihc sabbato praesata. discipuli autem eius
esurientes ceperunt uellere spicas & manduca
re. Pharisei autem uidentes dixerunt ei.
Ecce discipuli tui faciunt quod non licet eis
facere sabbatis. At ille dixit eis. Non legistis
quod fecerit dauid quando esurit & qui cum
coerant. quomodo intrauit in domum dei &
panes propositionis comedit. quos non licebat

De
v
Luce 11
Luce 11

caedere. neq; his qui cum eo erant. nisi solis
sacerdotibus.

Aut non legistis in lege. quia sabbatis in templo
sacerdotes sabbatum inolant. & sine crimine
sunt. Dico autem uobis. quia templo maior
est hic. Si autem scitis quid est misericordia
uolo & non sacrificium. numquam conde-
mnatis innocentes. Omnis est enim filius hominis
etiam sabbati.

Et cum inde transisset. uenit in synagogam eorum.
& ecce homo manum habens aridam. Et inter-
rogabant eum dicentes. Si licet sabbatis cura-
re. Ut accusarent eum. Ipse autem dixit illis.
Quis erit ex uobis homo qui habet ouem unam.
Et si ceciderit hęc sabbatis in foueam. nonne
tenebit & leuabit eam. quanto magis melior
est homo oue. Itaq; licet sabbatis benefacere.
Tunc ait homini. Extende manum tuam.
& extendit. Et restituta est sanitas sic altera.

Ex euntibus autem pharisei consilium faciebant
aduersus eum. quomodo eum pderent.

Ille autem sciens recessit inde. & secuta sunt eum
multi. & curauit eos omnes. Et precepit eis ne
manifestum eum facerent. ut adimpleretur
quod dictum est per isaiam prophetam dicentem.
Ecce puer meus quem elegi. dilectus meus in
quo bene complacuit anime mee. Ponam spiritum

meum super eum. & iudicium gentibus nuntiabit.
Non contendet neque clamabit. neque audiet
aliquis in plateis vocem eius. Arundinem
quassatum non confringet. & linum fumi-
gis non extinguet. donec eiciat ad uictoria
iudicium. & in nomine eius gentes sperabunt.

¶
L. 1. 1. 1.

Tunc oblatus est ei demonium habens cecus
& mutus. & curauit eum ita ut loqueretur
& uideret.

¶
L. 1. 1. 1.

Et stupescunt omnes turbe. & dicebant. Num-
quid hic est filius dauid.

¶
L. 1. 1. 1.

Pharisei autem audientes dixerunt. Hic non
eicit demones. nisi in beelzebub principe
demoniorum.

¶
L. 1. 1. 1.

Ihesus autem sciens cogitationes eorum. dixit eis.
Omne regnum diuisum contra se desolabitur.
& omnis ciuitas uel domus diuisa contra se non
stabit. Et si satanas satanam eicit. aduersus
se diuisus est. Quomodo ergo stabit regnum eius.
Et si ego in beelzebub eicio demones. filii uiri
in quo eiciunt. ideo ipsi iudices erunt uestri.
Si autem ego in spiritu dei eicio demones. igitur p-
uenit in uos regnum dei. Aut quomodo potest
quisquam intrare in domum fortis & uasa eius
diripere. nisi prius alligauerit fortem. & tunc
domum eius diripiet.

¶
L. 1. 1. 1.

Qui non est mecum contra me est. & qui non con-

gregat mecum spargit. Ideo dico uobis. Omne
peccatum & blasphemia remittitur hominib;
spiritus autem blasphemia non remittitur.
Et quicumq; dixerit uerbum contra filium
hominis remittetur ei. qui autem dixerit con-
tra spm scm non remittetur ei. neq; in hoc seculo.
neq; in futuro.

Aut facit arborem bonam & fructum eius bo-
num. aut facit arborem malam & fructum
eius malum. Siquidem ex fructu arbor cog-
noscitur. Progenies uiperarum. quomodo po-
tistis bona loqui cum sitis mali? Ex abundan-
tia enim cordis os loquitur.

Bonus homo de bono thesauro profert bona &
malus homo de malo thesauro profert mala.

Dico autem uobis. quoniam omne uerbum oci-
osum quod locuti fuerint homines. reddent
rationem de eo in die iudicii. Ex uerbis enim
tuis iustificaberis & ex uerbis tuis condemnaberis.
unc responderunt ei quidam de scribis & pha-
riseis dicentes. Magister. uolumus. ut signum
uidere.

Qui respondens ait illis. Generatio mala & adul-
tera signum querit & signum non dabitur ei.
nisi signum ione. pphet. Sicut enim fuit ionas
in uentre ceti tribus diebus & tribus noctibus.
sic erit filius hominis in corde terre tribus dieb;

et tribus noctibus. Cum minuitur surgunt in iudicio cum generatione ista & condemnabunt eam quia poenitentiam egerunt in predicatione iohannis. Et ecce plusquam iohannes hic. Regina austri surgit in iudicio cum generatione ista & condemnabit eam quia uenit a finibus terre audire sapientiam salomonis. Et ecce plusquam salomon hic.

*Y
C. 12
L. 12*

Cum immundus spiritus exierit ab homine ambulat per loca arida querens requiem & non inuenit. Tunc dicit. Reuertar in domum meam unde exiui. Et ueniens inuenit uacantem. scopis mundatam & ornatum. Tunc uadit & assumit septem alios spiritus scelerum nequiores se & intrantes habitant ibi. Et fiunt nouissima hominis illius peiora prioribus. Sic erit & generationi huic pessime.

*Y
C. 12
L. 12*

Ad huc colloqueretur ad turbas. ecce mater eius & fratres stabant foris querentes loqui ei. Dixit autem ei quidam. Ecce mater & fratres tui foris stant querentes te. At ipse respondens dicens sibi ait. Que est mater mea & qui sunt fratres mei. Et extendens manum in discipulos suos dixit. Ecce mater mea & fratres mei. Quicumque enim fecerit uoluntatem patris mei qui in celis est. ipse meus & frater & soror & mater est.

N ILLO DIE EXIENS IHS

xiii

In illo die exiens Ihs de domo salebat secus mare. & congregati sunt ad eum turbe multe. ita ut in nauiculam ascen dens scideret. & omnis turba stabat in litore. Et locutus est eis multa in parabolis dicens. Ecce exiit qui seminat. & seminare. Et dum seminat. quidam ceciderunt secus uiam. & uenerunt uolucres. & comederunt ea. Alia autem cecide runt in petrosa. ubi non habebant terram multam. & continuo exorta sunt quia non habebant altitudinem terre. Sole autem orto estiauerunt. & quia non habebant radicem aruerunt. Alia autem ceciderunt in spinas. & creuerunt spine. & suffocauerunt ea. Alia autem cecide runt in terram bonam. & dabant fructum. aliud centesimum. aliud sexagesimum. aliud tri cesimum. Qui habet aures audiendi audiat. Et accedentes discipuli. dixerunt ei. Quare in parabolis loqueris eis? Qui respondens ait illis. Quia uobis datum est nosse mysteria regni celorum. illis autem non est datum.

Qui enim habet dabitur ei & abundabit. qui autem non habet. & quod habet auferetur ab eo.

Ideo in parabolis loquor eis. quia uidentes non uident. & audientes non audiunt neque intel legunt. & adimpletur in eis prophetia esayę di cens. Audiuistis & non intellegistis. & ui

XXX

denique uidebitis & non uidebitis. In exitu enim
est enim cor populi huius & auribus grauitat
audierunt & oculos suos clausuerunt ne quan
do uideant oculis & auribus audiant & corde
intelligant & conuertantur & sanem eos.

*Y
d. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.*

Uestri autem beati oculi quia uident & aures ue
stra quia audiunt. Amen quippe dico uobis quia
multi prophetae & iusti cupierunt uidere que ui
dens & non uiderunt & audire que auditis &
non audierunt.

*Y
d. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.*

Vos ergo audite parabolam seminantis. Omnis qui
audit uerbum regni & non intelligit uenit ma
lus & rapit quod seminatum est in corde eius. hic
est qui secus uiam seminatus est. Qui autem super
petrosa seminatus est. hic est qui uerbum audit
& continuo cum gaudio accipit illud non ha
bet autem in se radicem sed est temporalis. facta
autem tribulatione & persecutione propter uerbum
continuo scandalizatur. Qui autem seminatus
est in spinis. hic est qui uerbum audit & sollicitu
do seculi istius & fallacia diuitiarum suffocat
uerbum & sine fructu efficitur. Qui uero in ter
ram bonam seminatus est. hic qui audit uerbum
& intelligit & fructum affert. Et facit aliud
quidem centesimum. aliud autem sexagesimum.
aliud uero tricesimum.

*Y
d. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.*

ALIAM PARABOLAM PROPOSUIT ILLIS Dicens.

Simile factum est regnum celorum. homini
 qui seminauit bonum semen in agro suo.
 Cum autem dormirent homines. uenit inimi-
 cus eius & superseminauit zizania in medio tri-
 tici & abiit. Cum autem eruiisset herba & fruc-
 tum fecisset. tunc apparuerunt & zizania.
 Accedentes autem serui patris familias dixerunt
 ei. Domine. nonne bonum semen seminasti in
 agro tuo. unde ergo habet zizania. Et ait illis.
 Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt
 ei. Visumus & colligimus ea. Et ait. non. Ne for-
 te colligentes zizania. eradicetis simul cum eis
 & triticum. Sinite utraq; crescere usq; ad messem.
 & in tempore messis dicam messoribus. Colligite
 primum zizania. & alligate ea fasciculos ad com-
 burendum. Triticum autem congregate in
 horreum meum.

*De parabolis
 11
 12
 13* **A**liam parabolam proposuit eis dicens. Simile est
 regnum celorum grano sinapis. quod accipiens
 homo seminauit in agro suo. quod minimum
 quidem est omnibus seminibus. Cum autem
 eruerit. maius est omnibus holeribus & fit ar-
 bor. ita ut uoluerit celi ueni. ~~ut & habitent~~
 in ramis eius.

*De parabolis
 14
 15* **A**liam parabolam locutus est eis. Simile est regnum
 celorum fermento. quod acceptum mulier abscon-
 dit in farinae satis tribus. donec fermentatum est totum.

¶
cap. 13.

Haec omnia locutus est ih̄c in parabolis ad turbas.
& sine parabolis non loquebatur eis: ut adim-
pletur quod dictum erat p̄ prophetam dicen-
tem. *Aperiam in parabolis os meum. et uerba
abscondita a constitutione mundi.*

¶
cap. 13.

Tunc dimissis turbis uenit in domum. & accesserunt ad eum discipuli eius dicentes. Dissere nobis parabolam zizaniorum agri. Qui respondens ait. Qui seminat bonum semen. est filius hominis. Ager autem est mundus. Bonum uero semen hi sunt filii regni. zizania autem filii s̄ nequam. Inimicus autem qui seminauit ea. est diabolus. Messis uero. consummatio sc̄i est. Messores autem angeli sunt. Sicut ergo colliguntur zizania & igni comburuntur. sic erit in consummatione sc̄uli. Mitte filius hominis angelos suos. & colligent de regno eius omnia scandala. & eos qui faciunt iniquitatem. & mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus & stridor dentium. Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno patris eorum. Qui habet aures audiendi audiat.

SIMILE EST REGNUM

celorum thesauro abscondito in agro. quem qui inuenit homo abscondit. & p̄ gaudio illius uadit & uendit uniuersa que habet. & emit agrum illum. Iterum simile est regnū celoꝝ.

homini negotiatori. querenti bonas margaritas. Inventa autem una pretiosa margarita. abiit & uendidit omnia que habuit & emit eam. Iterum simile est regnum celorum sage ne misse in mare. & ex omni genere piscium congreganti. Quam cum impleta esset deducentes & secus litus sedentes. elegerunt bonos in uasa. malos autem foras miserunt. Sic erit in consummatione seculi. Exhibunt angeli. & separabunt malos de medio iustorum. & mittent eos in caminum ignis. ibi erit fletus & stridor dentium. Intellexistis hec omnia? Dicunt ei. Etiam. At illis. Ideo omnis scriba doctus in regno celorum. similis est homini patri familia. qui profert de thesauro suo noua & uetera. Et factum est cum consummasset ihc parabolas istas. transiit inde.

Et ueniens in patriam suam. docebat in synagogis eorum eos. ita ut mirarentur & dicerent. Vnde huic sapientia haec & uirtutes? Nonne hic est fabri filius? Nonne mater eius dicitur maria? & fratres eius iacobus & ioseph. & symon & iudas? & sorores eius. nonne omnes apud nos sunt? Unde ergo huic omnia ista? & scandalizabantur in eo.

Ihc autem dixit eis. Non est ppheta sine honore nisi in patria sua. & in domo sua. Et non fecit

Matth.
13.
17.

Matth.
13.
17.

¶
Exilium
¶
L. 11

ibi uirtutes multas. propter incredulitatem illorum.

IN ILLO TEMPE. AVDITUR XIII

herodes tetrarcha famam ihu. & ait pueris suis.

Hic est iohannes baptista. ipse surrexit a mor-
tuis. & ideo uirtutes operantur in eo.

¶
Exilium
¶
L. 11

Herodes enim tenuit iohannem & alligauit eum
& posuit in carcere. propter herodiam uxorem
fratris sui. Dicebat enim illi iohannes. Non li-
cet tibi habere eam. Et uolens illum occidere
timuit populum. quia sicut. prophetam eum
habebant.

¶
Exilium
¶
L. 11

Sic autem natalis herodis. saltauit filia herodiadis
in medio. & placuit herodi. Vnde cum iuramen-
to pollicitus est ei dare quodcumque postulasset
ab eo. At illa premonita a matre sua. da mihi hic
inquit in disco. caput iohannis baptiste. Et con-
tristatus est rex. Propter iuramentum autem &
eos qui pariter iurauerant. iussit dari. Misitque
& decollauit iohannem in carcere. & allatum e-
caput eius in disco. & datum est puelle. & tulit
matri sue. Et accedentes discipuli eius tulerunt
corpus & sepelierunt illud. & uenientes nunci-
auerunt ihu.

¶
Exilium
¶
L. 11

Quodcum audisset ihu. secessit inde in nauicula.
in locum desertum seorsum. Et cum audissent
turbe. secute sunt eum pedestres de ciuitatibus.
Et exiens uidit turbam multam. & misertus

est eius & curauit languidos eorum.

Vespere autem facto accesserunt ad eum discipuli eius
dicentes: Odertus est locus & hora iam preterit.
dimitte turbas ut euntes in castella emant sibi
escas. Ihesus autem dixit eis: Non habent necesse ire.
dant illis uos manducare. Responderunt ei: Non
habemus hic nisi quinq; panes & duos pisces.
Qui ait eis: Afferte mihi illos huc. Et cum iussis
sit turbam discumbere super focum. acceptis quinq;
panibus & duobus piscibus aspiciens in celum be-
nedixit & fregit & dedit discipulis panes. discipuli
autem turbis. Et manducauerunt omnes & sati-
ati sunt. Et tulerunt reliquias duodecim cophi-
nos fragmentorum plenos. Manducantium autem
fuit numerus quinq; milia uirorum exceptis
mulieribus & paruulis.

Et statim iussit discipulos suos ascendere in nauic-
ulam & precedere eum trans fretum. donec di-

~~mittentur in uia ad caesarem~~

Et dimissa turba. ascendit in montem solus orare.
Uespere autem facto solus erat ibi. Nauicula autem
in medio mari iactabatur fluctibus. Erat enim
contrarius uentus. Quarta autem uigilia noctis
uenit ad eos ambulans super mare. Et uidentes
eum super mare ambulantem. turbati sunt dicen-
tes: quia fantasma est. Et per timorem clamauerunt.
Statimq; ihesus locutus est eis dicens: Habete fiduciam.

ego sum nolite timere.

Mat
28

Iespondens autem petrus dixit. Domine si tu es. iube me venire ad te super aquas. At ipse ait. Veni. Et descendens petrus de nauicula ambulabat super aquam. ut veniret ad Iesum. Videns uero uentum ualidum timuit. Et cum cepisset mergi. clamauit dicens. Domine saluum me fac. Et continuo Iesus extendens manum apprehendit eum. & ait illi. Modice fidei. quare dubitasti.

Mat
28
Lxxviii

Et cum ascendissent in nauiculam. cessauit uentus. Qui autem in nauicula erant. uenerunt & adorauerunt eum dicentes. Vere filius dei es.

Mat
28
Lxxviii
Lxxviii

Et cum transiretissent. uenerunt in terram genesar. Et cum cognouissent eum in loco illius. miserunt in uniuersam regionem illam. & obtulerunt ei omnes male habentes. & rogabant eum ut uel simbriam uestimenti eius tangere. Et quicumque tetigerunt salui facti sunt.

Mat
28
Lxxviii
Lxxviii

UNO ACCESSERUNT AD EVM

ab ierosolymis scribae & pharisei dicentes.

Quare discipuli tui transgrediuntur traditionem seniorum. non enim lauant manus suas. cum panem manducant. Ipse autem respondens ait illis. Quare & uos transgredimini mandatum dei propter traditionem uestram. Nam deus dixit. Honora patrem & matrem. & qui maledixerit patri uel matri. morte morietur. Uos autem dicitis.

quicumq; dixerit patri uel matri. minus quod
cumq; est ex me tibi pderit. & non honorifica
uit patrem suum aut matrem. & irritum fecit
tis mandatum di. ppter traditionem uestram.
Hypocrite. bene pphetauit de uobis esayas di
cens. Populus hic labiis me honorat. cor autē
eorum longe est a me. Sine causa autem colunt
me. docentes doctrinas & mandata hominum.
Et conuocatis ad se turbis dixit eis. Audite &
intelligite. Non quod intrat in os coinquinat
hominem. sed quod pcedit ex ore hoc coinqui
nat hominem.

Tunc accedentes discipuli eius. dixerunt ei. Scis
quia pharisei audito hoc uerbo scandalizant s.
At ille respondens ait. Omnis plantatio quam
non plantauit pater meus celestis. eradicabitur.

Sinite illos. ceci sunt duces cecorum. Cecus autē
si ceco ducatum prester. ambo in foueam cadunt.

Respondens autem petrus dixit ei.
Ediffere nobis parabolam istam. At ille dixit.
Adbuc & uos sine intellectu estis. Non intelligi
tis quia omne quod in os intrat in uentrem uadit.
& in feces sum mittitur. Que autem pcedunt
de ore de corde exeunt. & ea coinquinant homi
nem. De corde enim exeunt cogitationes male.
homicidia. adulteria. fornicationes. furti. falsa
testimonia. blasphemie. haec sunt quae coinquinant.

hominem. Non lotis autem manibus manduca-
re non conquinat hominem. Et egressus inde
ihc. secessit in partes tyri & sydonis. Et ecce mu-
lier chanaanica a finibus illis egressa. clamauit
dicens ei. Misere mei dñe fili dauid. filia mea
male ad oemio uexatur. Qui non respondit ei
uerbum. Et accedentes discipuli eius. rogabant
eum dicentes. Dimitte eam. quia clamat post nos.

Deus
Lectus

Ipsc autem respondens ait. Non sum missus.
nisi ad oues que perierunt domus israhel.

Deus
Lectus

At illa uenit. & adorauit eum dicens. Dñe. adiuua
me. Qui respondens ait. Non est bonum sumere
panem filiorum. & mittere canibus. At illa dixit.
Etiam dñe. nam & catelli edunt de micis quae
cadunt de mensa dominorum suorum. Tunc
respondens ihc. ait illi. O mulier. magna est fides
tua. fiat tibi sicut uis. Et sanata est filia eius
ex illa hora.

Deus
Lectus

Et cum transisset inde ihc. uenit secus mare galilee.
Et ascendens in montem sedebat ibi. Et acces-
serunt ad eum turbe multe. habentes secum
mutos. surdos. claudos. cecos. debiles. & alios
multos. Et prostrant eos ad pedes eius. & cura-
uit eos ita ut turbe mirarentur. uidentes mutos
loquentes. claudos ambulantes. cecos uidentes.
& magnificabant dñm israhel.

HS AVTEM CONVOCAT IS

discipulis suis dixit. Misertor turbe. quia induo-
lam psecunt mecum. & non habent quod man-
ducent. Et dimittere eos ieiunos nolo. ne defi-
ciant in via. Et dicunt ei discipuli. Unde g-
nobis in deserto panes tantos ut saturamus tur-
bam tantam. Et ait illis ihc. Quot panes ha-
bens. At illi dixerunt. Septem. & paucos pisei-
culos. Et precepit turbe ut discumberent sup-
terram. Et accipiens ihc septem panes & pisces.
& gratias agens fregit & dedit discipulis suis.
& discipuli dederunt populo. Et comederunt
omnes & saturati sunt. Et quod supersuit de frag-
mentis. tulerunt septem sportas plenas. Erant
autem qui manducauerunt quatuor milia ho-
minum. extra paruulos & mulieres. Et dimissa
turba ascendit in nauiculam. & uenit in fines
magedan.

Et accesserunt ad eum pharisei & saducei temptan-
tes. & rogauerunt eum ut signum de celo osten-
deret eis.

At ille respondens ait eis. Facto uespere dicitis ser-
num erit. rubicundum est enim celum. & mane.
hodie tempestas. rutilat enim triste celum.
Faciem ergo celi diiudicare nostis. signa autem
temporum non potestis.

Generatio mala & adulatoria signum querit. & signum
non dabitur ei. nisi signum ione. Et relictis

illisabit. Et cum uenissent discipuli trans
fretum. obliti sunt panes accipere.

*1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100*

Qui dixit illis. Intuemini & caute a fermento
phariseorum & saduceorum.

*1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100*

At illi cogitabant inter se dicentes. quia panes
non accepimus. Sciens autem ihc dixit. Quid
cogitatis inter uos modice fidei quia panes non
habetis. Nondum intellegitis neq; recordamini
quinq; panum & quinq; milium hominum.
& quot cophinos sumpsistis. neq; septem panum.
& quatuor milium hominum. & quot sportas
sumpsistis. Quare non intellegitis quia non de
pane dixi uobis. caute a fermento phariseorum
& saduceorum. Tunc intellexerunt quia non
dixerit cauendum a fermento panum. sed
a doctrina phariseorum & saduceorum.

VENIT AUTEM IHC IN PARTES
cesaree philippi. & interrogauit discipulos
suos dicens. Quem dicunt homines esse filium
hominis. At illi dixerunt. Alii iohannem baptis-
tam. alii autem eliam. alii uero hieremiam. aut
unum ex prophetis. Dicit illis ihc. Vos autem que
me esse dicitis. Respondens symon petrus dixit.
Tu es xpe filius di uui.

*1
2
3
4
5
6
7
8
9
10
11
12
13
14
15
16
17
18
19
20
21
22
23
24
25
26
27
28
29
30
31
32
33
34
35
36
37
38
39
40
41
42
43
44
45
46
47
48
49
50
51
52
53
54
55
56
57
58
59
60
61
62
63
64
65
66
67
68
69
70
71
72
73
74
75
76
77
78
79
80
81
82
83
84
85
86
87
88
89
90
91
92
93
94
95
96
97
98
99
100*

Respondens autem ihc dixit ei. Beatus es symon
bariona. quia caro & sanguis non reuelauit tibi.
sed pater meus qui in celis est. Et ego dico tibi.

28
quia tu es petrus & super hanc petram edificabo
ecclesiam meam & porte inferi non prevalebunt
adversus eam. Et tibi dabo claves regni celorum.
Et quodcumque ligaveris super terram erit ligatum
& in celis & quodcumque solueris super terram erit
solutum & in celis.

Tunc precepit discipulis suis ut nemini dicerent
quia ipse esset ihc xpc. Exinde cepit ihc ostendere
discipulis suis quia oporteret eum ire hierosoli
mam & multa pati a senioribus & scribis & prin
cipibus sacerdotum & occidi & tertia die resurgere.

Et assumens cum petrus cepit interpretare illum di
cens. Absit. ait dñe. non erit tibi hoc. Qui con
versus dixit petro. Uade post me. satanas. scanda
lum es mihi. quia non sapis ea que dei sunt. sed ea
quae hominum.

Tunc ihc dixit discipulis suis. Siquis vult post me
venire. abneget se ipsum & tollat crucem suam
& sequatur me. Qui enim voluerit animam suam
salvare facere. perdet eam. Qui autem perdidit
animam suam propter me. inveniet eam. Quid
enim prodest homini si mundum universum lu
cretur. anime vero sue detrimentum patitur.
Aut quam dabit homo commutationem pro anima sua.

Filius enim hominis venturus est in gloria patris
sui cum angelis suis & tunc retribuet unicuique secundum
opera eius.

71
L. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.

Amen dico uobis: sunt quidam de hic stantibus
qui non gustabunt mortem. donec uideant filium

Quod post dies sex
assumit ihc petrum & iacobum & iohan

nem fratrem eius. & ducit illos in montem excel
sum scorsum. & transfiguratus est ante eos. Et
resplenduit facies eius sicut sol. uestimenta aut
eius facta sunt alba sicut nix. Et ecce apparuit
illis moyses & helias. cum colloquentes. Respon
dens autem petrus dixit ad ihm. Domine. bonum
est nos hic esse. si uis faciamus hic tria taberna
cula. tibi unum. & moysi unum. & helie unum.

Adhuc colloquente. ecce nubes lucida obumbra
uit eos. Et ecce uox de nube dicens. Hic est filius
meus dilectus in quo mihi bene complacuit ipsum
audire. Et audientes discipuli ceciderunt in
faciem suam. & timuerunt ualde. Et accessit
ihc & traxit eos. dixitq. eis. Surgite & nolite
timere. Leuantes autem oculos suos neminem
uiderunt. nisi solum ihm. Et descendentibus
illis de monte. precepit ihc dicens. Nemini dixe
ritis uisionem. donec filius hominis a mortuis
resurgat.

L. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.

Et interrogauerunt eum discipuli dicentes. Quid
ergo scribe dicunt quod beliam oportet primu

uenire. At ille respondens ait eis. Hecias quidem
uenturus est. & restituet omnia. Dico autem uobi.
quia hecias iam uenit. & non cognouerunt eum.
sed fecerunt in eo quaecumque uoluerunt. Sic & filius
hominis passurus est ab eis. Tunc intellexerunt
discipuli. quia de iohanne baptista dixisset eis.

Et cum uenisset ad turham. accessit ad eum homo
genibus prolutus ante eum dicens. Domine miserere
filio meo quia lunaticus est. & male patitur. Num
sepe cadit in ignem. & crebro in aquam. Et obtu-
li eum discipulis tuis. & non potuerunt curare eum.
Respondens ihc ait. O generatio incredula & p-
uersa. quousque uobis est. quousque patiar uos.
Afferte huc illum ad me. Et increpauit illum ihc.
& exiit ab eo demonium. Et curatus est puer ex
illa hora.

Tunc accesserunt ad eum discipuli secreto dicentes.
Quare nos non potuimus eicere illum. Dicit illis.
Propter incredulitatem uestram. Amen quippe dico
uobis. si habueritis fidem sicut granum sinapis. di-
cetis monti huic. transi hinc. & transibit. & nihil
impossibile erit uobis. Hoc autem genus non eicitur
nisi per orationem & ieiunium.

Conuersantibus autem eis in galilea. dixit illis ihc.
Filius hominis tradendus est in manus hominum.
& occident eum. & tertio die resurget. Et contris

tm sunt uehementer.

Mat. 23.
L. 15.

Et cum uenissent capharnaum. accesserunt qui
di dragma accipiebant ad petrum. & dixerunt ei.
Magister uester non soluit di dragma. At. etiam.
Et cum intrasset in domum. pruenit eum ihs
dicens. Quid tibi uidetur symon. regis terre. a qui
bus accipiunt tributum uel censum. a filiis suis.
an ab alienis. Et ille dixit. Ab alienis. Dixit illi
ihc. Ergo liberi sunt filii. Vt autem non scandali
zemus eos. uade ad mare & mitte hamum. & cum
piscem qui primus ascenderit tolle. & aperto ore
eius inuenies statram. illum sumens da eis p me & te.

Mat. 23.
L. 16.
L. 17.

NIXA HORA ACCESSERUNT

ad ihm discipuli dicentes. Quis putas maior est
in regno celorum. Et aduocans ihs paruulum.
statuit eum in medio eorum & dixit. Amen dico
uobis. nisi conuersi fueritis & efficiamini sicut
paruuli. non intrabitis in regnum celorum. Qui
cumq; ergo humiliauerit se sicut paruulus iste.
hic est maior in regno celorum. Et qui suscepit
unum paruulum talem in nomine meo. me
suscepit.

Mat. 23.
L. 18.
L. 19.

Qui autem scandalizauerit unum de pusillis istis
qui in me credunt. expedit ei ut suspendatur
mola asinaria in collo eius. & dimergetur in pfun
dum maris. Vac mundo absandalis. Necesse est.

enim ut ueniant scandala. Verumtamen ut ho-
mini. per quem scandalum uenit. Si autem ma-
nus tua uel pes tuus scandalizat. abscide eum
& peccet abste. Bonum tibi est ad uitam ingredi
debilem uel claudum. quam duas manus uel
duos pedes habentem mitti in ignem eternum.
Et si oculus tuus scandalizat te. erue eum & pi-
ce abste. Bonum tibi est cum uno oculo intrare
uitam. quam duos oculos habentem mitti in
gehennam ignis.

Uidete. ne contemnatis unum ex his pusillis. Di-
co enim uobis. quia angeli eorum in celis semp
uident faciem patris mei qui in celis est. Venit
enim filius hominis saluare quod perierat.

Quid uobis uidetur si fuerint alicui centum oues.
& errauerit una ex eis. Nonne relinquit nonagin-
ta nouem in montibus. & uadit querere eam que
errauit. Et si contigerit ut inueniat eam. Amen
dico uobis. quia gaudebit super eam magis quam
super nonaginta nouem que non errauerunt. Sic
non est uoluntas. auit patrem ur̄m qui in celis est
ut pereat unus de pusillis istis.

Si autem peccauerit inter te frater tuus. uade & corri-
pe eum inter te. & ipsum solum. Si te audierit. lu-
catus eris fratrem tuum.

Si autem non te audierit. adhibe tecum adhuc unum

uel duos. ut in ore duorum testium uel trium stet
omne uerbum. Quod si non audierit eos. dic eccle.
Si autem ecclesiam non audierit. sit tibi sicut eth-
nicus & publicanus.

*De leu. viii
leu. xvi*

Amen dico uobis. quaecumque alligaueritis super terram
erunt ligata & in celo. Et quaecumque solueritis super
terram. erunt soluta & in celo.

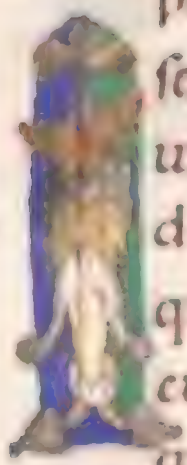
*De leu. xvi
leu. xvi*

Iterum dico uobis. quia si duo consenserint ex uobi
super terram de omni re quamcumque petierint. fiet
illis. a patre meo qui in celis est. Ubi enim sunt duo
uel tres congregati in nomine meo. ibi sum in
medio eorum.

*De leu. viii
leu. xvi*

Tunc accedens petrus. ad eum dixit. Domine. quotiens
peccauerit in me frater meus. & dimittam ei usque
septies. Dicit illi ihc. Non dico tibi usque septies. sed
usque septuagies septies.

*De leu. viii
leu. xvi*

Deo assimilatum est regnum celorum homini regi.
qui uoluit rationem ponere cum seruis suis. Et
cum cepisset rationem ponere. oblatuſ est ei unus
qui debebat decem milia talenta. Cum autem non
haberet unde redderet. iussit eum dominus uenun-
dari. & uxorem eius & filios. & omnia que habebat
& reddi. Procidens autem seruus ille. rogabat eum
dicens. Patientiam habe in me. & omnia reddam
tibi. Misertus autem dominus serui illius dimisit
eum. & debitum dimisit ei. Egredius autem seruus

ille inuenit unum de conseruis suis qui debebat ei centum denarios. Et tenens suffocabat eum dicens. Redde quod debes. Et pendens conseruus eius rogabat eum dicens. Patientiam habeam me & omnia reddam tibi. Ille autem noluit. sed abiit & misit eum in carcerem. donec redderet debitum. Videntes autem conserui eius que fiebant. contristati sunt ualde. Et uenerunt & narrauerunt domino suo omnia que facta fuerant. Tunc uocauit illum dominus suus & ait illi. Serue nequam. omne debitum dimisi tibi. quomodo rogasti me. Non ergo oportuit & te misereri conserui tui. sicut & ego tui misertus sum. Et iratus dominus eius tradidit eum tortoribus. quo ad usque redderet uniuersum debitum. Sic & pater meus celestis faciet uobis. si non remisistis unusquisque fratri suo de cordibus uestris.

Et factum est cum consummasset ih̄c sermones istos. migravit a galilea & uenit in fines iudee trans iordanem. & secute sunt eum turbe multe. & curauit eos ibi. Et accesserunt ad eum pharisei temptantes eum & dicentes. Silicet homini dimittere uxorem suam quamcumque ex causa. Qui respondens ait eis. Non legistis quia qui fecit ab initio masculum & feminam fecit eos. & dixit. Propter hoc dimittet homo patrem & matrem & adheret

uxori sue. & erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo sed una caro. Quod ergo deus coniunxit homo non separet. Dicunt illi. Quid ergo moyses mandavit dare libellum repudii. & dimittere. **A**it illis. Quoniam moyses adduriciam cordis vestri promisit vobis dimittere uxores vestras. ab initio autem non sic fuit.

Matth.
cap. xix.
vers. 11.

Dico autem vobis. quia quicumque dimiserit uxorem suam nisi ob fornicationem & aliam duxerit. merchetur. Et qui dimissam duxerit merchetur.

Matth.
cap. xix.
vers. 12.

Dicunt ei discipuli eius. Si ita est causa hominis cum uxore. non expedit nubere. Qui dixit. Non omnes capiunt verbum istud. sed quibus datum est. Sunt enim eunuchi qui de matris utero sic nati sunt. Et sunt eunuchi qui facti sunt ab hominibus. Et sunt eunuchi qui se ipsos castraverunt propter regnum celorum. Qui potest capere capiat. **T**unc oblatis sunt ei parvuli ut manus eis imponeret & oraret. Discipuli autem interpretabantur eos. **I**hesus vero ait eis. Sinite parvulos & nolite eos prohibere a dno venire. talium est enim regnum celorum. Et cum imposuisset eis manus abiit inde.

Matth.
cap. xix.
vers. 13.

Matth.
cap. xix.
vers. 14.

Et ecce unus accedens ait illi. Magister bone. quid boni faciam ut habeam vitam aeternam. Qui dixit ei. Quid me interrogas de bono. unus est bonus deus. Si autem vis vitam ingredi. serva man

data. Dicit illi. Que? Iñc. autem dixit. Non homicidium facies. non adulterabis. non furtum facies. non falsum testimonium dices. honora patrem & matrem & diliges proximum tuum sicut te ipsum. Dicit illi adolescens. Omnia hæc custodiui. quid adhuc mihi deest?

At illi iñc. Si uis perfectus esse. uade uende que habes & da pauperibus. & habebis thesaurum in celo. & ueni sequere me.

Cum audisset autem adolescens uerbum abiit tristis. erat enim habens multas possessiones. Iñc. autem dixit discipulis suis. Amen dico uobis. quia diues difficile intrabit in regnum celorum. Et iterum dico uobis. Facilius est camelum per foramen acus transire. quam diuitem intrare in regnum celorum. Auditis autem his discipuli. mirabantur ualde dicentes. Quis ergo poterit saluus esse? Aspiiciens autem iñc. dixit illis. Apud homines hoc impossibile est. apud dñm autem omniaabilia sunt. Tunc respondens petrus dixit ei. Ecce nos reliquimus omnia & secuti sumus te. quid ergo erit nobis?

Iñc. autem dixit illis. Amen dico uobis. quod uos qui secuti estis me. in regeneratione cum sederit filius hominis in sede maiestatis sue. sedebitis & uos super sedes duodecim iudicantes duodecim tribus isrl.

Et omnis qui reliquit domum uel fratres. aut sorores

aut patrem aut matrem aut uxorem. aut filios aut
agros. propter nomen meum. centuplum accipiet.

& vitam aeternam possidebit. .X.X.

ULTI AVTē PRIMUS ET VN

nouissimi & nouissimi primi.

SIMILE ISTI ENIM REGNUM CÆLORUM HOMINI PA-
tri familias. qui exiit primo mane conducere ope-
rarios in vineam suam. Conuentione autem fac-
ta cum operariis ex denario diurno. misit eos in
vineam suam. Et egressus circa horam tertiam.
vidit alios stantes in foro ociosos. & illis dixit. Ite
& vos in vineam. & quod iustum fuerit dabo vobis.
Illi autem abierunt. Iterum autem exiit circa
sextam & nonam horam. & fecit similiter. Circa
undecimam vero exiit. & inuenit alios stantes.
& dicit illis. Quid hic statis tota die ociosi? Dicunt
ei. Quia nemo nos conduxit. Dicit illis. Ite & vos
in vineam. Cum sero autem factum esset. dicit do-
minus vineæ procuratori suo. Voca operarios. & redde
illis mercedem. incipiens a nouissimis usque ad pri-
mos. Cum venissent ergo qui circa undecimam
horam venerant. acceperunt singulos denarios.
Venientes autem & primi. arbitrati sunt quod
plus essent accepturi. acceperunt autem & ipsi
singulos denarios. Et accipientes murmurabant
aduersus patrem familias dicentes. Hi nouissimi

una hora fecerunt & pars illos nobis fecisti. qui
portauimus pondus dei & effus. At ille respon
dens uni eorum dixit. Amice. non facio tibi in
iuriam. Nonne ex denario conuenisti mecum?
Tolle quod tuum est & uade. Volo autem & huic
nouissimo dare. sicut & tibi. Aut non licet mihi
quod uolo facere. An oculus tuus nequam est.
quia ego bonus sum. Sic erunt nouissimi primi.
& primi nouissimi. Multi enim sunt uocati. pauci
uero electi.

Et ascendens ih̄c hierosolimam. assumpsit duode
cim discipulos secreto. & ait illis. Ecce ascendimus
hierosolimam. & filius hominis tradetur princi
pibus sacerdotum & scribis. & condemnabunt
eum morte. & tradent eum gentibus. adduden
dum. & flagellandum. & crucifigendum. & die
tertia resurget.

Tunc accessit ad eum mater filiorum zebedei cum
filis suis. adorans & petens aliquid ab eo. Qui dixit
ei. Quid uis. At illi. Dic ut sedcant hi duo filii mei
unus ad dexteram tuam. & unus ad sinistram tuam
in regno tuo. Respondens autem ih̄c dixit. Nescitis
quid petatis. Potestis bibere calicem quem ego bi
biturus sum. Dicunt ei. Possumus. At illis. Cali
cem quidem meum bibetis. sedere autem ad dexte
ram meam & sinistram non est meum dare uobis.

sed quibus partum est. aperte in eo.

De
De
De
De

Et audientes decem indignati sunt de duobus fratribus. Ille autem uocauit eos ad se & ait. Scitis quia principes gentium dominantur eorum & qui maiores sunt potestatem exercent in eos. Non erit ita inter uos. sed quicumque uoluerit inter uos maior fieri. sit uester minister. Et qui uoluerit inter uos primus esse. erit uester seruus.

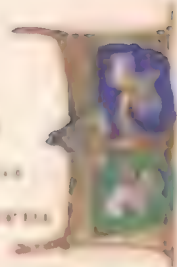
De
De
De
De

Sicut filius hominis non uenit ministrari sed ministrare & dare animam suam redemptionem pro multis.

De
De
De
De

Et egredientibus illis ab iericho. secuta est eum turba multa. Et ecce duo cæci sedentes secus uiam. audierunt quia ih̄c transiret & clamauerunt dicentes. Dñe miserere nr̄i fili dauid. Turba autem increpabat eos ut tacerent. At illi magis clamabant dicentes. Dñe miserere nr̄i. fili dauid. Et stetit ih̄c & uocauit eos & ait. Quid uultis ut faciam uobis. Dicunt illi. Dñe. ut aperiuntur oculi nr̄i. Misertus autem eorum ih̄c. tangit oculos eorum. Et confestim uiderunt & secuti sunt eum.

De
De
De
De

ITE IN CASTRUM AD PPINQVASSEN IERO
solumis & uenissent bethsagor ad montem oliueti.
tunc ih̄c misit duos discipulos dicens eis. Ite in castrum
quod contra uos est & statim inuenietis
asinam alligatam & pullum cum ea. soluite & ad
ducite mibi. Et si quis uobis aliquid dixerit. dicite

·X·X·I·

quia dñs his opus habet & confestim dimittit eos.

Hoc autem factum est ut adimpleretur quod dictum est p̄ pphetam dicentem. Dicit filie syon. ecce rex tuus uenit tibi mansuetus. sedens super asinam & pullum filium subiugalis.

Euntes autem discipuli fecerunt sicut precepit illi iñc. Et adduxerunt asinam & pullum & imposuerunt super eos uestimenta sua & cum dñs per sedere fecerunt. Plurima autem turba strauerunt uestimenta sua in uia. Alii autem cedebant ramos de arboribus & sternerant in uia.

Turbę autem quę precedebant & quę sequebantur clamabant dicentes. Osanna filio dauid. benedictus qui uenit in nomine dñi. osanna in altissimis.

Et cum intrasset ierosolimam. commota est uniuersa ciuitas dicens. Quis est hic. Populi autem dicebant. Hic est iñc. ppheta. anaſareth galilee.

Et intrauit iñc in templum di & ciebat omnes uendentes & ementes in templo & mensas nummulariorum & cathedras uendentium columbas euerit & dicit eis. Scriptum est. domus mea domus orationis uocabitur. Vos autem fecistis illam speluncam latronum.

Iuit eos. Et accesserunt ad eum cęci & claudi in templo & sana. Videntes autem principes sacerdotum mirabilia quę fecit & pueros clamantes in templo & dicentes.

& scribe

osanna filio dauid. indignati sunt. & dixerunt ei.
Audis quid isti dicunt. Ihesus autem dixit eis. Vtq;
Numquam legistis quia ex ore infantium & lacten-
tium pfecta laudem.

Y
Q. 1. 1. 1.
Q. 1. 1. 1.

Et relictis illis. abiit foras extra ciuitatem in bethania.
ibiq; mansit. Mane autem reuertens in ciuitatem.
clumit. Et uidens fic arborem unam secus uiam.
uenit ad eam. & nihil inuenit in ea nisi folia tantu.
& ait illi. Numquam ex te fructus nascitur in sem-
pernum. Et arfacta est continuo ficulnea. Et
uidentes discipuli. mirati sunt dicentes. Quomodo
continuo aruit.

Y
Q. 1. 1. 1.
Q. 1. 1. 1.

Respondens autem ihesus ait eis. Amen dico uobis. si ha-
bueritis fidem & non hesitaueritis. non solum de fi-
culnea facietis. sed & si monti huic dixeritis. tolle &
iacta te in mare. fiet.

Y
Q. 1. 1. 1.
Q. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.

Et omnia quaecumq; petieritis in oratione credentes.
accipietis.

Y
Q. 1. 1. 1.
Q. 1. 1. 1.
L. 1. 1. 1.

Et cum uenisset in templum. accesserunt ad eum do-
centem principes sacerdotum & seniores populi di-
centes. In qua potestate hec facis. & quis tibi dedit
hanc potestatem. Respondens ihesus dixit eis. Inter-
rogabo uos & ego unum sermonem. quem si dixer-
tis mihi. & ego uobis dicam. in qua potestate hec
facio. Baptismum iohannis unde erat. celo. an ex
hominibus. At illi cogitabant intra se dicentes.

Si dixerimus ecclo dicit nobis. Quare ergo non cre-
didistis illi? Si autem dixerimus ex hominibus
timemus turbam. Omnes enim habebant iohannē
sicut pphetam. Et respondentes ih̄s dixerunt.
Nedēmus. At illis & ipse. Nec ego dico uobis in
qua potestate hec facio.

Quid autem uobis uidetur? Homo quidam habe-
bat duos filios & accedens ad primum dixit. Fili
uade hodie operari in uinea mea. Ille autem respon-
dens ait. Nolo. Postea autem poenitentia ductus
abiit. Accedens autem ad alterum dixit similiter.
At ille respondens ait. Eo domine. Et non iuit.
Quis ex duobus fecit uoluntatem patris? Dicunt.
Primus. Dicit illis ih̄s. Amen dico uobis. quia pub-
licani & meretrices precedunt uos in regno di.
Uenit autem ad uos iohannes in uia iusticie & non
credidistis ei. publicani autem & meretrices credi-
derunt ei. Vos autem uidentes nec poenitentiam
habuistis postea ut crederetis ei. XXII.

Aliam parabolam audite. Homo erat pater famili-
as qui plantauit uineam & sepem circumdedit
ei & fodit in ea torcular & edificauit turrum &
locauit eam agricolis & peregre pfectus est. Cum
autem tempus fructuum appropinquasset misit seruos suos
ad agricolas ut acciperent fructus eius. Et agrico-
le apprehensis seruis eius alium ceciderunt alium

occiderunt. alium uero lapidauerunt. Iterum mi-
sit alios seruos plures prioribus. & fecerunt illis simi-
liter. Nouissime autem misit ad eos filium suum
dicens. Verbumtur filium meum. Agricole. ut
uidentes filium. dixerunt intra se. Hic est heres.
uenit occidamus eum. & habebimus hereditate
eius. Et apprehensum eum eiecerunt extra uineam.
& occiderunt. Cum ergo ueniret dominus uince-
re. quid faciet agricolis illis. Auiunt illi. Malos ma-
le perdet. & uineam locabit aliis agricolis. qui
reddant ei fructum temporibus suis. Dicit illis
ihc. Numquam legistis in scripturis. Lapidem
quem reprobauerunt edificantes. hic factus est in
caput anguli. Ad dñm factum est istud. & est mirabi-
le in oculis nr̃is. Ideo dico uobis. quia auferetur
a uobis regnum di. & dabitur genti facienti fruc-
tus eius. Et qui ceciderit super lapidem istum con-
fringetur. Super quem uero ceciderit. conteret eum.

¶ *Deo
1111
Deo
1111*

Et cum audissent principes sacerdotum & pharisei
parabolas eius. cognouerunt quod de ipsis diceret.
Et querentes eum tenere timuerunt turbas. quo-
niam sciebant prophetam eum habebant.

¶ *Deo
1111
Deo
1111*

Et respondens ihc. dixit iterum in parabolis ei di-
cens. Simile factum est regnum celorum homini
regi. qui fecit nuptias filio suo. Et misit seruos suos
uocare inuitatos ad nuptias. & nolabant uenire.

Iterum misit alios seruos dicens. Dicite inuitatis.
 ecce prandium meum parui. tauri mei & ali
 lia occisa. & omnia parata. uenite ad nuptias.
 Illi autem neglexerunt. & abierunt alius in uil
 lam suam. alius uero ad negotiationem suam.
 Reliqui uero tenuerunt seruos eius. & contume
 liose affectos occiderunt. Rex autem cum audis
 set iratus est. & missis exercitibus suis perdidit homi
 cidas illos. & ciuitatem illorum succendit. Tunc
 ait seruis suis. Nuptie quidem parate sunt. sed
 qui inuitati erant non fuerunt digni. Itte ergo
 ad exitus uiarum. & quoscumque inueneritis uoca
 te ad nuptias. Et egressi serui eius in uias. congre
 gauerunt omnes quos inuenerunt malos & bo
 nos. & implete sunt nuptie discumbentium.

Deo
 Selva

Interit autem rex ut uideret discumbentes. &
 uidit ibi hominem non uestitum ueste nuptiali.
 & ait illi. Amice quomodo huc intraisti non habes
 uestem nuptialem. At ille obmutuit. Tunc dixit
 rex ministris. Ligatis manibus eius & pedibus.
 mittite eum in tenebras exteriores. ibi erit fletus
 & stridor dentium. Multi enim sunt uocati. pauci

Deo
 Selva
 L. 111

uero electi. **TUNC ADVENTUS PHARISAEI**

TUNC ADVENTUS PHARISAEI
 consilium inierunt. ut caperent ihs in sermo
 ne. Et mittunt ei discipulos suos. cum herodianis

dicentes. Magister. scimus quia uerax es. & uiam di
muenit. ut doceas. & non est tibi cura de aliquo. Non
enim respicis personam hominum. Dic ergo nobis. quod
tibi uidetur. licet censum dare cesari an non. Cog
nita autem ihs nequitia eorum ait. Quid me temp
tatis hypocrite. Ostendite mihi nomisma census.
At illi obtulerunt ei denarium. Et ait illis ihs.
Cuius est imago hec & superscriptio. Dicunt ei. Ce
saris. Tunc ait illis. Reddite ergo que sunt cesaris
cesari. & que sunt di deo. Et audientes mirati sunt.
& relicto coabierunt. In illo die accesserunt ad eum
saducei qui dicunt non esse resurrectionem. & in
terrogauerunt eum dicentes. Magister. moyses
dixit. si quis mortuus fuerit non habens filium.
ut ducat frater eius uxorem illius. & suscitet semen
fratri suo. Erant autem apud nos septem fratres. &
primus uxore ducta defunctus est. & non habens
semen reliquit uxorem suam fratri suo. Similiter
secundus & tertius usque ad septimum. Nouissime
autem omnium. & mulier defuncta est. In resurre
ctione ergo. cuius erit de septem uxor. Omnes enim
habuerunt eam. Respondens autem ihs. ait illis.
Erratis nescientes scripturas. neque uirtutem di. In re
surrectione enim non habent uxorem neque uirum. sed
sunt sicut angeli di in celo. De resurrectione autem
mortuorum non legistis quod dictum est. ad di

cent uobis. Ego sum d's abraham & d's ysaac & d's iacob. Non est d's mortuorum. sed uiuentium.

Et audientes turbe. mirabantur in doctrina eius.

Y
S. 11
L. 11

Pharisei autem audientes quod silentium imposuisset saduceis. conuenerunt in unum. Et interrogauit eum unus ex eis legis doctor. temptans eum. Magister. quod est mandatum magnum in lege? At illi ihs. Diliges dñm dñm tuum ex toto corde tuo. & uota mente tua. & uota anima tua. Hoc est maximum. & primum mandatum. Secundum autem simile est huic. Diliges proximum tuum. sic te ipsum. In his duobus mandatis. uniuersa lex pendet & pphete.

Y
S. 11
L. 11

Congregatis autem phariseis. interrogauit eos ihs. dicens. Quid uobis uidetur de xpo. cuius filius ē? Dicunt ei. Dauid. At illis. Quomodo ergo dauid in spū uocat eum dñm dicens? Dixit dñs dño meo. sede ad dextris meis. donec ponam inimicos tuos. scabellum pedum tuorum.

Y
S. 11
L. 11

Si ergo dauid uocat eum dñm. quomodo filius eius est? Et nemo poterat respondere ei uerbum. neq; ausus fuit quisquam ex illa die eum amplius interrogare.

Y
S. 11
L. 11

Tunc ihs locutus est ad turbas. & ad discipulos suos. dicens. Super cathedram moysi. sederunt scribe & pharisei. Omnia ergo quaecumq; dixerint uobis

seruant & faciunt secundum opera uero eorum. nolunt facere. Dicunt enim & non faciunt.

*Matth. 23
L. 12*

Aliquant autem onera graua & importabilia & imponunt in humeros hominum. digito autem suo nolunt ea mouere.

*Matth. 23
L. 13*

Omnia uero opera sua faciunt. ut uideantur ab hominibus. Dilatant enim filacteria sua & magnificant tumbas. Amant autem primos recubitus in cenis & primas cathedras in synagogis & salutationes in foro & uocari ab hominibus rabbi.

*Matth. 23
L. 14*

Vos autem nolite uocari rabbi. Unus est enim magister uester. omnes autem uos fratres estis. Et patrem nolite uocare uobis super terram. unus est enim pater uester qui in celis est. Nec uocemini magistri. quia magister uester unus est xpc.

*Matth. 23
L. 15*

Qui maior est ur̃m. erit minister uester. Qui autem se exaltauerit humiliabitur. & qui se humiliauerit exaltabitur.

*Matth. 23
L. 16*

Qui exaltabitur. XXIII.
AEAVTE UOBIS SCRIBE
& pharisei hypocrite. quia clauditis regnum celorum ante homines. Uos enim non intratis. nec introcuntis sinitis intrare.

*Matth. 23
L. 17*

Vae uobis scribe & pharisei hypocrite. qui circumitis mare & aridam ut faciatis unum psalmum. & cum fuerit factus. facitis eum filium gehennę duplo quam uos. Vae uobis duces cęci. qui dicitis. quicūq;

iurauerit p[re]t[er] templum nihil est. qui autem iurauerit
in auro templi debet. Stulti & c[ec]i. quidem maius
est aurum. an templum quod s[an]ctificat aurum. Et
quicumq[ue] iurauerit in altari nihil est. quicumq[ue]
autem iurauerit in dono quod est sup[er] illud debet.
Ceci. quid enim maius est. donum an altare quod
s[an]ctificat donum. Qui ergo iurat in altari. iurat in eo
& in omnibus que sup[er] illud sunt. Et qui iurauerit
in templo. iurat in illo & in eo qui habitat in ipso.
Et qui iurat in celo iurat in throno di. & in eo qui
sedet super eum.

Vae vobis scribe & pharisei hypocrite. qui decimatis
mentum & anetum & cuminum. & reliquistis que
graviora sunt legis. iudicium & misericordiam &
fidem. Hec oportuit facere. & illa non omittere.

Ducet ceci. ex colanthes culicem. cunctum autem
autem glanientis. & c[etera]

Uae vobis scribe & pharisei hypocrite. qui mundatis
quod deforis est calicis & purabitis intus. autem
pleni estis rapina & immundicia. Pharisee ecce mun
datis quod deforis est calicis & purabitis intus. & id
& id quod deforis est mundum.

Vae vobis scribe & pharisei hypocrite. qui similes estis
sepulchris dealbatis. que aforis parent hominibus
speciosa. intus vero plena sunt ossibus mortuorum
& omni spurritia. Sic & vos aforis quidem puratis

W. J. L. L.

1870

1891

1. *Theraps*
 2. *L. L.*

IERUSALEM IERUSALEM
que occidis prophetas & lapidas eos qui ad
te missi sunt. quotiens uolui congregare filios tuos
quemadmodum gallina congregat pullos suos
sub alas & noluisti. Ecce relinquetur uobis domus
uestra deserta. Dico enim uobis. non me uidebitis

amodo· donet dicatis· Benedictus qui uenit in
nomine dñi.

Et egressus ihc de templo ibat· Et accesserunt disci-
puli eius ut ostenderent ei adificationes templi·
Ipse autem respondens dixit illis· Videtis hec omnia·
Amen dico uobis· non relinquitur hic lapis super
lapidem qui non destruitur.

Sedente autem eo super montem oliueti· accesserunt
ad eum discipuli secreto dicentes· Dic nobis quan-
do hec erunt· & quod signum aduentus tui & con-
summationis seculi· Et respondens ihc dixit eis·
Uidetis ne quis uos seducat· Multi enim uenient in
nomine meo dicentes· ego sum xpc· & multos sedu-
cent· Audieturi enim estis prelia & opiniones prelio-
rum· uidetis ne turbemini· Oportet enim hec fieri· sed n-
dum est finis· Consurget enim gens in gentem· &
regnum in regnum· & erunt pestilentie & fames· &
terre motus plerumque· Hec autem omnia· incipiant dolores·

Tunc tradent uos in tribulationem· & occident uos·
Et eritis odio omnibus gentibus· propter nomen meum·

Et tunc scandalizabuntur multi· & inuicem tradent·
& odio habebunt inuicem· Et multi pseudo·pphetie
surgent· & seducent multos· Et quoniam abunda-
uit iniquitas· refrigeret caritas multorum· Qui
autem perseuerauerit usque in finem· hic saluus erit·

Et predicabitur hoc euangelium regni in uniuerso

100
 100
 100
 100

10
 11
 12

300

Quellen
VI
Dexler

T
D
L

三

1900

[Faint handwritten text]

1791

1791

[Faint, illegible handwritten notes]

Statim autem post tribulationem dierum illorum.
sol obscurabitur: & luna non dabit lumen suum &

stelle cadent de celo & uirtutes celorum commo-
uebuntur. Et tunc partiet signum filii hominis
in celo.

Et tunc plangent omnes tribus terre & uidebunt
filium hominis uenientem in nubibus celi cum
uirtute multa & maiestate. Et mittet angelos
suos cum tuba & uoce magna & congregabunt
electos eius a quatuor uentis a summis celorum
usque ad terminos eorum. Ab arbore autem figi disci-
te parabolam. Cum iam ramus eius tiner fuerit
& folia nata scitis quia prope est aestas. Ita & uos
cum uideritis haec omnia scitote quia prope est
in uanitas. Amen dico uobis quia non praeteribit
generatio haec donec omnia fiant. Caelum & ter-
ra transibunt uerba autem mea non praeteribunt.

De die autem illa & hora nemo scit neque angeli
celorum nisi pater solus.

Sicut autem in diebus noe ita erit & aduentus filii
hominis. Sicut enim erant in diebus ante diluui-
um comedentes & bibentes nubentes & nuptum
tradentes usque ad eum diem quo noe introiit in
arcam & non cognouerunt donec uenit diluuium
& tulit omnes ita erit & aduentus filii hominis.

Tunc duo erunt in agro unus assumetur & unus
relinquetur. Duo molentes in mola una assume-
tur & una relinquetur.

Matth.
24.42.

Uigilate ergo quia nescitis quia hora dñs uester
uenturus sit.

Matth.
24.43.

Illud autem scribitur quoniam si sciret pater fami-
lias quia hora fur uenturus esset uigilaret utiq;
& non sineret perfodi domum suam. Ideo & uos
estote parati quia quia nescitis hora filius homi-
nis uenturus est.

Matth.
24.44.

Quis putas est fidelis seruus & prudens quem consti-
tuit dominus suus supra familiam suam ut det
illis cibum in tempore.

Matth.
24.45.

Beatus ille seruus quem cum uenerit dominus eius
inuenit sic facientem. Amen dico uobis quod
super omnia bona sua constituet eum.

Matth.
24.46.

Si autem dixerit malus seruus ille in corde suo mo-
ram facit dominus meus uenire & ceperit peccare
conseruos suos manducet uitam & bibat cum ebri-
osis ueniet dominus serui illius indie qua non spe-
rat & hora qua ignorat & diuidet eum partemq;
eius ponet cum hypocritis illic erit fletus
& stridor dentium.

Matth.
24.47.

Tunc simile erit regnum celorum decem uirginib;
que accipientes lampades suas exierunt obuiam
sponsi & sponsae. Quinq; autem exciderunt fatigae
& quinq; prudentes. Sed quinq; fatigae acceptis lam-
padibus non sumpserunt oleum secum. Prudentes
uero acceperunt oleum in uasis suis cum lampadib;

Moram autem faciente sponso dormita uerunt
 omnes & dormierunt. Media autem nocte clamor
 factus est. ecce sponsus uenit. exite obuiam ei. Tunc sur-
 rexerunt omnes uirgines ille. & orna uerunt lampa-
 des suas. Fatue autem sapientibus dixerunt. Dant
 nobis de oleo uestro. quia lampades nre extinguiun-
 tur. Responderunt prudentes dicentes. Ne forte nō
 sufficiat nobis & uobis. ite potius ad uendentes &
 emite uobis. Cum autem irent emere uenit sponsus.
 & que parate erant intra uerunt eum co. ad nuptias.
 & clausa est ianua. Nouissime uero ueniunt & reli-
 que uirgines dicentes. Dñe dñe. apere nobis. At ille
 respondens ait. Amen dico uobis. nescio uos. Vigilate
 itaq; quia nescitis diem neq; horam.

Sicut enim homo peger. p̄ficiens uocauit seruos suos.
 & tradidit illis bona sua.

Et uni dedit quinq; talenta. alii autem duo. alii uero
 unum. Unicuiq; secundum p̄p̄iam uirtutem. &
 p̄fectus est statim. Abiit autem qui quinq; talenta
 acceperat. & operatus est in eis. & lucratuſ est alia q̄nq;
 Similiter qui duo acceperat. lucratuſ est alia duo.
 Qui autem unum acceperat. abiens fodit in terra. &
 abscondit pecuniam domini sui. Post multum ū-
 temporis uenit dominus seruorum illorum. & posu-
 it rationem cum eis. Et accedens qui quinq; talen-
 ta acceperat. obtulit alia quinq; talenta dicens.

Domine quinque talenta mihi tradidisti. ecce alia
quinque superlucratum sum. At illi dominus eius. Tu
ergo bone serue & fidelis. quia super pauca fuisti fidelis
super multa te constituam. intra in gaudium domi-
ni tui. Accessit autem & qui duo talenta accepe-
rat & ait. Domine. duo talenta mihi tradidisti.
ecce alia duo lucratum sum. At illi dominus eius.
Tu ergo serue bone & fidelis. quia super pauca fuisti
fidelis. super multa te constituam. intra in gaudium
domini tui. Accessit autem & qui unum talentum
acceperat ait. Domine. scio quia homo durus es.
metis ubi non seminasti. & congregas ubi non spar-
sisti. & timens abii & abscondi talentum tuum
in terra. Ecce habes quod tuum est. Respondens
autem dominus eius. dixit ei. Serue male & piger.
sciebas quia meto ubi non semino. & congrego ubi
non sparsi. Oportuit ergo te committere pecuniam
meam nummulariis. & ueniens ego recepissem
utique quod meum est cum usura. Tollite itaque ab eo
talentum. & date ei qui habet decem talenta.

*Deus loquitur
ad discipulos
Luc. 19.*

Omnium enim habenti dabitur & abundabit. ei autem
qui non habet. & quod uidetur habere. auferetur ab eo.

*Deus loquitur
ad discipulos
Luc. 19.*

Et inutilem seruum ciens in tenebras exteriores.
ibi erit fletus & stridor dentium.

*Deus loquitur
ad discipulos
Mat. 25.*

Cum autem uenerit filius hominis in maiestate sua.
& omnes angeli cum eo. tunc sedebit super sedem

39
maiestatis sue. & congregabuntur ante eum omnes
gentes. & separabit eos ab invicem. sicut pastor
segrgat oves ab hedis. Et statuet oves quidem
ad dextris suis. hedos autem a sinistris. Tunc dicet
rex his. qui ad dextris eius erunt. Venite. benedicti
patris mei. possidete paratum vobis regnum a con
stitutione mundi. Esurivi enim. & dedistis mihi
manducare. Sitiivi. & dedistis mihi bibere. Hospes
eram. & collegistis me. Nudus. & cooperuistis me.
Infirmus. & visitastis me. Incarceratus. & venis
tis ad me. Tunc respondebunt ei iusti dicentes.
Dñe. quando te vidimus esurientem. & pavimus.
Sicientem. & dedimus tibi potum. Quando autem
te vidimus hospitem. & collegimus te. Aut nudum.
& cooperuimus te. Aut quando te vidimus infir
mum. aut incarceratum. & venimus ad te. Et respon
dens rex. dicet illis. Amen dico vobis. quamdiu fecis
tis unum de his fratribus meis minimis. mihi fecistis.
Tunc dicet & his qui a sinistris erunt. Discedite a me
maledicti in ignem aeternum. qui parvus est diabo
lo & angelis eius. Esurivi enim. & non dedistis mihi
manducare. Sitiivi. & non dedistis mihi potum.
Hospes eram. & non collegistis me. Nudus. & non
operuistis me. Infirmus. & incarceratus. & non visitasti
me. Tunc respondebunt ei & ipsi dicentes. Dñe
quando te vidimus esurientem. aut sicientem.

aut hospitem. aut nudum. aut infirmum uel in car-
cer. & non ministrauimus tibi. Tunc respondit
illis dicens. Amen dico uobis. quamdiu non fecistis
uni de minoribus his. nec mihi fecistis. Et ibunt
hi in supplicium aeternum. iusti autem in uitam
aeternam.

ET FACTUM EST QVAM CON-

summasset ihc sermones hos omnes. dixit
discipulis suis.

Sentis quia post biduum pascha fiet. & filius hominis
tradetur ut crucifigatur.

Tunc congregati sunt principes sacerdotum & seni-
ores populi in atrium principis sacerdotum qui
dicebatur cayphas. & consilium fecerunt ut ihm
dolo tenerent & occiderent. Dicebant autem.
Non indic festo. Ne forte tumultus fieret in populo.

Cum autem esset in bethania in domo symonis leprosi.
accessit ad eum mulier habens alabastrum ungen-
ti pretiosi. & effudit super caput ipsius recumbentis.
Uidentes autem discipuli. indignati sunt dicentes.
Ut quid prodigio hoc. potuit enim istud uendari
multo. & dari pauperibus. Sciens autem ihc. ait illis.
Quid molesti estis mulieri. opus bonum. operata e
in me. Nam semper pauperes habetis uobiscum. me
autem non semper habebitis.

Mittis enim hoc unguentum hoc in corpus meum.

adsepeliendum me fecit. Amen dico vobis. ubi
cumque predicatum fuerit hoc euangelium in toto
mundo dicetur. & quod hec fecit in memoriam eius.

Tunc abiit unus de duodecim qui dicitur iudas
iscariot ad principes sacerdotum. & ait illis. Quid
vultis mihi dare. & ego vobis eum tradam. At illi
constituerunt ei triginta argenteos. Et exinde
quereretur oportunitatem. ut eum traderet. Prima
autem die alimonum. accesserunt discipuli ad ihs
dicentes. Vbi vis parare tibi comedere pascha.
At ihs dixit. Ite in civitatem adquirendam. & diti
te ei. Magister dicite. tempus meum prope est. apud
te facio pascha cum discipulis meis. Et fecerunt
discipuli sicut constituit illis ihs. & paraverunt
pascha. Cespere autem facto discumbebat cum duo
decim discipulis suis.

Et edentibus illis dixit. Amen dico vobis. quia unus
vestrum me traditurus est.

Et contristati valde. ceperunt singuli dicere. Num
quid ego sum dñe.

Et ipse respondens ait. Qui intingit mecum manum
in parabside. hic me tradet. Filius quidem hominis
vadit sicut scriptum est de illo.

Vac autem homini illi propter quem filius hominis trade
tur. bonum erat ei si natus non fuisset homo ille.

Respondens autem iudas qui tradidit eum dixit.

Numquid ego sum rabbi? At illi. Tu dixisti.

Cenantibus autem eis. accepit ihs panem & benedixit
ac fregit. deditq; discipulis suis & ait. Accipite & co
medite. hoc est corpus meum.

Et accipiens calicem gratias egit. & dedit illis dicens.
Bibite ex hoc omnes. hic est enim sanguis meus noui
testamenti. qui pro multis effundetur in remissione
peccatorum. Dico autem uobis. non bibam amodo
de hoc genimine uitae usq; in diem illum cum illud
bibam uobiscum nouum in regno patris mei.

Et in modico exierunt in montem oliueti.
IN EPISTOLA IUDAEI
Omnes uos scandalum patimini in me. ut in
ista nocte.

Scriptum est enim. Percutiam pastorem. & dispergen
tur oves gregis. Postquam autem resurrexero.
praeceдам uos in galileam.

Respondens autem petrus. ait illi. Et si omnes scan
dalizati fuerint in te. ego numquam scandalizabor.
Ait illi ihs. Amen dico tibi. quia in hac nocte ante
quam gallus cantet. ter me negabis.

Ait illi petrus. Etiamsi oportuerit me mori tecum.
non te negabo. Similiter & omnes discipuli dixerunt.

Tunc uenit ihs cum illis in uillam quae
dicitur gethsmani.

Et dixit discipulis suis. Sedet hic. donec uadam illuc

& oron. Et assumpto petro & duobus filiis zebedi
cepit contristari & mestus esse.

Tunc ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem.
Sustinet hic & uigilate mecum.

Et processit pusillum, posuit in faciem suam orans
& dicens. Mi pater, si possibile est transcat a me
calix iste.

Verum amen non sicut ego uolo, sed sicut tu.

Et uenit ad discipulos suos & inuenit eos dormien
tes. Et dicit petro. Sic non potuisti una hora ui
gilare mecum. Vigilate & orate, ut non intretis
in temptationem.

Sp̄s quidem promptus est, caro autem infirma.
Iterum secundo abiit & orauit dicens. Mi pater, si
non potest hic calix transire nisi bibam illum, fiat
uoluntas tua. Et uenit iterum & inuenit eos
dormientes. Erant enim oculi eorum graui.
Et relictis illis iterum abiit & orauit tertio eun
dem sermonem dicens.

Tunc uenit ad discipulos suos & dicit illis. Dormi
te iam & requiescite. Ecce adpropinquabit hora
& filius hominis tradetur in manus peccatorum.
Surgite cernite, ecce adpropinquabit qui me tradet.

Ad huc ipso loquente, ecce iudas unus de duodecim
uenit & cum eo turba multa cum gladiis & fustib.
missi a principibus sacerdotum & seniorib; ppli.

*De
Matth.
Luce*

Qui autem tradidit eum. dedit ei signum dicens.
Quicumque osculatus fuero ipse est. tene eum.
Et confestim accedens ad ihm dixit. Ave rabbi.
Et osculatus est eum. Dixitque illi ihc. Amice. ad
quod venisti. Tunc accesserunt & manus iniece-
runt in ihm. & tenuerunt eum.

*De
Matth.
Luce*

Et ecce unus ex his qui erant cum ihu extendens ma-
num exemit gladium suum. & percussit servum
principis sacerdotum. amputavit auriculam eius.

*De
Matth.
Luce*

Tunc ait illi ihc. Convertere gladium tuum in locum
suum. Omnes enim qui acciperint gladium. gla-
dio peribunt. An putas quia non possum rogare
patrem meum. & exhibebit mihi modo plusquam
duodecim legiones angelorum. Quomodo ergo
implebuntur scripturae. quia sic oportet fieri.

*De
Matth.
Luce*

In illa hora dixit ihc turbis. Tamquam ad latronem
existis eum gladiis & fustibus comprehendere me.
Contradic apud vos sedebam docens in templo. & non
me tenuistis.

*De
Matth.
Luce*

Hoc autem totum factum est. ut impleantur scriptu-
rae prophetarum. Tunc discipuli omnes relicto confugerunt.

*De
Matth.
Luce*

At illi tinentes ihm duxerunt ad cayphan principem
sacerdotum. ubi scribe & seniores convenerant.

Petrus autem sequebatur eum a longe usque in atrium
principis sacerdotum. & ingressus intro sedebat
cum ministris. ut videret finem.

*De
Matth.
Luce*

Principes autem sacerdotum & omne concilium que-
rebant falsum testimonium contra ihm ut cum
mori traderent & non inuenerunt cum multi
falsi testes accessissent.

Nouissime autem uenerunt duo falsi testes & dixe-
runt. Hic dixit. possum destruere templum di.
& post triiduum reedificare illud. Et surgens prin-
ceps sacerdotum ait illi. Nihil respondes ad ea que
isti aduersum te testificantur. Ihesus autem tacebat.
Et princeps sacerdotum ait illi. Adiuro te per di-
uinum ut dicas nobis si tu es xpc filius di. Oieit
illi ihc. Tu dixisti.

Uerum tamen dico uobis. amodo uidebitis filium ho-
minis sedentem ad dextris uirtutis & uenientem in
nubibus celi.

Tunc princeps sacerdotum scidit uestimenta sua
dicens. Blasphemaui. quid adhuc egemus testibus.

Ecce nunc audistis blasphemiam. quid uobis uide-
tur. At illi respondentes dixerunt. Reus e mortis.

Tunc expuerunt in faciem eius & colaphis eum ceci-
derunt. Alii autem palmas ei in faciem dederunt.
dicentes. Prophetiza nobis xpc. quis est qui te percussit.

Petrus uero sedebat foris in atrio & accessit ad eum
una ancilla dicens. Et tu cum ihu galileo tras.
At ille negauit coram omnibus dicens. Nescio
quid dicis.

Exeunt autem illo laniam.
vidit cum alia an-
cilla & artibus qui erant ibi.

Exerunt autem illo laniam. uidit cum alia an-
cilla & artibus qui erant ibi. Et hic erat cum ihu
nazaretho. Et iterum negauit cum iuramento.
quia non noui hominem. Et post pusillum. ac-
cesserunt qui stabant & dixerunt petro. Vere &
tu ex illis es. nam & loquela tua manifestum te fa-
cit. Tunc cepit detestari & iurare quia non nouis-
set hominem. & continuo gallus cantauit.

Et recordatus est petrus uerbi ihu quod dixerit.
priusquam gallus cantet ter me negabis.

Et recordatus est petrus uerbi ihu quod dixerit.
priusquam gallus cantet ter me negabis. Et
egressus foras fleuit amare.

Mane autem facto consilium inierunt omnes prin-
cipes sacerdotum & seniores populi aduersus ihm.

Mane autem facto consilium inierunt omnes prin-
cipes sacerdotum & seniores populi aduersus ihm.
ut eum morti traderent.

Et uinctum adduxerunt eum & tradiderunt
pontio pilato presidi.

Et uinctum adduxerunt eum & tradiderunt
pontio pilato presidi.

Tunc uidens iudas qui eum tradidit quod damna-
tus esset. penitentia ductus retulit triginta ar-
gentos principibus sacerdotum & senioribus.

Tunc uidens iudas qui eum tradidit quod damna-
tus esset. penitentia ductus retulit triginta ar-
gentos principibus sacerdotum & senioribus. dicens.
Peccaui. tradens sanguinem iustum. At illi dixerunt.
Quid ad nos. Tu uideris. Et prociis. argentis in
templo recessit. & abiens laqueo se suspendit. Prin-
cipes autem sacerdotum acceptis. argentis dixerunt.
Non licet mittere eos in corbanam. quia pretium
sanguinis est. Consilio autem inito emerunt ex
illis agrum figuli in sepulturam peregrinorum.

Propter hoc uocatus est ager ille acheldemach
hoc est ager sanguinis usque in hodiernum diem.
Tunc impletum est quod dictum est per ieremiam p
phetam dicentem. Et acceperunt triginta argen
tos pretium appretiatum quod appretiauerunt
a filiis israel. & dederunt eos in agrum figuli. sicut
constituit mihi dominus.

Ihesus autem stetit ante presidem & interrogauit eum
preses dicens. Tu es rex iudeorum?

Respondit illi ihesus. Tu dicis. Et cum accusaretur a principi
bus sacerdotum & senioribus populi. nihil respon
dit. Tunc dicit illi pilatus. Non audis quanta ad
uersum te dicunt testimonia? Et non respondit
eum unum uerbum. Et uenit iherosolimitanus preses
uehementer.

Per diem autem sollemnem consueuerat preses dimit
tere populo unum uinctum quem uoluissent.

Habebat autem tunc uinctum insignem qui diceba
tur barabbas. Congregatis ergo illis. dixit pilatus.
Quem uultis dimittam uobis. barabbam. an ihm
qui dicitur xpc? Sciebat enim quod per inuidiam
tradidissent eum.

Sedente autem illo per tribunali. misit ad eum uxor
eius dicens. Nihil tibi & iusto illi. multa enim passi
sum hodie pro uisum propter eum.

Principes autem sacerdotum & seniores persuaserunt

populis ut peterint barabbam. ihm uero pderunt.
Respondens autem ptes. ait illis. Quem uultis
uobis de duobus dimitti. At illi dixer. Barabbam.

¶
¶
¶
¶

¶
¶

Dicit illis pil. tus. Quid igitur faciam de ihu qui
dicitur xpc. Dicunt oms. Crucifigatur. Ait illi
ptes. Quid enim mali fecit. At illi magis clamabant
dicentes. Crucifigat. Videns autem pilatus quia ni-
hil pficeret sed magis tumultus fieret. accepta aqua
lauit manus corā ppleo dicens. Innocens ego sum san-
guine huius. uos uidetis. Et respondens uniuersis
ppls dix. Sanguis ei sup nos & sup filios nros.

¶
¶
¶
¶

¶
¶
¶
¶

Tunc dimisit illis barabbam. ihm autem flagellatū
tradidit eis ut crucifigatur.

TUNC MILITES PSEDIS SVBTRAXERUNT

Tihm in pitorio congregauerunt ad eum uniuersā
cohortem. & exuentes eum. clamidem coccineam
circumdederunt ei. Et plectentes coronam de spi-
nis posuerunt sup caput eius. & barundinē in dexte-
ra eius. & genu flexo. ante eum illudebant dicentes.
Aue rex iudeorū. Et exuentes in eū acceperunt
barundinē & percussunt caput eius. Et postquā il-
luscrunt ei exuerunt eū clamide & induerunt eum
uestimentis eius. & duxerunt eum ut crucifigerent.

¶
¶

¶
¶
¶
¶

Exuentes autem inueniunt hominem cyrenēam
nomine symonem. hunc angariauerunt ut
tolleret crucem eius.

Et uenerunt in locum qui dicitur golgotha. quod
est caluarie locus.

Et dederunt ei uinum bibere. cum felle mixtum.
Et cum gustasset. noluit bibere.

Postquam autem crucifixerunt eum diuiserunt
uestimenta eius. sortem mittentes. Et sedentes
seruabant eum.

Et imposuerunt super caput eius causam ipsius scrip-
tam. hic est ih̄c. rex iudeorum.

Tunc crucifixi sunt cum eo duo latrones. unus
adextris & unus a sinistris.

Proterunt autem blasphemabant eum. mouentes
capita sua & dicentes. Vnab qui destruit templū
di. & in triduo illud reedificat. Salua te metipsum.
si filius dei es. descende de cruce.

Similiter & principes sacerdotum illudentes eum
scribis & senioribus dicebant. Alios saluos fecit.
se ipsum non potest saluum facere. Si rex israel est.
descendat nunc de cruce. & credimus ei. Confidit
in deo. liberet eum nunc si uult. Dixit enim. quia
dei filius sum.

In ipsum autem & latrones qui crucifixi erant cum
eo improperabant ei.

A sexta autem hora tenebre facte sunt super uniuersam
terram. usque ad horam nonam.

Et circa horam nonam. clamauit ih̄c uoce magna

dicens. Heli. Heli. lemasabactani. Hoc est. Ds ms.
ds meus ut quid dereliquisti me. Quidam autē
illie stantes & audientes dixerunt. Heliā uocat iste.

¶
¶
¶

Et continuo currens unus ex eis acceptum spongiā
impleuit aceto & imposuit barundini & dabat
ei bibere.

¶
¶
¶

Ceteri uero dicebant. Sine uideamus an ueniat
belias liberans eum. Hic autem iterum clamans
uoce magna emisit spm.

¶
¶
¶

Et ecce uelum templi scissum est in duas partes
asummo usq; deorsum.

¶
¶

Et terra mota est & petre scisse sunt & monumen
ta aperta sunt & multa corpora scōrum qui dor
muerunt surrexerunt. Et exiuit de monumen
tis post resurrectionem eius uenerunt in scām ciui
tatem & apparuerunt multis.

¶
¶
¶

Conitio autem & qui cum eo erant custodientes
iēm uiso terrē motu & his que fiebant. timuerunt
ualde dicentes. Vere filius dī erat iste.

¶
¶

Erant autem ibi mulieres multe. longe que sciente
erant iēm agalilca ministrantes ei. inter quas erat
maria magdalene & maria iacobi & ioseph m. mtr.
& m. mtr filiorum iebeda.

¶
¶
¶

Cum sero autem factum esset. uenit quidam homo
diues ab arimathia nomine ioseph. qui & ipse disci
pulus erat iēy. Hic accessit ad pilatum & petiit.

corpus ih̄v. Tunc pilatus iussit reddi corpus.

Et accepto corpore ioseph inuoluit illud in sindone munda & posuit illud in monumento suo nouo quod exciderat in petra & aduoluit saxum magnum ad ostium monumenti & abiit.

Erat autem ibi maria magdalene & altera maria sedentes contra sepulchrum.

Atria autem die que est post parasceuen conuenerunt principes sacerdotum & pharisei ad pilatum dicentes. Domine recordati sumus quia seductor ille dixit adhuc uiuens post tres dies resurgam. Iube ergo custodiri sepulchrum usque in diem tertium ne forte ueniant discipuli eius & furtiuum eum & dicant plebi surrexit a mortuis & erit nouissimus error prior prior. At illis pilatus. Habetis custodiam ne custodite sicut semis. Illi autem abeuntes munierunt sepulchrum signantes lapidem cum custodibus.

VESPERE AUTEM SABBA TERRE
lucet in prima sabbati uenit maria magdalene & altera maria uidere sepulchrum. Et ecce terræ motus factus est magnus. Angelus enim dñi descendit de celo & accedens reuoluit lapidem & sedebat super eum. Erat autem aspectus eius sicut fulgur & uestimentum eius sicut nix. Pre timore autem eius exterriti sunt custodes & facti sunt

uclit mortui.

*Incipit
euangelium
secundum
mattheum*

Respondens autem angelus dixit mulieribus. Nolite timere uos. Scio enim quod inueneritis crucifixus. Non est hic surrexit enim sicut dixit. Venite uidete locum ubi positus erat dominus. Et cito cum istis dicite discipulis eius quia surrexit. & ecce praecedet uos in galileam. Ibi eum uidebitis. ecce dixi uobis. Et exierunt cito de monumento cum timore & gaudio magno. currentes nunciare discipulis eius.

*Incipit
euangelium
secundum
marcum*

*Incipit
euangelium
secundum
lucam*

Et ecce inuenerunt illis dicens. Aucte. Illae autem accesserunt & tenuerunt pedes eius & adorauerunt eum. Tunc ait illis inquit. Nolite timere. Ite nuncitate fratribus meis ut eant in galileam. ibi me uidebunt. Quae cum abissent. ecce quidam de custodibus uenerunt in ciuitatem & nuntiauerunt principibus sacerdotum omnia quae facta fuerant. Et congregati cum senioribus consilio accepto. pecuniam copiosam dederunt militibus dicens. Dicite quia discipuli eius nocte uenerunt & fuerant cum nobis dormientibus. Et si hoc auditum fuerit. a praeside. nos suadebimus ei. & securos uos faciemus. At illi accepta pecunia. fecerunt sicut erant docti. Et divulgatum est uerbum istud apud iudeos usque in hodiernum diem.

Undecim autem discipuli abierunt in galileam in

montem ubi constituerat illis ih̄c. Et uidentes
 eum adorauerunt. quidam autem dubitauerunt.
 Et accedens ih̄c. locutus est eis dicens. Datus est
 mihi omnis potestas. in celo & in terra. Euntes do
 cetis omnes gentes. baptizantes eos in nomine p. tri
 & filii & sp̄s sc̄i. docentes eos seruari omnia quae
 cumq; mandavi uobis. Et ecce ego uobiscum sum
 omnibus diebus usq; ad consummationem seculi.

Explicit euangeliū sc̄m matthevm.

INCIPIIT PRÆATIO
S C D M MARCUM.

AR. G. MS. EVAN

GELISTA Dī ET

petri in baptismo. atq. filius. atq. in diuino sermone
discipulus. Sacerdotium in israel agens. scdm
carnem leuita. conuersus ad fidem xpi euange
lium in italia scripsit. ostendens in eo opere qua
le ministerium quid & generi suo deberet & xpo.
Nam in eum principii in uoce. pphetice excla
mationis instituens ordinem leuitice electionis
ostendit. ut predicans predestinatum iohannem
filium zacharie in uocem angeli annunciantis
emissum. non solum uerbum carnem factum.
sed & corpus dñi in omnia p uerbum diuine uoci
animatum. in eum euangelice predicationis
ostenderet. ut qui hec legens sciret cui in eum
carnis in dño & ihu aduentus habitaculum
eius deberet agnoscere. atq. in se uerbum uocis
quod in consonantibus perdidit inueniret.
Deniq. & pfecti euangelii opus intrans. & ab his
mo dñi predicare dñm inchoans. non laborauit
natiuitatem carnis quam in prioribus uiderat
dicere. sed totus in primis expositionem deserti. ieiunij

numeri. temptationem diaboli. congregatione
 bestiarum. & ministerium. prout angelorum.
 ut instituens nos. ad intelligendum singula in
 breui compingens. nec auctoritatem facere rei de
 meret. & perficiendo operi plenitudinem non nega
 ret. Denique amputasse sibi post fidem pollicem
 dicitur. ut sacerdotio reprobis haberetur. Sed
 tamen consentiens fidei predestinata potuit electio.
 ut nec sic in opere uerbi pderet. quod prius merue
 rat in genere. Nam alexandrie eps fuit. cuius per
 singula opus scire. & euangelii in se dicta disponere.
 & disciplinam in se legis. agnoscere. & diuinam in
 carne dñi intelligere naturam. que in nos primū
 requiri. de hinc inquisita uolumus agnosci. haberi
 tū mercedem exhortationis. Quoniam qui plantat
 & qui rigat unum sunt. qui autem incrementum
 prestat dñs est.

INCIPIT CAPITVLV.

I. **O** de iohanne baptista & uictu & habitu eius. De baptismo
 ih̄u & temptatione eius. Petrum andream iacobum &
 iohannem sequi iubet. de homine qui spiritum immun
 dum habuit sanato.

II. **D**e socru petri. a febris liberata & aliis multis quos ih̄c
 saluauit. De leproso. De paralytico. iacobum alphei sequi
 iubet. apud quem cum publicanis conuiuauit. mur
 murantibus iudeis dicit. non est opus sanis medicus. De

- ieiunius discipulorum & filius sponsi. & de iis: & de uino.
- III. **D**espiciat quos discipuli uellectant. De eo qui manum aridam habuit. & ubi demoni ih̄m confitetur. Duodecim ap̄los electio. De bedlechem principe demoniorum. & forte religando. & peccata in sp̄m sc̄m non remitti.
- IIII. **D**e matre & fratribus eius. De parabola seminantis. De lucerna sub modio. De bona mensura. De parabola herbe spice. De grano sinapis. Vbi in nauis dormit. & exurgens tempestati imperat. Et de demonio cui nomen legio fuit.
- V. **A**rchisynagogi filiam dum irretit refectare mulierem a profluvio sanguinis liberat. Puellam suscitavit. Prophetam in patria sua sine honore esse. Duodecim discipulis precepta dedit & premittebat eos. De capite ioh̄is.
- VI. **R**egressi ap̄li ad ih̄m. De quinque panibus & duobus piscibus. Ih̄c ambulans supra mare uenit ad discipulos. De diuersis languoribus sanatis. & manibus non lotis. & quod intrat in hominem non inquinat hominem.
- VII. **D**e filia syrophenisse a demonio sanata. Vbi surdum & mutum curauit. De septem panibus in quatuor milia hominum. De phariseis querentibus signum. Monet cauere a fermento phariseorum & herodianorum. De spiritu ceco oculos aperuit. Petrus confitetur ipsum esse xp̄m. Petrum interpretatur. In monte transfiguratur. Non dei posse sp̄m immundum nisi peccatum & oratione.
- VIII. **E**t qui uult primus esse fiat nouissimus. Et non esse prohibendum qui in nomine eius uirtutem facit. Et

calice aque frigide. Ac oculo manu & pede crucendo. Et bonum est sal. Nixorem non debere dimitti. Infantes non arguendos. Venditis omnibus elemosinam dandam. Et difficile diuitem intrare in regnum di.

VIII. **Q**ue essent uentura preliet. De filiis Zebedee. De ceto mendicanti curato. De pullo asine. De nummularis templo ceciti. De ficulnea que arfacta est. De peccatis fratrum remittendis.

X. **I**nterrogatus in qua potestate hec faceret de iohannis baptismo interrogat. Parabola de uinea & colonis. De denario celsi. De muliere que septem fratres habuit. Et eundam scribe dicit non longe est a regno di. atq; interrogat quomodo xpe dicatur filius dauid. Monet cauendum a scribis. De uidua & galosilacio. De templi structura.

XI. **D**e pseudo xpis & passione martyrum. & commotione scli. & aduentu xpi. De arbore ficus. & quod diem iudicii nemo sciat. ppter quod docet uigilandum.

XII. **O**e ungento super caput ihu effuso. Iudas principib; sacerdotum dnm pdit. apparatus pasche. Dns dicit ab uno eorum se tradendum. Petro predicit negaturum. orationes ihu. Traditio iude iudeis.

XIII. **P**incipes interrogant ihm & condemnant eum. Petrus tertio negat. Ihc pilato traditur. Pilatus dimisso turablisim flagellatum crucifigendum tradidit. Passio ihu & sepultura & resurrectio eius. Post resurrectionem mandata & ascensio eius in celos.

...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...
...
...
...

...
...
...
...

...
...
...
...
...
...

...
...
...
...
...
...
...
...

Eccc mitto angelum meum ante faciem tuam. qui
parabitur tui ante te.

Vox clamantis in deserto. parate viam dñi. rectas
facite semitas eius.

Fuit iohannes in deserto baptizans. & predicans
baptisimum poenitentie in remissionem peccatorum.
Et egrediebatur ad illum omnis iudee regio. &
iherosolymite uniuersi. & baptizabantur ab illo in
iordane flumine. confitentes peccata sua.

Et erat iohannes uestitus pilis camelis. & zona pel
licia circa lumbos eius. & locustas & mel siluestre
edebat. Et predicabat dicens. Cuius fortior me
post me. cuius non sum dignus procumbens solue
re corrigiam calceamentorum eius. Ego baptizo
uos aqua. ille uero baptizabit uos spū scō.

Et factum est in diebus illis. venit ihc. ana. & iherosolima
galilee. & baptizatus est in iordane a iohanne. & sta
tim ascendens de aqua uidit. apertos celos. & spm t. m
quam columbam descendentem. & manentem in
ipso. Et uox facta est de celis. Tu es filius meus dilec
tus. in te complacui.

Et statim sps expulit eum in desertum. & erat in de
serto quadraginta diebus. & quadraginta noctibus.
& temptabatur a satana. eratq. cum bestis. & an
geli ministrabant illi.

Postquam autem traditus est iohannes. venit ihc.

in galileam. predicans euangelium regni di &
 dicens. Quoniam impletum est tempus. & ad pro-
 pinquauit regnum di. Poenitemini. & credite
 euangelio. Et praeteriens secus maris galilee.
 uidit symonem & andream fratrem eius mitten-
 tes retia in mare. erant enim piscatores.

Et dixit eis ihc. Venite post me. & faciam uos fieri
 piscatores hominum. Et prius relictis retibus.
 secuti sunt eum.

Et progressus inde pusillum. uidit iacobum lebedei.
 & iohannem fratrem eius. & ipsos in nauis compo-
 nentes retia. & statim uocauit illos. Et relicto
 lebedeo patre suo in nauis cum mercennariis.
 secuti sunt eum.

Et ingrediuntur capharnaum. & statim sabbatis
 ingressus in synagogam docebat eos.

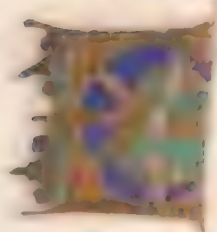
Et stupabant sup doctrina eius. erat enim docens
 eos sicut potestatem habens. & non sicut scribe.

Et erat in synagoga eorum homo in spiritu in mun-
 do. & exclamauit dicens. Quid nobis & tibi ihu
 nazareth. Venisti perdere nos. Scio qui sis scs di.
 Et comminatus est ei ihc dicens. Obmutesce &
 exi de homine. Et discerpens eum spiritus in mun-
 dus & exclamans uoce magna exiit ab eo. Et mi-
 rati sunt omnes. ita ut conquirerent inter se dicen-
 tes. Quid nam hoc est. Que doctrina hec noua.

quia in potestate & spiritibus immundis imperat.
& obediunt ei. Et pressit rumor eius statim in

Mat.
9.34.
Luc. 9.19.

omnem regionem galilee. 11.

EPTINVS EGREDIENTIS

de synagoga uenerunt in domum symo-
nis & andree cum iohanne & iacobo. Decumbe-
bat autem socrus symonis febricitans. Et statim
dicunt ei de illa. Et accedens cleuauit eam appre-
hensa manu eius & continuo dimisit eam febris
& ministrabat eis. Uespere autem facto cum occi-
disset sol afferebant ad eum omnes male habentes
& demonia habentes. Et erat omnis ciuitas con-
gregata ad ianuam & curauit multos qui uexa-
bantur uariis languoribus & demonia multa
eieciat.

Mat.
9.35.
Luc. 9.20.

Et non sinebat loqui ea quod sciebant ipsum esse xpm.

Mat.
9.36.
Luc. 9.21.

Et diluculo ualde surgens egressus abiit in desertum
locum ibique orabat. Et persecutus est eum symon
& qui cum illo erant. Et cum uenissent ad eum
dixerunt ei. Quia omnes querunt te. Et ait illis.
Eamus in proximos uicos & ciuitates ut & ibi pre-
dicem. Ad hoc enim ueni. Et erat predicans in
synagogis eorum & omni galilea & demonia eiciens.

Mat.
9.37.
Luc. 9.22.

Et uenit ad eum leprosus deprecans eum & genu-
flexo dixit. Si uis potes me mundare. Ille autem
misertus eius extendit manum suam & tangens

cum ait illi. Volo mundari. Et cum dixisset. statim
discessit ab eo lepra. & mundatus est. Et commi-
natus est ei. statimq; eiecit illum. & dicit ei. Uide
nemini dixeris. sed uade ostende te principi sacer-
dotum. & offer. per mundatione tua que precepit
moyses in testimonium illis.

Et ille egrediens cepit predicare & diffamare sermonem.
ita ut iam non possit manifeste in ciuitatem introire.
sed foris in desertis locis esse. Et conueniebant ad eum
undiq; **E**t iterum intrauit capharnaum post
dies. & audiam est quod in domo esset. Et conue-
nerunt multi ita ut non capere neq; ad ianuam.
& loquebatur eis uerbum. Et uenerunt ferentes
ad eum paralyticum. qui a quatuor portabatur.
Et cum non possent offerre eum illi pro turba. nu-
dauerunt tectum ubi erat. & perforantes sub
miserunt grabatum in quo paralyticus iacebat.
Cum uidisset autem ihc fidem illorum. ait paraly-
tico. Fili. dimituntur tibi peccata. Erant autem
illie quidam de scribis sedentes. & cogitantes in cor-
dibus suis. Quid hic sic loquitur. Blasphemat.
Quis potest dimittere peccata nisi solus ds. Quo-
statim cognito ihc spv suo quia sic cogitauerunt in ma-
se. dicit illis. Quid ista cogitatis in cordibus uris. quid
est facilius dicere paralytico. dimituntur tibi pecca-
ta. aut dicere. surge tolle grabatum tuum & ambula.

Utrum scitis quia potestatem habet filius homi-
nis in terra dimittendi peccata. ait paralytico. Tibi
dico surge. tolle grabatum tuum. & uade in do-
mum tuam. Et statim ille surrexit. & sublato
grabato abiit coram omnibus. ita ut admirari-
tur omnes. & honorificarent eum dicentes. quia
numquam sic uidimus.

Et cgressus est rursus ad mare. omnisq. turba uenie-
bat ad eum. & docebat eos. Et cum preteriret uidit
leui alpha sedentem ad theloneum. & ait illi. Seque-
re me. Et surgens secutus est eum.

Et factum est cum accumberet in domo illius. multi
publicani & peccatores simul discumbebant cum
iesu & discipulis eius. Erant enim multi qui & seque-
bantur eum. Et scribe & pharisaei uidentes quia
manducaret cum publicanis & peccatoribus dice-
bant discipulis eius. Quare cum publicanis & pec-
catoribus manducat & bibit magister uester.

Hoc audito iesus ait illis. Non necesse habent sani
medico. sed qui male habent. Non enim ueni
uocare iustos. sed peccatores. Et erant discipuli
iohannis & pharisaei ieiunantes. & ueniunt & di-
cunt illi. Quare discipuli iohannis & pharisaeorum
ieiunant. tua autem discipuli non ieiunant.
Et ait illis iesus. Numquid possunt filii nuptia-
rum quamdiu sponsus cum illis est ieiunare.

Quanto tempore habent secum sponsum. non
possunt ieiunare. Venient autem dies cum aufe-
rentur ab eis sponsus. & tunc ieiunabunt in illis
diebus. Nemo allumentum panni rudis alluit
vestimento veteri. Alioquin aufert supplemen-
tum novum aucter. & maior scissura fit. Et nemo
mittit vinum novum in utres veteres. Alioquin
dirumpet vinum utres. & vinum effundetur.
& utres peribunt. Sed vinum novum in utres
novos mittere debet.

TRACTVM OCTIDECIMVM
cum sabbatis ambularet p[re]s[er]va & disci-
puli eius ceperunt progredi & vellere spicas.
Pharisei autem dicebant ei. Ecce quid faciunt
sabbatis quod non licet. Et ait illis. Numquam
legistis quod fecerit dauid quando necessitas
habuit & esurit ipse & qui cum eo erant. quomo-
do introit in domum dei sabbathi. & comedit
sacerdotum. & panes propositionis manducauit.
quos non licebat manducare nisi sacerdotibus.
& dedit eis qui cum eo erant.

Et dicebat eis. Sabbatum propter hominem factum
est. & non homo propter sabbatum. Itaque dominus est
filius hominis etiam sabbati. Et introit iterum
in synagogam & erat ibi homo habens manum
aridam. Et observabant si sabbatis curaret aut

accusarent eum. Et ait homini habenti manum
aridam. Surge in medium. Et dicit eis. Licet sab
batis bene facere an male. an manum saluam facere
an perdere. At illi tacebant. Et circumspiciens eos
cum ira. contristatus super cecitate cordis eorum. di
xit homini. Extende manum tuam. Et extendit.
& restituta est manus illi.

Ex euntis autem statim pharisei cum herodianis con
silium faciebant aduersus eum. quomodo eum per
derent. Et ihs cum discipulis suis recessit ad mare.

Et ~~multa multitudo~~ ~~populi~~ ~~congregati sunt~~ ~~ad eum~~ ~~ex~~
ab iherosolymis & ab iudumea & trans iordanem. & qui
circa tyrum & sydonem multitudo magna. audi
entes que faciebat uenerunt ad eum. Et dixit disci
pulis suis ut nauicula sibi deseruirent. ppter turba
ne comprimerent eum. Multos enim sanabat. ita
ut irruerent in eum ut illum tangere. Quotquot
habebant plagas. & spiritus immundi eum illum ui
debant. procedebant ei.

Et exclamabant dicentes. Tu es filius di. Et uchemen
ter comminabantur eis ne manifestarent illum.

Et ascendens in montem uocauit ad se quos uoluit.
ipse. Et uenerunt ad eum. & fecit ut essent duode
cim cum eo. & ut mitteret eos predicare. Et dedit
illis potestatem curandi infirmitates. & eiendi
demonia.

Et imposuit symoni nomen petrus & iacobum zebedei & iohannem fratrem iacobi & imposuit eis nomina boanerges quod est filii tonitruum. Et andream & philippum & bartholomeum & mattheum & thomam & iacobum alphaei & tathcum & symonem chananem & iudam scarioth qui tradidit eum.

Et ueniunt ad domum & conuenit iterum turba ita ut non possent neque panem manducare. Et cum audissent sui exierunt tenere eum. Dicebant enim quoniam in furorem uersus est.

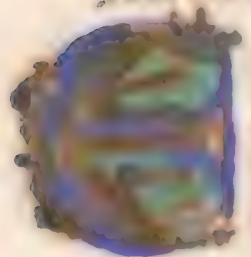
Et scribe qui ab ierosolymis descenderant dicebant. Quoniam beelzebub habet & quia in principe demoniorum eiecit demonia.

Et conuocatis eis in parabolis dicebat illis. Quomodo potest satanas satanam eicere? Et si regnum in se diuidatur non potest stare regnum illud. Et si domus super semetipsam disputatur non potest domus illa stare. Et si satanas consurrexerit in semetipsum disputus est & non poterit stare sed finem habet. Nemo potest uasa foras ingressus in domum diripere nisi prius fortem alligat & tunc domum eius diripiet.

Amen dico uobis quoniam omnia dimittentur filius hominum peccata & blasphemie quibus blasphemauerunt qui autem blasphemauerit in spiritum sanctum non habet remissionem in eternum sed reus erit.

sterni delicti. Quoniam dicebant. Spiritum in
mundum habet. 1111.

ET VENIUNT MATROR CIVS
& fratres & foris stantes miserunt ad eum
vocantes eum. Et sedebat circa eum turba. &
dicunt ei. Ecce mater tua & fratres tui foris que
runt te. Et respondens eis ait. Que est mater mea
& fratres mei? Et circumspiciens eos qui in circui
tu eius sedebant. ait. Ecce mater mea & frs mei.
Qui enim fecerit voluntatem dei. hic frater meus
& soror mea & mater mea est.

W. 1111
L. 1111

W. 1111
L. 1111

ET ITUM cepit docere ad mare. & congregata est
ad eum turba multa. ita ut in nauem ascendens
sederet in mari. Et omnis turba circa mare super ter
ram erat. Et docebat illos in parabolis multa. &
dicebat illis in doctrina sua. Audite. Iccc exiit se
minans ad seminandum. Et dum seminat. aliud
cecidit circa uiam. & uenerunt uolueres. & come
derunt illud. Aliud uero cecidit super petrosa ubi
non habuit terram multam. & statim exortum ē.
quoniam non habebat altitudinem terre. & quan
do exortus est sol exsternuit. & eo quod non habe
ret radicem exaruit. Et aliud cecidit in spinis. &
ascenderunt spine & suffocauerunt illud. & fruc
tum non dedit. Et aliud cecidit in terram bonam.
& dabit fructum ascendentem & crescentem.

Et afferebat unum triginta & unum sexaginta.
& unum centum. Et dicebat. Qui habet aures au-
diendi audiat. Et cum esset singularis. interro-
gauerunt eum hi qui cum eo erant duodecim pa-
rabolam. & dicebat eis. Vobis datum est scire mys-
terium regni di.

Illis autem qui foris sunt in parabolis omnia fiunt.
ut videntes videant & non videant. & audientes
audiant & non intellegunt. nequando conuertan-
tuntur & dimittantur eis peccata. Et ait illis. Ne
scitis parabolam hanc. & quomodo omnes parabo-
las cognoscetis.

Qui seminat. & uerbum seminat. Hi autem sunt qui
circa uiam ubi seminatur uerbum. & cum audierint
confestim uentit. s. t. n. a. s. & aufert uerbum quod se-
minatum est in cordibus eorum. Et hi sunt simi-
liter qui sup petrosa seminantur. qui cum audierint
uerbum statim cum gaudio accipiunt illud. & non
habent radicem in se. sed temporales sunt. Deinde
orta tribulatione & persecutione ppter uerbum.
confestim scandalizantur. Et alii sunt qui in spini
seminant. hi sunt qui uerbum audiunt. & trumne
seculi & deceptio diuitiarum. & circa reliqua con-
cupiscentie introcuntis suffocant uerbum. & sine
fructu efficitur. Et hi sunt qui sup terram bonam
seminati sunt qui audiunt uerbum & suscipiunt

& fructificant. unum triginta. & unum sexagin-
ta. & unum centum.

¶
¶
¶
L. 1. 1. 1.

Et dicebat illis. Numquid uenit lucerna ut sub
modio ponatur. aut sub lecto. nonne ut super
candelabrum ponatur.

¶
¶
¶
L. 1. 1. 1.

Non enim est aliquid absconditum quod non ma-
nifestetur. nec factum est occultum. sed ut in palam
ueniat. Si quis habet aures audiendi. audiat.

¶
¶
¶
L. 1. 1. 1.

Et dicebat illis. Videte quid audiat. In qua men-
sura mensi fueritis remittetur uobis. & adiciet uobis.

¶
¶
¶
L. 1. 1. 1.

Qui enim habet dabitur illi. Et qui non habet. etiam
quod habet auferetur ab eo.

¶
¶
¶
L. 1. 1. 1.

Et dicebat. sic est regnum dei. quemadmodum si
homo ueliat sementem in terram. & dormiat. & ex-
surgat nocte. ac die. & semen germinet. & crescat
dum nescit ille. utro enim terra fructificat. primum
herbam. deinde spicam. deinde plenum frumentum
inspica. Et cum se. produxerit fructus. statim mittit
falce. quoniam adest messis.

¶
¶
¶
L. 1. 1. 1.

Et dicebat. Cui assimilabimus regnum dei. aut cui
parabolę comparabimus illud. Sicut granum
sinapis. quod cum seminatum fuerit in terra.
minus est omnibus seminibus que sunt in terra.
Et cum seminatum fuerit. ascendit. & fit maius
omnibus holeribus. & facit ramos magnos. ita ut
possint sub umbra eius. auctēdi habitare.

Et talibus multis parabolis loquebatur eis uerbum.
 .p. ut possint audire. Sine parabola autem non
 loquebatur eis.

Sorsum autem discipulis suis discebat omnia.

Et ait illis in illa die cum sero esset factum. Transcimus
 contra. Et dimittentes turbam. assumunt cum
 ita ut ite in nauem. Et alie naues erant cum illo.
 Et facta est. pedda magna uenti. & fluctus mitte
 bat in nauem. ita ut implectetur nauis. Et erat
 ipse in puppi. supra ceruicem dormiens. Et exerta
 cum & dicunt ei. Magister. non adit p. n. quia
 perimus. Et exurgens comminatus est uento. &
 dixit mari. Tace. obmutescit. Et cessauit uentus.
 & facta est tranquillitas magna. Et ait illis. Quid
 timidi estis. n. edum habetis fidem. Et timuerunt
 magno timore. & dicebant ad alterutrum. Quis
 putas est iste. quia & uentus & mare obediunt ei.
 Et uenerunt trans fretum maris in regionem gesa
 senorum. Et ex eum ei de nauem. statim occurrit
 de monumentis homo in spiritu immundo. qui
 domicilium habebat in monumentis. & neq. car
 nis iam quisquam cum posset ligare. quoniam
 sepe compedibus & catenis uinctus dirupisset
 catenas. & compedes comminasset. Et nemo po
 terat eum domare. & semp nocte ac die in monu
 mentis & in montibus erat clamans & concidens.

se lapidibus. Videns autem ih̄s a longe cucurrit
& adorauit eum & clamans uoce magna dixit.
Quid mihi & tibi ih̄s fili dei summi. Adiuro te p̄
dñm n̄ me torquas. Dicebat enim illi. Exi in man
de spiritus ab homine. Et interrogabat eum. Quid
tibi nomen est. Et dicit ei. Legio nomen mihi est.
quia multi sumus. Et deprecabantur eum multū
ne se expelleret extra regionem. Erat autem ibi
circa montem grex porcorum magnus pascens &
deprecabantur eum spiritus dicentes. Mitte nos
in porcos. ut in eos introeamus. Et concessit eis.
statim ih̄s. Et exiit spiritus immundi introie
runt in porcos & magno impetu grex precipitatus
est in mare adducuntur & suffocati sunt in mari.
Qui autem pascunt eos fugerunt & nuntiave
runt in ciuitatem & in agros. Et egressi sunt inde
re quid esset factum. Et uenerunt ad ih̄m & uiderunt
illum qui a demonio uexabatur sedentem uesti
tum & sanum mentis & timuerunt. Et narrauerunt
illis qm̄ uiderunt qualiter factum esset ei qui a do
monio habuerat & de porcis. Et rogauit eum ce
perunt ut discederet de finibus eorum.
Cumq; ascenderet nauem cepit illum deprecari qui
a demonio uexatus fuerat ut esset cum illo. Et
non admisit eum. sed ait illi. Vade in domum tuā
ad tuos & adnuncia illis quanta tibi dñs fecerit.

& miseratus sit eum. Et abiit & cepit predicare in
 decapoli quanta sibi fecisset ih̄c. & omnes mira
 bantur.

.V.

ET CUM TRANSCENDISSET IN
 nauem rursus transiitum. conuenit tur

ba multa ad illum. & erat circa mare.

Et uenit quidam de archisynagogis nomine iairus
 & uidens eum. prostratus ad pedes eius. & deprecabatur
 eum multum dicens. Quoniam filia mea in extremi
 est. ueni impone manum super eam ut salua sit &
 uiuat. Et abiit cum illo. & sequebatur eum tur
 ba multa. & comprimebant illum. Et mulier que
 erat in fluxu sanguinis. annis duodecim & fuerat
 multa pressa a compluribus medicis. & erogauerat
 omnia sua nec quicquam profecerat sed magis dete
 rius habebat. Cum audisset de ih̄u. uenit inturba
 retro. & tetigit uestimentum eius. Dicebat enim.
 Quia si uel uestimentum eius tetigero. salua ero.
 Et confestim siccatum est fons sanguinis eius. & sen
 sit corpus quod sanata esset. a plaga. Et statim ih̄c
 cognoscens in semetipso uirtutem que exierat de eo.
 conuersus ad turbam. ait. Quis tetigit uestimen
 ta mea? Et dicunt ei discipuli sui. Vides turbam
 comprimentem te. & dicis. quis me tetigit? Et cir
 cumspiciens uidere eam que hoc fecerat. Mulier
 autem timens & tremens. sciens quod factum esset

in se uenit & perdidit autem eum & dixit ei omnem
ueritatem. Ille autem dixit ei. Filia fides tua te
saluam fecit uade in pace & esto sana a plaga tua.
Adhuc eo loquente ueniunt ab archisynagogo
dicentes. Quia filia tua mortua est. quid ultra uexis
magistrum. Ille autem uerbo quod dicebatur au
dito. ait archisynagogo. Noli timere. tantummo
do crede. Et non admisit quemquam sequi se nisi
petrum & iacobum & iohannem fratrem iacobi.
Et ueniunt in domum archisynagogi & uidet
tumultum & flentes & ciulantes multum. Et in
gressus ait eis. Quid turbamini & ploratis. puella
non est mortua sed dormit. Et deridebant eum.
Ipsius uero cecitis omnibus. assumit patrem & matrem
puelle & qui secum erant & ingrediuntur ubi pu
ella erat iacens. Et tenens manum puelle ait illi.
Thalitha cumi. quod est interpretatum. puella
tibi dico surge. Et confectum surrexit puella &
ambulabat. Erat autem annorum duodecim &
obstupuerunt stupore maximo. Et precepit illi
uehementer ut nemo id sciret & dixit dari illi
manducare.

Et egressus inde abiit in patriam suam & sequen
tur illum discipuli sui. Et facto sabbato cepit
in synagoga docere. Et multi audientes admira
bantur in doctrina eius dicentes. Vnde huic hec

omnia & que est sapientia que data est illi & uirtutes tales que per manus eius efficiuntur. Nonne iste est faber filius marie frater iacobi & ioseph & iude & symonis & scandalizabantur in illo.

Et dicebat eis ihc. Quia non est propheta sine honore nisi in patria sua & in cognatione sua & in domo sua. Et non poterat ibi uirtutem ullam facere nisi paucos infirmos impositis manibus curauit. Et mirabatur propter incredulitatem illorum.

Et circuibat castella in circuitu docens.

Et conuocauit duodecim & cepit eos mittere binos & dabat illis potestatem spirituum immundorum. Et precepit eis ne quid tollerent in uia nisi uirgam tantum non peram non panem neque in zona ac sedale calceatos sandalios & ne induerent duabus tunicis.

Et dicebat eis. Quocumque introieritis in domum illuc manete donec exeatis inde.

Et quicumque non receperint uos nec audierint uos exeuntes inde excutite puluerem de pedibus uestris in testimonium illis.

Et exeuntes predicabant ut penitentiam agerent & demonia multa eiecebant & ungebant oleo multos egros & sanabant.

Et audiuit herodes rex manifestum enim factum est nomen eius & dicebat. Quia iohannes baptista resurrexit a mortuis & propterea operantur uirtutes.

nullo. Alii autem dicebant. quia helias est. Alii
vero dicebant quia propheta est quasi unus ex prophetis.

Mat. 17. 12.

Quo audito herodes ait. Quem ego decollavi iohan-
nem. hic a mortuis resurrexit.

Mat. 17. 13.

Ipsē enim herodes misit. ac tenuit iohannem. &
iunxit eum in carcerem. propter herodiam. uxore
m philippi fratris sui. quia duxerat eam.

Mat. 17. 14.

Dicebat enim iohannes herodi. Non licet tibi habere
uxorem fratris tui. Herodias autem insidiabatur
illi. & uolebat occidere eum nec poterat. Herodes
enim metuebat iohannem. sciens eum uirum
iustum & sanctum. & custodiebat eum. Et audito eo
multa faciebat. & libenter eum audiebat. Et
cum dies opportunus accidisset. herodes natalis
sue cenam fecit principibus & tribunis & primis
galilee. Cumque introisset filia ipsius herodias
& saltasset & placuisset herodi simulque recumben-
tibus. rex ait puellē. Petre ame quod uis. & dabo
tibi. Et iurauit illi. quia quicquid petieris da-
bo tibi. licet dimidium regni mei. Quē cum ex-
isset. dixit matri sue. Quid petam? Et illa dixit.
Caput iohannis baptiste. Cumque introisset sta-
tim cum festinatione ad regem. petiuit dicens.
Volo ut praeuias des mihi in disco. caput iohanni
baptiste. Et contristatus est rex propter iusiuran-
dum. & propter simul recumbentes. noluit eam

contristare sed misso spiculatione precepit affir-
ri caput eius indisco. Et derollauit eum in car-
cer. & adtulit caput eius indisco. & dedit illud
puelle. & puella matri sue. Quo audito discipu-
li eius uenerunt & tulerunt corpus eius. & po-
suerunt illud in monumento. VI.

CONVENTUS

apostoli ad ihm. renuntiauerunt illi
omnia que erant & docuerunt.

Et ait illis Venite seorsum in desertum locum. &
requiescite pusillum. Erant enim qui ueniebant
& relinquebant multa. & nec manducandi spaci-
um habebant.

Et ascendentes in nauim abierunt in desertum
locum seorsum. Et uiderunt eos abeuntes. &
cognouerunt multi. Et pedestres & de omni
bus ciuitatibus concurrerunt illuc. & preuenie-
runt eos. Et exiens uidit turbam multam ihc.
& misertus est super eos. quia erant sicut oues
non habentes pastorem. Et cepit docere illos
multa. Et cum iam hora multa fieret. accesser-
unt discipuli eius dicentes.

Desertus est locus hic. & iam hora preterit. dimit-
te illos. ut cum eis in proximis uillas & uicos eant
sibi cibos quos manducant. Et respondens ait
illis. Date illis uos manducare. Et dixerunt ei.

2
Diana
T. V.
D. V.

R.
 (27) 1000
 1000
 (27) 1000
 1000
 (27) 1000
 1000
 (27) 1000
 1000
 (27) 1000
 1000

Et cum sero esset. erat nauis in medio mari. & ipse
solus intra. Et uidens eos laborantes in remigan-
do. erat enim uentus contrarius eis. Et circa quar-
tam uigiliam noctis uenit ad eos ambulans sup
mare. & uolebat preterire eos. At illi ut uiderunt
eum ambulantem sup mare putauerunt fantas-
ma esse. & exclamauerunt. Omnes enim cum ui-

derunt & conturbati sunt. Et statim locutus ē
 cum eis & dixit illis. Confidite. ego sum. nolite
 timere. Et ascendit ad illos in nauum & celsa
 uit uentus. Et plus magis intra se stupebant.
 Non enim intellexerunt de panibus. Erat enim
 cor eorum obcecatum. Et cum transiret assent
 peruenerunt in terram genesareth & applicuerunt.

Cumq; egressi essent de nauu. continuo cognouerunt
 eum. Et percurrentes uniuersam regionem illā.
 ceperunt in grabatis eos qui se male habebant.
 circumferre. ubi audiebant eum esse. Et quo
 cumq; introibat uicos uel in uillas aut in ciuita
 tes. in plateis ponebant infirmos & deprecaban
 tur eum ut uel simbriam uestimenti eius tange
 rent. Et quotquot tangebant eum. saluificabant.

Et conueniunt ad eum pharisei & quidam de scri
 bis uenientes ab ierosolymis. Et cum uidissent
 quosdam ex discipulis eius communibus manibus
 id est non lotis manducare panes. ut imperauerunt.
 Pharisei enim & omnes iudei nisi crebro lauent
 manus non manducant. tenentes traditionem
 seniorum. Et aliorum nisi baptizentur non come
 dunt. Et alia multa que tradita sunt illis seruare.
 baptisma calicium & urceorum & acrimen tor
 & lectorum.

Et interrogabant eum pharisei & scribe. Quare

discipuli tui non ambulant iuxta traditionē
seniorum. sed communibus manibus mandu-
cant panem. ¶ It ille respondens dixit eis. Bene
pphetavit esayas de uobis hypocritas. sicut scrip-
tum est. Populus hic labus me honorat. cor autē
eorum longe abest a me. In uanum autem me
colunt. docentes doctrinas precepta hominum.
Relinquentes enim mandatum di. tenetis tra-
ditionem hominum. Baptismata urecorum
& calicium. & alia similia his factis multa. Et
dicebat illis. Et bene irritum factis preceptum
di. ut traditionem uestram seruatis. Moyses enim
dixit. Honora patrem tuum & matrem tuam.
& qui male dixerit patri aut matri. morte mori-
atur. Uos autem dicitis. Si dixerit homo patri
aut matri. corban. quod est donum quodeūq;
ex me tibi pderit. Et ultra non dimittis eum
quicquam facere patri suo aut matri. rescinden-
tes uerbum di per traditionem uestram quam
tradi distis. & similia huiusmodi multa factis.
Et aduocans iterum turbam. dicebat illis. Audi-
te me omnes & intelligite. Nihil est extra homi-
nem introiens in eum. quod possit eum conqui-
nare. Sed quae de homine procedunt. illa sunt
quae communicant hominem. Siquis habet au-
res audiendi audiat.

Matth.
VI
23

Et cum introisset in domum turbam interrogauit
eum discipuli eius parabolam. Et ait illis.
Sic & uos imprudentes estis. Non intellegitis
quia omne extrinsecus introiens in hominem
non potest eum communicare quia non intro-
it in cor eius sed in uentrem & in secessum ex-
purans omnes escas. Dicebat autem. Quoniam
quae de homine exiunt illa communicant
hominem. Abintus enim de corde hominum
cogitationes male procedunt adulteria. fornicationes.
homicidia. furti. auaricie. nequiae.
dolus. impudicia. oculus malus. blasphemia.
Superbia. stulticia. Omnia haec mala abintus

Et inde surgens. VII.
abit in fines tyri & sydonis. Et ingressus
domum neminem uoluit scire & non potuit
latere. Mulier enim statim ut audiuit de eo
cuius habebat filia spiritum immundum intra-
uit & pedes eius. Erat enim mulier
gentilis syrophoenissa genere.

Matth.
VI
24

Et rogabat eum ut demonium eiceret de filia
eius. Qui dixit illi. Sine prius saturari filios.
Non est enim bonum sumere panem filiorum
& mittere canibus. At illa respondit & dixit ei.
Utiq. dñe. nam & canelli sub mensa comedunt

de micis puerorum. Et ait illi. Propter hunc sermonem uade. & exiit demonium de filia tua. Et cum abiisset domum suam. inuenit puellam iacentem super lectum. & demonium exisse.

*Luc. 9. 41.
1. 2. 3.*

Et iterum exiens de finibus tyri uenit p̄sydonē ad mare galilee inter medios fines decapoleos. Et adducunt ei surdum & mutum. & deprecantur eum ut imponat ei manum. Et apprehendens eum de turba scorsum. misit digitos suos in auriculas eius. & expuens tetigit linguam eius. & suspiciens in celum ingemuit & ait illi. Effeta. quod est adaperire. Et statim aperte sunt aures eius. & solutum est uinculum lingue eius. & loquebatur recte. Et precepit illis. ne cui dicerent.

*Luc. 9. 42.
1. 2.*

Quanto autem eos precipiebat. tanto magis plus predicabant. & eo amplius admirabantur dicentes.

*Luc. 9. 43.
1. 2. 3.*

Bene omnia fecit. & surdos fecit audire. & mutos loqui. In diebus illis iterum cum turba multa esset cum ih̄u nec haberent quod manducarent. Conuocatis discipulis ait illis. Misertor super turbam. quia ecce iam triduo sustinent me. nec habent quod manducarent. Et si dimiserō eos ieiunos in domum suam. deficient in uia. Quidam enim ex eis de longe uenerunt. Et responderunt ei discipuli sui. Vnde istos poterit quis hic saturare panibus insolitudine. Et interrogauit eos.

Quot panes habetis? Qui dixerunt. Septem.
 Et precepit turbe discumbere super terram. Et
 accipiens septem panes gratias agens fregit & da-
 bat discipulis suis ut apponerent & apposuerunt
 turbe. Et habebant pisceculos paucos & ipsos
 benedixit & iussit adponi. Et manducauerunt
 & saturati sunt. Et sustulerunt quod superauit
 ut de fragmentis septem sportas. Erant autem
 qui manducauerunt quasi quatuor milia &
 dimisit eos. Et statim ascendens nauum cum
 discipulis suis uenit in partes dalmanatha. ¶ cum.

Et exierunt pharisei & ceperunt conquerere eum
 querentes ab illo signum de celo. temptantes.

Et ingemiscens spiritus ait. Quid generatio ista que-
 rit signum? Amen dico uobis si dabitur genera-
 tioni isti signum. Et dimittens eos ascendens
 iterum nauum abiit iterum transiitum. Et ob-
 liti sunt sumere panes & nisi unum panem non
 habebant secum in naui.

Et precipiebat eis dicens. Videte caute aermen-
 to phariseorum & fermento herodis.

Et cogitabant ad alterutrum dicentes. quia panes
 non habemus. Quo cognito ihc. ait illis. Quid co-
 gitatis quia panes non habetis? Non dum cognosci-
 tis nec intellegitis? Adhuc cecatum habetis cor-
 uestrum. Oculos habentes non uidetis & aures

Matth. 15
 1-10

Matth. 15
 1-10

Matth. 15
 1-10

Matth. 15
 1-10

plenos

habentes non auditis. Nec recordamini quando quinque panes fregi in quinque milia. & quot cophinos fragmentorum sustulistis. Dicunt ei. Duodecim. Quando & septem panes in quatuor milia. quot sportas fragmentorum tulistis. Et dicunt ei. Septem. Et dicebat eis. Quomodo nondum intelligitis.

Matth.
XIII
17

Et veniunt bethsai'dam. & adducunt ei cecum. & rogabant eum ut illum tangere. Et apprehensa manu cecum eduxit eum extra vicum. & exspuens in oculos eius impositis manibus suis interrogavit eum si aliquid videret. Et aspiciens ait. Uideo homines velut arbores ambulantes. Deinde iterum imposuit manus super oculos eius. & cepit videre. Et restitutus est ita ut videret clare omnia. Et misit illum in domum suam dicens. Uade in domum tuam. & si in vicum introieris nemini dixeris.

Matth.
XIII
18
19
20

Et egressus est ihc & discipuli eius in castella cesariæ philippi. Et multa interrogabat discipulos suos dicens eis. Quem me dicunt esse homines. Qui responderunt illi dicentes. Iohannem baptistam. Alii eliam. Alii vero quasi unum de prophetis. Tunc dicit illis. Vos vero quem me esse dicitis.

Matth.
XIII
21
22

Respondens petrus ait ei. Tu es xpc. Et comminatus est eis ne cui dicerent de illo. Et cepit docere

illos. quoniam oportet filium hominis multa pati
& reprobari a senioribus & a summis sacerdotibus
& scribis & occidi. & post tres dies resurgere. Et
palam uerbum loquebatur.

Et apprehendens eum petrus. cepit increpare eum.
Qui conuersus & uidens discipulos suos commi-
natus est petro dicens. Uade retro me satanas.
quoniam non sapis que di sunt. sed que sunt
hominum.

Et conuocata turba cum discipulis suis dixit eis.
Siquis uult me sequi denegat semetipsum. & tol-
lat crucem suam & sequatur me. Qui enim uolu-
erit animam suam saluam facere. perdet eam.
Qui autem perdidit animam suam. propter me
& euangelium. saluam eam faciet. Quid enim
proderit homini si lucretur mundum totum.
& detrimentum faciat anime sue. Aut quid da-
bit homo commutationis pro anima sua.

Qui enim me confusus fuerit & mea uerba in genera-
tione ista adultera & peccatrice. & filius hominis
confundetur cum uenerit in gloria patris
sui cum angelis suis.

Et dicebat illis. Amen dico uobis. quia sunt quidam
de his stantibus qui non gustabunt mortem. do-
nec uideant regnum diuini inuirtant. Et
post dies sex. assumit ihc petrum & iacobum &

iohannem. & ducit illos in montem excelsum
seorsum solos. & transfiguratus est coram ipsis.
Et uestimenta eius facta sunt splendida & can-
dida nimis uelut nix. qualia fullo super terram
non potest candida facere. Et apparuit illis
helias cum moyse. & erant loquentes cum ih̄u.
Et respondens petrus ait ih̄u. Rabbi. bonum
est nos hic esse. & faciamus tria tabernacula.
tibi unum. & moyse unum. & helie unum.
Non enim sciebat quid diceret. Erant enim ti-
more exterriti. Et facta est nubes obumbrans eos.
& uenit uox de nube dicens. Hic est filius meus
carissimus. audite illum. Et statim circumspici-
entes neminem amplius uiderunt nisi tantum
ih̄m secum. Et descendentibus illis de monte.
precepit illis ne cui que uidissent narrarent. nisi
cum filius hominis a mortuis resurrexerit.

℞. Col. 1. 11.

Et uerbum conuenerunt apud se. conquirentes
quid esset. cum a mortuis resurrexerit.

℞. Col. 1. 11.

Et interrogabant eum dicentes. Quid ergo dicunt
pharisei & scribe. quia heliam oportet uenire pri-
mum. Qui respondens ait illis. Heli as cum uene-
rit. primo restituet omnia. Et quomodo scriptū
est in filium hominis. ut multa patiatur & con-
tinetur. Sed dico uobis quia & helias uenit. &
fecerunt illi quicquid uoluerunt. sicut scriptū

I est de co.

Et ueniens ad discipulos suos uidit turbam magnam
circa eos & scribas conquirentes eum illis. Et con-
festim omnis populus uidens ihm stupefactus ē.
& expauerunt & accurrentes salutabant eum.
Et interrogauit eos. Quid inter uos conquiretis?

Et respondens unus de turba dixit. Magister. ad-
tuli filium meum ad te habentem spiritum mu-
tum. qui ubicumq. eum apprehenderit. allidit
eum & spumit & stridet dentibus & ardet. Et
dixi discipulis tuis ut eicerent eum. & non potue-
runt. Qui respondens eis dixit. O generatio incre-
dula. quam diu apud uos ero. quam diu uos patiar.
Afferre illum ad me. Et adtulerunt eum. Et cū
uidisset illum. statim spiritus conturbauit eum.
& elusus in terra uoluitabatur spumans. Et inter-
rogauit patrem eius. Quantum temporis est ex
quo hoc ei accidit. At ille ait. Ab infanzia. Et fre-
quenter eum & in ignem & in aquas misit. ut eum
perderet. Sed si quid potes adiuua nos misertus nr̃i.
Ih̃c autem ait illi. Si potes credere. omnia possibilia
credenti. Et continuo exclamans pater pueri. cū
lacrimis aiebat. Credo dñe. adiuua in credulitate
meam. Et cum uideret ih̃c concurrentem turbam.
comminatus est spiritui immundo. dicens illi. Sur-
de & mitte spiritus. ego tibi precipio. exi ab eo. &
amplius ne introcas in eum. Et clamans & multum

discrepens cum exit ab eo. Et factus est sicut mor-
tuus. ita ut multi dicerent. quia mortuus est.
Iste autem tenens manum eius. elevavit eum
& surrexit.

Et cum introisset in domum. discipuli eius sec-
to interrogabant eum. Quare nos non potuimus
agere cum. Et dixit illis. Hoc genus in nullo
potest exire nisi in oratione & ieiunio. VIII.

E T INDE PROCE-
sserunt per galileam. nec vole-
bat quemquam scire. Docbat autem
discipulos suos. & dicebat illis. Quo fili hominis
tradetur in manus hominum. & occident eum.
& occisus tertia die resurget. At illi ignorabant
verbum. & timebant eum interrogare.

Et venerunt capharnaum. Qui cum domi esset.
interrogabat eos. Quid in via tractabatis.

At illi tacebant. Siquidem inter se in via disputa-
verant. quis esset illorum maior. Et residens vo-
cavit duodecim. & ait illis. Siquis vult primus
esse erit omnium novissimus. & omnium minis-
ter. Et accipiens puerum statuit eum in medio
eorum. Quem cum complexus esset. ait illis. Quis-
quis unum ex huiusmodi pueris receperit in nomi-
ne meo me recipit.

Et quicumque me suscepit. non me suscipit. sed eum

qui me misit.

Respondit illi iohannes dicens. Magister. uidimus
quendam in nomine tuo eicientem doctrinam
qui non sequitur nos. & prohibemus eum. Iñc
autem ait. Nolite prohibere eum. Nemo est enim
qui faciat uirtutem in nomine meo. & possit
cito male loqui de me. Qui enim non est ad
uersum uos. pro uobis est.

Quisquis enim potum dederit uobis calicem aque
in nomine meo quia xpi estis. amen dico uobis.
non perdet mercedem suam.

Et quisquis scandalizauerit unum ex his pusillis
credentibus in me. bonum est ei magis si circum
dantur mola asinaria collo eius. & in mare mit
tatur. Et si scandalizauerit te manus tua.
abscide illam. Bonum est tibi debilem introire
in uitam. quam duas manus habentem ire in
gehennam. in ignem inextinguibilem.

Vbi uermis eorum non moritur. & ignis non ex
tinguitur. Et si pes tuus te scandalizat. ampu
ta illum. Bonum est tibi clodum introire in
uitam eternam. quam duos pedes habentem
mitti in gehennam. in ignis inextinguibilis. Vbi
uermis eorum non moritur. & ignis non extin
guitur. Quod si oculus tuus scandalizat te eice
eum. Bonum est tibi luscum introire in regnum

di. quam duos oculos habentem mitti in gehennam ignis. ubi vermis eorum non moritur. & ignis non extinguatur. Omnis enim ignis salicetur.

I & omnis uictima salicetur.

Onum est sal. Quod si sal insulsum fuerit. in quo illud condietis. Habete in uobis saltem. & pacem habete inter uos.

Et inde exurgens uenit in fines iudee ultra iordanem. Et conueniunt iterum turbe ad eum. & sicut consueuerat iterum docebat illos. Et accedentes pharisei interrogabant eum. Scilicet uir uxorem dimittere. temptantes eum. At ille respondens dixit eis. Quid uobis precepit moyses. Qui dixerunt. Moyses permisit libellum repudi scribere & dimittere. Quibus respondens ihc ait. Ad duriciam cordis uestri scripsit uobis preceptum istud. Ab initio autem creatur masculinum & feminam fecit eos ds. Propter hoc relinquet homo patrem suum & matrem. & adheret uxori suae. & erunt duo in carne una. Itaque iam non sunt duo. sed una caro. Quod ergo ds iunxit. homo non separet.

Et in domo iterum discipuli eius de eodem interrogauerunt eum.

Et dicit illis. Quicumque dimiserit uxorem suam & aliam duxerit adulterium committit super eam.

Et si uxor dimiserit uirum suum & alii nup
serit moechatur.

Et offerebant illi paruulos ut tangeret illos.
Discipuli autem comminabantur offerentibus.
Quos cum uidere ihc indigne tulit & ait illis.
Sinite paruulos uenire ad me & ne prohibeatis eos.
Talius est enim regnum di. Amen dico uobis.
quisquis non receperit regnum di uelut paru
lus non intrabit in illud. Et complexus eos &
imponens manus sup illos benedicebat eos.

Et cum egressus esset in uiam. procurrens quidam
genus flexo ante eum rogabat eum. Magister
bone. quid faciam ut uitam eternam percipiam?
Ihc autem dixit ei. Quid me dicis bonum? nemo
bonus nisi unus ds. Precepta nosti? ne adulteris.
ne occidas. ne furris. ne falsum testimonium dixe
ris. ne fraudem feceris. honora patrem tuum & ma
trem. At ille respondens ait illi. Magister. omnia
hec obseruaui a iuuentute mea.

Ihc autem intusus eum dilexit eum & dixit illi.
Unum tibi deest. Vade quicquid habes uende
& da pauperibus & habebis thesaurum in celo.
& ueni sequere me.

Qui contristatus in uerbo abiit merens. Erat enim
habens possessiones multas. Et circumspiciens
ihc ait discipulis suis. Quam difficile qui pecu

nas habent in regnum di introibunt. Discipu-
li autem obstupescunt in uerbis eius. At ihc
rursus respondens ait illis. Filioli quam difficile
est confidentes in pecuniis in regnum di introire.
Facilius est camelum per foramen acus transire.
quam diuitem intrare in regnum di. Qui magis
admirabantur dicentes ad semetipsos. Et quis
potest saluus fieri. Et intuens illos ihc ait illis.
Apud homines impossibile est. sed non apud dm.
Omnia enim possibilia sunt apud dm. Et cepit
et petrus dicere. Ecce nos dimisimus omnia &
secuti sumus te.

R
W 60
Y 11
W 60
L 60

Respondens ihc ait. Amen dico uobis. nemo est
qui reliquerit domum aut fratres aut sorores
aut matrem aut patrem aut filios aut agros
propter me & propter euangelium. qui non ac-
cipiat centies tantum nunc in tempore hoc.
domos & fratres & sorores & matres & patres
& filios & agros cum persecutionibus & in seculo
futuro uitam eternam.

R
W 60
Y 11
W 60
L 60

Multi autem erant primi nouissimi & nouissimi
primi.

ascendentes in ierosolimam & prece-
debat illos ihc & stupabant & sequentes timebant.

Et assumens iterum duodecim cepit illis dicere.

R
W 60
Y 11
W 60
L 60

que essent ei cinctura. Quia ecce ascendimus
 ierosolimam. & filius hominis tradetur princi-
 pibus sacerdotum & scribis & senioribus. & con-
 nabunt eum morte. & tradent eum gentibus.
 & illudent ei. & conspuent eum. & flagellabunt
 eum. & interficient eum. & tertia die resurget.

Et accedunt ad eum iacobus & iohannes filii ze-
 bedei dicentes. Magister. uolumus ut quodcumq;
 petierimus facias nobis. At ille dixit eis. Quid
 uultis ut faciam uobis. Et dixerunt. Da nobis
 ut unus ad dexteram tuam & alius ad sinistram
 tuam sedeamus in gloria tua. Ihesus autem ait eis.
 Nescitis quid petatis. Potestis bibere calicem
 quem ego bibo. aut baptismo quo ego baptizor
 baptizari. At illi dixerunt ei. Possumus. Ihesus autem
 ait eis. Calicem quidem quem ego bibo bibetis.
 & baptismo quo ego baptizor baptizabimini.
 sedere autem ad dexteram meam uel ad sinistra
 non est meum dare. sed quibus paratum est.

Et audientes decem ceperunt indignari de iaco-
 bo & iohanne. Ihesus autem uocans eos ait illis.
 Satis quia hi qui uidentur principari gentibus
 dominantur eis. & principes eorum potestatem
 habent ipsorum. Non ita est autem in uobis.
 Sed quicumq; uoluerit fieri maior. erit uelut
 minister. Et quicumq; uoluerit in uobis primus

esse. erit omnium seruus.

*Q. d. x. v.
D. l. c. x. v.
I. d. l. c. x. v.*

Nam & filius hominis non uenit ut ministraretur ei. sed ut ministraret & daret animam suam redemptionem pro multis.

*Q. d. x. v.
D. l. c. x. v.
I. d. l. c. x. v.*

Et ueniunt iericho. Et perficiunt eode iericho & discipulis eius & plurima multitudo. filius tymeus barthimeus cecus sedebat iuxta uiam mendicans. Qui cum audisset quia ihc nazarenus est. cepit clamare & dicere. Fili dauid ihu miserere mei. Et comminabantur illi multi ut taceret. At ille multo magis clamabat. fili dauid miserere mei. Et stans ihc. precepit illum uocari. Et uocant eum. dicentes ei. Animes qui or esto. surge uocat te. Qui pecto uestimento suo. exiliens uenit ad eum. Et respondens ihc. dixit illi. Quid uis tibi faciam. Cecus autem dixit ei. Rabboni. ut uideam. Ihc autem ait illi. Uade. fides tua te saluum fecit. Et confestim uidit. & sequebatur eum in uia.

*Q. d. x. v.
D. l. c. x. v.
I. d. l. c. x. v.*

Et cum adpropinquassent ierosolime & bethanie. ad montem oliuarum. mittit duos ex discipulis suis. & ait illis. Ite in castellum quod est contra uos. & statim introcuntes illuc inuenietis pullum ligatum super quem nemo adhuc hominum sedit. soluite illum & adducite.

Et si quis uobis dixerit. quid facitis. dicite quia

dñō necessarius est. & continuallum dimittit huc.

Et abeuntes inuenerunt pullum ligatum ante
ianuam foris in buio. & soluit eum. Et qui
dam de illis stantibus dicebant illis. Quid facitis
soluentes pullum? Qui dixerunt eis sicut prece
perat illis ih̄c. & dimiserunt eis. Et duxerunt
pullum ad ihm̄. & imponunt illi uestimenta
sua. & sedit super eum. Multi autem uestimenta
sua strauerunt in uia. Alii autem frondes cedebas
de arboribus. & sternerant in uia.

Et qui praeibant & qui sequebantur clamabant di
centes. Osanna benedictus qui uenit in nomine
dñi. benedictum quod uenit regnum patris nr̄i
dauid. osanna in excelsis.

Et introiit ierosolimam in templum. Et circum
spexit omnibus cum iam uespera esset hora exiit
in bethaniam cum duodecim. Et alia die cum ex
iit ab ethania clunat. Cumque uidisset a longe fi
cum habentem folia. uenit siquid forte inueniret
in ea. Et cum uenisset ad eam nihil inuenit preter
folia. Non enim tempus erat fisorum. Et respon
dens dixit ei. Iam non amplius in eternum quis
quam fructum ex te manducet. Et audiebant
discipuli eius.

Et ueniunt ierosolimam. Et cum introisset tem
plum. cepit eicere uendentes & ementes in templo.

& mensas nummulariorum & cathedras uenden-
tum columbatuerunt. Et non sinebat ut quis
quam transferret uas p[ro] templum & docebat di-
cens illis. Nonne scriptum est quia domus mea
domus orationi uocabitur omnibus gentibus.
Ilos autem fecisset illam speluncam latronum.

*Q[uod] dicitur
de templo
Ierusalem
I. Ierusalem*

Quo audito principes sacerdotum & scribe que-
rebant quomodo eum p[ro]derent. Timebant enim
eum quoniam in uersa turba admirabatur
super doctrina eius.

*Q[uod] dicitur
de templo
I. Ierusalem*

facta

Et cum uespera facta esset egrediebatur de ciuita-
te. Et cum mare transirent uiderunt ficum
aridam arachibus. Et recordatus petrus dixit ei.
Rabbi ecce ficus cui maledixisti aruit.

*Q[uod] dicitur
de templo
I. Ierusalem*

Et respondens ihc ait illis. Habete fidem di. Amen
dico uobis quia quicumque dixerit huic monti
tollere & mittere in mare & non hesitauerit in
corde suo sed crediderit quia quodcumque dixe-
rit fiat fiet ei.

*Q[uod] dicitur
de templo
I. Ierusalem*

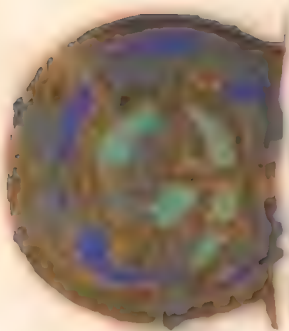
Propterea dico uobis. Omnia quaecumque orantes
petitis credite quia accipietis & euenient uobis.

*Q[uod] dicitur
de templo
I. Ierusalem*

Et cum stabitis adorandum dimittite siquid ha-
bitis aduersus aliquem ut & pater uester qui in
ecclis est dimittat uobis peccata uestra. Quod si
uos non dimiseritis nec pater uester qui in ecclis
est dimittet uobis peccata uestra.

Matth.
23
Quæstus
Luci

I UENIT IN IHERUSALYM

Et cum ambularet in templo accedunt ad eum summi sacerdotes & scribe & seniores & dicunt illi. In qua potestate hæc facis & quis tibi dedit hanc potestatem ut ista facias? Ille autem respondens ait illis. Interrogabo uos & ego unum uerbum & respondete mihi & dicam uobis in qua potestate hæc faciam. Baptismus iohannis de celo erat an ex hominibus? respondete mihi. At illi cogitabant secum dicentes. Si dixerimus de celo dicit. Quare ergo non credidistis ei? Si dicemus ex hominibus timemus populum. Omnes enim habebant iohannem quia uere propheta esset. Et respondentes dicunt illi. Nescimus. Et respondens ille ait illis. Neque ego dico uobis in qua potestate hæc faciam.

Matth.
21
Quæstus
Luci

Et cepit illis in parabolis loqui. Vineam parauit homo & circumdedit septem & fodit lacum & ædificauit turrim & locauit eam agricolis & peregre profectus est. Et misit ad agricolas in tempore seruum ut ab agricolis acciperet de fructu uinæ. Qui adprehensum eum ceciderunt & dimiserunt uacuum. Et iterum misit ad illos alium seruum & illum capite uulnerauerunt & contumelias affecerunt. Et rursum

alium misit. & illi occiderunt. Et plures
alios. quosdam cedentes. alios uero occidentes.
Adhuc ergo unum habens carissimum filium
& illum misit ad eos nouissimum dicens. Quia
ruerbuntur filium meum. Coloni autem dix
erunt adinuicem. Hic est heres. uenite occidamus
eum. & nostra erit hereditas. Et adprehendentes
eum occiderunt. & eiecerunt extra uincam. Quid
ergo faciet dominus uince. ueniet & perdet colonos.
& dabit uincam aliis. Nec scripturam hanc legis
tis. Lapidem quem reprobaucrunt. & edificauerunt.
hic factus est in caput anguli. Ad domino factum est
istud. & est mirabile in oculis nostris.

¶
¶
¶
¶
¶

Et querbant eum tenere. & timuerunt turbam.
Cognouerunt enim quoniam ad eos parabolam
hanc dixerit. Et relicto eo abierunt.

¶
¶
¶
¶

Et mittunt ad eum quosdam ex pharisais & hero
dianis. ut eum caperent in uerbo. Qui uenientes
dicunt ei. Magister. scimus quia uerax es. & non
curas quemquam. nec enim uidet in faciem homi
num. sed in ueritate uiam dei doces. Licet dari tri
butum cesari an non dabimus. Qui sciens uersu
tam eorum ait illis. Quid me temptatis. Afferte
mibi denarium ut uideam. At illi adtulerunt
ei. Et ait illis. Cuius est imago hec & inscrip
tio. Dicunt illi. Cesaris. Respondens autem

ihc. dixit illis. Reddite igitur que sunt cesari
 cesari. & que sunt di do. Et mirabantur super eo.
 Et uenerunt ad eum saducei qui dicunt resur-
 rectionem non esse. & interrogabant eum dicen-
 tes. Magister. moyses nobis scripsit. ut si cuius
 frater mortuus fuerit & dimiserit uxorem & fi-
 lios non reliquerit. accipiat frater eius uxorem
 ipsius. & resuscitet semen fratri suo. Septem ergo
 fratres erant. & primus accepit uxorem. & mortui
 est non relicto semine. Et secundus accepit
 eam. & mortuus est nec iste reliquit semen. Et
 tertius similiter. Et acceperunt eam similiter
 septem. & non reliquerunt semen. Nouissima
 omnium defuncta est & mulier. In resurrectione
 ergo cum surrexerint. cuius de his erit uxor.
 Septem enim habuerunt eam uxorem. Et respon-
 dens ihc ait illis. Nonne ideo erratis non scientes
 scripturas neque uirtutem di. Cum enim a mortuis
 resurrexerint neque nubent neque nubentur. sed
 sunt sicut angeli di in celis. De mortuis autem
 quod resurgant non legistis in libro moysi. super
 rubum quomodo dixerit illi ds inquitens. Ego
 sum ds abraham. & ds ysaac. & ds iacob. Non est
 ds mortuorum sed uiuorum. Uos ergo multum erratis.
 Et accessit unus de scribis qui audierat illos con-
 quiritatis. & uidens quoniam bene illis respon-

derit. interrogavit eum quod esset primum omnium
mandatum. Ihesus autem respondit ei. Quia primum
omnium mandatum est. Audi israhel. dominus deus tuus
deus unus est. Et diliges dominum deum tuum ex toto
corde tuo. & ex tota anima tua. & ex tota mente
tua. & ex omni virtute tua. Hoc est primum man-
datum. Secundum autem simile est illi. Diliges
proximum tuum tamquam te ipsum. Maius
horum aliud mandatum non est.

¶
¶
¶

Et ait illi scriba. Bene magister in veritate dixisti.
quia unus est deus. & non est alius preter eum. Et
ut diligatur ex toto corde & ex toto intellectu.
& ex tota anima. & ex tota fortitudine. & diligere
proximum tamquam se ipsum. Maius est omni-
bus holocaustis. & sacrificiis. Ihesus autem
videns quod sapienter respondisset dixit illi.
Non es longe a regno dei.

¶
¶
¶
¶
¶
¶

Et nemo iam audebat eum interrogare.
Et respondens ihesus dicebat. & docens in templo. Quo-
modo dicunt scribe christum esse filium david.
Ipse enim david dicit in spiritu sancto. Dixit dominus domino
meo sedere ad extrinsecas. donec ponam inimicos
tuos scabellum pedum tuorum. Ipse ergo david
dicit cum dominum. & unde est filius eius. Et multa
turba cum libenter audiebat.

¶
¶
¶
¶

Et dicebat eis in doctrina sua. Cavete a scribis.

qui uolunt in stolis ambulare & saluari in fo-
ro & in primis cathedris sedere in synagogis.
& primos discubitus in cenis.

Qui denuerunt domos uiduarum sub obtentu pro-
lixæ orationis. Hi accipient plurius iudicium.
Et sedens ih̄c contra galophilatium aspicebat
quomodo turba iactaret ac in galophilaciū.
Et multi diuites iactabant multa. Cum ue-
nisset autem una uidua pauper misit duo mi-
nuta quod est quadrans. Et conuocans discipu-
los suos ait illis. Amen dico uobis quoniam ui-
dua hæc pauper plus omnibus misit qui miserunt
in galophilacium. Omnes enim ex eo quod abun-
dabat illis miserunt. hæc uero de penuria sua
omnia quæ habuit misit. totum uictum suum.

Et cum egrederetur de templo ait illi unus ex disci-
pulis suis. Magister aspice quales lapides & qua-
les structure. Et respondens ih̄c ait illi. Vides
has omnes magnas ædificationes non relinque-
tur hic lapis super lapidem qui non destruat.

Et cum sederet in monte oliuarum contra templum interrogabat
eum separatim petrus & iacobus & iohan-
nes & andreas. Dic nobis quando ista fi-
ent & quod signum erit quando hæc omnia in-
cipient consummari. Et respondens ih̄c cepit

Matthei
23
Lucas

Matthei
23
Lucas
23

Matthei
23
Lucas
23

dicere illis. Videte ne quis vos seducat. Multi enim
venient in nomine meo dicentes. quia ego sum.
& multos seducunt. Cum audieritis autem bella
& oppressiones bellorum. ne timeatis. Oportet
enim fieri. sed nondum finis. Exurgit autem
gens super gentem. & regnum super regnum. & erunt
terremotus plerique. & famel. incipium dolorum hec.

¶
¶
¶
¶
¶

Videte autem vos in capso. Tradent enim vos in con-
cilium. & in synagogis uapulabitis. Et ante presi-
des & reges stabitis. propter me. in testimonium illis.

¶
¶
¶

Et in omnes gentes primum oportet predicari
euangelium.

¶
¶
¶
¶
¶

Et cum duxerint uos tradentes. nolite premeditari
quid loquamini. sed quod datum fuerit uobis in
illa hora id loquamini. Non enim estis uos loquen-
tes. sed spiritus sanctus. Tradet autem frater fratrem in mor-
tem. & pater filium. & consurgent filii in parentes.
& morte eos afficient. Et eritis odio omnibus. pro-
pter nomen meum. Qui autem sustinuerit in finem.
hic saluus erit.

¶
¶
¶

Cum. ~~in diebus illis~~ ~~in diebus illis~~ ~~in diebus illis~~ ~~in diebus illis~~ ~~in diebus illis~~
nisi stantem ubi non debet. qui legit intellegit.
Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes. & qui
super tectum ne descendat in domum. nec introeat
ut tollat quid de domo sua. Et qui in agro erit.
non reuertatur retro tollere uestimentum suum.

¶
¶
¶
¶
¶

Uac autem pregnantibus & nutricibus in illis diebus.

Oratte uero ut hieme non flant.

Erunt enim dies illi tribulationis tales quales non fuerunt ab initio creature quam condidit dñs usq; nunc neq; fient.

Et nisi breuasset dñs dies non fuisset salua omnis caro. Sed ppter electos quos elegit breuiauit.

Et tunc si quis uobis dixerit ecce hic est xpc. ecce illic. ne erredideritis.

Exurgent enim pseudo xpi & pseudo pphete & dabunt signa & portenta ad seducendos si potest fieri etiam electos. Vos ergo uidete ecce predixi uobis omnia.

Sed in illis diebus post tribulationem illam sol continebitur & non dabit splendorem suum & stelle celi erunt decedentes & uirtutes que sunt in celis mouebuntur.

Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in nubibus cum uirtute multa & gloria. Et tunc mittet angelos suos & congregabit electos suos a quatuor uentis a summo terre usq; ad summum celi. Alieu autem discite parabolam. Cum iam ramus eius tener fuerit & nata fuerint folia cognoscitis quia in pximo sit estas. Sic & uos cum uideritis hec fieri. scitote quod in pximo sit in otus. Amen dico uobis quoniam non transibit

generatio hec · donec omnia ista fiant · Celum & terra transibunt · uerba autem mea non transibunt ·

De la
vii
De la

Nec die autem illa uel hora nemo scit · neque angeli in celo · neque filius · nisi pater ·

De la
viii
De la

Videte · uigilate & orate · nescitis enim quando tempus sit ·

De la
ix
De la
Lectura

Sicut homo qui pergit · pfectus reliquit domum suam · & dedit potestatem seruis suis cuiusque operis · & ianitori precipiit ut uigilet ·

De la
x
De la
Lectura

Vigilate ergo · nescitis enim quando dñs domus ueniat · sero an media nocte · an gallicantu · an mane · ne cum uenerit repente inueniat uos dormientes · Quod autem uobis dico omnibus dico ·

De la
xi
De la
Lectura

Vigilate · **ERAT AUTEM PASCHA** & azima post biduum ·

De la
xii
De la

Et queriebant summi sacerdotes & scribe quomodo cum dolo ternerent & occiderent · Dicebant enim · Non in die festo · Ne forte tumultus fieret populi ·

De la
xiii
De la
Lectura

Et cum esset bethanie in domo symonis leprosi & recumberet · uenit mulier habens alabastrum unguenti nardi spicati pretiosi · & fracto alabastro effudit super caput eius · Erant autem quidam indigne sentientes intra semetipsos & dicentes · Ut quid perditio ista unguenti facta est · Poterat enim un-

gentium istud uenundari plusquam trecentis
denariis. & dari pauperibus. Et frangebant meam.
Ihc autem dixit. Sinite eam. Quid illi molesti
estis. bonum opus operata est in me. Semp enim
pauperes habetis uobiscum. & cum uolueritis po-
tistis illis bene facere. me autem non semp habetis.

Quod habuit hec fecit. pruenit ungere corpus
meum in sepulturam. Amen dico uobis. ubicumq;
predicatum fuerit euangelium istud in uniuersa
saecula. & quod hec fecit narrabitur in me-
moriis eius.

Et iudas scariothes unus de duodecim abiit ad
summos sacerdotes. ut pderet eum illis. Qui audi-
entes gauisi sunt. & pmiserunt ei pecuniam se-
daturos. Et querbat quomodo illum oportune
tradere. Et primo die alimorum quando pas-
cha immolabant. dicunt ei discipuli. Quo uis-
eamus & paremus tibi ut manduces pascha.
Et mittit duos ex discipulis suis. & dicit eis. Ite
in ciuitatem. & occurret uobis homo lagenam
aque baiolans. sequimini eum. Et quocumq;
introierit. dicite domino domus. quia magister
dicit. Vbi est refectio mea. ubi pascha cum disci-
pulis meis manducem. Et ipse uobis demonstra-
bit cenaculum grande statum. & illic parate nobis.
Et abierunt discipuli eius. & uenerunt in ciuitatem.

& inuenerunt sicut dixerat illis. & parauerunt pascha.

*W. claus.
W. claus.
L. claus.
I. claus.*

Uespere autem facto uenit cum duodecim. & discumbentibus eis & manducantibus ait ihc.

Amen dico uobis. quia unus ex uobis me tradet qui manducat mecum.

*W. claus.
W. claus.
L. claus.
I. claus.*

Et illi ceperunt contristari. & dicere ei singillatim. Numquid ego?

*W. claus.
W. claus.
L. claus.*

Qui ait illis. Unus ex duodecim. qui intangit me cum incatino. Et filius quidem hominis uadit sicut scriptum est de eo. uac. autem homini illi pro quem filius hominis tradetur.

*W. claus.
W. claus.*

Bonum erat ei. si non esset natus homo ille.

Et manducantibus illis accepit ihc panem. & benedicens fregit. & dedit eis & ait. Sumite. hoc est corpus meum.

*W. claus.
W. claus.
L. claus.
I. claus.*

*W. claus.
W. claus.
L. claus.
W. claus.*

Et accepto calice gratias agens dedit eis. Et biberunt ex illo omnes. Et ait illis. Hic est sanguis meus noui testamenti. qui pro multis effundetur. Amen dico uobis. quod iam non bibam de genere uitae usque in diem illum cum illud bibam nouum in regno dei.

*W. claus.
W. claus.*

Et ymnus dicto exierunt in montem oliuarum. Et ait eis ihc.

*W. claus.
W. claus.
I. claus.*

Omnes scandalizabimini in nocte ista. quia scriptum est. Percutiam pastorem. & dispergent oves.

*W. claus.
W. claus.*

Sed postea quam resurrexero. praecedam uos in galilee.

Petrus autem ait ei. Et si omnes scandalizati fuerint. sed non ego. Et ait illi ih̄c. Amen dico tibi. quia tu hodie in nocte hac priusquam bis gallus uocem dederit. ter me es negaturus.

At ille amplius loquebatur. Et si oportuerit me simul commori tibi. non te negabo. Similiter autem & omnes dicebant.

Et ueniunt in predium cui nomen gethsemani. **E**t ait discipulis suis. Sedet hic. donec orem. Et assumit petrum & iacobum & iohannem secum. & cepit pauere & tremere.

Et ait illis. Tristis est anima mea usque ad mortem. Sustinete hic & uigilate.

Et cum processisset paululum. peidit super terram & orabat. ut si fieri posset transiret ab eo hora. & dixit. Abba pater. omnia tibi possibilia sunt. transfer calicem hunc a me.

Sed non quod ego uolo. sed quod tu. Et uenit & inuenit eos dormientes. & ait petro. Symon dormis. non potuisti una hora uigilare. **Vigilate & orate.** ut non intretis in temptationem.

Sp̄s quidem promptus est. caro autem infirma.

Et iterum abiens orauit eundem sermonem dicens. Et rursus denuo inuenit eos dormientes. Erant enim oculi eorum grauati. & ignorabant quid responderent ei.

*Mattheus
27
14
15
16* **E**t venit tertio. & ait illis. Dormite iam. & re-
quiescite. Sufficit. venit hora. ecce tradetur
filius hominis in manus peccatorum. Surgite
eamus. ecce qui me tradet prope est.

*Mattheus
27
17
18
19* **E**t adhuc loquente eo venit iudas scarioth unus
ex duodecim. & cum illo turba multa cum gla-
diis & lignis a summis sacerdotibus & a scribis
& a senioribus.

*Mattheus
27
20
21
22* **T**radidit autem traditor eius signum eis dicens.
Quemcumque osculatus fuero ipse est tenete eum.
& ducite eum. Et cum uenisset. statim acce-
dens ad eum ait. Rabbi. Et osculatus est eum.
At illi manus iniecerunt in eum. & tenuerunt eum.

*Mattheus
27
23
24
25* **V**nus autem quidam de circumstantibus educentis
gladium percussit seruum summi sacerdotis. &
amputauit illi auriculam.

*Mattheus
27
26
27
28* **E**t respondens ihc ait illis. Tanquam ad latronem
existis cum gladiis & lignis. comprehendere me.
Cottidie eram apud uos in templo docens. & non
me tenuistis. Sed ut impleantur scripturę.

*Mattheus
27
29
30
31* **T**unc discipuli eius relinquentes eum omnes fugerunt.
Adolescens autem quidam sequebatur eum amic-
tus sindone sup nudo. & tenuerunt eum. At
ille relicta sindone nudus profugit ab eis.

*Mattheus
27
32
33
34* **E**t adduxerunt ihm ad summum sacerdotem. &
conuenerunt omnes sacerdotes & scribe & seniores.

Petrus autem a longe secutus est eum usque in atrium
summi sacerdotis & sedebat cum ministris & ca-
lescebat se ad ignem.

Summi vero sacerdotes & omne concilium que-
rebant aduersus ihm testimonium ut eum mor-
ti traderent nec inueniebant. Multi enim falsum
testimonium dicebant aduersus eum & conue-
nientia testimonia non erant.

Et quidam surgentes falsum testimonium ferebant
aduersus eum dicentes. Quoniam nos audimus
eum dicentem. Ego dissoluam templum hoc
manufactum & per triiduum aliud non manufac-
tum reedificabo. Et non erat conueniens testi-
monium illorum.

TOX SVR GEMES VILAINS
sacerdos in medium interrogauit ihm di-
cens. Non respondes quicquam ad ea que tibi ob-
iciuntur ab his? Ille autem tacebat & nihil respon-
dit. Rursum summus sacerdos interrogabat eum
& dixit ei. Tu es xpc filius benedicti?

Ihe autem dixit illi. Ego sum. Et videbitis filium
hominis sedentem adextris virtutis & uenientem
cum nubibus celi.

Summus autem sacerdos seindens uestimenta sua ait.
Quid adhuc desideramus testes? Audistis blasphemiam.
quid uobis uidetur? Qui omnes condemnauerunt

cum esse reum mortis.

Et ceperunt quidam conspuere eum & uelare faciem eius & colaphis eum cedere & dicere ei. Propheta. Et ministri alapis eum cedebant.

Et cum esset petrus in atrio deorsum. uenit una ex ancillis summi sacerdotis & cum uidisset petrum calcificientem se. aspiciens illum ait. Et tu cum ihu nazareno eras. At ille negauit dicens. Neque scio. neque noui quid dicis.

Et exiit foras ante atrium & gallus cantauit. Rursus autem cum uidisset illum ancilla. cepit dicere circumstantibus. Quia hic ex illis est. At ille iterum negauit. Et post pusillum. rursus qui astabant dicebant petro. Vere ex illis es. nam & galileus es. Ille autem cepit anathematizare & iurare. quia nescio hominem istum quem dicitis. Et statim iterum gallus cantauit.

Et recordatus est petrus uerbi quod dixerat ei ihc. priusquam gallus cantaret bis. ter me negabis. Et cepit flere.

Et confestim mane consilium facientes summi sacerdotes cum senioribus & scribis & uniuerso concilio.

Vincentes ihm duxerunt & tradiderunt pilato.

Et interrogauit eum pilatus. Tu es rex iudeorum. At ille respondens ait illi. Tu dicis.

Et accusabant eum summi sacerdotes in multis.

Pilatus autem rursus interrogauit eum dicens:
Non respondes quicquam. Uide inquantis te
accusant. Ille autem amplius nihil respondit.
ita ut miraretur pilatus.

Per diem autem festum dimittere solebat illis unum
ex uinctis quemcumque petissent.

Erat autem qui dicebatur barabbas qui cum sedi-
ciosis erat uinctus. qui in seditione fecerat homici-
dium. Et cum ascendisset turba. cepit rogare
sicut semper faciebat illis. Pilatus autem respon-
dit eis & dixit. Uultis dimittam uobis regem
iudeorum? Sciebat enim quod per inuidiam
tradidissent eum summi sacerdotes.

Pontifices autem concitauerunt turbam ut ma-
gis barabban dimitteret eis.

Pilatus autem iterum respondens ait illis. Quid ergo
uultis faciam regi iudeorum? At illi clamauerunt
iterum. Crucifige eum. Pilatus autem dicit eis.
Quid enim male fecit? At illi magis clamabant.
Crucifige eum.

Pilatus autem uolens populo satisfacere dimisit
illis barabban. & tradidit ihm flagellis cecum ut
crucifigatur.

Milites autem duxerunt eum intro in atrium pretorii.
& conuocant totam cohortem. & induunt eum
purpura. & imponunt ei plectentes spine. unum coro-

nam & ceperunt salutare eum. Tunc rex iudeorum.
Et percutiebant caput eius harundine & con-
spuebant eum & ponentes genua adorabant eum.

Et postquam illuserunt ei exuerunt illum pur-
pura & induerunt illum uestimentis suis & edu-
cunt illum ut crucifigerent eum.

Et angariauerunt preteritum quempiam sy-
monem cyrenicum uenientem de uilla patrum
alexandri & rufi ut tolleret crucem eius.

Et perducunt illum in golgotha locum quod est
interpretatum caluarie locus.

Et dabant ei bibere uinum muretum & non accepit.
Et crucifigentes eum diuiserunt uestimenta eius
mittentes sortem super eis quid quis tolleret.

Erat autem hora tertia & crucifixerunt eum.

Et erat titulus cause eius inscriptus rex iudeorum.

Et cum eo crucifigunt duos latrones unum ad dex-
tris & alium a sinistris eius.

Et adimpleta est scriptura que dicit. Et cum ini-
quis reputatus est.

Et preteritantes blasphemabant eum mouentes
capita sua & dicentes. Vixit qui destruit tem-
plum & in tribus diebus edificat. Saluum fac te
metipsum descendens de cruce.

Similiter & summi sacerdotes ludentes ad alteru-
trum eum scribis dicebant. Alios saluos fecit se

ipsum non potest saluum facere. Si xpc rex israhel
est descendat nunc de cruce. ut uideamus & credam.

Et qui cum eo crucifixi erant conuinciebantur ei.

Et facta hora sexta tenebre facte sunt per totam terram
usque in horam nonam.

Et hora nona exclamauit ihc uoce magna dicens.
Heloy. heloy. lema sabactani. Quod est interpre-
tatum. Ds meus. ds meus. ut quid dereliquisti
me. Et quidam de circumstantibus audientes
dicebant. Ecce heliam uocat.

Currens autem unus & implens spongiam aceto
circumponensque calamo potum dabat ei dicens.
Sinite uideamus si uenit helias ad deponen-
dum cum. Ihc autem emissis uoce magna exspirauit.

Et uelum templi scissum est in duo. a sursum usque
ad corsum. Videns autem centurio qui ex aduer-
so stabat quia sic clamans exspirasset ait. Verus ho-
mo hic filius di erat.

Erant autem & mulieres de longe aspicientes. in-
ter quas erat maria magdalena & maria iacobi
minoris & ioseph mater. & salome. Et cum esset
in galilea sequebantur eum & ministrabant ei.
& alie multe que simul cum eo ascenderant
ierosolimam.

Et cum iam sero esset factum. quia erat parascheue
quod est ante sabbatum. uenit ioseph ab arimathia

nobilis decurio · qui & ipse erat expectans regnū
di · & audacter introit ad pilatum · & petit cor
pus ihu · Pilatus autem mirabatur · si iam obisset ·
Et accessit centurione interrogauit eum si iam
mortuus esset · Et cum cognouisset a centurione ·
donauit corpus ioseph ·

Ioseph autem mercatus sindonem · & deponens eū
in uoluit sindone · & posuit eum in monumento
quod erat excisum de petra · & aduoluit lapidem
ad ostium monumenti ·

Maria autem magdalene & maria ioseph aspicio
bant ubi poneretur ·

Et cum transisset sabbatum **M**aria magdalena
& maria iacobi & salome emerunt aromata · ut
uenientes ungerent eum ·

Et ualde mane una sabbatorum ueniunt ad monu
mentum · orto iam sole · Et dicebant ad inuicem ·
Quis reuoluet nobis lapidem ab ostio monumen
ti · Et respicientes · uiderunt reuolutum lapidē ·
Erat quippe magnus ualde · Et introcuntes
in monumentum · uiderunt iuuentem sedentem
in dextris coopertum stola candida · & obstupuerunt ·

Qui dicit illis · Nolite expauescere · Iam queritis
nazarenū · crucifixum · surrexit · non est hic ·
Ecce locus · ubi posuerunt eum · Sed ne dicite
discipulis eius & petro · quia precedet uos in galili

icam. Ibi cum uidebitis sicut dixit uobis.

Et ille exiit et fugerunt de monumento. inuasit enim eas tremor & pavor. & nemini quicquam dixerunt. Tinebant enim. Surgens autem mane prima sabbati apparuit primo marie magdalene de qua eiecerat septem demonia. Illa uadens nuntiavit his qui cum eo fuerant. lugentibus & flentibus. Et illi audientes quia uiuere & uisus esset ab ea. non crediderunt. Post hec autem duobus cecis ambulanti bus ostensus est in alia effigie euntibus in uillam. Et illi eunt nuntiauerunt ceteris. nec illis crediderunt.

Nouissime **R**ecumbentibus illis undecim apparuit & expreuit incredulitate illorum & duriciam cordis. qui his qui uiderant eum resurrexisse non crediderunt. & dixit eis. Euntes in mundum uniuersum. predicare euangelium omni creature. Qui crediderit & baptizatus fuerit saluus erit. Qui uero non crediderit. condemnabitur. Signa autem eos qui crediderint. hec sequentur. In nomine meo demonia eicient. linguis loquentur nouis. serpentes tollent. Et si morsum quid biberint. non eos nocebit. Super egros manus imponent. & bene habebunt. Et dominus quidem ihesus postquam locutus est eis. ascendit in celum. & sedet ad dexteris dei. Illi autem perfecti predicauerunt ubique domino cooperante. & sermonem confirmante sequentibus signis.

Incipit prefatio sancti Iuani

ICCAS SYRVS

ANTIOCENSIS ARTE MEDICVS

discipulus apostolorum. postea paulum secutus usque ad confessionem eius. seruens domino sine crimine. Nam neque uxorem unquam habens neque filios. septuaginta & quatuor annos obiit in bethania. plenus spiritu sancto. Qui cum scripta essent euangelia per mattheum quidem in iudea. per marcum autem in italia sancto infligante spiritu machayae partibus hoc scripsit euangelium. significans etiam ipse in principio ante alia esse descripta. Cui extra ea quae ordo euangelice dispositionis exposcit ea maxime necessitas laboris fuit. ut primum grecis fidelibus omni prophetatione uenturi incarnationis dei christi manifestata esset humanitas. ne iudaicis fabulis intenti in solo legis desiderio tenerentur. ne uerbis fabulis & stultis sollicitationibus seducti excederent a ueritate. Dehinc ut in principio euangelii iohannis natiuitate presumpta cui euangelium scriberet. & in quo electis scriberet indicaret. constans in se esse completa. quae essent ab aliis inchoata. Cui ideo post baptismum filii dei affectione generationis in christo impletis repetende a principio

naturae humanae potestas promissa est. ut re-
 quirantibus demonstraret. in quo apprehendens
 erat p̄nathan filium introitum recurrentis in
 dñm generationis. admissio in discipulis dñi. ut pre-
 dicant in hominibus; xpm suum p̄fecti opus ho-
 minis redire in se p̄ filium faceret. qui p̄ dauid
 patrem uenientibus; iter p̄bebat in xpo. Cui luce
 non inmerito etiam scribendorum apostolicorum
 actuum potestas in mysterio datur. ut deo in
 dñm pleno & filio p̄ditionis extincto. oratione ab
 aplis facta sorte dñi electionis numerus comple-
 ritur. sicq; paulus consummationem aplis ac-
 tibus daret. quem diu contra stimulum recalci-
 tantem dñs elegisset. Quod legentibus. ac requiren-
 tibus dñm & si p̄ singula expediri a nobis utile fu-
 erat. scientes tamen quod operantem agricolam
 oporteat de fructibus suis edere utamus publicam
 curiositatem. ne non tam uolentibus dñm uidere in
 quam fastidientibus prodesse.

INCIPIT CAPITULUM.

ACHARIAS VISO ANGELO QVIA NON CRIDIDIT
 obmutuit. Elisabeth uxor eius concepit. Maria

quoq; de spu scō cū concepisset salutauit elisabeth. elisabeth
 salutem p̄phetauit & peperit. Et ut nom̄ filii sui ioh̄is Za-
 charias scripsit locutus ē & p̄phetauit. Maria peperit. infantē
 in p̄sepio ponit. Angelis pastoribus nunciat. illi adorant. octaua

die circumciditur.

II. Symeon iustus xpm benedicit. Anna uidua multa de xpo pphetat. Iste annos duodecim in templo cum doctorib; inuenitur.

III. Anno quindecimo tyberu celsus pilato curant iohannes baptista penitentia pdicat. & xpm uenturu designat. Iste baptizatur. sps scs in specie columbe uidet. Patris etiam uox auditur.

IIII. Ihs ductus in desertu xl dieb; iunauit. & diabolo temptatur. Reuersus in galilea docet sabbatis. Apud capernaui homine admono mo liberat. Socrum symonis & multos male habentes curat. & demonia se confitenti increpat. Petru iacobu & iohem elegit. Ipsam mundat.

V. Paralyticu dimissu ppetu curat. Leui publicanu uocat. apud quem murmurantib; phariseis cenat. De ieiunio disputat. Homine manu aridam habente curat. in oratione pnoctat. Apostolos elegit. Turbas alloquitur. Beattudine quorunda & alior; infelicitate narrat. Ird

VI. Centurionis pueru curat. Vidue filiu suscitatur. Iohis discipulos mittit ad ihm. Ihs de iohanne loquitur. Mulier peccatrix pedes is uoluit. Similitudine seminatris dic. lucerna sup candelabru ponendam. In mari tempestatē sedat. homine a legione demonu liberat.

VII. Iairi filia dum inter resuscitatur muliere apflummo liberat. puella uiuificat.

VIII. Mittit discipulos pdicare. Herodes iurat. In deserto s. milia pascit. Interrogat que se homines dicant & apetro xpc declarat. Relictis omib; se sequi admonet. Quosdā designat morte n iustos donec uideant regnū di

IX. In monte transfiguitur. & uox de celo auditur. Pueru lunaticum liberat. & se tradendu pnuclat. Adamaritanis n recipitur. 7 rel

X. Septuaginta duos ad pdicandu mittit. Omnia sibi tradita aperte dic. A legis ppeto temptatus parabola uulneru pponit. Marię partē con
laudat.

- XI· **O**rationē docet cū parabola in portante petentis panē. docimoniū
 ceciusaphariseis calumniatus signū ionę & regnē austru & nūm
 utarū diē. Apud phariseū inuitatus lauandū qđ int̄ ē. p̄nunciat.
 phariseis monet cē cauendū. nec timendos ēē qui corpus occidunt.
 & negantē se negaturū. & peccanti in sp̄v scō n̄ remittendū. Si
 multitudinē cū cui multa nata s̄. & de crastino n̄ cogitandū. & de
 fidei dispensatore. Ignē se diē mittere sup̄ terrā. & m̄ciliandū cū
- XII· **S**ub exemplo galileos occisos. monet agere penitentiā. Aduersario.
 subiungit parabola infructuosē ficulnē. De muliere cuius sana
 ra. & de grano sinapis. & de fermento similitudo. Herodē uulpe
 uocat. & pphētā extra ierlm̄ n̄ perire indicat. & ierlm̄ incripat.
- XIII· **S**abbato ydropicū curat. & monet inuitatorē p̄ pauperib; & pa
 rabolam subiungit uirum edificare uolentis. & regis.
- XIII· **S**al satiuū esse n̄ debere. similitudinē ponit pastoris ouē querentis.
 & de diagina mulieris. & de p̄digo filio. & uxore n̄ dimittendā.
- XV· **P**arabola de diuiti & lazaro. & peccanti fr̄i remittendū ēē. Decem
 lepsi curant. Regnū di subito uenturū diē. Similitudinē induc
 & iudicis inq; & duos in templo erantū. & camelū & diuitis. & om̄ia re
- XVI· **D**iscipulis sibi uirtuta indicat. cecū curat. Zachariā claudat. ^{in m̄tenda.}
 Similitudinē nariat illi qđ decē minas seruis suis distribuit. Sup̄ pullū
 asinē sedit. & sup̄ ierlm̄ fleuit. De templo uidentes & enarrat. Ciet.
 Aphariseis interrogatus de baptismo ioh̄is interrogat. Parabola sub
 iungit de uinea & de agricolis. & de seruis & filio occisis. & de lapide
- XVII· **T**emptatus de tributo respondit. & de muliere que x̄i uiros ^{in r̄p̄bato.}
 habuit. Viduā conlaudat. De futura p̄secutione & fine sc̄li disputat.
- XVIII· **D**e die alimoriū ad p̄p̄inquantē. & de iuda tempus tradendi ponente.

petunia sibi pmissa. Discumbentib; discipulis dñs sacramentū panis
& calicis ostendit. de traditore designat. Certantib; de gradu cum
prefert qui ministrat. & petrū negaturum predicit. In monte
oleum orat & discipulos dormientes excitat.

XVIII. Iudas tradidit dñm. Passio ihu & sepultura & resurrectio.
De mulierib; & de angelica uisione. & discipulis dñm infracti
one panis cognoscentib; De pisce & fauo mellis. Discipulos
animat ut in templo expectent. pmissione patris. Ascensio
ihu ad celos.

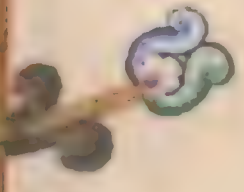

Secundum Lucam

Li
x
Solus

qui ab initio ipsi uiderunt & ministri fuerunt
sermonis. insum est & mihi assensio a principio
omnia diligenter ex ordine tibi scribere optime
theophile. ut cognoscas eorum uerborum de
quibus eruditus es ueritatem.

VIT IN DIEBUS

herodis regis iudee sacerdos quidam
nomine zacharias de uice abia. & ux
or illius de filiabus aaron. & nomen eius
elisabeth. Erant autem iusti ambo ante
dñm. incedentes in omnibus mandatis & ius
tificationibus dñi sine querela. Et non erat
illis filius. eo quod esset elisabeth sterilis. & am
bo processissent in diebus suis. Factum est autem
cum sacerdotio fungeretur zacharias in ordine
uicis sue ante dñm. secundum consuetudinem sacer
doti sorte exit ut incensum poneret. ingressus
in templum dñi. & omnis multitudo erat populi
orans foris hora incensi. Apparuit autem illi ange
lus dñi. stans adextris altaris incensi. Et zacharia
turbatus est uidens. & timor uruit super eum.
At autem ad illum angelus. Ne timeas zacharia.
quoniam exaudita est deprecatio tua. & uxor
tua elisabeth pariet tibi filium. & uocabis nomen
eius iohannem. Et erit gaudium tibi & exultatio.

& multi in natiuitate eius gaudebunt. Erre-
 enim magnus coram dño & uinum & siccum
 non bibet & spū scō replebitur adhuc ex utero
 matris sue & multos filiorum israel conuertet
 ad dñm dñm ipsorum. Et ipse precedet ante illū
 in spū & uirtute helic ut conuertat corda patrū
 in filios & incredulos ad prudentiam iustorum.
 parat dño plebem perfectam. Et dixit zachari-
 as ad angelum. Vnde hoc sciam? ego enim sum
 senex & uxor mea processit in diebus suis. Et re-
 spondens angelus dixit ei. Ego sum gabriel
 qui sto ante dñm & missus sum loqui ad te & hec
 tibi euangelizare. Et ecce es tacens & non pote-
 ris loqui usq; in diem quo hec fiunt: pro quod
 non credidisti uerbis meis que implebuntur in
 tempore suo. Et erat plebs expectans zachariam
 & mirabantur quod tardaret ipse in templo.
 Egressus autem non poterat loqui ad illos & cog-
 nouerunt quod uisionem uidisset in templo.
 Et ipse erat inuensus eis & pmanens mutus. Et
 factum est ut impleri sunt dies officii eius abiit
 in domum suam. Post hos autem dies concepit eli-
 sabeth uxor eius & occultabat se mensibus quinque
 dicens. Quia sic mihi fecit dñs in diebus quibus
 respexit auferre obprobrium meum inter homines.

In mense autem sexto **MISEN. EST ANNO**

gabriel adō in ciuitatem galilee cui nomen
nazarēth. ad uirginem desponsatam uiro cui no-
men erat ioseph de domo dauid. & nomen uirgi-
nis maria. Et ingressus angelus ad eam dixit.
Aue gratia plena. dñs tecum. benedicta tu in mu-
lieribus. Quę cum audisset turbata est in sermo-
ne eius. & cogitabat qualis esset ista saluatio.
Et ait angelus ei. Ne timeas maria. inuenisti
enim gratiam apud dñm. Ecce concipies in utero
& paries filium. & uocabis nomen eius iēm.
hic erit magnus. & filius altissimi uocabitur.
Et dabit illi dñs dñs sedem dauid patris eius. &
regnabit in domo iacob in æternum. & regni eius
non erit finis. Dixit autem maria ad angelum.
Quomodo fiet istud quoniam uirum ñ cognosco.

L. m.
v. m.

Et respondens angelus dixit ei. Sps scs supueniet
uite. & uirtus altissimi obumbrabit tibi. ideoq; &
quod nasceris ex te scm. uocabitur filius di.

L. m.
v. m.

Et ecce elisabeth cognata tua. & ipsa concepit filiū
in senectute sua. Et hic mensis est sextus illi quę uo-
catur stinlis. quia non erit impossibile apud dñm
omne uerbum. Dixit autem maria. Ecce ancilla
dñi. fiat mihi secundum uerbum tuum. Et dis-
cessit ab illa angelus. **SECUNDUM EVANGELIUM**
in diebus illis abiit in montana cum festinatione in
ciuitatem iuda. & inteuit in domum zacharie.

& salutaunt elisabeth. Et factum est ut audiunt
 salutationem marie elisabeth. exultauit infans
 in utero eius. Et repleta est spiritu sancto elisabeth. &
 exclamauit uoce magna & dixit. Benedicta
 tu inter mulieres. & benedictus fructus uentris
 tui. Et unde hoc mihi ut ueniat mater domini
 mei ad me. Ecce enim ut facta est uox saluta-
 tionis tue in auribus meis. exultauit in gaudio
 infans in utero meo. Et beata que credidit. quod
 perficeretur ea que dicta sunt ei a domino. Et ait
 maria. Magnificat anima mea dominum. Et exulta-
 uit spiritus meus in domino salutari meo. Quia respexit
 humilitatem ancille sue. ecce enim ex hoc beata
 me dicent omnes generationes. Quia fecit mihi
 magna qui potens est. & sanctum nomen eius. Et mi-
 sericordia eius a progenie in progenies timentibus
 eum. Fecit potentiam in brachio suo. dispersit super-
 bos in mente cordis sui. Deposuit potentes de sede.
 & exaltauit humiles. Esurientes impleuit bonis.
 & diuites dimisit inanes. Suscepit israel puerum
 suum recordatus misericordie sue. Sicut locutus
 est ad patres nostros abraham & semini eius in secula.
 Misit autem maria cum illa quasi mensibus tribus.
 & reuersa est in domum suam. **E**lisabeth autem
 impletum est tempus parendi. & peperit filium.
 Et audierunt vicini & cognati eius quia mag

nificauit dñs misericordiam suam cum illa. &
congratulabantur ei. Et factum est indic octa
uo. uenerunt circumcidere puerum. & uocabatur
eum nomine patris sui zachariam. Et respon
dens mater eius dixit. Nequaquam. sed uocabi
tur iohannes. Et dixerunt ad illam. Quia ne
mo est in cognitione tua. qui uocetur hoc no
mine. Innuebant autem patri eius. quem uel
let uocari eum. Et postulans pugillarem. scrip
sit dicens. Iohannes est nomen eius. Et mirati
sunt uniuersi. Apertum est autem ilico os eius
& lingua eius. & loquebatur benedicens dñm.
Et factus est timor super omnes uicinos eorum. &
super omnia montana iudee diuulgabantur om
nia uerba hæc. Et posuerunt omnes qui audierant
in corde suo dicentes. Quid putas puer iste erit.
Et enim manus dñi erant cum eo. Et zacharias
pater eius impletus est sp̃s sc̃o. & pphetauit dicens.
Benedictus dñs d̃s israhel. quia uisitauit & fecit
redemptionem plebi sue. Et erexit cornu salutis
nobis in domo dauid pueri sui. Sicut locutus est
per os sc̃orum qui a seculo sunt. pphetarum eius. Salu
tem ex inimicis nr̃is. & de manu omnium qui ode
runt nos. Ad faciendam misericordiam cum patri
bus nr̃is. & memorari testamenti sui sc̃i. Iuram
dum quod iurauit ad abraham patrem nr̃m dñm

rum se nobis. Ut sine timore de manu inimicorum
nostrorum libertati seruamus illi. In scientia &
iusticia coram ipso omnibus diebus nostris. Et tu
puer. propheta altissimi uocaberis. praeabis enim
ante faciem domini parare uias eius. Addendam sci
entiam salutis plebi eius in remissionem pecca
torum eorum. Per uiscera misericordie dei nostri in
quibus uisitauit nos oriens ex alto. Illuminare
his qui in tenebris & in umbra mortis sedent. ad
dirigendos pedes nostros in uiam pacis. Puer autem
crescebat & confortabatur spiritu. & erat in deserto
usque in diem ostensionis sue ad israhel.

Factum est autem in diebus illis. **E**xiit edictum
a cesare augusto. ut describeretur uniuersus orbis.
Hec descriptio prima. facta est a praeside syrie cyri
no. Et ibant omnes ut perficerentur. singuli in
suam ciuitatem. Ascendit autem & ioseph a gali
lea de ciuitate nazareth in iudeam ciuitatem dauid
que uocatur bethleem eo quod esset de domo &
familia dauid. ut perficeretur cum maria desponsa
ta sibi uxore pregnantem. Factum est autem cum
essent ibi. impleti sunt dies ut pareret. & peperit
filium suum primogenitum. & pannis eum inuol
uit & reclinauit eum in praesepe. quia non erat ei locus
in diuersorio. Et pastores erant in regione eadem
uigilantes. & custodientes uigilias noctis supra

gregem suum. Et ecce angelus dñi stetit iuxta
illos. & claritas dei circumfulsit illos. & timue
runt timore magno. Et dixit illis angelus.
Nolite timere. Ecce enim euangelizo uobis gau
dium magnum quod erit omni populo. quia
natus est nobis hodie saluator qui est xpc dñs.
in ciuitate dauid. Et hoc uobis signum. Inue
nietis infantem pannis inuolutum. & positum
in praesepio. Et subito facta est cum angelo mul
titudo milicie celestis. laudantium din & dicen
tium. Gloria in altissimis dō. & in terra pax ho
minibus bonę uoluntatis. Et factum est ut dis
cederent ab eis. angeli incedum. **P**astores loque
bantur ad inuicem. Transcramus usq; bethleem.
& uideamus hoc uerbum quod factum est. quod
dñs fecit & ostendit nobis. Et uenerunt festinan
tes. & inuenerunt mariam & ioseph. & infantem
positum in praesepio. Videntes autem cognouerūt
de uerbo. quod dictum erat illis de puero hoc.
Et omnes qui audierunt mirati sunt. de his que
dicta erant a pastoribus ad ipsos. Maria autem
conseruabat omnia uerba hec. conferens in corde
suo. Et reuersi sunt pastores glorificantes & lau
dantes din. in omnibus que audierant & uiderant
sicut dictum est ad illos. Et **P**ostquam con
summata sunt dies octo ut circumcideretur puer.

uocatum est nomen eius ihc. quod uocatum
est ab angelo. priusquam in utero conciperetur.

Et postquam impleti sunt dies purgationis eius
secundum legem moysi. tulerunt illum in
iherusalem ut sisterent cum dño sicut scriptum
est in lege dñi. quia omne masculinum ad ape
riens uulnam. scñm dño uocabitur. & ut darent
hostiam secundum quod dictum est in lege dñi.
par turturum. aut duos pullos columbarum.

ECCCE HOMO. **LI.**
erat in iherusalem cui nomen symeon.
Et homo iste iustus & timoratus ex
pectans consolationem israel. & sps
scs erat in eo. Et responsum acceperit aspū scō.
non uisurum se mortem nisi prius uideret xpm
dñi. Et uenit in spū in templum. Et cum indu
cerent puerum ihm parentes eius ut facerent
secundum consuetudinem legis pco. & ipse acce
pit eum in ulnas suas. & benedixit dñi & dixit.
Nunc dimittas seruum tuum dñe. secundum uer
bum tuum in pace. quia uiderunt oculi mei salu
tate tuam. quod parasti ante faciem omnium
populorum. Lumen ad reuelationem gentium.
& gloriam plebis tue israel. **E**t erat pater eius
& mater mirantes super his que dicebantur de illo.
Et benedixit illis symeon. & dixit ad mariam

matrem eius. Ecce positus est hic in ruinam &
resurrectionem multorum in israhel & in signum
cui contradicetur. Et tuam ipsius animam per
trans ibit gladius. ut reuelentur ex multis cor
dibus cogitationes. Et erat anna pphetissa filia
phanuel de tribu aser. Hec processerat in diebus
multis & uixerat cum uiro suo annis septem auir
ginta. Et hec uidua usq. ad annos octo
ginta quatuor. que non discedebat de templo
ieiunis & obsecrationibus seruens nocte & die.
Et hec ipsa hora supueniens confitebatur dño.
& loquebatur de illo omnibus qui expectabant
redemptionem ierusalem. Et ut perfecerunt om
nia secundum legem dñi. reuersi sunt in galileā
in ciuitatem suam nazareth. Puer autem crescebat
& confortabatur. plenus sapientia. Et gratia di
cit in illo. Et ibant parentes eius per omnes
annos in ierusalem in die sollempni pasche.

Et cum factus esset annorum duodecim. ascenden
tibus illis in ierosolimam secundum consuetudi
nem diei festi. consummatisq. diebus cum rediret
remansit puer ihs in ierusalem. & non cognoue
runt parentes eius. Existimantes autem illum
esse in comitatu. uenerunt per dies & requirunt
eum inter cognatos & notos. Et non inuenientes
regressi sunt in ierusalem requirentes eum. Et fac

tum est post triduum inuenerunt illum in tem-
plo sedentem in medio doctorum audientem
illos & interrogantem eos.

Staipbant autem omnes qui eum audiebant
super prudentia & responsis eius. Et uidentes
admirati sunt.

Et dixit mater eius ad illum. Fili quid fecisti no-
bis sic? Ecce pater tuus & ego dolentes quereba-
mus te. Et ait ad illos. Quid est quod me quere-
batis? nesciebatis quia in his que patris mei sunt
oportet me esse? Et ipsi non intellexerunt uer-
bum quod locutus est ad illos. Et descendit cum
eis & uenit nazareth & erat subditus illis. Et
mater eius conseruabat omnia uerba hec in cor-
de suo. Et ihc perficiebat sapientia & erat & grama
apud dm & homines. III.

ANNO AUTEM

quintodecimo imperii tyberii cesaris
procurante pontio pilato iudeam. te-
tarcha autem galilee herode philippo autem
fuit eius tetarcha iuxta & draconitidis regionis.
& lisania abiline tetarcha sub principibus sacer-
dotum anna & caipha factum est uerbum dñi
super iohannem zacharie filium in deserto.

Et uenit in omnem regionem iordanis predicans
baptismum penitentie in remissionem peccatorum.

sicut scriptum est in libro sermonum esaye. pphete.
Vox clamantis in deserto. parate uiam dñi. rectas
facite semitas eius. Omnis uallis implebitur. &
omnis mons & collis humiliabitur. Et erunt pra-
ua indirecta. & aspera in uias planas. Et uidebit
omnis caro salutare di.

L. 4. m.
7. v.
6. x.

Dicebat autem ad turbas quę exiebant ut habita-
rentur ab ipso. Gemmina uiperarum. quis osten-
dit uobis fugere auentura ira. Facite ergo fruc-
tus dignos poenitentię. Et ne ceperitis dicere.
patrem habemus abraham. Dico enim uobis. quia
potest dñs de lapidibus istis suscitare filios abrahe.
Iam enim securis ad radicem arborum posita est.
Omnis ergo arbor non faciens fructum bonum ex-
cidetur. & in ignem mittetur.

L. 4. m.
8. l. v.
8. x.

Et interrogabant eum turbę dicentes. Quid ergo
faciemus. Respondens autem dicebat illis. Qui
habet duas tunicas. det non habenti. Et qui habet
deas. similiter faciat. Uenerunt autem & publica-
ni ut habitarentur. & dixerunt ad illum. Ma-
gister. quid faciemus. At ille dixit ad eos. Nihil
amplius quam quod constitutum est uobis facia-
tis. Interrogabant autem eum & milites dicentes.
Quid faciemus & nos. Et ait illis. Neminem con-
citatistis. neq; calumniam faciatis. & contenti esto-
te stipendiis uestris. Existimante autem populo &

cogitantibus omnibus in cordibus suis de iohanne
ne forte ipse esset xpc. respondit iohannes dicens omnib;

Ego quidem aqua baptizo uos. ueniet enim fortior
me. cuius non sum dignus soluere corrigiam cal-
cia mentorum eius. ipse baptizabit uos in spu sco

Cuius uentilabrum in manu eius. & pur & igne.
gabit arcam suam. & congregabit triticum in
horreum suum. paleas autem comburret igni in-
extinguibili. Multa quidem & alia exhortans
euangelizabat populo.

Herodes autem tetrarcha cum corripere tur ab illo de
herodiade uxore fratris sui & de omnibus malis
que fecit herodes. adiecit & hoc supra omnia. &
inclusit iohannem in carcerem.

Factum est autem cum baptizaretur omnis populus.
& ihu baptizato & orante. apertum est celum. &
descendit sps scs corporali specie sicut columba in
ipsum. Et uox de celo facta est. Tu es filius meus di-
lectus. in te complacuit mihi.

Et ipse ihs erat incipiens quasi annorum triginta.
ut putabatur filius ioseph. Qui fuit heli.
Qui fuit mathath. Qui fuit leui. Qui fuit melchi.
Qui fuit iannc. Qui fuit ioseph. Qui fuit mathathie.
Qui fuit amos. Qui fuit naum. Qui fuit elsi.
Qui fuit nagge. Qui fuit math. Qui fuit mathathie.
Qui fuit semei. Qui fuit ioseph. Qui fuit ioda.

Qui fuit iohanna. Qui fuit resa. Qui fuit zorobabel.
 Qui fuit salathiel. Qui fuit neri. Qui fuit melchi.
 Qui fuit addi. Qui fuit cosan. Qui fuit helmodan.
 Qui fuit her. Qui fuit hiesu. Qui fuit elier.
 Qui fuit iorim. Qui fuit math. Qui fuit leui.
 Qui fuit symeon. Qui fuit iuda. Qui fuit ioseph.
 Qui fuit iona. Qui fuit heliacin. Qui fuit melca.
 Qui fuit menna. Qui fuit mathucha. Qui fuit nathan.
 Qui fuit dauid. Qui fuit iesse. Qui fuit obed.
 Qui fuit booz. Qui fuit salmon. Qui fuit naason.
 Qui fuit amminadab. Qui fuit aram. Qui fuit esrom.
 Qui fuit pharts. Qui fuit iude. Qui fuit iacob.
 Qui fuit ysaac. Qui fuit abrah. Qui fuit thart.
 Qui fuit nachor. Qui fuit seruch. Qui fuit ragau.
 Qui fuit falch. Qui fuit cher. Qui fuit sale.
 Qui fuit caman. Qui fuit arfax. Qui fuit sem.
 Qui fuit noe. Qui fuit lamech. Qui fuit matufale.
 Qui fuit enoch. Qui fuit iarted. Qui fuit meldeed.
 Qui fuit canan. Qui fuit enos. Qui fuit seth.
 Qui fuit adam. Qui fuit di.

HC AVTEM PLEN SPV SCO

ingressus est ab iordane. & agitur in spū in deser-
 tum diebus quadraginta. & temptabatur a diabolo.
 Et nihil manducavit in diebus illis. Et consumma-
 tis illis dixit autem illi diabolus. Si filius
 di es. dic lapidi huic ut panis fiat. Et respondit.

L. xv
 T. ii
 Q. xv
 C. vi

L. xvi
 T. iii
 C. vii

E

ad illum ihe. Scriptum est. quia non in pane
 solo uiuit homo. sed in omni uerbo di. Et dux
 it illum diabolus & ostendit illi omnia regna
 orbis terre in momento temporis. & ait ei. Tibi
 dabo potestatem hanc uniuersam & gloriam
 illorum quia mihi tradita sunt. & cui uolo do
 illa. Tu ergo si adoraueris coram me. erunt tui
 omnia. Et respondens ihe dixit illi. Scriptum
 est. dñm dñm tuum adorabis. & illi soli seruias.
 Et duxit illum in iherusalem. & statuit eum
 supra pinnam templi. & dixit illi. Si filius di es.
 mitte te hinc deorsum. Scriptum est enim. qd
 angelis suis mandauit de te ut conseruent te.
 & quia in manibus tollent te. ne forte offendas
 ad lapidem pedem tuum. Et respondens ihe ait
 illi. Dictum est. non temptabis dñm dñm tuum.
 Et consummata omni temptatione. recessit dia
 bolus ab illo usq; ad tempus.

Et regressus est ihe in uirtute sps in galileam. & fa
 ma exiit per uniuersam regionem de illo. Et ip
 se docebat in synagogis eorum. & magnificaba
 tur ab omnibus.

Et uenit nazareth ubi erat nutritus. & intrauit
 secundum consuetudinem suam die sabbati in
 synagogam. & surrexit legere. Et traditus est
 illi liber esaye. pphetæ. Et ut reuoluit librum.

inuenit locum ubi scriptum erat. Sp̄s dñi sup̄ me
propter quod unxit me. euangelizare pauperib;
misit me. sanare contritos corde. predicare capti
uis remissionem. & ceteris uisum. dimittere contrac
tos in remissionem. predicare annum dñi acceptū.
& diem retributionis. Et cum plicuisset librum
reddidit ministro. & sedit. Et omnium in syna
goga oculi erant intendentes in eum. Cēpit autē
dicere ad illos. Quia hodie impleta est hęc scriptu
ra in auribus uestris.

Leu. viii
v. 1
v. 2
v. 3
v. 4

Et omnes testimonium illi dabant. Et mirabantur
in uerbis gratie quę p̄cedebant de ore ipsius. & di
cebant. Nonne hic est filius ioseph?

Leu. viii
v. 5

Et ait illis. Vtq; dicetis mihi hanc similitudinem.
Medice. cura te ipsum. Quanta audiuimus facta
in capharnaum. fac & hic in patria tua.

Leu. viii
v. 6
v. 7
v. 8

Ait autem. Amen dico uobis. quia nemo p̄pheta
acceptus est in patria sua.

In ueritate dico uobis. multe uidue erant in diebus
helie misabel quando clausum est celum annis
tribus & mensibus sex. cum facta esset fames mag
na in omni terra. & ad nullam illarum missus est
helias nisi in sareptham sydonie ad mulierem ui
duam. Et multi leprosi erant misabel sub helisco
p̄pheta. & nemo eorum mundatus est. nisi nea
mansyrus. Et repleti sunt omnes in synagoga ira.

hæc audientes. Et surrexerunt. & eiecerunt illum
extra ciuitatem. & duxerunt illum usq; ad super-
cilium montis supra quem ciuitas illorum erat. edi-
ficata. ut precipitarent eum. Ipse autem transiens
per medium illorum ibat.

Et descendit in capharnaum ciuitatem galilee.
ibiq; docebat eos sabbatis.

Et stupebant in doctrina eius. quia in potestate
erat sermo ipsius.

Et in synagoga erat homo habens demonium in
mundum. & exclamauit uoce magna dicens.
Sine. quid nobis & tibi ihu nazareth. venisti per-
dere nos. Scio te qui sis. filius dei. Et increpauit illi
ihc dicens. Obmutescce & exi ab illo. Et cum pro-
iecisset illum demonium in medium exiit ab illo.
nihilq; illum nocuit. Et factus est pavor in om-
nibus. & colloquebantur ad inuicem dicentes.
Quod est hoc uerbum. quia in potestate & uirtute
imperat in mundis spiritibus. & ex eunt. Et diui-
gabatur fama de illo in omnem locum regionis.

Surgens autem de synagoga introiit in domum
symonis. Socrus autem symonis tenebatur mag-
nis febribus. & rogauerunt eum. pro ea. Et stans sup
illam imperauit febre. & dimisit illam. Et conti-
nuo surgens ministrabat illis. Cum sol autem occi-
disset. omnes qui habebant infirmos uariis languo-

ribus. ducebant illos ad eum. At ille singulis ma-
nus imponens. curabat eos.

Lxxviii
g. viii
q. x. viii

Exiebant autem demonia a multis clamantia &
dicentia. Quia tu es filius dei. Et increpans non si-
nebat ea loqui. quia sciebant ipsum esse xpm.

Lxxviii
g. viii
q. x. viii

Facta autem die egressus ibat in desertum locum.
& turbe requirebant eum. Et uenerunt usque ad
ipsum. & detinebant illum ne discederet ab eis.
Quibus ille ait. Quia & aliis ciuitatibus oportet
me euangelizare regnum dei. quia ideo missus sum.
Et erat predicans in synagogis galilee.

Lxxviii
g. viii
q. x. viii

Factum est autem cum turbe irruerint in eum ut
audirent uerbum dei. & ipse stabat secus stagnum
genesareth. Et uidit duas naues stantes secus
stagnum. piscatores autem descenderant & laua-
bant retia. Ascendens autem in unam nauem
que erat symonis rogauit eum a terra reducere
pusillum. & sedens docebat de nauicula turbas.

Lxxviii
g. viii
q. x. viii
q. x. viii

Vt cessauit autem loqui. dixit ad symonem. Duc
maltum. & laxa retia tua in capturam. Et re-
spondens symon dixit illi. Preceptor. per totam
noctem laborantes nihil cepimus. in uerbo autem
tuo laxabo rete. Et cum hoc fecisset. concluderunt
piscum multitudinem copiosam. Rumpebatur
autem rete eorum. & annuerunt sociis qui erant
in alia naui. ut uenirent & adiuuarent eos. Et

uenerunt & impleuerunt ambas nauiculas ita
ut mergerentur.

Quod cum uideret symon petrus. prostratus ad genua
iesu dicens. Exi a me. quia homo peccator sum
domine. Stupor enim circumdederat eum & omnes
qui erant cum illo in captura piscium quam cepe-
rant. Similiter autem iacobum & iohannem fi-
lios lebedei. qui erant socii symonis.

Et ait ad symonem iesus. Noli timere. ex hoc iam
homines eris capiens. Et subductis ad terram na-
uibus. relictis omnibus secuti sunt eum.

Et factum est cum esset in una ciuitatum. & ecce
uir plenus lepra. Et uidens iesum & prostratus in facie.
rogauit eum dicens. Domine. si uis potes me mundare.
Et extendens manum. tetigit illum dicens. Volo
mundare. Et confestim lepra discessit ab eo. Et ip-
se precepit illi ut nemini diceret. sed uade osten-
de te sacerdoti. & offer pro emundatione tua sicut
precepit moyses in testimonium illis.

Perambulabat autem magis sermo de illo. & conue-
niebant turbe multe ut audirent. & curarentur
ab infirmitatibus suis.

Ipse autem sedebat in deserto & orabat.

in una diei. & ipse sedebat docens.

Et erant pharisei sedentes & legis doctores

qui uenerant ex omni castello galilee & iudee &
iherusalem & uirtus erat dñi ad sanandum eos.

L. 1. 1. 1. 1. 1.
v. 1. 1. 1. 1. 1.
m. 1. 1. 1. 1. 1.
w. 1. 1. 1. 1. 1.
l. 1. 1. 1. 1. 1.

Et ecce uiri portantes in lecto hominem qui erat para-
lyticus & querchant eum inferre & ponere ante
eum. Et non inuenientes qua parte illum inferret
per turba. ascenderunt supra tectum & per tegulas
submiserunt illum cum lecto in medium ante ihm.
Quorum fidem ut uidit dixit. Homo. remittan-
tur tibi peccata tua. Et ceperunt cogitare scribe
& pharisei dicentes. Quis est hic qui loquitur blas-
phemias. Quis potest dimittere peccata nisi solus
dñs. Ut cognouit autem ihs cogitationes eorum.
respondens dixit ad illos. Quid cogitatis in cordib:
uestris. Quid est facilius dicere. dimittantur tibi
peccata. an dicere surge & ambula. Ut autem scia-
tis quia filius hominis potest etiam habere uirtuta
dimittere peccata. ait paralytico. Tibi dico surge.
tolle lectum tuum & uade in domum tuam. Et
confestim surgens coram illis. tulit in quo iacebat.
& abiit in domum suam magnificans dm. Et stu-
por apprehendit omnes & magnificabant dm.
Et repleti sunt timore dicentes. quia uidimus mi-
rabilia hodie.

L. 1. 1. 1. 1. 1.
v. 1. 1. 1. 1. 1.
m. 1. 1. 1. 1. 1.
w. 1. 1. 1. 1. 1.
l. 1. 1. 1. 1. 1.

Et post hęc exiit & uidit publicanum nomine leui
sedentem ad theloneum & ait illi. Sequere me.
Et relictis omnibus surgens secutus est eum.

Et fecit ei conuiuium magnum leui in domo sua.
Et erat turba multa publicanorum & aliorum
qui cum illis erant discumbentes. Et murmura-
bant pharisei & scribe eorum dicentes ad discipu-
los eius. Quare cum publicanis & peccatoribus
manducatis & bibitis.

Et respondens ihc dixit ad illos. Non egent qui
sani sunt medico. sed qui male habent. Non ue-
ni uocare iustos sed peccatores in penitentiam.
At illi dixerunt ad eum. Quare discipuli iohannis
ieiunant frequenter & orationes faciunt. simi-
liter & phariseorum. tui autem edunt & bibunt.
Quibus ipse ait. Numquid potestis filios sponsi
cum illis est sponsus facere ieiunare. Veni-
ent autem dies & cum ablatus fuerit sponsus ab
illis. tunc ieiunabunt in illis diebus. Dicebat
autem & similitudinem ad illos. Quia nemo
commisuram auctamento nouo inmittit in uel-
tamentum uetus. alioquin & nouum rumpit.
& uetere non conuenit commissura a nouo. Et
nemo mittit uinum nouum in utres ueteres.
alioquin rumpet uinum nouum utres & ipsum
effundetur. & utres peribunt. Sed uinum nouum
in utres novos mittendum est. & utraq; conser-
uantur. Et nemo bibens uetus statim uult no-
uum. dicit enim. uetus melius est.

Luci
xii
Q. cxxv
C. xxviii

Factum est autem in sabbato secundo primo cum
transiret per sata. uellebant discipuli eius spicas
& manducabant. confricantes manibus. Quidā
autem phariseorum dicebant illis. Quid facitis
quod non licet in sabbatis. Et respondens ad eos
ihc dixit. Nec hoc legistis quod fecit dauid cum
esurisset & qui cum eo erant. quomodo intrauit
in domum dei & panes propositionis sumpsit &
manducauit. & dedit his qui cum ipso erant.
quos non licet manducare nisi tantum sacerdo
tibus. Et dicebat illis. Quia dñs est filius homi
nis etiam sabbati.

Luci
xii
Q. cxxvi
C. xxix

Factum est autem & in alio sabbato ut intraret in
synagogam & doceret. Et erat ibi homo. & ma
nus eius dextra erat arida. Observabant autem
scribe & pharisei si in sabbato curaret. ut inueni
rent unde accusarent eum. Ipse uero sciebat cogi
tationes eorum. & ait homini qui habebat ma
num aridam. Surge & sta in medium. Et exur
gens stetit. Ait autem ad illos ihc. Interrogo uos.
si licet sabbatis bene facere. an male. animam sal
uam facere. an perdere. Et circum spectis omnib;
dixit homini. Extende manum tuam. Et ex
tendit. & restituta est manus eius. Ipsi autem
repleti sunt in sapientia. & conloquebantur ad
inui cem quid nam facerent ihu.

Factum est autem in diebus illis exiit in montem
orare & erat pernoctans in oratione dei.

Et cum dies factus esset uocauit discipulos suos
& elegit duodecim ex ipsis quos & apostolos
nominauit. Symonem quem cognominauit
petrum & andream fratrem eius. Iacobum &
iohannem. philippum & bartholomeum. ma-
thaeum & thomam. iacobum alphaei & symonem
qui uocatur zelotes. iudam iacobi & iudam
scarioth qui fuit proditor.

Et descendens cum illis stetit in loco campestris &
turba discipulorum eius & multitudo copiosa
plebis ab omni iudea & ierusalem & maritima
& tyri & sydonis qui uenerunt ut audirent eum
& sanarentur a languoribus suis. Et qui uexa-
bantur ab spiritibus immundis curabantur.
Et omnis turba querbat eum tangere quia
uirtus de illo exiebat & sanabat omnes.

Et ipse eleuatis oculis in discipulos suos dicebat.
Beati pauperes quia uestrum est regnum dei.

Beati qui nunc esuritis quia saturabimini. Beati
qui nunc fletis quia ridebitis.

Beati eritis cum uos oderint homines & cum sepa-
rauerint uos & exprobrauerint & eiecerint nom-
i-
nem uestrum tamquam malum propter filium homi-
nis. Gaudete in illa die & exultate ecce enim mer-

ces uestri multa in celo. Secundum hec enim fa-
ciebant prophete patres eorum.

L. I.
Mat. 5.

Verumtamen ue uobis diuitibus qui habetis con-
solationem uestram. Uae uobis qui saturati estis.
quia esurietis. Uae uobis qui ridetis nunc. quia
lugeritis & flebitis.

L. II.
Mat. 5.

Uae cum bene dixerint uobis omnes homines. se-
cundum hec faciebant. prophete patres eorum.

L. III.
Mat. 5.

Sed uobis dico qui auditis. Diligite inimicos ue-
stros. bene facite his qui uos oderunt. benedicite male-
dicentibus uos. orate. per calumniantibus uos.

L. IV.
Mat. 5.

Et qui te percutit in maxillam. prebe & alteram.
Et ab eo qui auferit tibi uestimentum. etiam tu-
nicam noli prohibere. Omni autem petenti te tri-
bue. & qui auferit que tua sunt ne repetas.

L. V.
Mat. 5.

Et prout uultis ut faciant uobis homines. & uos
facite illis similiter.

L. VI.
Mat. 5.

Et si diligitis eos qui uos diligunt. que uobis est
gratia. nam & peccatores diligentes se diligunt.
Et si benefeceritis his qui uobis benefaciunt.
que uobis gratia. Siquidem & peccatores hoc fa-
ciunt. Et si mutuum dederitis his a quibus spera-
tis accipere. que gratia est uobis. Nam & peccatores
peccatoribus fenerantur ut recipiant equalia.
Uerumtamen diligite inimicos uestros & benefa-
cite. & mutuum date. nihil inde sperantes. & erit

merces uestra multa. & eritis filii altissimi. quia ipse benignus est sup ingratos & malos. Estote ergo misericordes. sicut & pater uester misericors ē.

Nolite iudicare. & non iudicabimini. Nolite condemnare. & non condemnabimini. Dimittite. & dimittimini. Date. & dabitur uobis. Mensuram bonam & confertam & coagulatam & superfluentem. dabunt in sinum uestrum. Eadem uero mensura qua mensi fueritis. remetatur uob.

Dicebat autem illis & similitudinem. Numquid potest cecus cecum ducere. Nonne ambo in foueam cadunt.

Non est discipulus super magistrum. Perfectus uero omnis erit. si sit sicut magister eius.

Quid autem uidet festucam in oculo fratris tui. Trabem autem que in oculo tuo est non consideras. Aut quomodo poteris dicere fratri tuo. frater. sine tuiam festucam de oculo tuo. ipse in oculo tuo trabem non uidens. Hypocrita. ecce primum trabem de oculo tuo. & tunc perspicies ut educa festucam de oculo fratris tui.

Non est enim arbor bona que facit fructus malos. neque arbor mala faciens fructum bonum. Vnaqueque enim arbor de fructu suo cognoscitur.

Neq; enim de spinis colligunt ficus. neque de rubo uindemiunt uinam.

L. I. v.
Y. v.
C. lxxv

Bonus homo de bono thesauro cordis sui profert
bonum. & malus homo de malo thesauro profert
malum. Ex abundantia enim cordis os loquitur.

L. I. v.
Y. v.
C. lxxvi

Quid autem uocatis me dñe dñe & non facitis
quae dico.

L. I. v.
Y. v.
C. lxxvii

Omnis qui uenit ad me & audit sermones meos &
facit eos ostendam uobis eum similis sit. Similis
est homini edificanti domum. qui fodit in atrium.
& posuit fundamenta supra petram. In undatio-
ne autem facta illi sum est flumen domui illi. &
non potuit eam mouere. Fundata enim erat
supra petram. Qui autem audit & non facit. simi-
lis est homini edificanti domum suam supra
terram sine fundamento. inquam illi sum est flu-
uius. & continuo cecidit. & facta est ruina
domus illius magna.

L. I. v.
Y. vi.
C. lxxviii

Cum autem impleisset omnia uerba sua in aures
plebis. intrauit capharnaum. Centurionis autem
cuiusdam seruus male habens erat mortuus.
qui illi erat preciosus. Et cum audisset de ihu.
misit ad eum seniores iudeorum. rogans eum ut
ueniret & saluaret seruum eius. At illi cum uenis-
sent ad ihm rogabant eum solliciti dicentes ei.
quia dignus est ut hoc illi prestes. Diligit enim
gentem nostram. & synagogam ipse edificauit no-
bis. Ille autem ibat cum illis. Et cum iam non

longe esset a domo. misit ad eum centurio ami-
cos dicens. Domine. noli uexari. non enim dignus
sum ut intres subteritum meum. Propter quod
& me ipsum non sum dignum arbitratu ut ue-
nirem ad te. sed dic uerbo. & sanabitur puer meus.
Nam & ego homo sum sub potestate constitutus
habens sub me milites. & dico huic uade & uadit.
& alio ueni & uenit. & seruo meo fac hoc & facit.
Quo audito ihc miratus est. & conuersus sequenti-
bus se turbis dixit. Amen dico uobis. nec in isrl
tantam fidem inueni.

l. lxxvi
col. lxxvi

Et reuersi qui missi fuerant domum. inuenerunt
seruum qui languerat sanum.

l. lxxvii
col. lxxvii

Et factum est deinceps ibat in ciuitatem que uoca-
tur naim. & ibant cum illo discipuli eius. & tur-
ba copiosa. Cum autem appropinquaret porte
ciuitatis. ecce defunctus esset ibatur. filius unicus
matris sue. Et hec uidua erat. & turba ciuitatis
multa cum illa. Quam cum uidisset ihc misericor-
dia motus super eam. dixit illi. Noli flere. Et ac-
cessit & tetigit loculum. Hi autem qui porta-
bant steterunt. Et ait. Adolescens. tibi dico sur-
ge. Et resedit qui erat mortuus. & cepit loqui.
& dedit illum matri sue. Accepit autem omnes
timor. & magnificabant dm dicentes. quia pro-
pheta magnus surrexit in nobis. & quia ds uisi-

tauit plebem suam.

L. lxxviii
v
f. 14

Et exiit hic sermo in uniuersam iudeam de eo & omnem circa regionem.

L. lxxviii
v
d. 11

Et nunciauerunt iohanni discipuli eius de omnibus. Et conuocauit duos de discipulis suis iohannes & misit ad ihm dicens. Tu es qui uenturus es an alium expectamus? Cum autem uenissent ad eum uiri dixerunt. Iohannes baptista misit nos ad te dicens. Tu es qui uenturus es an alium expectamus? In ipsa autem hora curauit multos a languoribus & plagis & spiritibus malis & cecis multis donauit uisum. Et respondens dixit illis. Euntes nunciate iohanni que uidistis & audistis. quia cecii uident. claudi ambulant. leprosi mundantur. surdi audiunt. mortui resurgunt. pauperes euangelizantur. Et beatus est qui non fuerit scandalizatus in me. Et cum discessissent nunci iohanni incepit dicere de iohanne ad turbas. Quid existis in desertum uidere harundinem uento moueri? Sed quid existis uidere hominem mollibus uestimentis indutum? Ecce qui in ueste pretiosa & deliciis in domibus regum sunt. Sed quid existis uidere prophetam? Iste quoque dico uobis & plus quam prophetam.

L. lxxviii
v
d. 11

Hic est de quo scriptum est. Ecce mitto angelum meum ante faciem tuam qui preparabit uiam tuam ante te.

Dico enim uobis. maior inter natos mulierum
propheta iohanne baptista nemo est. Qui autē
minimus est in regno di. maior est illo.

Et omnis populus audiens & publicani iustifica
uerunt dñm. baptizati baptismo iohannis. Pha
risa autem & legis periti consilium di speruerunt
in semetipsos non baptizati ab eo.

Cui ergo similes dicam homines generationis huius.
& cui similes sunt. Similes sunt pueris sedentibus
in foro & loquentibus ad inuicem. & dicentibus.
Cantauiimus uobis tybis & non saltastis. Lamen
tauiimus & non plorastis. Venit enim iohannes
baptista neq; manducans panem neq; bibens ui
num. & diem diem domum habet. Venit filius
hominis manducans & bibens. & diem diem.
Ecce ho
mo deuorator & bibens uinum. amicus publica
norum & peccatorum. & iustificata est sapientia
ab omnibus filiis suis.

Rogabat autem illum quidam de phariseis. ut man
ducarit cum illo. Et ingressus domum pharisei
discubuit. Et ecce mulier que erat in ciuitate
peccatrix. ut cognouit quod accubuit in domo
pharisei. adtulit alabastrum unguenti. & stans re
tro secus pedes eius lacrimis cepit rigare pedes eius.
& capillis capitis sui tergebat. & osculabatur pe
des eius. & unguento ungebat. Videns autem pha

ruscus qui uocauit eum. ait intra se dicens. Hic
 si esset propheta. sciret utique que & qualis esset mu-
 lier que tangit eum. quia peccatrix est. Et respon-
 dens sibi dixit ad illum. Symon. habeo tibi aliquid
 dicere. At ille ait. Magister dic. Duo debitor es
 erant cuiusdam feneratori. unus debebat ei denario
 quingentos. alius quinquaginta. Non habentibus
 illis unde redderent. donauit utrique. Quis ergo
 eum plus diligit? Respondens symon dixit.
 Aestimo. quia is cui plus donauit. At ille dixit ei.
 Recte iudicasti. Et conuersus ad mulierem. dixit
 symoni. Uides hanc mulierem? intraui in domum
 tuam. aquam pedibus meis non dedisti. hec autem
 lacrimis rigauit pedes meos. & capillis suis terxit.
 Osculum mihi non dedisti. hec autem ex quo intra-
 ui non cessauit osculari pedes meos. Oleo caput me-
 um non unxisti. hec autem unguento unxit pedes
 meos. Propter quod dico tibi. Remittuntur ei
 peccata multa. quoniam dilexit multum. Cui
 autem minus dimittitur. minus diligit. Dixit
 autem ad illam. Remittuntur tibi peccata. Et
 ceperunt qui simul accumbabant dicere intra se.
 Quis est hic qui etiam peccata dimittit? Dixit au-
 tem ad mulierem. Fides tua te saluum fecit. uade in
 Et factum est deinceps. & ipse iter faciebat. In pace
 per ciuitatem & castellum. predicans & euangelizans

regnum di. & duodecim cum illo. & mulieris
 Alique que erant curate ab spiritibus malignis
 & infirmitatibus maria que uocatur magda
 lena de qua septem demonia exierant. & iohan
 na uxor chulæ pcuratoris herodis. & susanna.
 & alie multe que ministrabant eis de facultatibus

Lxxvi
 y ii
 Qxxxvi
 Jxxvii

CUM AUTEM TURBA PLURIMA
 conueniret & de ciuitatibus properarent ad eum.
 dixit per similitudinem. Exiit qui seminat
 seminare semen suum. Et dum seminat. aliud
 cecidit secus uiam & conculcatum est. & uo
 lueres celi comederunt illud. Et aliud cecidit
 supra petram. & natum aruit quia non habe
 bat humorem. Et aliud cecidit inter spinas.
 & simul exorte spine suffocauerunt illud.
 Et aliud cecidit in terram bonam. & ortum fe
 cit fructum centuplum. Hec dicens clamabat.
 Qui habet aures audiendi audiat. Interroga
 bant autem cum discipuli eius que esset hec
 parabola. Quibus ille dixit.

Lxxviii
 y i
 Qxxxviii
 Jxxviii

Vobis datum est nosse mysterium regni di. ceteris
 autem in parabolis. ut uidentes non uideant.
 & audientes non intellegant.

Lxxviiii
 y ii
 Qxxxviiii
 Jxxviiii

Est autem hec parabola. Semen est uerbum di.
 Qui autem secus uiam. hi sunt qui audiunt.

deinde uenit diabolus & tollit uerbum de
corde eorum. ne credentes salui fiant. Nam
qui supra petram. hi sunt qui cum audierint
cum gaudio suscipiunt uerbum. & hi radices
non habent. quia ad tempus credunt. & in tem
pore temptationis recedunt. Quod autem in
spinis cecidit. hi sunt qui audierunt. & a soli
tudinibus & diuitiis & uoluptatibus uite
cunctis suffocantur. & non referunt fructum.
Quod autem in bonam terram. hi sunt qui in
corde bono & optimo audientes uerbum reti
nent. & fructum afferunt in patientia.

L. I. c. 13.
y. 11.
Q. 1. c. 13.
A. 1. c. 13.

Nemo autem lucernam accendens operit eam uas
se. aut subtus lectum ponit. sed supra candelabrum
ponit. ut intrantes uideant lumen.

L. I. c. 13.
y. 11.
Q. 1. c. 13.
A. 1. c. 13.

Non enim est occultum quod non manifestetur.
nec absconditum quod non cognoscatur. & in
palam ueniat.

L. I. c. 13.
y. 11.
Q. 1. c. 13.
A. 1. c. 13.

Videte ergo. quomodo audiat. Qui enim habet.
dabitur illi. Et quicumque non habet. etiam
quod putat se habere. auferetur ab illo.

L. I. c. 13.
y. 11.
Q. 1. c. 13.
A. 1. c. 13.

Venerunt ad illum mater & fratres eius. & non
poterant adire cum esset turba. Et nuntiatum
est illi. Mater tua & fratres tui stant foris. uolen
tes te uidere. Qui respondens. dixit ad eos. Ma
ter mea & fratres mei hi sunt. qui uerbum di

audiunt & faciunt.

Factum est autem in una dierum & ipse ascen-
dit in nauiculam & discipuli eius. Et ait ad
illos. Transitemus trans stagnum. Et ascen-
derunt. Nauigantibus autem illis obdormi-
uit. Et descendit. pelle uenti in stagnum.
& complebantur & periclitabantur. Accedentes
autem susceperunt eum dicentes. Preceptor
perimus. At ille surgens increpauit uentum &
tempestatem aque & cessauit. & facta est tran-
quillitas. Dixit autem illis. Vbi est fides uestra?
Qui timentes mirati sunt dicentes adinuicem.
Quis putas hic est? quia & uentis imperat & ma-
ri & obediunt ei. Enauigauerunt autem ad
regionem gerasenorum que est contra galileam.
Et cum egressus esset ad terram. occurrit illi uir
quidam qui habebat demonium iam tempo-
ribus multis & uestimento non inducbatur.
neque in domo manebat. sed in monumentis.
Is ut uidit ihm. prostratus ante illum & exclamans
uoce magna dixit. Quid mihi & tibi est ihu
fili di altissimi. Obsecro te ne me torquas. Pre-
cipiebat enim spiritui immundo. ut exiret ab
homine. Multis enim temporibus arripiebat
illum & uinciebat. catenis & compedibus
custoditus & ruptis uinculis agebatur ad domo

indeserta. Interrogauit autem illum ihc di-
cens. Quod tibi nomen est. At ille dixit. Legio.
Quia intrauerunt demonia multa in eum.
Et rogabant illum ne imperaret illis ut in aby-
sum irent. Erat autem ibi grex porcorum mul-
torum pascentium in monte. & rogabant eum
ut pmitteret eis in illos ingredi. Et pmissit illi.
Exierunt ergo demonia ab homine. & intra-
uerunt in porcos. Et impetu abiit grex ppre-
ceptis instigatum. & suffocatus est. Quod ut ui-
derunt factum qui pascebant fugerunt. & nun-
ciauerunt in ciuitatem & in uillas. Exierunt
autem uidere quod factum est. & uenerunt ad
ihm. & inuenerunt hominem sedentem a quo
demonia exierant uestitum ac sana mente
ad pedes eius. & timuerunt. Nunciauerunt
autem illis & qui uiderant quomodo sanus
factus esset a legione. Et rogauerunt illum om-
nis multitudo gentium regionis ut disce-
deret ab ipsis. quia timore magno tenebantur.
Ipsa autem ascendens nauem reuersus est. Et
rogabat illum uir a quo demonia exierant
ut cum eo esset. Dimisit autem eum ihc dicens.
Redi domum tuam. & narra quanta tibi fecit
ds. Et abiit per uersam ciuitatem predicans
quanta illi fecisset ihc.

L. legio
p. v. m.
Q. d. l. m.

Luce
7. 11
Matth.
9. 18

ACTVM EST AUTEM VII

cum redisset ihc excepit illum turba.
Erant autem omnes expectantes eum.
Et ecce uenit uir cui nomen iayrus & ipse
princeps synagoge erat. Et cecidit ad pedes
ihc. rogans eum ut intraret in domum eius.
quia filia unica erat illi fere annorum duodecim.
& hec moriebatur. Et contigit dum iret. atur
bis comprimebatur. Et mulier quedam erat
influxu sanguinis ab annis duodecim. que in
medicos erogauerat omnem substantiam suam
nec ab ullo potuit curari. Accessit retro & tetigit
simbriam uestimenti eius. & confestim stetit flux
us sanguinis eius. Et ait ihc. Quis est qui me teti
git. Inquit illa. Et tunc omnibus dixit petrus
& qui cum illo erant. Preceptor. turbe te compri
munt & affligunt. & dicis. quis me tetigit. Et
dixit ihc. Tetigit me aliquis. Nam & ego noui uir
tutem de me exisse. Uidens autem mulier quia
non latuit timentis uenit. & peidit ante pedes
eius. & ob quam causam tetigit eum indicauit
coram omni populo. & quem admodum con
festim sanata sit. At ipse dixit illi. Filia. fides
tua te saluam fecit. uade in pace. Adhuc illo lo
quente uenit quidam ad principem synagoge.
dicens ei. Quia mortua est filia tua. noli uexare

illum. ~~Ite autem iudithae uerbo respondit~~
 patri puellae. Noli timere. crede tantum &
 salua erit. Et cum uenisset domum. non p[er]m[isit]
 sit intrare secum quemquam nisi petrum & i[acobi]
 & iohannem & patrem & matrem pu
 elle. Flebunt autem omnes & plangebant illa.
 At ille dixit. Nolite flere. non est enim mortua
 puella sed dormit. Et deiecit eam. scientes
 quia mortua esset. Ipse autem tenens manum ei[us]
 clamauit dicens. Puella surge. Et reuersus est
 spiritus eius & surrexit continuo. Et iussit illi
 dari manducare. Et stupuerunt parentes eius.
 Quibus precepit ne alicui dicerent quod factu[m]
 erat.

L. i. lxxvii.
 7. 11.
 10. lxxviii.
 11. lxxviii.

DON VOCA[RE]T[UR] LXXV. ~~ET~~
 duodecim apostolis dedit illis uirtute[m]
 & potestatem sup[er] omnia demonia &
 ut languores curarent. Et misit illos predicare
 regnum di. & sanare infirmos.

L. i. lxxviii.
 7. 11.
 10. lxxviii.
 11. lxxviii.

ET ait ad illos. Nihil tulitis in uia. neq[ue] uirgam.
 neq[ue] peram. neq[ue] panem. neq[ue] pecuniam. neq[ue]
 duas tunicas habetis. Et inquamcumq[ue] do
 mum intraueritis ibi manete & inde ne exeat[is].

L. i. lxxviii.
 7. 11.
 10. lxxviii.
 11. lxxviii.

ET quicumq[ue] non receperint uos. excutite de ci
 uitate illa etiam puluerem pedum uestrorum
 excutite in testimonium sup[er] illos.

Egressi autem circuibant per castella euangelizan-
tes & curantes ubique.

Audiunt autem herodes tetrarcha omnia que
fiebant ab eo & hesitabat eo quod dicebatur
a quibusdam quia iohannes surrexit a mortui-
s. A quibusdam uero quia helias apparuit.
Ab aliis autem quia propheta unus de antiquis
surrexit. Et ait herodes. Iohannem ego decol-
laui. Quis autem est iste de quo ego audio ta-
lia. Itaque uerbatur uidere eum.

Et reuersi apostoli narrauerunt illi quaecumque
fecerunt.

Et assumptis illis secessit seorsum in locum deser-
tum qui est bethsaide. Quodcum cognouissent
turbe secutae sunt illum. Et excepit illos & lo-
quebatur illis de regno dei & eos qui cura indi-
gebant sanabat.

Dies autem ceperat declinare. Et accedentes duo
decim dixerunt illi. Dimittit turbas ut euntes
in castella uillasque que circa sunt diuertant &
muciant escas quia hic in loco deserto sumus.
Ait autem ad illos. Vos date illis manducare.
At illi dixerunt. Non sunt nobis plusquam
quinque panes & duo pisces nisi forte nos eamus
& edamus in omne hanc turbam escas. Erant
autem ibi uiri quinque milia. Ait autem ad

discipulos suos. Facite illos discumbere pcon
uiuia quinquagenos. Et ita fecerunt. & dis
cumbere fecerunt omnes. Acceptis autem qnq;
panibus & duobus piscibus respexit in celum
& benedixit illos & fregit. & distribuit disci
pulis suis ut ponerent ante turbas. Et mandu
cauerunt omnes & saturati sunt. Et sublatus
est quod supererat illis fragmentorum cophini
duodecim.

Lxxiii
Matth
A
Matth
Ite

Et factum est cum solus esset orans. ciant cum
illo & discipuli. Et interrogauit illos dicens.
Quem me dicunt esse turbe? At illi responde
runt & dixerunt. Iohannem baptistam. alii
autem heliam. alii quia ppheta unus de priori
bus surrexit. Dixit autem illis. Vos autem que
me esse dicitis? Respondens symon petrus dix.
Xpm di.

Lxxv
Matth
A
Matth

Et ille increpans illos precepit ne cui dicerent hoc
dicens. Quia oportet filium hominis multa pati
& reprobari a senioribus & principibus sacerdo
tum & scribis & occidi. & tertia die resurgere.

Lxxvi
Matth
A
Matth

Dicebat autem ad omnes. Siquis uult post me ue
nire abneget semetipsum. & tollat crucem sua
cetradie. & sequatur me. Qui enim uoluerit
animam suam saluam facere. pdet eam. Nam
qui pdiderit animam suam ppter me. saluam

faciet illam. Quid enim proficiet homo si lucretur
universum mundum. se autem ipsum perdat.
& detrimentum sui faciat.

Nam qui me erubuerit & meos sermones. hunc
filius hominis erubescet cum venerit in maiesta-
te sua & patris & sanctorum angelorum.

Dico autem vobis. vere sunt aliqui hic stantes qui
non gustabunt mortem. donec videant reg-
num dei.

VIII.

ACTVM EST AVTEM

post hec verba factis die octo. & assumpsit
petrum & iacobum & iohannem. & ascen-
dit in montem ut oraret. Et factum est dum
oraret. species vultus eius alba. & uestitus eius
albus resurgens. Et ecce duo viri loquebantur
cum illo. Erant autem moyses & helias visi in
maiestate. & dicebant excessum eius quem com-
pleturus erat in ierusalem. Petrus vero & qui cum
illo gravati erant somno. Et euigilantes viderunt
maiestatem eius & duos viros qui stabant cum
illo. Et factum est dum discederent ab illo. ait
petrus ad ihm. Preceptor. bonum est nos hic esse.
& faciamus tria tabernacula. unum tibi. & unum
moysi. & unum helie. nesciens quid diceret.
Hec autem illo loquente. & facta est nubes & ob-
umbravit eos. & timuerunt. Intransibis illis

in nubem. & uox facta est de nube dicens. Hic
est filius meus dilectus. ipsum audit. Et dum
fiert uox. inuentus est ihc solus. Et ipsi tacu
erunt & nemini dixerunt in illis diebus que
quam ex his que uiderant.

Leu. 24. 17.
Deleat
omnes

respice

Factum est autem in sequenti die descendenti;
illis de monte occurrit illis turba multa. Et
ecce uir de turba exclamauit dicens. Magister.
obsecro te. in filium meum quia unicus est mihi.
& ecce spiritus apprehendit illum. & subito cla
mat & clidit & dissipat eum cum spuma. & uix
discedit dilanians eum. Et rogauit discipulos
tuos ut eicerint illum. & non potuerunt. Re
spondens autem ihc dixit. O generatio infidelis
& peruersa. usque quo ero apud uos. & patiar uos.
Adduc huc filium tuum. Et cum accedente.
clidit illum de monium. & dissipauit. Et in
cepit ihc spiritum immundum. & sanauit
puerum. & reddidit illum patri eius.

Leu. 24. 17.
Deleat
omnes

Leu. 24. 17.
Deleat
omnes

Stupescunt autem omnes in magnitudine di
dici. **O**mnibusque mirantibus in omnibus que faciebat.
dixit discipulis suis. Ponite uos in cordibus uestris
sermone istos. Filius enim hominis futurum e
ut tradatur in manus hominum. At illi igno
rabant uerbum istud. & erat uelatum ante eos.
ut non sentirent illud. Et timebant interro

rogare eum de hoc uerbo.

Intrauit autem cogitatio in eos. quis eorum maior esset. At ille uidens cogitationes cordis illorum. apprehendens puerum statuit illum secus se. & ait illis. Quicumque susceperit puerum istum in nomine meo. me recipit. Et quicumque me receperit. recipit eum qui me misit. Nam qui minor est inter omnes uos. hic maior est.

Respondens autem iohannes dixit. Preceptor. uidimus quendam in nomine tuo cicicentem doc monia. & prohibuimus eum. quia non sequitur nobiscum. Et ait ad illum ihc. Nolite prohibere. Qui enim non est aduersum uos. pro uobis est.

Factum est autem dum complerentur dies. assumptionis eius. & ipse firmavit faciem suam ut iret iherusalem. & misit nuncios. ante conspectum suum. Et cuncti intrauerunt in ciuitatem samariam. & ut pararent illi. Et non receperunt eum. quia facies eius erat cunctis iherusalem. Cum uidissent autem discipuli eius iacob. & iohannes dixerunt. Once. uis dicimus ut ignis descendat de celo & consumat eos. Et conuersus interpretauit illos dies. Nescitis cuius spiritus estis. Filius hominis non uenit animas perdere sed saluare. Et abiierunt in aliud castellum.

Factum est autem ambulanti; illis in uia. dixit.

quidam ad illum. Sequar te quocumque ieris.
Et ait illi ihc. Uulpes foueas habent & uolucres
celi nidus. filius autem hominis non habet ubi
caput reclinet.

leg. x.
cap. viii.

Ait autem ad alterum. Sequere me. Ille autem
dixit. Domine. permittit mihi primum ire & sepelire
patrem meum. Dixitque ei ihc. Sine ut mortui
sepeliant mortuos suos. tu autem nunc annuncia
regnum dei. Et ait alter. Sequar te domine. sed pri-
mum permittit mihi renunciare his qui domi sunt.
Ait ad illum ihc. Nemo mittens manum suam
in aratrum & aspiciens retro aptus est regno dei.

leg. x.
cap. viii.

POST HEC AUTEM
designauit dominus & alios septuaginta
duos & misit illos binos ante faciem suam
in omnem ciuitatem & locum quo erat ipse
uenturus. Et dicebat illis.

leg. x.
cap. viii.

Mellis quidem multa. operarii autem pauci. Roga-
te ergo dominum messis. ut mittat operarios in messem.

leg. x.
cap. viii.

Ite. ecce ego mitto uos. sicut agnos inter lupos.

leg. x.
cap. viii.

Nolite portare sacculum neque peram. neque calcia-
menta. & neminem per uiam salutaueritis.

leg. x.
cap. viii.

Inquamcumque domum intraueritis. primum
dicite. pax huic domui. Et si ibi fuerit filius
pacis requiescet super illam pax uestra. sin autem
ad uos reuertatur.

In eadem autem domo manete edentes & bibentes que apud illos sunt. Dignus est enim operarius mercede sua. Nolite transire de domo in domum.

Et inquamcumque ciuitatem intraueritis & susceperint uos manducate que apponuntur uobis & curate infirmos qui in illa sunt & dicit illis. Appropinquabit in uos regnum di.

Inquamcumque ciuitatem intraueritis & non receperint uos excutite in plateas eius dicit. Etiam puluerem qui adhesit nobis de ciuitate uestra extergimus in uos. tamen hoc scitote quia appropinquabit regnum di. Dico uobis quia sodomis in die illa remissius erit quam illi ciuitati.

Uae tibi corozaim. uae tibi bethsaida. quia si in tyro & sydone facte fuissent uirtutes que in uobis facte sunt. olim in cilicio & cinere sedentes poeniterent. Uerumtamen tyro & sydoni remissius erit in iudicio quam uobis. Et tu capharnaum usque in medium exaltata usque ad infernum demergeris.

Qui uos audit me audit & qui uos spernit me spernit. Qui autem me spernit spernit eum qui me misit.

Ruersi sunt autem septuaginta duo cum gaudio dicentes. Domine etiam demonia subiciumur

nobis in nomine tuo. Erant illis. Videbam
satanam sicut fulgur de celo cadentem. Ecce
dedi uobis potestatem calcandi supra serpentes
& scorpiones & supra omnem uirtutem inimi-
ci & nihil uos nocbit. Uerum tamen in hoc no-
lite gaudere quia spiritus uobis subieciuntur.
Gaudete autem quod nomina ur̃a scripta s̃ in celi.

Luc. x.
c. x.
v. 17.

In ipsa hora exultauit sp̃s sc̃o & dixit. Confite-
or tibi pater dñe celi & terre. quod abscondis-
ti hęc a sapientibus & prudentibus & reuelasti
ea paruulis & iam pater quia sic placuit. uir̃ te.

Luc. x.
c. x.
v. 21.

Omnia mihi tradita sunt a patre meo & nemo scit
quis sit filius nisi pater & quis sit pater nisi filius.
& cui uoluerit filius reuelare.

Luc. x.
c. x.
v. 22.

Et conuersus ad discipulos suos dixit. Beati oculi
qui uident que uos uidetis. Dico enim uobis.
quod multi p̃phetę & reges uoluerunt uidere
que uos uidetis & non uiderunt & audire que
auditis & non audierunt.

Luc. x.
c. x.
v. 23.

Et ecce quidam legis peritus surrexit. temptans
illum & dicens. Magister. quid faciendo uitam
aeternam possidebo? At ille dixit ad eum. In
legē quid scriptum est? quomodo legis? Ille
respondens dixit. Diliges dñm dñm tuum ex
toto corde tuo & ex tota anima tua & ex omnib;
uiribus tuis & ex omni mente tua & proximum

tuum sicut et ipsum. Dixitque illi. Recte respon-
disti. hoc fac & uiues.

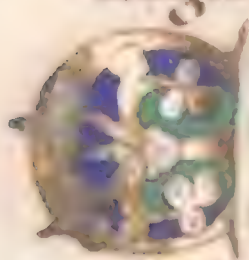
Leu.
x
5.1.5

Ille autem uolens iustificare se ipsum. dixit ad
ihm. Et quis est meus proximus? Suscipiens autem
ihc dixit. Homo quidam descendebat ab ieru-
salem in iericho. & incidit in latrones. Qui etiam
despoliauerunt eum. & plagis impositis abierunt
seminuo relicto. Accidit autem ut sacerdos
quidam descenderet eadem uia. & uiso illo per-
transiuit. Similiter & leuita cum esset secus lo-
cum & uideret eum pertransire. Samaritanus
autem quidam iter faciens uenit secus eum. &
uidens eum misericordia motus est. Et ad pro-
prios alligauit uulnera eius infundens oleum
& uinum. & imponens illum in uimentum suum
duxit in stabulum. & curam eius egit. Et altera
die praeiit duos denarios. & dedit stabulario &
ait. Curam illius habe. & quodcumque superoga-
ueris. ego cum rediero reddam tibi. Quis ergo
horum trium uidetur tibi proximus fuisse illi
qui incidit in latrones? At ille dixit. Qui fecit
misericordiam in illum. Et ait illi ihc. Vade
& tu fac similiter. Factum est autem dum iret.
& ipse **I**ntrauit in quoddam castellum. &
mulier quaedam martha nomine excepit illum
in domum suam. Et huic erat soror nomine

maria. Que & iam sedens secus pedes dñi. audie-
bat uerbum illius. Martha autem satagebat
circa frequens ministerium. Que stetit & ait.
Dñe non est tibi curę quod soror mea reliquit
me solam ministrare. Dic ergo illi. ut me adiu-
uet. Et respondens. dixit illi dñs. Martha mar-
tha. sollicita es & turbaris erga plurima. Porro.
unum est necessarium. Maria optimam partē
elegit que non auferetur ab ea.

Leu. 25
25. 1. 1.

ACTVM

cum esset in loco quodam orans. ut cessa-
uit. dixit unus ex discipulis eius ad eū.
Dñe. doce nos orare. sicut & iohannes docuit
discipulos suos. Et ait illis. Cum oratis dicite.
Pater. sc̃i fectur nomen tuum. Adueniat regnū
tuum. Panem nr̃m cotidianum da nobis hodie.
Et dimitte nobis peccata nr̃a. siquidem & ipsi
dimittimus omni debenti nobis. Et ne nos indu-
cas in temptationem.

Leu. 25
25. 1. 1.

Et ait ad illos. Quis uestrum habebit amicum. &
ibit ad illum media nocte. & dicet illi. Amice.
commoda mihi tres panes. quoniam amicus m̃s
uenit de uia ad me. & non habeo quod ponam
ante illum. Et ille deintus respondens dicat.
Noli mihi molestus esse. iam ostium clausum ē.
& pueri mei mecum sunt incubili. non possum

surgere & dare tibi. Et ille si perseuerauerit pul-
sant. dico uobis. & si non dabit illi surgens eo
quod amicus eius sit. propter improbitatem tamen
eius surgit. & dabit illi quotquot habet neces-
sarios.

Lucas
xv
v. 10

Et ego uobis dico. Petite & dabitur uobis. que-
rite & inuenietis. pulsate & aperietur uobis.
Omnis enim qui petit accipit. & qui querit in-
uenit. & pulsanti aperietur. Quis autem ex uo-
bis patrem petit panem. numquid lapidem da-
bit illi. Aut pisces. numquid pro pisce serpentem
dabit illi. Aut si petierit ouem. numquid por-
riget illi scorpionem. Si ergo uos cum sitis mali-
nostis bona dare filius uestris. quanto magis
pater uester de celo dabit spiritum bonum petentibus.

Lucas
xv
v. 11

Et erat ceciens demonium. & illud erat mutus.
Et cum eiecisset demonium locutus est mutus.
& ammirare sunt turbes. Quidam autem ex eis
dixerunt. In berelzebub principe demoniorum.
eicit demonia.

Lucas
xv
v. 12

Lucas
xv
v. 13

Lucas
xv
v. 14

Et alii temptantes signum de celo querebant ab eo.
Ipsae autem ut uidit cogitationes eorum dixit.
Omne regnum in se ipsum diuisum desolabitur.
& domus supra domum cadit. Si autem & sata-
nas in se ipsum diuisus est. quomodo stabit reg-
num ipsius. Quia dicitis in berelzebub eicere me.

doemonia. Si autem ego inberlecebus cicio doemonia. filii uiri in quo ciciunt. Ideo ipsi iudices uestri erunt. Porro si indigito di cicio doemonia. profecto puenit in uos regnum di. Cum fortis armatus custodit atrium suum. in pace sunt ea que possidet. Si autem fortior illo superueniens uicerit eum. uniuersa arma eius aufert in quib; confidebat. & spolia eius distribuit. Qui non est merum aduersum me est. & qui non colligit me cum dispergit.

Lucas
XV
de periculis

Cum immundus spiritus exierit de homine. ambulat p loca in aquosa querens requiem. & non inueniens dicit. Reuertar in domum meam. unde exiui. Et cum uenerit. inuenit scopis mundatam. Et tunc uadit & assumit septem alios spiritus secum nequiores se. & ingressi habitant ibi. Et sunt nouissima hominis illius. peiora priorib;

Lucas
XV
de periculis

Iactum est autem cum hec diceret. extollens uocem quedam mulier de turba. dixit illi. Beatus uenter qui te portauit. & ubera que suxisti. At ille dixit. Qui immo. beati qui audiunt uerbum di & custodiunt illud.

Lucas
XV
de periculis

Turbis autem concurrentibus cepit dicere. Generatio hec generatio nequam est. Signum querit. & signum non dabitur illi nisi signum ionae. Nam sicut ionas fuit signum niminis. ita erit

& filius hominis generationi isti. Regina austri
surgit in iudicio cum uiris generationis huius
& condemnabit illos quia uenit a finibus terre
audire sapientiam salomonis. Et ecce plus salo
mone hic. Viri nimium surgent in iudicio cum
generatione hac & condemnabunt illam quia
penitentiam egerunt in predicatione iohannis. Et
ecce plus iohanna hic.

Nemo lucernam accendit & in abscondito ponit.
neque sub modio sed super candelabrum ut qui

ingrediamur lumen uideant.

Lucerna corporis tui est oculus tuus. Si oculus
tuus fuerit simplex totum corpus tuum lucidum
erit. Si autem nequam fuerit & lam corpus tuum
tenebrosum erit. Uide ergo ne lumen quod intus
est tenebre sint. Si ergo corpus tuum totum lu
cidum fuerit non habens aliquam partem tene
brarum erit lucidum totum. Et sicut lucerna
fulgoris illuminabit te.

Et cum loqueretur rogauit eum quidam pha
riseus ut pranderet apud se. Et ingressus recu
buit. Phariseus autem cepit intus se reputans
dicere quare non baptizatus esset ante prandium.
Et ait dominus ad illum. Nunc uos pharisei quod de
foris est calicis & ceteri mundatis quod autem
intus est uerum plenum est rapina & iniquitate.

Stulta nonne qui fecit quod de foris est. & iam
id quod de intus est fecit. Verumtamen quod
super est. d. it. elemosinam. & ecce omnia mun
da sunt vobis.

L. 1. c. 1. v. 11.
D. 1. c. 1. v. 11.

Sed uae vobis phariseis. quia decimatis mentam
& rutam & omne holus. & preteritis iudicium
& caritatem di. Hec autem oportuit facere. &
illa non omittere.

L. 1. c. 1. v. 12.
D. 1. c. 1. v. 12.

Uae vobis phariseis. quia diligitis primas k. the
dras in synagogis & salutationes in foro.

L. 1. c. 1. v. 13.
D. 1. c. 1. v. 13.

Vae vobis quia estis ut monumenta que non pa
rent. & homines ambulantes supra nesciunt.

L. 1. c. 1. v. 14.
D. 1. c. 1. v. 14.

Respondens autem quidam ex legis peritis. ait illi.
Magister. hec dicens & iam nobis contumeliam
facis. At ille ait. Et vobis legis peritis. uae. quia
oneratis homines oneribus que portari non pos
sunt. & ipsi uno digito uestro non tangitis sartina.

L. 1. c. 1. v. 15.
D. 1. c. 1. v. 15.

Uae vobis qui edificatis monumenta prophetarum.
patres autem ur̄i occiderunt illos. Profecto testi
ficamini quod consentitis operibus patrum ur̄or̄.
quoquidem ipsi eos occiderunt. uos autem edifi
catis eorum sepulchra.

L. 1. c. 1. v. 16.
D. 1. c. 1. v. 16.

Propterea & sapientia di dixit. Mittam ad illos
prophetas & apostolos & ex illis occident & perse
quentur. ut inquiratur sanguis omnium pphie
tarum qui effusus est a constitutione mundi.

ageneratione ista. A sanguine abel usq; ad san-
guinem zacharie. qui perit inter altare &
edem. Ita dico uobis. requirere ab hac generatione.

Vac uobis legis peritis. quia tulistis clauem
scientie. ipsi non introiit. & eos qui intro-
ibant. prohibuistis.

Sicut autem dixit. cepit dicere ad disci-
pulos. cepit dicere pharisei & legis pe-
riti grauius insistere & os eius oppri-
mere. de multis insidiariis ei. & querentibus ca-
pere aliquid ex ore eius ut accusarent eum.
Multis autem turbis circumstantibus ita ut
se inuicem conculerent. cepit dicere ad disci-
pulos suos.

Aditendit a fermento phariseorum. quod est
hypocrisis.

Nihil enim operatum est quod non reuelatur.
neque absconditum quod non sciatur. quod
que in tenebris dixistis. in lumine dicentur.
& quod in aurem locuti estis in cubiculis. pre-
dicabitur in tectis. Dico autem uobis. amici
mei. ne terramini. ab his qui occidunt corpus.
& post hec non habent amplius quid faciant.
Ostendunt autem uobis quem timeatis. Timere
eum qui postquam occiderit. habet potestate
mittere in gehennam. Ita dico uobis. hunc

timere. Nonne quinq; passeris ueniunt diron
dio. Et unus ex illis non est in obliuione coram
do. Sed & capilli capitis ur̃i. omnes numerati s̃.
Nolite ergo timere. multis passerib; pluris estis.
Dico autem uobis. Omnis quicumq; confessus
fuerit in me coram hominibus. & filius homi
nis confitebitur in illo coram angelis d̃i.

Leu. 19.
v. 17.
Mat. 10.
v. 30.

Qui autem negauerit me coram hominibus. de
negabitur coram angelis d̃i.

Leu. 24.
v. 15.
Mat. 23.
v. 35.

Et omnis qui dicit uerbum in filium hominis.
remittatur illi. Et autem qui in sp̃m sc̃m blas
phemat. uerit. non remittatur.

Leu. 24.
v. 15.
Mat. 23.
v. 35.

Cum autem inducent uos in synagogas & ad ma
gistratus & potestates. nolite solliciti esse quali
ter aut quid respondeatis. aut quid dicatis. Sp̃s
enim sc̃s docebit uos in ipsa hora que oportet
dicere.

Leu. 24.
v. 15.
Mat. 23.
v. 35.

Ait autem quidam de turba. Magister. dic fratri
meo. ut diuidat mecum hereditatem. At ille
dixit ei. Homo. quis me constituit iudicem aut
diuisorem super uos. Dixitq; ad illos. Uidete &
cauet ab omni auaricia. quia non in abundan
tia cuiusquam uita eius est. ex his que possidet.
Dixit autem similitudinem ad illos dicens.
Hominis cuiusdam diuitis uberes fructus ager
attulit. & cogitabat intra se dicens. Quid facia

quod non habeo quo congregem fructus meos.
 Et dixit hoc faciam. Destruam horrea mea
 & maiora faciam. & illuc congregabo omnia
 que nata sunt mihi. & bona mea. & dicam ani
 me mee. Anima. habes multa bona posita in
 annos plurimos. Requiesce. comede. bibe. epu
 lar. Dixit autem illi dñs. Stulte. hac nocte
 animam tuam repetunt a te. que autem paris
 ti cuius erunt. Sic est qui sibi thesaurizat. &
 non est indin diues.

Dixitq. ad discipulos suos. Idco dico uobis. noli
 te sollicita esse anime quid manducetis. neq.
 corpori quid uestiamini. Anima plus est quā
 esca. & corpus quam uestimentum. Considerate
 conuos qui non seminant neq. metunt. quib;
 non est cellarum neq. horreum. & dñs pascet illos.
 Quantomagis uos pluris estis illis. Quis autem
 uestrum cogitando potest adicere ad staturam
 suam cubitum unum. Si ergo neq. quod mini
 mum est potestis. quid de ceteris solliciti estis.
 Considerate lilia quomodo crescunt. non labo
 rant. non nent. Dico autem uobis. nec salomon
 in omni gloria sua uestiebatur sicut unum ex
 istis. Si autem focnum agri quod hodie in agro
 est & cras in clibanum mittitur. dñs sic uestit. quan
 tomagis uos pusille fidei. Et nos nolite querere

quid manducetis aut quid bibatis & nolite in
sublime tolli. Haec enim omnia gentes mundi
querunt. Pater autem uester scit quod his indi-
geatis. Verumtamen querit regnum dei & haec
omnia adicientur uobis.

let
d. d. d.

Nolite timere pusillus grex quia complacuit pa-
tri uro dare uobis regnum.

let
d. d. d.

Vendite que possidetis & date elemosinam.

Facite uobis sacculos qui non uestrascunt thesau-
rum non deficientem in celis quod fur non adpro-
piat neque tinea corrumpit. Ubi enim thesaurus
uester est ibi & cor uestrum erit.

let
d. d. d.

Sint lumbi uestri praecincti & lucerne ardentes.
Et uos similes hominibus expectantibus dominum suum
quando reuertatur a nuptiis ut cum uenerit
& pulsauerit confestim aperiant ei.

let
d. d. d.

Beaati serui illi quos cum uenerit dominus inuenierit
uigilantes. Amen dico uobis quod praeter-
gredietur se & faciet illos discumbere & transiens mi-
nistrabit illis. Et si uenerit in secunda uigilia &
si in tertia uigilia uenerit & ita inuenierit beati
sunt serui illi.

let
d. d. d.

Hoc autem scitote quod si sciret pater familias qua
hora fur ueniret uigilaret utique & non sineret
profundi domum suam. Et uos estote parati quia
quahora non putatis filius hominis uenire.

Ait autem ei parus. Domine ad nos dicis hanc parabolam. an & ad omnes. Dixit autem dominus. Quis putas est fidelis dispensator & prudens quem constituit dominus supra familiam suam. ut det illis in tempore tritici mensuram. Beatus ille servus. quem cum uenerit dominus inuenerit ita facientem. Uero dico uobis. quia supra omnia que possidet constituet eum.

Quod si dixerit servus ille in corde suo. moram facit dominus meus uenire. & ceperit percutere pueros & ancillas. & edere & bibere & inebriari. ueniet dominus serui illius in die qua non sperat & hora qua nescit & diuidet eum. partemque eius cum infidelibus ponet.

Ille autem seruus qui cognouit uoluntatem domini sui & non preparauit & non fecit secundum uoluntatem eius. uapulabit multis. Qui autem non cognouit & fecit digna plagis. uapulabit paucis. Omnia autem cui multum datum est. multum queratur ab eo. Et cui commendauerunt multum. plus petunt ab eo.

Ignem ueni mittere in terram. & quid uolo. nisi ut accendatur. Baptisma autem habeo baptizari. & quomodo coartor usque dum perficiatur. Putatis quia pacem ueni dare in terram. Non dico uobis. sed separationem. Erunt enim ex hoc

quinq; in domo una diuisi. Tres in duo. & duo in
tres diuidentur. Pater in filium. & filius in patre
suum. Mater in filium. & filia in matrem. Socrus
in nurum suam. & nurus in socrum suam.

Le 11
v. 29

Dicebat autem & ad turbas. Cum uideritis nubem
orientem ab occasu statim dicitis. Nubis uenit.
& ita fit. & cum austrum flantem. dicitis. quia
austus erit. & fit. Hypocrite. faciem celi & terre
noscitis probare. hoc autem tempus quomodo non
probat. Quid autem & a uobis ipsis non iudica-
tis quod iustum est.

Le 11
v. 30

Cum autem uadis cum aduersario tuo ad princi-
pem in uia. da operam liberari ab illo. ne forte tra-
dat te apud iudicem. & iudex tradat te exac-
tori. & exactor mittat te in carcerem. Dico tibi.
non exies inde donec etiam nouissimum minu-
tum reddas.

Le 11
v. 31

DE GRAN TAVITIS

quidam ipso tempore nunciantes illi
de galileis quorum sanguinem pilatus
miscuit cum sacrificiis eorum. Et respondens
dixit illis. Putatis quod hi galilei pro omnibus
galileis fuerunt peccatores quia talia passi sunt.
Non dico uobis sed nisi poenitentiam habueri-
tis omnes similiter peribitis sicut illi decem &
octo supra quos cecidit turris in syloa. & occidit

eos. Putatis quia & ipsi debitores fuerunt pater
omnes homines habitantes in ierusalem. Non.
Dico uobis. sed si non penitentiam egeritis om-
nes similiter peribitis.

Dicebat autem hanc similitudinem. Arborem
fici habebat quidam plantatum in uinea sua.
& uenit querens fructum in illa. & non inuenit.
Dixit autem ad cultorem uince. Ecce anni
tres sunt ex quo uenio querens fructum in ficul-
nea hac. & non inuenio. Succide ergo illam.
ut quid etiam terram occupat. At ille respon-
dens dixit illi. Domine. dimitte illam & hoc anno.
usque dum fodiam circa illam & mittam stercore.
Et si quidem fecerit fructum. sin autem. in fu-
turum succides eam. Erat autem docens in syna-
goga eorum sabbatis. Et ecce mulier que habe-
bat spiritum infirmitatis annis decem & octo.
et erat inclinata. nec omnino poterat sursum
aspicere. Quam cum uideret ihc uocauit ad se.
& ait illi. Mulier. dimissa es ab infirmitate tua.
Et imposuit illi manus. & confestim creta est.
& glorificabat dm.

Respondens autem archisynagogus indignans
quia sabbato curasset ihc. dicebat turbe. Sex
dies sunt in quibus oportet operari. in his ergo
uenite & curamini. & non in die sabbati. Respon-

ait autem autem ad illum dñs & dixit. Hypo-
critæ unusquisq: ur̃m sabbato non solum bo-
uem suum aut asinum a presēpio & ducit ad
aquam. Hanc autem filiam abrahę quam
alligauit satanas ecce decem & octo annis non
oportuit solui a iunculo isto die sabbati.

Le. 13.
v. 16.

Et cum hæc diceret. erubescēbant omnes aduer-
sari eius. Et omnis populus gaudebat in uni-
uersis quę gloriose fiebant ab eo.

Le. 13.
v. 17.

Dicebat ergo. Cui simile est regnum di. & cui simi-
le esse existimabo illud. Simile est grano sina-
pis. quod acceptum homo misit in hortum suū
& eruit. & factum est in arborem magnam. &
uoluerit celi requieuerunt in ramis eius.

Le. 13.
v. 18.

Et iterum dixit. Cui simile estimabo regnum di.
Simile est fermento quod acceptum mulier ab-
scudit in farinę sat. tria. donec fermentum sit tri-
um.

Le. 13.
v. 19.

Et ibat per ciuitates & castella docens & iter faciens
in iherusalem.

Le. 13.
v. 20.

Ait autem illi quidam. Dñe. si pauci sunt qui sal-
uantur. Ipse autem dixit ad illos. Contendite
intrare per angustam portam. quia multi dico
uobis querent intrare & non poterunt.

Le. 13.
v. 21.

Cum autem intrauerit pater familias & clausit
ostium. & incipietis foris stare & pulsare ostium.
dicentes. dñe. aperis nobis. & respondens dicit

uobis. nescio uos unde sitis. tunc incipientes dice-
re. Manducauimus coram te & bibimus & in
placitis tuis docuisti. Et dicit uobis. Nescio uos
unde sitis. Discedite. tunc omnes operarii iniqui
tatis ubi erit fletus & stridor dentium.

Cum uideritis abraham ysaac & iacob & omnes
prophetas in regno dei. uos autem expelli foras &
uenient ab oriente & occidente & aquilone
& austro & accumbent in regno dei.

Et ecce sunt nouissimi qui erant primi & sunt
primi qui erant nouissimi.

In ipsa die accesserunt quidam phariseorum di-
centes illi. Exi & uade hinc. quia herodes uult
te occidere. Et ait illis. Ite & dicitte uulpi illi.
Ecce eicio demonia & sanitas perficio hodie
& cras & tertia die consuminor. Verumtamen
oportet me hodie & cras & in sequenti ambulare.
quia non capit prophetam perire extra ierusalem.

Ierusalem ierusalem que occidis prophetas & lapi-
das eos qui mittuntur ad te. quotiens uoluisti con-
gregare filios tuos quemadmodum auis nidu-
suum sub pennis & noluisti. Ecce relinquitur
uobis domus uestra deserta. Dico autem uobis.
quia non uidebitis me donec ueniat cum filiis.

benedictus qui uenit in nomine domini. Amen.

TERMINUM EST

L. 1. 1. 1. 1.
5. 1. 1. 1.

Et factum est cum intraret in domum cuiusdam principis phariseorum sabbato manducare panem. & ipsi observabant eum. Et ecce homo quidam ydropicus erat ante illum.

L. 1. 1. 1. 1.
7. 1. 1. 1.
10. 1. 1. 1.

Et respondens ibi. dixit ad legis peritos & phariseos dicens. Si licet sabbato curare. At illi tacerunt. Ipse uero apprehensum. sanauit eum. & dimisit. Et respondens ad illos dixit. Cuius uirum asinus aut bos in puteum cadet. & non continuo extrahet illum die sabbati. Et non poterant adhuc respondere illi.

L. 1. 1. 1. 1.
13. 1. 1. 1.
16. 1. 1. 1.

Dicebat autem & ad inuitatos parabolam. intendens quomodo primos accubitus digrunt. dicens ad illos. Cum inuitatus fueris ad nuptias. non discumbas in primo loco. ne forte honoratior te sit inuitatus ab illo. & ueniens is qui te. & illum uocauit dicat tibi. Da huic locum. Et tunc incipias cum rubore nouissimum locum tenere. Sed cum uocatus fueris. vade & recumbe in nouissimo loco. ut cum uenerit qui te inuitauit dicat tibi. Amice. ascende superius. Tunc erit tibi gloria. coram simul discumbentibus.

L. 1. 1. 1. 1.
19. 1. 1. 1.
22. 1. 1. 1.

Quia omnis qui se exaltat humiliabitur. & qui se humiliat exaltabitur.

L. 1. 1. 1. 1.
25. 1. 1. 1.
28. 1. 1. 1.

Dicebat autem & ei qui se inuitauit. Cum facis prandium aut cenam. noli uocare amicos tuos.

neq; fratres tuos neq; cognatos neq; uicinos diuites ne forte & ipsi te reuertantur & fiat tibi retributio. Sed cum facis conuiuium uoca pauperes debiles claudos caecos & beatus eris quia non habes retribuere tibi. Retribuetur enim tibi in retributione iustorum. Hæc cum audisset quidam de simul discumbentibus dixit illi. Beatus qui manducabit panem in regno di.

Et ipse dixit ei. Homo quidam fecit cenam magnam & uocauit multos. Et misit seruum suum hora cene dicere invitatis ut uenirent quia iam parata sunt omnia. Et ceperunt simul omnes excusare. Primus dixit illi. Villam enim & necesse habeo exire & uidere illam. Rogo te habe me excusatum. Et alter dixit. Iugabouem enim quinque & copart illa. Rogo te habe me excusatum. Et alius dixit. Uxorem duxi & ideo non possum uenire. Et reuersus seruus nunciauit hæc domino suo. Tunc uentus pater familias dixit seruo suo. Exi cito in plateas & uicos ciuitatis & pauperes & debiles & caecos & claudos introduce huc. Et ait seruis. Dñe fac illud ut uocati ueniant. Huc loc' e. Et ait dñs seruo. Exi in uias & sepes & compelle intrare ut impleatur domus mea. Dico autem uobis quod nemo uirorum illorum qui uocati sunt gustabit cenam meam.

Lection
y
v
Q

Ibant autem turbe multe cum eo & conuersus
dixit ad illos. Siquis uenit ad me & non odit
patrem suum & matrem & uxorem & filios & frs
& sorores adhuc autem & animam suam non
potest meus esse discipulus. Et qui non baio
lat crucem suam & uenit post me non potest
meus esse discipulus.

Lection
S
v
S

Quis enim ex uobis uolens turrim aedificare non
prius sedens computat sumptus qui necessarij s.
si habet ad pficiendum. Ne postea quam posue
rit fundamentum & non potuerit pficere om̃s
qui uident incipiant illudere ei dicentes. Quia
hic homo cepit edificare & non potuit consum
mare. Aut quis rex iturus committere bellum
aduersus aliam regem non sedens prius cogitat
si possit cum decem milibus occurrere ei qui cu
uiginti milibus uenit ad se. Alioquin adhuc
illo longe agente legationem mittens rogat ea
que pacis sunt.

Lection
S
v
S

Sic ergo omnis ex uobis qui non renunciat om̃ib;
que possidet non potest meus esse discip̃s.

Lection
S
v
S

OMNIA EST SAL. .X V.

Si autem sal quoq; euenerit in quo
condietur. Neq; interram neq; in sterqui
linum utile est sed foras mittitur. Qui habet
aures audiendi audiat.

Erant autem adpropinquantes ei publicani & peccatores: ut audirent illum. Et murmurabant scribe & pharisei dicentes. Quia hic peccatores recipit. & manducat cum illis.

Et ait ad illos parabolam istam dicens. Quis ex uobis homo qui habet centum oues. & si perdidit unam ex illis. nonne dimittit nonaginta nouem in deserto. & uadit ad illam que perierit donec inueniat illam. Et cum inuenierit eam. imponit in humeros suos gaudens. & ueniens domum conuocat amicos & uicinos dicens illis. Congratulamini mihi. quia inueni ouem meam quae perierat. Dico uobis. quod ita gaudium erit in celo super uno peccatore penitentiam agente. quam super nonaginta nouem iustis qui non indigent penitentia.

Aut que mulier habens dragmas decem. si perdidit dragmam unam. nonne accendit lucernam & tuerit domum. & querit diligenter donec inueniat. Et cum inuenierit. conuocat amicas & uicinas dicens. Congratulamini mihi. quia inueni dragmam quam perdideram.

Ita dico uobis. gaudium erit coram angelis dei super uno peccatore penitentiam agente.

Ait autem. Homo quidam habuit duos filios. & dixit ad adolescentior ex illis patri. Pater. da mihi

portionem substantie que me contangit. Et di-
uisit illis substantiam. Et non post multos dies
congregatis omnibus adolescentior filius pergre-
ssus est in regionem longinquam & ibi dissipa-
uit substantiam suam uiuendo luxuriose. Et
postquam omnia consummasset facta est fames
ualida in regione illa & ipse cepit egere. Et abiit
& adhefit uni ciuium regionis illius & misit il-
lum in uillam suam ut pasceret porcos. Et cupi-
ebat implere uentrem suum de siliquis quas por-
ci manducabant & nemo illi dabat. In se autem
reuersus dixit. Quanti mercennarii in domo pa-
tris mei abundant panibus. Ego autem hic fame
perco. Surgam & ibo ad patrem meum & dicam
illi. Pater peccaui in celum & coram te & iam non
sum dignus uocari filius tuus. fac me sicut unum
de mercennariis tuis. Et surgens uenit ad patrem
suum. Cum autem adhuc longe esset uidit illi
pater ipse & misericordia motus est & accurrens
cecidit super collum eius & osculatus est eum. Dix-
itque ei filius. Pater peccaui in celum & coram te.
iam non sum dignus uocari filius tuus. Dixit autem
pater ad seruos suos. Cito perite stolam primam
& induite illum & datt anulum in manum eius
& calciamenta in pedes. Et adducite uitulum sa-
gnatum & occidite & manducemus & epulemur.

quia hic filius meus mortuus fuerat & reuixit.
 perierat & inuentus est. Et ceperunt epulari.
 Erat autem filius eius senior magro. Et cum
 ueniret & adpropinquaret domui. audiuit sym
 phoniam & chorum. & uocauit unum de seruis.
 & interrogauit quare hec essent. Isque dixit illi.
 Frater tuus uenit. & occidit patrem tuum utulu
 sanguinatum. quia saluum illum recepit. Indig
 natus est autem. & nolebat introire. Pater ergo
 illius egressus. cepit rogare illum. At ille respon
 dens. dixit patri suo. Ecce tot annis seruo tibi.
 & numquam mandatum tuum preterui. &
 numquam dedisti mihi herdum. ut cum amicis
 meis epularer. Sed postquam filius tuus hic qui
 deuorauit substantiam suam cum meretricibus
 uenit. occidisti illi utulum sanguinatum. At ipse
 dixit illi. Fili. tu semp mecum es & omnia mea
 tua sunt. Epulari autem & gaudere oportebat.
 quia frater tuus hic mortuus erat & reuixit. pe
 rierat & inuentus est. Dicebat autem & ad disci
 pulos suos. **H**omo quidam erat diues qui habe
 bat uillicum. & hic dissipatus est. apud illum.
 quasi dissipasset bona ipsius. Et uocauit illum.
 & ait illi. Quid hoc audio de te? Redde rationem
 uillicationis tue. iam enim non poteris uillicare.
 Ait autem uillicus intra se. Quid faciam quia

dominus meus auferat a me uillam non. Eode
re non ualeo mendicare erubescio. Scio quid
faciam. ut cum amotus fuero a uillam
recipiant me in domos suas. Conuocatis itaq;
singulis debitoribus domini sui dicebat primo.
Quantum debes domino meo. At ille dixit.
Centum eados olei. Dixitq; illi. Accipe cautionem
tuam. & sede cito scribe quinquaginta. Deinde
alii dixit. Tu uero quantum debes. Qui ait. Cen
tum echoros tritici. At illi. Accipe litteras tuas.
& scribe octoginta. Et laudauit dñs uillium
iniquitatis quia prudenter fecisset. quia fili
huius seculi prudentiores filius lucis in generatione
sua sunt. Et ego uobis dico. Facite uobis
amicos de mammona iniquitatis. ut cum defe
ceritis recipiant uos in eterna tabernacula.
Qui fidelis est in minimo. & in maiori fidelis est.
Et qui in modico iniquus est. & in maiori iniquus
est. Si ergo in iniquo mammona fideles non
fuitis. quod uerum est quis erdet uobis. Et si
in alieno fideles non fuitis. quod uerum est quis
dabit uobis.

Le. xvi.
21. & 22.

Nemo seruus potest duobus dominis seruire. Aut
enim unum odit & alterum diligit. Aut uni
adheret & alterum contemnit. Non potestis
dō seruire. & mammoni.

Audiebant autem omnia hec pharisei qui erant
 avari & deridebant eum. Et ait illis. Cios estis
 qui iustificatis uos coram hominibus. deus autem
 nouit corda uestra. quia quod hominibus altum
 est. abominatio est ante deum.

Lex & prophetę usque ad iohannem. ex eo regnum di
 euangelizatur. & omnis in illud uim facit.

Facilius est autem celum & terram preterire. quam
 de lege unum apicem cadere.

Omnis qui dimittit uxorem suam & ducit alteram
 moechatur. Et qui dimissam a uiro ducit

moechatur.

HOMO QUIDAM ERAT
 diues & inducitur purpura & bysso.
 & epulabatur cotidie splendide. Et erat qui
 dam mendicus nomine lazarus. qui iacebat ad
 ianuam eius. ulceribus plenus. cupiens saturari
 de micis quę cadebant de mensa diuitis. Sed &
 canes ueniebant. & lingebant ulcera eius. Factum
 est autem ut moreretur mendicus & portaretur
 ab angelis in sinum abrahe. Mortuus est autem
 & diues. & sepultus est in inferno. Eleuans autem
 oculos suos cum esset in tormentis uidit abraham
 a longe. & lazarus in sinu eius. Et ipse clamans
 dixit. Pater abraham miserere mei. & mitte lazaru
 ut intingat extremum digiti sui in aquam &

refrigeret linguam meam. quia crucior in hac
flamma. Et dixit illi abraham. Fili. recordare
quia receperis bona in terra tua. & lazarus similiter
mala. Nunc autem hic consolatur. tu uero cruci-
aris. Et in his omnibus inter nos & uos chaos
magnum firmatum est. ut hi qui uolunt hinc
transire ad uos non possint. neque inde huc trans-
ire. Et ait. Rogo ergo te pater. ut mittas
eum in domum patris mei. habeo enim quinque
fratres. ut testentur illis ne & ipsi ueniant in locum
hunc tormentorum. Et ait illi abraham. Habent
moysen & prophetas. audiant illos. At ille dixit.
Non pater abraham. sed si quis ex mortuis fuerit. ad
eos penitentiam agent. Ait autem illi. Si moysen
& prophetas non audiunt. neque si quis ex mortui-
is resurrexerint credent.

Le xxvii
Mclxxxviii

Et ad discipulos suos ait. Impossibile est ut non ueni-
ant scandala. uae autem illi per quem ueniunt.
Ut uisus est illi si lapis molaris imponatur circa col-
lum eius & picetur in mare. quam ut scandalizet
unum de pusillis istis.

Le xxviii
Mclxxxix

Attendite uobis. Si percauerit frater tuus in repta
illum. & si penitentiam egerit dimitte illi.

Le xxviii
Mclxxxix

Et si septies in die percauerit uix. & septies in die
conuersus fuerit ad te dicens. poenite me. dimitte.

Le xxix
Mclxxxv

Et dixerunt apostoli domino. Adauge nobis. Et illi.

fidem. Dixit autem dñs. Si habueritis fidem sic
granis sinapis. dicetis huic arbori moro. radica
re & transplantare in mare. & obediret uobis.

Quis autem ur̃m habens seruum arantem aut pas
centem. qui regresso de agro dicit illi statim.
transi recumbe. & non dicit ei. Para quod cenem.
& praeinge te & ministra mihi donec manducem
& bibam. & post haec tu manducabis & bibes.
Numquid gratiam habet seruo illi quia fecit que
ei imperauerit. Non puto. Sic & uos cum feceritis
omnia que precepta sunt uobis. dicit. Serui in
utiles sumus. quod debuimus facere. fecimus.
Et factum est. **C**um iret ierusalem. transibat
per mediam samariam & galileam. Et cum in
grediretur quoddam castellum. occurrerunt ei
decem uiri leprosi. Qui steterunt a longe. & clia
uerunt uocem dicentes. Ihu preceptor. miserere
nostri. Quos ut uidit. dixit. Ite. ostendite uos
sacerdotibus. Et factum est dum irent. munda
ti sunt. Unus autem ex illis ut uidit quia mun
datus est. regressus est cum magna uoce. magni
ficans dñm. Et cecidit in faciem ante pedes eius.
gratias agens. Et hic erat samaritanus. Respondens
autem ih̃s dixit. Nonne decem mundati sunt.
& nouem ubi sunt. Non est inuentus qui rediret
& daret gloriam dñ. nisi hic alienigena. Et ait illi.

Surge uade. quia fides tua te saluum fecit.

Levi
v
Dele

Interrogatus autem pharisaeis. quando uenit regnum di. Respondit eis & dixit. Non uenit regnum di cum observatione. neq; dicent. Ecce hic. aut ecce illic. Ecce enim regnum di intra uos est.

Levi
v
Dele

Et ait ad discipulos suos. Venient dies quando desideratis uidere unum diem filii hominis. & non uidebitis.

Levi
v
Dele

Et dicent uobis. Ecce hic. ecce illic. Nolite ire. aut neq; sectamini.

Levi
v
Dele

Nam sicut fulgur coruscans de subaeolo in ea que subaeolo sunt fulget. ita erit filius hominis in

Levi
v
Dele

Primum autem oportet illum multa pati. & reprobari a generatione hac.

Levi
v
Dele

Et sicut factum est in diebus noe. ita erit & in diebus filii hominis. Edebant & bibebant. uxores ducebant. & dabantur ad nuptias. usq; in diem qua intrauit noe in arcam & uenit diluuium & perdidit omnes.

Levi
v
Dele

Similiter sicut factum est in diebus loth. Edebant & bibebant. emebant & uendebant. plantabant. & edificabant. Qua die autem exiit loth a sodomis pluit ignem & sulphur de celo. & omnes perdidit. Secundum haec erit qua die filius hominis reuelabitur.

In illa hora qui fuerit introitus & uasa eius in domo.
non descendat tollere illa. Et qui in agro simi-
liter non redeat retro.

Monotus est uxor is loth.

Quicumque querit animam suam saluam facere.
perdet eam. Et quicumque perdidit illam.
uiuificabit eam.

Dico uobis. In illa nocte erunt duo introitus uno.
unus assumetur & alter relinquetur. Dux erunt
molentes in unum. una assumetur. & altera re-
linquetur. Duo in agro. unus assumetur. &
alter relinquetur.

*I*n aquile.

Respondentes dicunt illi. Ubi dñe. Qui dixit eis.
Ubi cumque fuerit corpus. illuc congregabuntur.

Dicebat autem & parabolam ad illos. quoniam oportet
semporare. & non deficere dicens. Iudex qui-
dam erat in quadam ciuitate qui dñm non time-
bat. & hominem non reuerbatur. Una autem
quedam erat in ciuitate illa. & ueniebat ad eum
dicens. Vindica me de aduersario meo. Et no-
lebat permutare tempus. Post hæc autem dixit
intra se. Et si dñm non timeo nec hominem reuer-
or. tamen quia molesta est mihi hæc uidua vin-
dicabo illam. ne in nouissimo ueniens suggillet
me. At autem dñs. Audit quid iudex iniquita-
tis dicit. Dñs autem non faciet uindictam deo.

suorum clamantium ad se die ac nocte. & patientiam habebit in illis. Dico uobis. quia cito faciet uindictam illorum. Certe tamen filius hominis ueniens putas inueniet fidem in terra.

Dixit autem & ad quosdam qui in se confidebant. tamquam iusti & aspernabantur ceteros. parabolam istam. Duo homines ascenderunt in templum ut orarent. unus phariseus & alter publicanus. Phariseus stans hec apud se orabat. Ds gratias ago tibi. quia non sum sicut ceteri hominum. Raptores. iniusti. adulteri. uelut etiam hic publicanus. Ieiuno bis in sabbat. decimas do omnium que possideo. Et publicanus longe stans. nolens nec oculos ad celum leuare. sed percutiebat pectus suum dicens. Ds. propicius esto mihi peccatori. Dico uobis. descendit hic iustificatus in domum suam ab ipso.

Luce
11.14

Quia omnis qui se exaltat humiliabitur. & qui se humiliat exaltabitur.

Luce
11.15
11.16

Offerbant autem ad illum & infantes. ut eos tangere. Quod cum uiderent discipuli. increpabant illos. Ihs autem conuocans illos dixit. Sinite pueros uenire ad me. & nolite eos uetare. talium est enim regnum di.

Luce
11.17
11.18
11.19

Amen dico uobis. quicumque non acceperit regnum di sicut puer. non intrabit in illud.

Et interrogavit eum quidam princeps dicens.
Magister bone. quid faciens vitam aeternam
possidebo. Dixit autem ei ihs. Quid me dices
bonum. nemo bonus. nisi solus ds. Mandata
nostri. Non occides. non moechaberis. non fur-
tum facies. non falsum testimonium dices. hono-
ra patrem tuum & matrem. Qui ait. Hec omnia
custodivi a iuventute mea.

Quo audito ihs ait ei. Adhuc unum tibi deest.
Omnia quaecumque habes vende & da pauperibus.
& habebis thesaurum in celo. & veni sequere me.

His ille auditis contristatus est. quia dives erat val-
de. Videns autem ihs illum tristem factum. dixit.
Quam difficile qui pecunias habent intrare regnum
di. Facilius est enim camelum per fora-
men acus transire. quam divitem intrare reg-
num di. Et dixerunt qui audiebant. Et quis
potest salvus fieri. Ait illis. Que impossibilia s
apud homines.abilia sunt apud dm. Ait
autem petrus. Ecce nos dimisimus omnia. &
secuti sumus te.

Qui dixit eis. Amen dico vobis. nemo est qui reliquit
domum aut parentes aut fratres. aut uxorem
aut filios. propter regnum di. & non recipiat mul-
to plura in hoc tempore. & in seculo veniuro
vitam aeternam.

Lection
31
14

ASSUMPSIT **AN** T. **C**. XVII.

duodecim. & ait illis. Ecce ascendimus
iherosolimam. & consuminabuntur omnia
que scripta sunt p prophetas de filio hominis.
Tradetur enim gentibus & illudetur. & flagella
bitur. & conspuetur. Et postquam flagellave
rint occident eum. & die tertia resurget.

Lection
31
14

Et ipsi nihil horum intellexerunt. Et erat verbum
istud absconditum ab eis. & non intellexerunt
que dicebantur.

Lection
31
14

Factum est autem cum adpropinquaret iericho.
ecce unus quidam sedebat secus viam mendicans. Et
cum audiret turbam preteruntem. interroga
bat quid hoc esset. Dixerunt autem ei. quod
isemazarthus transiret. Et clamavit dicens.
Ihu fili dauid miserere mei. Et qui preibant. interpreta
bant eum ut taceret. Ipse vero multo magis clamabat. fili da
uid miserere mei. Stans autem ihesus iussit eum adducere ad se. Et cum
adpropinquasset. interrogavit illum dicens. Quid tu faciam?
At ille dixit. Domine. ut videam. Et isemazarthus dixit ei.
Respice. fides tua te salvum fecit. Et confestim
vidit. & sequebatur illum magnificans deum.
Et omnis plebs que vidit dedit laudem deo.

Lection
31
14

Et ingressus perambulabat iericho. Et ecce vir no
mine zachaeus. & hic erat princeps publicanorum.
& ipse dives. Et querebat videre isemazarthum quis esset.
& non poterat per turbam. quia statura pusillus erat.

Et praecurrrens ascendit in arborem sicomox
ut uideret illum. quia inde erat transiturus.
Et cum uenisset ad locum. suspiciens ihc uidit
illum. & dixit ad eum. Zachae festinans descen
de. quia hodie in domo tua oportet me mane
re. Et festinans descendit. & excepit illum gau
dens. Et cum uiderent omnes murmurabant.
dicentes quod ad hominem peccatorem diuer
tisset. Stans autem zachaeus. dixit ad dñm.
Ecce dimidium bonorum meorum dñe do pau
peribus. & si quid aliquem defraudaui. redde
quaduplum. At ihc ad eum. Quia hodie salus
domui huius facta est. eo quod & ipse filius abrahae.

Leu. 19. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Uenit enim filius hominis querere & saluum fa
cere quod perierat.

Leu. 19. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Haec illis audientibus. adiciens dixit parabolam
eo quod esset prope iherusalem. & quia existima
rent quod confisum regnum di manifestaretur.

Leu. 19. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Dixit ergo. **H**omo quidam nobilis abiit in regi
onem longinquam. accipere sibi regnum & reuer
ni.

Leu. 19. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.
Vocatis autem decem seruis suis dedit illis decem
minas. & ait ad illos. Negociamini dum uenio.
Ciues autem eius oderant eum. & miserunt lega
tionem post illum dicentes. Nolumus hunc reg
nare super nos. Et factum est ut rediret accepto
regno. & iussit uocari seruos quibus dedit pecu

niam. ut sciret quantum quisque negociatus esset.
Uenit autem primus dicens. Domine. mina tua. decem
minas adquisiuit. Et ait illi. Euge bone serue.
quia in modico fidelis fuisti. eris potestatem ha-
bens super decem ciuitates. Et alter uenit dicens.
Domine. mina tua. fecit quinque minas. Et huic ait.
Et tu esto super quinque ciuitates. Et alter uenit di-
cens. Domine. ecce mina tua quam habui repositam
in sudario. timui enim te. quia homo auferis es.
tollis quod non posuisti. & metis quod non semi-
nasti. Dicit ei. De ore tuo te iudico serue nequam.
Sciebas quod ego auferis homo sum. tollens quod
non posui. & metens quod non seminaui. Et qua-
re non dedisti pecuniam meam ad mensuram. Et
ego ueniens cum usuris utique exegissem illud.
Et astutibus dixit. Auferit ab illo minam. & da-
t illi qui decem minas habet. Et dixerunt illi.
Domine. habet decem minas.

Le xxv
Mt xxi
Lc xli

Dico autem uobis. quia omni habenti dabitur &
abundabit. ab eo autem qui non habet & quod
habet auferetur ab eo.

Le xxxi
Mt xxi
Lc xli

Uerum tamen inimicos meos illos qui noluerunt
me regnare super se. adducite huc & interficite an-
te me. Et his dictis abiit ascendens ierosolimam.

Le xxxv
Mt xxi
Lc xli

Et factum est cum adpropinquasset ad bethfage &
bethaniam ad montem qui uocatur oliueti. misit

duos discipulos suos dicens. Ite in castellum quod
contra uos est. In quod introcuntes inuenietis pul
lum asine alligatum. cui nemo unquam homi
num sedit. Soluite illum & adducite. Et si quis
uos interrogauerit. quart solutis. Sic dicens ei.
Quia dñs operam eius desiderat.

Leu. xxi
d. c. vii
d. c. viii

Abierunt autem qui missi erant. & inueniunt sic
dixit illis stantem pullum. Soluentibus autem
illis pullum. dixerunt domini eius ad illos. Quid
solutis pullum. At illi dixerunt. Quia dñs cum
necessarium habet. Et duxerunt illum ad ihm.
& iactantes uestimenta sua supra pullum imposu
erunt ihm. Eunt autem illo. substernebant
uestimenta sua in uia.

Leu. xxi
d. c. viii
d. c. ix
16

Et cum ad ppinquaret iam ad descensum montis
oliueti. ceperunt omnes turbe descendentium
gaudentes laudare dñm uoce magna sup omnib;
quas uiderant uirtutibus dicentes. Benedictus
qui uenit rex in nomine dñi. pax in celo. & glo
ria in excelsis.

Leu. xxi
d. c. ix

Et quidam phariseorum de turbis. dixerunt ei.
Magister. increpa discipulos tuos. Quibus ipse ait.
Dico uobis. quia si bi tacuerint. lapides clamabunt.

Leu. xxi
d. c. x

Et ut ad ppinquaret. uidens ciuitatem fleuit sup
illam dicens. Quia si cognouisses & tu. Et quidem
in hac die tua que ad pacem tibi. nunc autem

abscondita sunt ab oculis tuis. Quia uenient dies
inte & circumdabunt te inimici tui uallo &
circumdabunt te & eo. ingustabunt te undiq;
& ad terram psterment te & filios tuos qui int s.

L. cxxviii
ch. lvi
v. cxxviii

Et non relinquent int lapidem sup lapidem. eo
quod non cognoueris tempus uisitationis tue.

L. cxxviii
ch. lvi
v. cxxviii
l. lxxv

Et ingressus int templum cepit cicere uendentes
in illo & ementes. dicens illis. Scriptum est. quia
domus mea domus orationis est. Vos autem fecis
tis illam speluncam latronum.

L. cxxviii
ch. lvi
v. cxxviii
l. lxxv

Et erat docens cotidie int templo. Principes autē
sacerdotum & scribe & principes plebis querbant
illum pderē & non inueniebant quid facerent
illi. Omnis enim populus suspensus erat audiens

L. cxxviii
ch. lvi
v. cxxviii

Et factum est in una dierum docente. Illum.
illo populum int templo & euangelizante. con
uenerunt principes sacerdotum & scribe cum
senioribus & auit dicentes ad illum. Dic nob
in qua potestate hec facis. aut quis est qui dedit
tibi hanc potestatem. Respondens autem dix
ad illos. Interrogabo uos & ego unum uerbum.
respondete mihi. Baptismus iohannis de celo
erat. an ex hominibus. At illi cogitabant inter
se dicentes. Quia si dixerimus de celo. dicet nob.
Quare ergo non credidistis illi. Si autem dixer
imus ex hominibus. plebs uniuersa lapidabit nō

Certi sunt enim iohannem prophetam esse. Et
 responderunt se nescire unde esset. Et ille ait
 illis. Neque ego dico vobis. in qua potestate
 hec facio.

Lucas
 xv
 10

Cepit autem dicere ad plebem parabolam hanc.
 Homo plantavit vineam. & locavit eam colo-
 nis. & ipse peregre fuit multis temporibus. Et
 in tempore misit ad cultores servum. ut de fruc-
 tu vinee darent illi. Qui cecum dimiserunt cum
 manem. Et addidit alterum servum mittere.
 Illi autem hunc quoque cedentes & afficientes con-
 tumelia dimiserunt manem. Et addidit tertiū
 mittere. Qui & illum vulnērantes eiecerunt.
 Dixit autem dominus vinee. Quid faciam. Mit-
 tam filium meum dilectum. forsitan cum hunc
 viderint verebuntur. Quem cum vidissent co-
 loni. cogitauerunt inter se dicentes. Hic est he-
 res. occidamus illum ut nostra fiat hereditas. Et
 eiecērunt illum extra vineam occiderunt. Quid
 ergo faciet illis dominus vinee. Veniet & perdet
 colonos istos. & dabit vineam aliis. Quo audito
 dixerunt illi. Absit. Ille autem aspiciens coe-
 lit. Quid est ergo hoc quod scriptum est. Lapidem
 quem reprobauerunt aedificantes. hic factus ē
 in caput anguli. Omnis qui ceciderit super illum
 lapidem conquassabitur. Super quem autem

eciderit. comminuit illum.

Leu. 24.
Deus.
Deus.
Deus.

Et querbant principes sacerdotum & scribe mitte-
re illum manus illa hora. & timuerunt populum.
Cognouerunt enim quod ad ipsos dixerit simili-

tudinem istam. **XXVIII.**

Leu. 24.
Deus.
Deus.
Deus.

OBSERVANTOS

miserrunt insidiatores qui se iustos simila-
rent. ut caperent eum in sermone. & traderent eum
principatui & potestati presidis. Et interrogave-
runt illum dicentes. Magister. scimus quia recte
dicis & doces. & non accipis personam. sed in uerita-
te uiam dei doces. Licet nobis dare tributum cesa-
ri annon. Considerans autem dolum illorum.
dixit ad eos. Quid me temptatis hypocrite.
Ostendite mihi denarium. Cuius habet imaginem
& inscriptionem. Respondentes dixerunt. Cesa-
ris. Et ait illis. Reddite ergo que cesaris sunt ce-
sari. & que dei sunt deo. Et non potuerunt
uerbum eius reprehendere coram plebe. & mira-
ti sunt in responsione eius tacuerunt. Accesserunt
autem quidam saduceorum qui negant esse re-
surrectionem. & interrogauerunt eum dicentes.
Magister. moyses scripsit nobis. si frater alicuius
mortuus fuerit habens uxorem. & hic sine filiis
fuerit. ut accipiat eam frater eius uxorem. & sus-
citet semen fratri suo. Septem ergo fratres erant.

& primus accepit uxorem & mortuus est sine filiis.
 Et sequens accepit illam & ipse mortuus est sine
 filio. Et tertius accepit eam. Similiter & omnes
 septem & non reliquerunt semen & mortui sunt.
 Nouissima omnium mortua est & mulier. In re
 surrectione ergo cuius eorum erit uxor? Siqui
 dem septem habuerunt eam uxorem. Et ait illis
 ih̄c. Filii huius seculi nubunt & traduntur ad
 nuptias. Illi uero qui digni habebuntur seculo
 illo & resurrectione ex mortuis neq; nubunt
 neq; ducunt uxores neq; enim ultra mori pote
 runt. Aequales enim angelis sunt & filii sunt di
 cum sint filii resurrectionis. Quia uero resurgant
 mortui & moyses ostendit secus rubum sicut
 dicit. Dñm dñm abraham & dñm ysaac & dñm iacob.
 Dñs autem non est mortuorum sed uiuorum.

Omnes enim uiuunt ei. Respondentes autem qui
 dam scribarum dixerunt. Magister bene dixisti.

Et amplius non audebant eum quicquam
 interrogare.

Dixit autem ad illos. Quomodo dicunt xpm filiū
 dauid esse? Et ipse dauid dicit in libro psalmoꝝ.

Dixit dñs dño meo sede adextris meis. donec po
 nam inimicos tuos scabellum pedum tuorum.

Si dauid ergo dñm illum uocat. quom̃ filiū eius ē?

Audiente autem omni populo. dixit discipulis

suis. Attendite a scribis qui uolunt ambulare
in stolis. & amant salutationes in foro. & primas
cathedras in synagogis. & primos discubitus
in conuiuiis.

Luc. xlviii
c. xlviii
v. 11

Quid duorant domos uiduarum similes lon-
gam orationem. hi accipient maiorem damna-
tionem. Respiciebat autem uidit eos qui mitte-
bant munera sua in galophilacium diuites.
Uidit autem & quandam uiduam pauperem uelam
mittentem aera minuta duo. & dixit. Vere dico
uobis. quia uidua hec pauper plusquam omnes
misit. Nam omnes hi ex abundanti sibi miser-
im munera di. hec autem ex eo quod deest illi om-
nem uictum suum quem habuit misit.

Luc. xlviii
c. xlviii
v. 12

Et quibusdam dicentibus de templo quod lapi-
dibus bonis & donis ornatus esset. dixit. Hec
que uidetis uenient dies in quibus non relinque-
tur lapis super lapidem qui non destruatur.

Luc. xlviii
c. xlviii
v. 13

Inrogauerunt autem illum dicentes. Precep-
tor. quando hec erunt. & quod signum cum
fieri incipient. Qui dixit. Uidete ne seducamini.
Multi enim uenient in nomine meo dicentes.
Quia ego sum. & tempus adpropinquauit. Noli-
te ergo ire post illos. Cum autem audieritis prelia
& seditiones. nolite terreri. Oportet primum hec
fieri. sed non statim finis. Tunc dicebat illis. Sur-

get gens contra gentem & regnum aduersus regnum & terre motus magni erunt per loca & pestilentie & famel & terroresq; de celo & signa magna erunt.

Sed ante hec omnia. incipient uobis manus suas & persequuntur uos tradentes in synagogas & custodias. trahentes ad reges & presides. propter nomen meum. Continget autem uobis in testimonium.

Ponite ergo in cordibus uestris non premeditari quem admodum respondeatis. Ego enim dabo uobis os & sapientiam. cui non poterunt resistere & contradicere omnes aduersarii ur̃i. Tradimini autem a parentibus & fratribus & cognatis & amicis. & morte afficient ex uobis. Et eritis odio omnibus propter nomen meum. Et capillus de capite ur̃o non peribit. In patientia ur̃a possidebitis animas ur̃as.

Cum autem uideritis circumdari ab exercitu ierusalem. tunc scitote quia adpropinquabit desolatio.

Tunc qui in iudea sunt fugiant in montes. & qui in medio eius discedant. & qui in regionibus non intrent in eam. quia dies ultionis hi sunt. ut impleantur omnia quae scripta sunt.

Vacantem autem pregnantibus & nutriendis in illis diebus. **F**ugite hinc.

Erit enim pressura magna super terram & in populo.

Et cadent in ore gladii & captiui ducentur in

omnes gentes. Et iherusalem calcabitur a gentibus;
donec impleantur tempora nationum.

Lection
Matth. 24
c. 24

Et erunt signa in sole & luna & stellis. Et intus
pressura gentium p̄confusione fontis maris &
fluctuum. Adscendentibus hominibus p̄ timore
& expectatione. que sup̄uenient uniuerso orbi.
Nam uirtutes celorum mouebuntur.

Lection
Matth. 24
c. 24

Et tunc uidebunt filium hominis uenientem in
nube. cum potestate magna & maiestate. his
autem fieri incipientibus. respicite & leuate ca
pita uestra. quō ad p̄pinquat redemptio uestra.
Et dixit illis similitudinem. Uidet ficulneam
& omnes arbores cum pducunt iam ex se fructū.
scitis quō prope est estas. Ita & uos cum uideritis
hec fieri. scitote. quō prope est regnum di. Amen
dico uobis. quia non preteribit generatio haec
donec omnia fiant. Celum & terra transibunt.
uerba autem mea non transibunt.

Lection
Matth. 24
c. 24

Adtendite autem uobis ne forte grauentur corda
uestra in ciapula & ebrietate & curis huius uite.
& sup̄ueniat in uos repentina dies illa. Tamquā
laqueus enim sup̄ueniet in omnes qui sedent
sup̄ faciem omnis terre. Vigilate itaq; omni tem
pore orantes ut digni habeamini fugere ista
omnia que futura sunt. & stant ante filium ho
minis. Erat autem diebus docens in templo.

noctibus uero exiens morabatur in monte qui
uocatur oliueti. Et omnis populus manebat

ad eum in templo. audit eum. **XXVI**

P. P. P. IN QVA. VI. A. V. T. E. M.

diebus festis azimorum qui dicitur pascha.

Et queriebant principes sacerdotum & scribae
quomodo eum interficerent. Timebant uero plebem.

Intrauit autem satanas in iudam qui cognomi-
natur scarioth unum de duodecim.

Et abiit & locutus est cum principibus sacerdotum
& magistratibus. quem admodum illum trade-
ret eis. Et gausi sunt. & pacti sunt pecuniam
illi dare. Et spopondit. Et querbat oportuni-
tatem ut traderet eum sine turbis. Venit autem
dies azimorum in qua necesse erat occidi pascha.
& misit petrum & iohannem dicens. Euntes
parate nobis pascha. ut manducemus. At illi
dixerunt. Vbi uis paremus. Et dixit ad eos.
Ecce introeuntibus uobis in ciuitatem. occurret
uobis homo amphoram aque portans. sequimini
in eum in domum inquam intrat. & dicetis patri
familias domus. Dicit tibi magister. Ubi est di-
uersorium. ubi pascha cum discipulis meis man-
ducemus. Et ipse uobis ostendet cenaculum mag-
num stratum. & ibi parate. Euntes autem inue-
nerunt sicut dixit illis. & parauerunt pascha.

Et cum facta esset hora discebunt. & duodecim apostoli cum eo.

Lection
5. 1. 5.

Et ait illis. Desidero desideravi hoc pascha man-
ducare uobiscum. ante quam patiar.

Lection
5. 1. 5.

Dico enim uobis. quia ex hoc non manducabo il-
lud. donec impleatur irngno di. Et accepto
calice gratias egit & dixit. Accipite. & diuidite
inter uos. Dico enim uobis. quod non bibam
de generatione uitis. donec regnum di ueniat.

Lection
5. 1. 5.

Et accepto pane. gratias egit & fregit. & dedit eis
dicens. Hoc est corpus meum quod pro uobis da-
tur. hoc facite in meam commemorationem.

Lection
5. 1. 5.

Similiter & calicem postquam cenauit dicens.
Hic est calix nouum testamentum in sanguine
meo. qui pro uobis fundetur.

Lection
5. 1. 5.

Verumtamen ecce manus tradentis me. mecum est
in mensa. Et quidem filius hominis secundum
quod definitum est uadit. Verumtamen uae illi
homini per quem tradetur.

Lection
5. 1. 5.

Et ipsi ceperunt querere inter se quis esset ex eis qui
hoc factururus esset.

Lection
5. 1. 5.

Facta est autem & contentio inter eos. quis eoru
uideretur esse maior. Dixit autem eis. Reges gen-
tium dominantur eorum. & qui potestatem
habent sup eos benefici uocantur. Vos autem nō
sic. Sed qui maior est in uobis fiat sicut iunior.

& qui precessor est. sicut ministrator:

Lectioni
S. 1. v. 5

Nam quis maior est. qui recumbit an qui ministrat. Nonne qui recumbit. Ego autem in medio ur̄m sum. sicut qui ministrat. Vos aut̄ estis q̄ p̄mansistis mecum in temptationibus meis. & ego dispono uobis sicut disposuit mihi pater meus regnum. ut edatis & bibatis sup̄ mensam meam in regno meo.

Lectioni
S. 2. v. 1

Et sedetis sup̄ thronos iudicantes duodecim tribus israel.

Lectioni
S. 3. v. 1

Autem dñs. Symon symon. ecce satanas expetit uos ut cribaret sicut triticum. Ego autem prote rogam. ut non deficiat fides tua.

Lectioni
S. 4. v. 1

Et tu aliquando conuersus confirma fr̄s tuos.

Lectioni
S. 5. v. 1

Qui dixit ei. Dñe. tecum paratus sum & in carcerem & in mortem ire. Et ille dixit. Dico tibi petre. non cantabit hodie gallus. donec ter abneges nosse me.

Lectioni
S. 6. v. 1

Et dixit eis. Quando misi uos sine sacculo & pera & calciamentis. numquid aliquid defuit uob. At illi dixerunt. Nihil. Dixit ergo eis. Sed nunc qui habet sacculum. tollat similiter & peram. Et qui non habet uendat tunicam suam. & emat gladium.

Lectioni
S. 7. v. 1

Dico enim uobis. quō adhuc hoc quod scriptum est oportet impleri in me. & quod cum iniquis

L. 11/180000
L. 11/180000

☐ 1. $\frac{1}{2} \ln 2$
☐ 2. $\frac{1}{2} \ln 3$
☐ 3. $\frac{1}{2} \ln 4$
☐ 4. $\frac{1}{2} \ln 5$

The first was

Lee
H.
M.
J.

Lauren
Inez
Dolores
John

L. cy. [unclear]
[unclear]

1. *Leaves*
 2. *Flowers*
 3. *Seeds*

Abstract

HVC EO LOOVENTE.

Upplysningar:

1. *Lauren*
 2. *Lauren*
 3. *Lauren*
 4. *Lauren*

Uidentes autem hi qui circa ipsum erant quod fu-
turum erat. dixerunt ei. Dñe. si peccamus in gladio.

Et percussit unus ex illis seruum principis sacerdotum & amputavit auriculam eius dextram.

Respondens autem ihc ait. Sinite usque huc.

Luc. 22. 64. Ave Et cum tetigisset auriculam eius. sanavit eum.

Luc. 22. 65. Ave Dixit autem ihc ad eos qui venerant ad se principes sacerdotum & magistratus templi & seniores. Quasi ad latronem existis cum gladiis & fustibus. cum cotidie vobiscum facrum in templo non extendistis manus in me. Sed hec est hora uestra & potestas tenebrarum.

Luc. 22. 66. Ave Comprehendentes autem eum duxerunt ad domum principis sacerdotum.

Luc. 22. 67. Ave Petrus vero sequebatur a longe. Accenso autem igni in medio atrio & circum sedentibus illis. erat petrus in medio eorum. Quem cum vidisset ancilla quedam sedentem ad lumen & eum fuisse intuta. dixit. Et hic cum illo erat.

Luc. 22. 68. Ave Et ille negavit eum dicens. Mulier. non novi illum. Et post pusillum. alius videns eum dixit. Et tu de illis es. Petrus vero ait. O homo non sum. Et in intervallo facto quasi horum unus. alius quidam affirmabat dicens. Hec. & hic cum illo erat. nam & galileus est. Et ait petrus. Homo. nescio quid dicis. Et continuo adhuc illo loquente. cantavit gallus.

Luc. 22. 70. Ave Et conversus dominus respexit petrum. Et recordatus

Pilatus autem interrogauit eum dicens. Tu es rex iudeorum? At ille respondens ait. Iudicis.

Ait autem pilatus ad principes sacerdotum & turbas. Nihil inuenio cause in hoc homine.

At illi inualescebant dicentes. Commouit populum docens per uersam iudeam & incipiens a galilea usque huc. Pilatus autem audiens galileam interrogauit si homo galileus esset. Et ut cognouit quod de herodis potestate esset remisit eum ad herodem. qui & ipse ierosolimis erat illis diebus. Herodes autem uiso ihu gauisus est ualde. Erat enim ex multo tempore cupiens uidere eum eo quod audiret multa de illo & sperabat signum aliquod uidere ab eo fieri. Interrogabat autem illum multis sermonibus. At ipse nihil illi respondebat.

Stabant etiam principes sacerdotum & scribe constanter accusantes eum.

Sperauit autem illum herodes cum exercitu suo & illucit indutum ueste alba & remisit ad pilatum. Et facti sunt amici herodes & pilatus in ipsa die. Nam antea inimici erant adinuicem.

Pilatus autem conuocatis principibus sacerdotum & magistratibus & plebe dixit ad illos. Obtulisti mihi hunc hominem quasi auertentem populum & ecce ego coram uobis interrogans nullam causam

inueni in homine isto ex his in quibus cum accusatis.

Luce 23
v. 14

Sed neque herodes. Nam remisi ad illum. & ecce nihil dignum morte actum est ei.

Luce 23
v. 15

Remendatum ergo illum dimittam. Necesse autem habebat dimittere eis per diem festum unum.

Luce 23
v. 16

Exclamauit autem simul uniuersa turba dicens. Tolle hunc. & dimitte nobis barabbam. Qui erat propter seditionem quandam factam in ciuitate & homicidium missus in carcerem.

Luce 23
v. 17

Iterum autem pilatus locutus est ad illos. uolens dimittere ihm. At illi succlamabant dicentes. Crucifige. crucifige illum.

Luce 23
v. 18

Ille autem tercio dixit ad illos. Quid enim mali fecit iste? Nullam causam mortis inuenio in eo. Corripiam ergo illum & dimittam.

Luce 23
v. 19

At illi instabant uocibus magnis postulantes ut crucifigatur. Et inualecebant uoces eorum.

Luce 23
v. 20

Et pilatus adiudicauit fieri petitionem eorum. Dimisit autem illis eum qui propter homicidium & seditionem missus fuerat in carcerem quem petebant. ihm uero tradidit uoluntati eorum.

Luce 23
v. 21

Et cum ducerent eum. apprehenderunt symonem quendam cyrenensem uenientem de uilla. & imposuerunt illi crucem portare post ihm.

Luce 23
v. 22

Sequebatur autem illum turba multa populi & mulierum que plangebant & lamentabantur.

cum. Conuersus autem ad illas ihc dixit. Filie
 ierusalem. nolite flere super me. sed super uos ipsas
 flete & super filios uros. quia ecce ueniunt dies in
 quibus dicent. Beate steriles & uentres que non
 genuerunt. & ubera que non lactauerunt.
 Tunc incipient dicere montibus cadite super nos.
 & collibus operite nos. Quia si in uiridi ligno hec
 faciunt. in arido quid fiet.

Dicebantur autem & alii duo nequam cum eo
 ut interficerentur.

Et postquam uenerunt in locum qui uocatur
 caluarie. ibi crucifixerunt eum.

Et latrones unum ad dextris & alterum a sinistris.

Ihc autem dicebat. Pater. dimitte illis.

non enim sciunt quid faciunt.

Diuidentes uero uestimenta eius miserunt sortes.
 Et stabat populus expectans.

Et deridebant illum principes cum eis dicentes.

Alios saluos fecit. se saluum faciat si hic est
 xpc dei electus.

Illudebant autem ei & milites accedentes & ace-
 tum offerentes illi dicentes. Si tu es rex iudeor.
 saluum te fac.

Erat autem & superscriptio scripta super illum in
 his grecis & latinis & hebraicis. Hic est rex iudeor.

Vnus autem de his qui pendebant latronibus.

blasphemabat eum dicens. Si tu es xpc. saluum
fac te ipsum & nos.

Respondens autem alter increpabat eum dicens.
Neq. tu times dm. quod in eadem damnatione
es. Et nos quidem iuste. nam digna factis recipi
mus. hic uero nihil mali gessit. Et dicebat ad
eum. Dñe. memento mei dum ueneris in regnū
tuum. Et dixit illi ihc. Amen dico tibi. hodie
mecum eris in paradiso.

Erat autem facta hora sexta. & tenebre facte sunt
in uersa terra usq. in horam nonam. & obscu
ratus est sol.

Et uelum templi scissum est medium.

Et clamans uoce magna ihc ait. Pater in manus
tuas commendo spm meum. Et hec dicens expirauit.

Uidens autem centurio quod factum fuerat glori
ficauit dm dicens. Uert. hic homo iustus erat.

Et omnis turba eorum qui simul aderant ad spec
taculum istud & uidebant que fiebant. pcuti
entes pectora sua reueriebantur. Stabant au
tem omnes noti eius a longe. & mulieres que se
cutae erant cum a galilea. hec uidentes.

Et ecce uir nomine ioseph qui erat decurio iuri
bonus & iustus. hic non consenserat consilio &
actibus eorum a barabbas ciuitate uidet. qui
expectabat & ipse regnum dñi. hic accessit ad

pilatum. & petiit corpus ihu.

Et depositum inuoluit in sindone. & posuit eum in monumento exciso. in quo nondum quisquam positus fuerat.

Et dies erat parasceues. & sabbatum illucescebat. Subsecuta autem mulieres que cum ipso uenerant de galilea uiderunt monumentum. & quem admodum positum fuerat corpus eius.

Et reuertentes parauerunt aromata & ungenta. & sabbato quidem siluerunt secundum mandatum.

Vna autem sabbati ualde diluculo uenerunt ad monumentum portantes que parauerant aromata. & inuenerunt lapidem reuolutum a monumento. Et ingressę non inuenerunt corpus domini ihu.

Et factum est dum mentes consternate essent de isto. ecce duo uiri steterunt secus illas inueste

Cum timerent autem & declinarent. **I**n fulgenti uultum interram. dixerunt ad illas. Quid queritis uiuentem cum mortuis. Non est hic. sed surrexit. Recordamini qualiter locutus sit uobis cum adhuc in galilea esset. dicens. Quia oportet filium hominis tradi in manus hominum peccatorum. & crucifigi. & die tertia resurgere.

Et recordate sunt uerborum eius.

Et ingressę a monumento nunciauerunt hec omnia illis undecim & ceteris omnibus.

Le. 24. 1-10.
Mat. 28. 1-10.
Mar. 16. 1-8.
Luc. 24. 1-12.

Erat autem maria magdalene & iohanna & maria
 iacobi & ceteræ quæ cum eis erant quæ dicebant
 ad apostolos hæc. Et uisa sunt ante illos sicut
 deluamētā uerba ista & non credebant illis.
 Petrus autem surgens cucurrit ad monumentū
 & procumbens uidit lintamina sola posita & ab
 it secum mirans quod factum fuerat. Et ecce
Quo ex illis ibant ipsa die in castellum quod erat
 in spacio stadiorum sexaginta ab iherusalem. no
 mine emmaus. Et ipsi loquebantur ad inuicem
 de his omnib; quæ acciderant. Et factum est dum
 fabularentur & secum quererent & ipse ihc ad
 propinquans ibat cum illis. Oculi autem illorum
 tenebantur ne eum agnoscerent. Et ait ad illos.
 Qui sunt hi sermones quos conferatis ad inuicem
 ad inuicem ambulantes & essis tristes? Et respon
 dens unus cui nomen cleopas dixit ei. Tu solus
 peregrinus es in iherusalem & non cognouisti quæ
 facta sunt in illa his diebus? Quibus ille dixit.
 Quæ? Et dixerunt. De ihu nazareno qui fuit uir
 ppheta potens in opere & sermone coram dō &
 omni populo. Et quomodo tradiderunt eum
 summi sacerdotes & principes nr̄i in damnationē
 mortis & crucifixerunt eum. Nos autem speraba
 mus quia ipse esset redempturus israhel. Et nunc
 sup hæc omnia. tertia dies est hodie quod hæc facta s̄.

Sed & mulieres quedam ex nr̃is terruerunt nos. que
 ante lucem fuerunt ad monumentum. & non in
 uento corpore eius uenerunt dicentes se etiam uisi
 onem anglorum uidisse. qui dicunt eum uiuere.
 Et abierunt quidam ex nr̃is ad monumentum.
 & ita inuenerunt sicut mulieres dixerunt. ipsum
 uero non inuenerunt. Et ipse dixit ad eos. Ostendi
 & tardi corde ad credendum. in omnib; que locuti
 sunt pphete. Nonne hec oportuit pati xpm. & ita
 intrare in gloriam suam. Et incipiens a moysē &
 omnib; pphetis. interpretabatur illis in omnibus
 scripturis que de ipso erant. Et ad p̃p̃inquauit
 castello quo ibant. & ipse se finxit longius ire.
 Et coegerunt illum dicentes. Mane nobiscum quō
 ad uesperas est. & inclinata ē iam dies. Et intrauit
 cum illis. Et factum ē dum recumberet cum illis.
 accepit panem & benedixit ac fregit. & porrigebat
 illis. Et aperti s̃ oculi eorū & cognouerunt eum. &
 ipse euauit ex oculis eorum. Et dixerunt ad in
 uicem. Nonne cor nr̃m ardens erat in nobis dum
 loqueretur in uia. & aperiret nobis scripturas. Et
 surgentes eadem hora regressi s̃ in ierlm. & inuener̃
 congregatos undecim. & eos qui cum ipsis erant
 dicentes quod surrexit dñs uere. & apparuit symoni.
 Et ipsi narrabant que gesta erant in uia. & quo
 modo cognouerunt eum in fractione panis.

L. 1. m. 1.
v. 1. 1. 1. 1. 1.

Cum hec autem loquerentur. ihc stetit in medio coru.
& dicit eis. Pax vobis. Ego sum. nolite timere. Con-
turbati vero & conterriti. existimabant se spm uide-
re. Et dixit eis. Quid turbati estis. & cogitationes
ascendunt in corda ura. Videte manus meas & pe-
des. quia ipse ego sum. Palpate & uidete. quia sps
carnem & ossa n̄ habet. sic me uidetis habere. Et
cum hoc dixisset. ostendit eis manus & pedes.

L. 1. m. 1.
v. 1. 1. 1. 1. 1.

Adhuc autem illis non credentibus & mirantibus. pro
gaudio. dixit. Habetis hic aliquid qd manducetur.
At illi obtulerunt ei partem piscis assi. & fauum
mellis. Et cum manducasset coram eis. sumens
reliquias dedit eis.

L. 1. m. 1.
v. 1. 1. 1. 1. 1.

Et dixit ad eos. Hec s̄ uerba que locutus sum ad uos.
cum adhuc t̄m uobiscu. quoniam necesse ē impleri
omnia que scripta s̄ in lege moysi. & p̄phetis &
psalmis de me. Tunc aperuit illis sensum ut intel-
legerent scripturas. Et dixit eis. Quoniam sic scriptum
est. & sic oportebat pati xpm. & resurgere a mor-
tuis die tertia. & predicari in nomine eius peni-
tentiam & remissionem peccatorum in omnes
gentes. incipientibus ab ierosolima. Vos autem
estis testes horum. & ego mitto p̄missum patris
mei in uos. Vos autem sedete in ciuitate. quoad
usq; induamini uirtute ex alto. Eduxit autē
eos foras in bethaniam. & eleuatis manibus suis

benedixit eis. Et factum est dum benediceret
illis recessit ab eis & stabatur in celum. Et ipsi
adorantes regressi sunt in iherusalem cum gaudio
magno. & erant semper in templo laudantes &
benedicentes dñm. **EXPLICIT EVANGELIUM**
SECUNDUM LUCAM.

INCIPIT PRÆFATIO SECUNDUM
IOHANNEM.

HIC EST IOHANNES
EVANGELISTA VNUS EX DISCI
PULIS Dñi. qui uirgo electus ad dñm
quem de nuptiis uolentem nubere

uocauit dñs. Cui uirginitatis in hoc duplex testi
monium in euangelio datur quod & p̄ccatis
electus ad dñm dicitur. Et hunc matrem suam de
cruce commendauit dñs. ut uirgo uirginem
seruaret. Deniq; manifestans in euangelio quod
erat ipse incorruptibilis uerbi opus inchoans solus
uerbum carnem factum esse. nec lumen in tenebris
comprehensum fuisse testatur. Primum signum
ponens quod in nuptiis fecit dñs. ut ostendens quod
erat ipse legentibus demonstraret quod ubi dñs
inuitatur deficere nuptiarum uinum debeat.
ut & ueteribus inuitatis noua omnia quae

axpo instituuntur apparent. Hoc autem euangelium scripsit in asia postea quam in batthmos insula apocalypsin scripserat. Ut cui in principio canonis incorruptibile principium in genesi & in incorruptibilis finis purginem in apocalypsi redderetur. Dicunt xpo. Ego sum alpha & omega. Et hic est iohannes. qui sciens superuenisse diem recessus sui conuocatis discipulis suis in epheso per multa signorum experimenta promens xpm. descendens in defossam sepultusque locum facti oratione positus est ad patres suos. tam extraneus ad olorem mortis. quam a corruptione carnis inuentur. alienus. Tamen post omnes euangelium scripsit. Et hoc uirgini debebatur. Quorum tamen uel scriptorum tempore dispositio uel librorum ordinatio ideo per singula a nobis non exponitur. ut scienti desiderio conlocatio. & querentibus fructus laboris. & deo magistri doctrina seruetur.

EXPLICIT ARGUMENTUM.

INCIPUNT CAPITULA SECUNDUM IOHANNEM.

- I. **P**hariseorum turba interrogant iohannem. Iohannes ism uidens agni di dicit. Et andreas petro dicit. inueni me messiam.
- II. **I**hesus ad nuptias de aqua uinum fecit. De templo nummulario cecit. Soluit templum hoc dicens. Nichodemo loquitur de baptismo & de aliis multis.
- III. **I**hesus in iudea baptizat. & iohannes in ennon. Quiq; dicit.

xpm esse et se autem minorari.

III. **I**h̄c cum muliere samaritana loquitur. Prophetam in patria sua honorem non habere dicit. Et reguli filium amorem resuscitat.

V. **A**pud n. ptolam bethsaiyam infirmum sanat. ac dicit. scriptamini scripturas. Et si crederetis moysi crederetis for-

VI. **D**e quinque panibus & duobus piscibus. Et quod cum ^[sit an & m.] regem facere uoluerunt. Ih̄c supra mare ambulat. Et de manna & pane celesti loquitur. ac recedentibus ab eo discipulis unum ex duodecim diabolum dicit.

VII. **S**cenophegia ih̄c die festo mediante ascendens in templum docet. multis etiam de turba credentibus. idem clamat. Si quis sitit ueniat & bibat. Cum ministris & nichodemo principes contendunt. De muliere aduultera. Ih̄c lumen mundi se esse predicat.

VIII. **I**h̄c interrogatus principum se esse respondit. Quod omnis peccator seruus sit. Et quod ih̄c ante abraham sit. Et cum ananiam euit.

VIII. **D**e ianua & ouili. Per dedicationem deambulans in templo se & patrem unum esse dicit. De ianua resurrectione.

X. **M**arta pedes ih̄s ungit & capillis suis extergit. Ih̄c super asinum sedit. Et uolentibus grecis uidere ium loquitur de grano frumenti quod in terram mittitur. Et uox de celo ad ihm. Et quod multi ex principibus crediderunt in ihm sed propter phariseos non confiterentur.

XI. **P**edes discipulorum lauat. De uide traditione & petrine gratione predicit. Et de dilectione fratrum. Et quod ipse

in patre & pater in ipso est. Et de observandis mandatis
paracleti sps

XII. De uinea & palmitibus. Et de dilectione. Et de pmissione
paracleti. Et omnia patris sua esse. Et cetera mandata.

XIII. Ihesus discipulos patri commendat. Ihesus Ananiam traditur.
Allocutio pilati ad iudeos. De ihu & de barabba.

XIIII. Passio ihu & sepultura & resurrectio eius.

EXPLIANT CAPITULA

S. Iulian.

i.
ii.
iii.
iiii.

Omnia per ipsum facta sunt. & sine ipso factum est ni-
hil. Quod factum est in ipso uita erat. & uita erat
lux hominum. Et lux in tenebris laceret. & tene-
bre eam non comprehenderunt.

Erat homo missus a deo. cui nomen erat iohannes.
Hic uenit in testimonium ut testimonium per-
hiberet de lumine. ut omnes crederent per illum.
Non erat ille lux. sed ut testimonium perhiberet
de lumine.

Erat lux uera. que illuminat omnem hominem
uenturum in hunc mundum. In mundo erat. &
mundus per ipsum factus est. & mundus eum
non cognouit.

In propria uenit. & sui eum non receperunt. Quot
quod autem receperunt eum. dedit eis potestatem
filios dei fieri. his qui credunt in nomine eius.

Qui non ex sanguinibus. neque ex uoluntate carnis.
neque ex uoluntate uiri. sed ex deo nati sunt.

Et uerbum caro factum est. & habitauit in nobis.

Et uidimus gloriam eius. gloriam quasi unige-
niti a patre. Plenum gratie & ueritatis.

Iohannes testimonium perhibet de ipso. & clamat
dicens. Hic erat quem dixi. qui post me uenturus
est ante me factus est. qui a prior me erat.

Et de plenitudine eius nos omnes accepimus. &
gratiam per gratiam. Quia lex per moysen data est.

gratia & ueritas p̄ ihm xp̄m facta est.

Dñm nono uidit unquam. Unigenitus filius qui est in sinu patris ip̄s enarrauit.

Et hoc est testimonium iohannis quando **M**iserunt iudei ab ierosolymis sacerdotes & leuitas ad eum. ut interrogarent eum. Tu quis es? Et confessus est & non negauit. Et confessus est. quia non sum ego xp̄s. Et interrogauerunt eum. Quid ergo? Helias es? Et dixit. Non sum. Propheta es? Et respondit. Non. Dixerunt ergo ei. Quis es? ut responsum demus his qui miserunt nō. Quid dicis de te ipso? **A**

Ait. Ego uox clamantis in deserto. dirigite uiam dñi. sicut dixit elias. ppheta.

Et qui missi fuerant. erant ex pharisais. Et interrogauerunt eum. & dixerunt ei. Quid ergo baptizas. si tu non es xp̄s. neq. helias. neq. ppheta?

Respondit eis iohannes dicens. Ego baptizo in aqua. mediū. uitam uřm stetit quem uos nescitis. Ip̄s est qui post me uenturus est. qui ante me factus est. cuius ego non sum dignus ut solui. an eius corrigiam calciamenti.

Haec in bethania facta sunt trans iordanem. ubi erat iohannes baptizans. Altera die uidit iohannes ihm uenientem ad se & ait. Ecce agnus dei. qui tollit peccatum mundi.

1. p. 100
1. p. 101
1. p. 102
1. p. 103

Hic est de quo dixi. Post me uenit uir qui ante me
factus est quia prior me erat. & ego nesciebam eum.
Sed ut manifestetur israhel: propterea ego ueni in
aquam baptizans.

1. p. 104
1. p. 105
1. p. 106
1. p. 107

Et testimonium perhibuit iohannes dicens. Quia
uidi spiritum descendentem quasi columbam de celo.
& mansit super eum. & ego nesciebam eum. Sed
qui misit me baptizare in aqua. ille mihi dixit.
Super quem uideris spiritum descendentem & manen-
tem super eum. hic est qui baptizat in spiritu sancto. Et
ego uidi & testimonium perhibui quia hic est filius dei.

1. p. 108
1. p. 109

Aliera die iterum stabat iohannes. & ex discipulis
eius duo. Et respiciens israhel ambulantem dicit.
Ecce agnus dei. Et audierunt eum duo discipuli
loquentem. & secuti sunt israhel. Conuersus autem
ipse. & uidens eos sequentes se. dicit eis. Quid que-
ritis? Qui dixerunt ei. Rabbi. quod dicatur in-
terpretatum magister. ubi habitas? Dicit eis.
Venite & uidete. Venerunt & uiderunt ubi ma-
neret. & apud eum manserunt die illo. Hora autem
erat quasi decima. Erat autem andreas frater sy-
monis petri unus ex duobus qui audierant a io-
hanne. & secuti fuerant eum.

1. p. 110
1. p. 111
1. p. 112
1. p. 113

Inuenit hic primum fratrem suum symonem. &
dicit ei. Inuenimus messiam. quod est interpre-
tatum christus. Et adduxit eum ad israhel. Intuitus

autem cum ihc dixit. Tu es symon filius iona. tu
 uocaberis cephas. quod interpretatur petrus.
In crastinum uoluit exire in galileam. & inue
 nit philippum. & dicit ei ihc. Sequere me.
 Erat autem philippus abethsaida. ciuitas
 andree & petri. Inuenit philippus nathanael.
 & dicit ei. Quem scripsit moyses in lege & pphe
 te. inuenimus ism filium ioseph anazarth.
 Et dicit ei nathanael. Anazarth potest aliquid
 boni esse. Dicit ei philippus. Veni & uide.
 Uidit ihc nathanael uenientem ad se. & ait de
 eo. Ecce uere israhelita. in quo dolus non est.
 Dicit ei nathanael. Vnde me nosti. Respondit
 ihc & dicit ei. Priusquam te philippus uocaret
 cum es sis sub ficu. uidi te. Respondit ei natha
 nael & ait. Rabbi. tu es filius di. tu es rex isrl.
 Respondit ihc. & dicit ei. Quia dixi tibi uidi
 te sub ficu credis. manus his uidebis. Et dicit ei.
 Amen. amen dico uobis. uidebitis celum apertum.
 & angelos di ascendentes & descendentes supra

filium hominis.

.II.

TERTIO DIE

facti sunt in chana galilee. & erat mater

ihv ibi. Vocatus est autem & ihc. & discipuli ei
 ad nuptias. Et deficiente uino. dicit mater ihv
 ad eum. Vinum non habent. Et dicit ei ihc.

Quid mihi & tibi est mulier. Nondum uenit ho-
ra mea. Dicit mater eius ministris. Quodcumq;
dixerit uobis facite. Erant autem ibi lapidee
hydrice sex posite secundum purificationem iu-
deorum. capientes singule metretas binas uel
ternas. Dicit eis ihc. Implete hydrias aqua. Et
impleuerunt eas usq; ad summum. Et dicit eis
ihc. Haurite nunc & ferte architriclino. Et ta-
lerunt. Ut autem gustauit architriclinus aquam
uinum factam & non sciebat unde esset. ministri
autem sciebant qui haurierant aquam. Uocat
sponsam architriclinus & dicit ei. Omnis homo
primum bonum uinum ponit & cum inebriati
fuerint tunc id quod deterius est. Tu autem seruas
mi bonum uinum usq; adhuc. Hoc fecit incium
signorum ihc in chana galilee & manifestauit
gloriam suam. Et crediderunt in eum discipuli ei.

1. x. m.
2. x. m.
3. x. m.

Post hec descendit capharnaum ipse & mater eius
& fratres eius & discipuli eius & ibi manserunt
non multis diebus.

1. x. m.
2. x. m.
3. x. m.

Et prope erat pascha iudeorum & ascendit
ierosolimam ihc.

1. x. m.
2. x. m.
3. x. m.

Et inuenit in templo uendentes boues & oues &
columbas & nummularios sedentes. Et cum fe-
cisset quasi flagellum de fimeculis omnes eiecit
de templo. Oves quoq; & boues & nummularios

effudit acf. & mensas subuertit. & his qui colum
bas uendebant dixit. Auferte ista hinc. & nolite
facere domum patris mei domum negotiationis.

Recordati uero sunt discipuli eius. quia scriptum
est. Iclus domus tue comedit me.

Responderunt ergo iudei. & dixerunt ei. Quod
signum ostendis nobis quia hec facis.

Respondit ihs. & dixit eis. Soluite templum hoc.
& in tribus diebus excitabo illud. Dixerunt ergo
iudei. Quadraginta & sex annis aedificatum
est templum hoc. & tu in tribus diebus excitabis il
lud. Ihs autem dicebat de templo corporis sui.
Cum ergo resurrexisset a mortuis. recordati sunt
discipuli eius. quia hoc dicebat. & crediderunt
scripturę. & sermoni quem dixit ihs. Cum autem
esset ierosolimis in pascha indic festo. multi credi
derunt in nomine eius uidentes signa eius que
faciebat. Ipse autem ihs non credebat semetipsum
eis. eo quod ipse nosset omnes. & quia opus non
erat ei ut quis testimonium phiberet de homine.
Ipse enim sciebat quid esset in homine.

Erat autem homo ex pharisęis nichodemus nomine.
princeps iudeorum. Hic uenit ad ihm nocte. &
dixit ei. Rabbi. scimus quia a dō uenisti magister.
Nemo enim potest hec signa facere que tu facis.
nisi fuerit dñs cum eo. Respondit ihs. & dixit ei.

Amen amen dico tibi. nisi quis natus fuerit denuo.
non potest uidere regnum di. Dicit ad eum ni
chodemus. Quomodo potest homo nasci cum
sit senex. numquid potest in uentrem matris sue
intrare & nasci. Respondit ihc. Amen
amen dico tibi. nisi quis renatus fuerit ex aqua
& spū. non potest intrare in regnum di. Quod
natum est ex carne caro est. & quod natum est
ex spū. spūs est. Non mireris quia dixi tibi. oportet
uos nasci denuo. Spūs ubi uult spirat. & uocē
eius audis. sed non scis unde ueniat. & quo uadat.
Sic est omnis qui natus ē ex spū. Respondit ni
chodemus. & dixit ei. Quomodo possunt hec fie
ri. Respondit ihc. & dixit ei. Tu es magister in
israhel. & hec ignoras. Amen amen dico tibi. quia
quod scimus loquimur. & quod uidimus testa
mur. & testimonium nr̄m non accipitis. Si terre
na dixi uobis & non creditis. quomodo si dixerō
uobis cēlestia credetis. Et nemo ascendit in cē
lum nisi qui de celo descendit. filius hominis qui
est in celo. Et sicut moyses exaltauit serpentem
in deserto. ita exaltari oportet filium hominis. ut
omnis qui credit in ipso non perdat. sed habeat
uitam eternam. Sic enim dilexit d̄s mundū.
ut filium suum unigenitum daret. ut omnis q̄
credit in eum non perdat. sed habeat uitam eter

nam. Non enim misit d's filium suum in mundum
ut iudicet mundum. sed ut saluetur mundus
per ipsum. Qui credit in eum non iudicatur. qui au-
tem non credit iam iudicatus est. quia non credi-
dit in nomine unigeniti filii di. Hoc est autem
iudicium. quia lux venit in mundum. & dilex-
erunt homines magis tenebras quam lucem.
Erant enim eorum mala opera. Omnis enim qui
male agit odit lucem. & non venit ad lucem.
ut non arguantur opera eius. Qui autem facit
veritatem venit ad lucem. ut manifestentur

opera eius quia in dō sunt facta. **III**

POST HOC VENIT IESUS

& discipuli eius in iudeam terram. & illic
demorabatur cum eis & baptizabat.

Erat autem & iohannes baptizans in ennon iuxta
salim. quia aque multe erant illic. & veniebant
ad eum & baptizabantur.

Nondum enim missus fuerat in carcerem iohannes.
Facta est ergo questio ex discipulis iohannis cum
iudeis de purificatione. & venerunt ad iohan-
nem. & dixerunt ei. Rabbi. qui erat tecum tran-
s iordanem cui tu testimonium perhibuisti. ecce
hic baptizat. & omnes veniunt ad eum. Respon-
dit iohannes & dixit. Non potest homo accipere
quicquam. nisi ei fuerit datum de celo.

I. i. i. i.
d. i. i. i.
l. i. i. i.
l. i. i. i.
l. i. i. i.

Ipsi uos mihi testimonium prohibetis quod dixerim.
ego non sum xpc. sed quia missus sum ante illū.
Qui habet sponsam sponsas ē. Amicus autem spon-
si qui stat & audit eum. gaudio gaudet ppter
uocem sponsi. Hoc ergo gaudium meum im-
pletum est. Illum oportet crescere. me autem mi-
nui. Qui de sursum uenit supra omnes ē. Qui est
de terra. de terra est & de terra loquitur. Qui de
celo uenit supra omnes est. & quod uidit & au-
diuit hoc testatur. & testimonium eius nemo ac-
cipit. Qui accipit eius testimonium. signauit
quia d's uerax est. Quem enim misit d's. uerba di-
loquitur. Non enim ad mensuram dat d's spm.

I. i. i. i.
d. i. i. i.
l. i. i. i.
l. i. i. i.
l. i. i. i.

Pater diligit filium. & omnia dedit in manu eius.
Qui credit in filium. habet uitam aeternam. Qui
autem incredulus est filio non uidebit uitam. sed
ira dei manet super eum. .iiii.

ERGOCO GNOUIT IHC
quia audierunt pharisei quia ihs plures
discipulos facit & baptizat quam iohannes. quan-
quam ihs non baptizaret sed discipuli eius.

I. i. i. i.
d. i. i. i.
l. i. i. i.
l. i. i. i.
l. i. i. i.

Reliquit iudeam. & abiit iterum in galileam.
Oportebat autem eum transire per samariam. Venit
ergo in ciuitatem samarie que dicitur sychar.
iuxta predium quod dedit iacob ioseph filio suo.
Erat autem ibi fons iacob. Ihs ergo fatigatus ex

manere. sedebat sic super fontem. Hora erat quasi
 sexta. Venit mulier de samaria. haurire aquam.
 Dicit ei ihc. Da mihi bibere. Discipuli enim eius
 abierant in civitatem. ut cibos emerent. Dicit
 ergo ei mulier illa samaritana. Quomodo tu iu
 deus cum sis bibere. a me potes. quia sum mulier
 samaritana. Non enim contrahuntur iudei samarita
 nis. Respondit ihc. & dixit ei. Si scires donum di
 & quis est qui dicit tibi da mihi bibere. tu forti
 tan potisses ab eo. & dedisset tibi aquam vivam.
 Dicit ei mulier. Dñe. neque in quo haurias habes.
 & puteus altus est. Unde ergo habes aquam vivam.
 Numquid tu maior es patre nro iacob. qui dedit
 nobis puteum istum. Et ipse ex eo bibit & filii eius.
 & pecora eius. Respondit ihc. & dixit ei. Omnis
 qui bibit ex aqua hac. sitiet iterum. Qui autem
 bibet ex aqua quam ego dabo ei non sitiet iterum.
 Sed aqua quam ego dabo ei fiet in eo fons
 aque salientis in vitam aeternam. Dicit ad eum
 mulier. Dñe. da mihi hanc aquam ut non simiam.
 neque veniam huc haurire. Dicit ei ihc. Ille de voca
 virum tuum. & veni huc. Respondit mulier &
 dixit. Non habeo virum. Dicit ei ihc. Bene dixisti
 quia non habeo virum. Quinq; enim viros habu
 isti. & nunc quem habes non est tuus vir. Hoc vere
 dixisti. Dicit ei mulier. Dñe. video quia propheta

cti. Patres nri in monte hoc adorauerunt. & uos
dicitis quia ierosolimis est locus ubi adorare oportet.
Dicit ei ihc. Mulier. crede mihi. quia uenit
hora quando neq. in monte hoc. neq. in ierosoli
mis adorabitis patrem. Vos adoratis quod nescitis.
nos adoramus quod scimus. quia salus ex iudeis est.
Scilicet uenit hora & nunc est. quando ueri adorato
res adorabunt patrem in spu & ueritate. Nam &
pater tales querit. qui adorent eum. Spus est ds.
& eos qui adorant eum in spu & ueritate oportet
adorare. Dicit ei mulier. Scio quia messias uenit.
qui dicitur xpc. Cum ergo uenerit. ille nobis ad
nuntiabit omnia. Dicit ei ihc. Ego sum. qui lo
quor tecum. Et continuo uenerunt discipuli
& mirabantur quia cum muliere loquebatur.
Nemo tamen dixit. Quid queris. aut quid loque
ris cum ea. Reliquit ergo ydriam suam mulier.
& abiit in ciuitatem. & dicit illis hominibus.
Venite & uidete hominem. qui dixit mihi omnia
quae uinque feci. Numquid ipse est xpc. Exierant
de ciuitate. & ueniebant ad eum. Interea rogabat
eum discipuli dicentes. Rabbi. manduca. Ille au
tem dixit eis. Ego habeo cibum manducare. que
uos nescitis. Dicebant ergo discipuli ad inuicem.
Numquid aliquis adtulit ei manducare. Dicit
eis ihc. Meus cibus est ut faciam uoluntatem eius

qui misit me. ut perficiam opus eius. Nonne uos
 dicitis quod adhuc quatuor menses sunt. & met-
 sis uenit. Ecce dico uobis. leuate oculos uros & ui-
 dete regiones. quia albe sunt iam ad messim.
 Et qui metit mercedem accipit. & congregat
 fructum uitam eternam. ut & qui seminat
 simul gaudeat. & qui metit. In hoc enim est uer-
 bum uerum. quia alius est qui seminat. & alius
 est qui metit. Ego misi uos metere. quod uos non
 laborastis. Alii laborauerunt. & uos in labores eor-
 um introistis. Exiuit autem illa multi credide-
 runt in eum samaritanorum. propter uerbum
 mulieris testimonium prebentis. quia dixit
 mihi omnia quecumque feci. Cum uenissent ergo
 ad eum samaritani. rogauerunt eum ut ibi ma-
 neret. Et mansit ibi duos dies. & multo plures
 crediderunt. propter sermonem eius. Et mulieri
 dicebant. quia iam non propter tuam loquelam
 credimus. Ipsi enim audiimus & scimus. quia
 hic est uere saluator mundi.

Post duos autem dies exiit inde. & abiit in galileam.
Ipse enim ibi testimonium prebuit. quia propheta
 in sua patria honorem non habet.

Cum ergo uenisset in galileam. exceperunt eum
 galilei. eum omnia uidissent que fecerat ierosoli-
 mis in die festo. & ipsi uenerant in diem festum.

Venit ergo iterum in chanan galilee · ubi fecit
aquam uinum ·

Incipit
euangelium
secundum
mattheum

Et erat quidam regulus · cuius filius infirmabatur
capharnaum · hic cum audisset quia ihc ad
uenisset iudea in galileam · abiit ad eum · & ro
gabatur eum ut descenderet · & sanaret filium eius ·
Incipiebat enim mori · Dixit ergo ihc ad eum ·
Nisi signa & prodigia uideritis non creditis ·
Dicit ad eum regulus · Domine · descende priusquam
moriatur filius meus · Dicit ei ihc · Vade filius
tuus uiuit · Credidit homo sermone quem dixit
ei ihc & ibat · Iam autem eo descendente · serui
occurrerunt ei · & nuntiauerunt dicentes · quia
filius eius uiueret · Interrogabat ergo horam ab
eis · in qua melius habuerit · Et dixerunt · Quia
heri hora septima · reliquit eum febris · Cognouit
ergo pater quia illa hora erat · in qua dixit ei ihc
filius tuus uiuit · Et credidit ipse & domus eius
tota · hoc iterum secundum signum fecit ihc

Incipit
euangelium
secundum
mattheum

cum uenisset iudea in galileam ·

POST HEC ERAT DIES .v.

festus iudeorum · & ascendit ihc ieroso
limam · Est autem ierosolimis super brotham
piscina · que cognominatur hebraice beth
saida · quinque porticus habens · In his iacebat
multitudo magna languentium · cecorum · clau

dorum. aridorum. expectantium aque motū.
 Angelus autem dñi secundum tempus descen-
 dit in piscinam. & mouebatur aqua. Et qui
 primus descendisset in piscinam post motionē
 aque. sanus fiebat. aqua eumq; detinebatur in-
 firmitate. Erat autem quidam homo ibi trigin-
 ta & octo annos habens in infirmitate sua. Hunc
 cum uidisset ihc iacentem & cognouisset quia
 multum iam tempus habet. dicit ei. Uis sanus fi-
 eri? Respondit ei languidus. Dñe. hominem
 non habeo. ut cum turbata fuerit aqua. mittat
 me in piscinam. Dum uenio enim ego. alius ante
 me descendit. Dicit ei ihc. Surge tolle grabatū
 tuum & ambula. Et statim sanus factus ē homo.
 & sustulit grabatū suū. & ambulabat. Erat
 autem sabbatum in illo die. Dicebant iudei illi
 qui sanatus fuerat. Sabbatum est. non licet tibi
 tollere grabatū tuum.

Respondit eis. Qui me fecit sanum. ille mihi dixit.
 tolle grabatū tuū & ambula. Interrogauit
 eum ergo cum. Quis est ille homo qui dixit tibi
 tolle grabatū tuū & ambula? Is autem q̄
 sanus fuerat effectus. nesciebat quis esset. Ihc
 enim declinauit a turba. constituta in loco.
 Postea inuenit eum ihc in templo. & dicit illi.
 Ecce sanus factus es. iam noli peccare. ne deterius

tibi aliquid contingat. Abiit ille homo & nū-
ciauit iudeis quia ih̄c esset qui fecit eum sanum.
Propterea persequuntur iudei ihm̄. quia h̄c
faciebat in sabbato. Ih̄c autem respondit eis.

Pater meus usque modo operatur. & ego operor.
Propterea ergo magis querunt eum iudei in-
terficere. quia non solum soluebat sabbatum. sed
& patrem suum dicebat dñm. ac qualem se faciens
dñō. Respondit itaq; ih̄c. & dixit eis. Amen amen
dico uobis. non potest filius facere a se quicquam.
nisi quod uiderit patrem facientem. Quicūq;
enim ille fecerit. h̄c & filius similiter facit. Pater
enim diligit filium. & omnia demonstrat ei que
ipse facit. & maiora his demonstrabit ei opera. ut
uos miremini. Sicut enim pater suscitauit mortu-
os & uiuificauit. sic & filius quos uult uiuificat.
Neq; enim pater iudicat quemquam. sed iudici-
um omne dedit filio. ut omnes honorificent
filium. sicut honorificant patrem.

Id est
dicitur
de patre
Ioh̄ 14.

Qui non honorificat filium. non honorificat patrem
qui misit illum. Amen amen dico uobis. quia qui
uerbum meum audit & credit ei qui misit me.
habet uitam æternam. & in iudicium non uenit.
sed transiit a morte in uitam.

Id est
dicitur
de filio
Ioh̄ 14.

Amen amen dico uobis. quia uenit hora & nunc ē.
quando mortui audient uocem filii di. & qui

audierint uiuent. Sicut enim pater habet uitā
in semetipso. sic dedit & filio habere uitam in semet
ipso. Et potestatem dedit ei & iudicium facere.
quia filius hominis est. Nolite mirari hoc. quia
uenit hora in qua omnes qui in monumentis
sunt audient uocem eius & procedent. Qui bona fecerunt
in resurrectionem uitę. Qui uero mala egerunt
in resurrectionem iudicii. Non possum ego
a me ipso facere quicquam. Sicut audio iudico.
& iudicium meum iustum est.

Quia non quero uoluntatem meam. sed uolunta-
tem eius qui misit me.

Si ego testimonium perhibeo de me. testimonium
meum non est uerum. Alius est qui testimoniū
perhibet de me. & scio quia uerum est testimoniū
eius quod perhibet de me. Uos misistis ad iohannē.
& testimonium perhibuit ueritati. Ego autem
non ab homine testimonium accipio. sed hec
dico. ut uos salui sitis. Ille erat lucerna ardens
& lucens. uos autem uoluistis exultare ad horum
in lucem eius. Ego autem habeo testimonium
mansu iohanne. Opera enim quę dedit mihi pater
ut perficerem ea. ipsa opera quę ego facio testimoni-
um perhibent de me. quia pater me misit. Et qui
misit me pater. ipse testimonium perhibet de me.

Neq; uocem eius umquam audistis. neq; speciem

aus uidistis.

Et uerbum eius non habetis in uobis manens. quia quem misit ille hunc uos non creditis. Scrutamini scripturas. quia uos putatis in ipsis uitam aeternam habere. Et ille sunt quae testimonium perhibent de me. & non uultis uenire ad me. ut uitam habeatis. Claritatem ab hominibus non accipio. sed cognoui uos quia dilectionem dei non habetis in uobis. Ego ueni in nomine patris mei & non accipitis me. si alius uenerit in nomine suo. illum accipietis. Quomodo potestis uos credere qui gloriam ab inuicem accipitis. & gloriam quae a solo deo est non queritis. Nolite putare quia ego accusaturus sim uos apud patrem. Est qui accusat uos. moyses in quo uos speratis. Si enim crederetis moysi. crederetis forsitan & mihi.

De me enim ille scripsit. Si autem illius litteris non creditis. quomodo meis uerbis credetis.

ET HEC AB IHSU.

transiit mare galilee quod est tyberiadis.

& sequebatur eum multitudo magna. quae

uidebant signa quae faciebat super his qui infirmabantur.

Subit ergo in montem iherusalem & ibi sedebat cum discipulis suis.

Erat autem proximum pascha. dies festus iudeorum.

*etiam
heretici
dicunt
Luce*
Cum subleuasset ergo oculos ihc & uidisset quia
 multitudo maxima uenit ad eum. dicit ad
 philippum. Unde ememus panes ut mandu-
 cent hi? Hoc autem dicebat temptans eum.
 ipse enim sciebat quid esset facturum. Respon-
 dit ei philippus. Ducentorum denariorum
 panes non sufficiunt eis. ut unusquisq; modi-
 cum quid accipiat. Dicit ei unus ex discipulis
 eius andreas frater symonis petri. Est puer
 unus hic qui habet quinque panes ordeaceos
 & duos pisces. Sed hec quid sunt inter tantos?
 Dixit ergo ihc. Facite homines discumbere.
 Erat autem fenum multum in loco. Discubu-
 erunt ergo uiri numero quasi quinque milia.
 Accipit ergo panes ihc & cum gratias egisset
 distribuit discumbentibus. Similiter & ex pisco-
 bus quantum uolebant. Ut autem impleti s.
 dixit discipulis suis. Colligite que superauerunt
 fragmenta ne pereant. Collegunt ergo & im-
 pleuerunt duodecim cophinos fragmentorum
 ex quinque panibus ordeaceis que superfuerunt his
 qui manducauerant.

14
Illi ergo homines cum uidisset quod fecerat signu
 dicebant. Quia hic est uere ppheta qui uenturus
 est in mundum. Ihc ergo cum cognouisset quia
 uenturi essent ut caperent eum & facerent eum regē.

Fugit iterum in montem ipse solus. Ut autem
sero factum est. descenderunt discipuli eius ad
mart. Et cum ascendissent nauim. uenerunt
trans mart in capharnaum. Et tenebre iam fac
te erant. & non uenerit ad eos ihc. Mart autem
uento magno flante exurgebat. Cum remigas
sent ergo quasi stadia uiginti quinque aut trigin
ta. uidit ibi ambulantem sup mart. & proximū
nauis fieri. & timuerunt. Ille autem dicit eis.
Ego sum. nolite timere. Voluerunt ergo acci
pere eum in nauim. & statim fuit nauis ad
terram quam ibant.

Alitra die turba que stabat trans mart uidit quia
nauicula alia non erat ibi nisi una. & quia non
introisset cum discipulis suis ibi in nauim. sed
soli discipuli eius abissent. Alie uero supuenēr
nauis atyberiade iuxta locum ubi manducaue
rant panem gratias agentes dño. Cum ergo ui
disset turba quia ibi non esset ibi neque discipuli
eius. ascenderunt in nauiculas & uenerunt ca
pharnaum querentes ihm. Et cum inuenissent
eum trans mart. dixerunt ei. Rabbi. quando huc
uenisti. Respondit eis ihc & dixit. Amen amen
dico uobis. queritis me non quia uidistis signa.
sed quia manducauistis ex panibus. & saturati estis.
O peramini non cibum qui perit. sed qui pmanet.

uitam aeternam. quem filius hominis dabit
uobis. Hunc ergo pater signauit deus. Dixerunt
ergo ad eum. Quid faciemus ut operemur opera
dei? Respondit ihesus. & dixit eis. Hoc est opus dei.
ut credatis in eum quem misit ille.

Dixerunt ergo ei. Quid ergo tu facis signum. ut
uideamus & credamus tibi? Quid operaris?

Pater noster manducauerunt manna in deserto sic
scriptum est. Panem de celo dedit eis manduca
re. Dixit ergo eis ihesus. Amen amen dico uobis.
non moyses dedit uobis panem de celo. sed pater
meus dedit uobis panem de celo uerum. Panis enim
dei est qui descendit de celo. & dat uitam mun
do. Dixerunt ergo ad eum. Domine. semper da nobis
panem hunc.

Dixit autem eis ihesus. Ego sum panis uitae. Qui uenit
ad me non esuriet. & qui credit in me non sitiet
umquam. Sed dixi uobis. quia uidistis me
& non creditis.

Omne quod dedit mihi pater ad me ueniet. & cum
qui uenit ad me non eiciam foras.

Quia descendi de celo non ut faciam uoluntatem
meam. sed uoluntatem eius qui misit me.

Hec est autem uoluntas eius qui misit me patris. ut
omne quod dedit mihi non perdam ex eo. sed resu
scitem illud in nouissimo die. Haece est enim uo

luntas patris mei qui misit me. ut omnis qui
uidet filium & credit in eum. habeat uitam eter-
nam. Et resuscitabo ego eum in nouissimo die.

*I. I. I.
I. I. I.
I. I. I.
I. I. I.*

Murmurabant ergo iudei de illo. quia dixisset.
Ego sum panis qui de celo descendi. & dicebant.
Nonne hic est filius ioseph cuius nos nouimus
patrem & matrem. Quomodo dicit hic quia de
celo descendi.

*I. I. I.
I. I. I.*

Respondit ergo ihs. & dixit eis. Nolite murmu-
rare inuicem. nemo potest uenire ad me. nisi
pater qui misit me traxerit eum. Et ego resusci-
tabo eum in nouissimo die. Est scriptum in p-
phetis. Et erunt omnes docibiles di. Omnis qui
audiuit a patre & didicit. uenit ad me.

*I. I. I.
I. I. I.*

Non quia patrem uidit quisquam. nisi is qui est
ado. hic uidit patrem.

*I. I. I.
I. I. I.*

Amen amen dico uobis. qui credit in me. habet
uitam aeternam.

*I. I. I.
I. I. I.
I. I. I.*

Ego sum panis uitae.

*I. I. I.
I. I. I.*

Patres uiri manducauerunt in deserto manna.
& mortui sunt. Hic est panis de celo descendens.
ut si quis ex ipso manducauerit non moriatur.

*I. I. I.
I. I. I.
I. I. I.*

Ego sum panis uiuus qui de celo descendi. si quis
manducauerit ex hoc pane. uiuet in eternum.
Et panis quem ego dabo caro mea est. p mundi uita.
Rogabant ergo iudei ad inuicem dicentes. Quo

*I. I. I.
I. I. I.*

modo hic potest nobis carnem suam dare ad
manducandum. Dixit ergo eis ihc. Amen
amen dico uobis. nisi manducaueritis carnem
filii hominis & biberitis eius sanguinem. non
habebitis uitam in uobis. Qui manducat meam
carnem & bibit meum sanguinem. habet uitam
aeternam. & ego resuscitabo eum in nouissimo

Caro enim mea uere est cibus. *I* die.
& sanguis meus uere est potus.

Qui manducat meam carnem & bibit meum
sanguinem in me manet. & ego in illo. Sicut
misit me uiuens pater. & ego uiuo. propter pa-
trem. Et qui manducat me. & ipse uiuit. propter
me. Hic est panis qui de celo descendit. non sicut
manducauerunt patres uestri manna. & mortui
sunt. Qui manducat hunc panem. uiuet in eter-
num. Hec dixit in synagoga docens in caphar-
naum. Multi ergo audientes ex discipulis eius
dixerunt. Durus est hic sermo. quis potest eum
audire. Sciens autem ihc. apud semetipsum quia
murmurabant de hoc discipuli eius. dixit eis.
Hoc uos scandalizat.

Si ergo uideritis filium hominis ascendentem
ubi erat prius.

Spiritus est qui uiuificat. caro non prodest quicquam.
Verba que ego locutus sum uobis. spiritus & uita sunt.

I. Cap. 1. v. 12. 13. 14.
Sed sunt quidam ex vobis qui non credunt.
Sciebat enim ab initio ihs qui essent non credentes.
& quis esset traditurus eum.

I. Cap. 1. v. 15. 16. 17.
Et dicebat. Propterea dixi vobis. quia nemo potest
venire ad me. nisi fuerit ei datum a patre meo.
Ex hoc multi discipulorum eius abierunt retro.
& iam non cum illo ambulabant. Dixit ergo ihs
ad duodecim. Numquid & vos iultis abire?

I. Cap. 1. v. 18. 19. 20.
Respondit ergo ei symon petrus. Dne. ad quem
ibimus. Verba vite eterne habes. & nos credidimus
& cognovimus. quia tu es xpc filius di.

I. Cap. 1. v. 21. 22. 23.
Respondit eis ihs. Nonne ego vos duodecim elegi.
& ex vobis unus diabolus est? Dicebat autem iu-
dam symonis scariothen. hic enim erat traditu-

Prus eum. cum esset unus ex duodecim.
POST HEC AMBULABAT VII.
ihs in galilea. non enim volebat in iudea
ambulare. quia querebant eum iudei inter-
ficere. Erat autem in proximo dies festus iudeorum.
scenophegia. Dixerunt autem ad eum fratres eius.
Transi hinc & vade in iudeam. ut & discipuli tui
videant opera tua que facis. Nemo quippe in oc-
culto quid facit. & querit ipse in palam esse. Si hec
facis. manifesta te ipsum mundo. Neque enim frs
eius credebant in eum. Dicit ergo eis ihs. Tempus
meum nondum advenit. tempus autem ur̃m

semp est paratum. Non potest mundus odisse uos. me autem odit. quia ego testimonium phibeo de illo. quia opera eius mala sunt. Vos ascendite ad diem festum hunc. ego non dum ascendo ad diem festum istum. quia meum tempus nondum impletum est. Hact cum dixisset. ipse mansit in galilea. Ut autem ascenderunt fratres eius. tunc & ipse ascendit ad diem festum non manifeste. sed quasi in occulto. Iudei ergo querebant eum in die festo. & dicebant. Ubi est ille? Et murmur mutuis de eo erat in turba. Quidam enim dicebant quia bonus est. Alii autem dicebant. non. sed seducit turbas. Nemo tamen palam loquebatur de illo. propter metum iudeorum.

Iam autem die festo mediante. ascendit ihs in templum. & docebat. Et mirabantur iudei dicentes. Quomodo hic litteras scit cum non didicerit? Respondit eis ihs & dixit. Mea doctrina non est mea. sed eius qui misit me. Si quis uoluerit uoluntatem eius facere. cognoscat de doctrina utrum ex deo sit. an ego a me ipso loquar. Qui a se metipso loquitur gloriam propriam querit. Qui autem gloriam querit eius qui misit illum. hic uerax est. & iniusticia in illo non est. Nonne moyses dedit uobis legem. & nemo ex uobis facit legem. Quid me queritis interficere? Respondit turba. &

dixit. Quomodo habes. quis te querit in-
terficere. Respondit ihc & dixit eis. Unum
opus feci & omnes miramini. Propterea moy-
ses dedit vobis circumcisionem. non quia ex
moysē est sed ex patribus & in sabbato circum-
ciditis hominem. Si circumcisionem accipit
homo in sabbato ut non solutur lex moysi.
mihi indignamini quia totum hominem sa-
num feci in sabbato. Nolite iudicare secundū
faciem. sed iustum iudicium iudicate. Dicebant
ergo quidam ex ierosolymis. Nonne hic ē quem
querunt interficere. Ecce palam loquitur &
nihil ei dicunt. Numquid uerē cognoverunt
principes quia hic ē xp̄s. Sed hunc scimus unde
sit. xp̄e autem cum uenerit nemo scit unde sit.

Itē
dicit
dicitur
lecti

Clamabat ergo docens in templo ihc & dicens.
Et me scitis & unde sim scitis & me ipso non ue-
ni. sed est uerus qui misit me. quem uos nescitis.
Ego scio eum. quia ab ipso sum & ipse me misit.

Itē
dicit
dicitur
lecti

Querbant ergo eum apprehendere & nemo illi
misit manus. quia nondum uenerat hora eius.

Itē
dicit
lecti

Ecce turba autem multi crediderunt in eum &
dicebant. Xp̄e cum uenerit. numquid plura
signa faciet quam que hic facit. Audierunt
pharisei turbam murmurantem de illo haec.

Itē
dicit
dicitur
lecti

Et miserunt principes & pharisei ministros. ut

apprehenderent eum.

Dixit ergo ih̄c. Adhuc modicum tempus vobis
cum sum. & uado ad eum qui misit me.

Queritis me & non inuenietis. & ubi sum ego. uos
non potestis uenire. Dixerunt ergo iudei ad se
metipsos. Quo hic iturus est quia non inuenimus
eum. Numquid in dispersionem gentium iturus
est. & docturus gentes. Quis est hic sermo quem
dixit. queritis me & non inuenietis. & ubi sum
ego uos non potestis uenire. In nouissimo autē
die magno festiuitatis. stabat ih̄c & clamabat
dicens. Siquis sitit. ueniat ad me & bibat. Qui
credit in me sicut dicit scriptura. flumina de uen
tre eius fluent. aque uiuē. Hoc autem dixit de spū
quem accepturi erant credentes in eum. Nondū
enim erat sps datus. quia ih̄c nondum fuerat
glorificatus.

Ex illa ergo turba cum audissent hos sermones di
cebant. Hic est uere ppheta. Alii autem dicebant.
hic est xp̄c.

Quidam autem dicebant. Numquid a galilea xp̄c
uenit. Nonne scriptura dicit. quia ex semine da
uid & de bethleem castello ubi erat dauid uenit.

Dissensio itaq. facta est in turba ppter eum. xp̄c.

Quidam autem ex ipsis uolebant apprehendere
eum. sed nemo misit sup illum manus.

Uenerunt ergo ministri ad pontifices & phariseos. & dixerunt illi. Quare non adduxisti eum? Responderunt ministri. Numquam sic locutus est homo. sicut hic homo. Responderunt ergo eis pharisei. Numquid & uos seducti estis? numquid aliquis ex principibus credidit in eum. aut ex phariseis? Sed turba hæc quæ non nouit legem. maledicti sunt. Oiebat nichodemus ad eos ille qui uenit ad eum nocte. qui erat unus ex ipsis. Numquid lex nostra iudicat hominem nisi audierit ab ipso prius. & cognouerit quid faciat? Responderunt & dixerunt ei. Numquid & tu galileus es? Scrutare & uide. quia propheta a galilea non surgit. Et reuersi sunt unusquisque in domum suam. Ihesus autem

Perexit in montem oliueti. & diluculo iterum uenit in templum. Et omnis populus uenit ad eum. & sedens docebat eos. Adducunt autem scribae & pharisei mulierem in adulterio deprehensam. & statuerunt eam in medio. & dixerunt ei. Magister. hæc mulier modo deprehensa est in adulterio. In lege autem moyses mandauit nobis. huiusmodi lapidare. Tu ergo quid dicis? Hæc autem dicebant temptantes eum. ut possent accusare eum. Ihesus autem inclinans se deorsum. digito scribebat utrumque. Cum autem perseverarent interrogantes eum. erexit se & dixit eis. Qui sine peccato est uerum. primus in illam lapidem mittat.

Et iterum se inclinans. scribebat intra. Audi-
 entes autem unus post unum exiebant. incipi-
 entes. a senioribus. Et remansit solus. & mulier
 in medio stans. Erigens autem se ih̄c. dixit ei.
 Mulier. ubi sunt qui te accusabant. Nemo te
 condemnauit. Que dixit. Nemo dñe. Dixit autē
 ih̄c. Nec ego te condemnabo. Vade. & amplius
 iam noli peccare. Iterum ergo locutus est eis ih̄c
 dicens. Ego sum lux mundi. Qui sequitur me nō
 ambulabit in tenebris. sed habebit lumen uite.
 Dixerunt ergo ei pharisei. Tu de te ipso testimo-
 nium phibes. testimonium tuum non est uerum.
 Respondit ih̄c. & dixit eis. Et si ego testimoniū
 phibeo de me ipso. uerum est testimonium meū.
 quia scio unde ueni. aut quo uado. Uos autem
 nescitis unde uenio. aut quo uado. Uos secundum
 carnem iudicatis. ego non iudico quemquam.
 Et si iudico ego. iudicium meum uerum est. quia
 solus non sum. sed ego & qui me misit pater. Et in
 lege ur̄a scriptum est. quia duorum hominum
 testimonium uerum est. Ego sum qui testimoni-
 um phibeo de me ipso. & testimonium phibet de
 me qui misit me pater. Dicebant ergo ei. Ubi est
 pater tuus.

Respondit ih̄c. Neq. me scitis. neq. patrem meum.
 Si me sciretis. forsitan & patrem meum sciretis.

*In quibus
etiam
dicitur
quod
Iesus
dixit
ad
iudeos
et
dixit
ad
iudeos
et
dixit
ad
iudeos*

act uerba locutus est ihc in galilaea. docens
Et nemo apprehendit eum. quia nec dum ue
nerat hora eius.

EXIT ERGO ITERVM

ad iudeos. Ego uado & queratis me. & in
peccato ur̃o moriemini. Quo ego uado. uos n̄
potestis uenire. Dicebant ergo iudei. Numqd
interficiet semetipsum. quia dicit. quo ego ua
do uos non potestis uenire. Et dicebat eis. Vos
de deorsum estis. ego de supernis sum. Hos de mun
do hoc estis. ego non sum de hoc mundo. Dixi
ergo uobis. quia moriemini in peccatis ur̃is. Si
enim non credideritis quia ego sum. moriemini
in peccato ur̃o. Dicebant ergo ei. Tu quis es.
Dixit eis ihc. Principium. qui & loquor uobis.
Multa habeo de uobis loqui. & iudicare. Sed qui
misit me uerax ē. & ego que audiui ab eo. haec
loquor in mundo. Et non cognouerunt. quia
patrem eis dicebat. dñm. Dixit ergo eis ihc. Cum
exaltaueritis filium hominis. tunc cognoscetis
quia ego sum. & a me ipso facio nihil. sed sicut do
cuit me pater. haec loquor. Et qui me misit mecum
est. & non reliquit me solum. quia ego que pla
cita sunt ei facio semp. Haec illo loquente. multi
crediderunt in eum. Dicebat ergo ihc ad eos qui
crediderunt ei iudeos. Si uos manseritis in sermone

meo. uere discipuli mei eritis. & cognoscetis ueri-
 tatem. & ueritas liberabit uos. Responderunt ei.
 Semen abrahę sumus. & nemini seruimus um-
 quam. Quomodo tu dicis liberi eritis. Respondit
 eis ih̄c. Amen amen dico uobis. quia omnis qui
 facit peccatum. seruus est peccati. Seruus autem
 non manet in domo in eternum. filius manet in
 eternum. Si ergo filius uos liberauerit. uere liberi
 eritis. Scio quia filii abrahę estis. sed queritis me
 interficere. quia sermo meus non capit in uobis.
 Ego quod uidi apud patrem loquor. & uos que
 uidetis apud patrem ur̄m facitis. Responderunt
 & dixerunt ei. Pater nr̄ abraham est. Dicit eis
 ih̄c. Si filii abrahę estis. opera abrahę facite. Nunc
 autem queritis me interficere. hominem qui ueri-
 tatem uobis locutus sum. quum audiui a dō. Hoc
 abraham non fecit. Vos facitis opera patris uestri.
 Dixerunt itaq; ei. Nos ex fornicatione non sumus
 nati. unum patrem habemus d̄m. Dixit ergo eis
 ih̄c. Si d̄s pater nr̄ esset. diligeretis utiq; me. Ego
 enim ex dō. p̄cessi & ueni. Neq; enim a me ipso ueni.
 sed ille me misit. Quare loquelam meam non cog-
 noscitis. quia non potestis audire sermonem meum.
 Uos ex patre diabolo estis. & desideria patris ur̄i
 uultis facere. Ille homicida est ab initio. & inue-
 ritate non stetit. quia ueritas in eo non est. Cum

loquitur mendacium exprimis loquitur. quia
mendax est & pater eius. Ego autem quia uer-
tatem dico. non creditis mihi. Quis ex uobis ar-
quet me de peccato. Si ueritatem dico uobis.
quare uos non creditis mihi. Qui est ex deo uer-
ba dei audit. propterea uos non auditis. quia ex
deo non estis. Responderunt igitur iudei. & dix-
erunt ei. Nonne benedicimus nos quia sumarta-
nus es. & demonium habes. Respondit ihc.
Ego demonium non habeo. sed honorifico pa-
trem meum. & uos in honorastis me. Ego autem
non quero gloriam meam. est qui querat & iudi-
cet. Amen amen dico uobis. si quis sermonem me-
um seruauerit. mortem non uidebit in eternum.
Dixerunt ergo iudei. Nunc cognouimus. quia
demonium habes. Abraham mortuus est & pro-
phete. & tu dicis. si quis sermonem meum serua-
uerit. non gustabit mortem in eternum. Numquid
tu maior es patre nro abraham. Qui mortuus e.
& prophete mortui sunt. Quem te ipsum facis.
Respondit ihc. Si ego glorifico me ipsum. gla-
ria mea nihil est. Est pater meus qui glorificat me.
quem uos dicitis quia deus noster est. & non cog-
nouistis eum. Ego autem noui eum. Et si dixero
quia non scio eum. ero similis uobis mendax.
Sed scio eum. & sermonem eius seruo. Abraham

patres uiri exultauit ut uideret diem meum. &
 uidit. & gaudius est. Dixerunt ergo iudei ad eum.
 Quinquaginta annos nondum habes. & abra-
 ham uidisti. Dixit eis ih̄c. Amen amen dico uobis.
 ante quam abraham fieret ego sum. Tulerunt
 ergo lapides ut lacerent eum. Ih̄c autem ab-
 scondit se. & exiit de templo. Et **P**etrus in-
 dit hominem cecum ananiam. Et interroga-
 uerunt eum discipuli sui. Rabbi. quis peccauit
 hic aut parentes eius ut cecus nasceretur. Respon-
 dit ih̄c. Neque hic peccauit neque parentes eius. sed
 ut manifestetur opera dei in illo. Me oportet ope-
 rari opera eius qui misit me. donec dies est. Venit
 nox quando nemo potest operari. Quamdiu in
 mundo sum. lux sum mundi. Hacc cum dixisset
 cepit terram & fecit lutum ex spiritu. & lini-
 uit lutum super oculos eius. & dixit ei. Vade lavi
 in fontem syloe. quod interpretatur missus.
 Abiit ergo & lauit. & uenit uidens. Itaque vicini
 & qui uiderant eum prius quia mendiculus erat di-
 cebant. Nonne hic est qui sedebat & mendicabat.
 Alii dicebant. quia hic est. Alii autem. Nequaquam.
 sed similis eius est. Ille uero dicebat. quia ego sum.
 Dicebant ergo ei. Quomodo aperti sunt tibi oculi.
 Respondit. Ille homo qui dicitur ih̄c lutum fecit
 & unxit oculos meos. & dixit mihi. Vade ad na-

tutoriam syloc & laia. Et abn. & laui. & uidi.
Dixerunt ei. Ubi est ille. At. Nescio. Adducunt
eum ad phariseos. qui cecus fuerat. Erat autē
sabbatum quando lutum fregit ihc. & aperuit
oculos eius. Iterum ergo interrogabant eum
pharisei. quomodo uidisset. Ille autem dixit
eis. Lutum posuit mihi sup oculos. & laui. &
uideo. Dicebant ergo ex phariseis quidam. Non
est hic homo ado. qui sabbatum non custodit.
Alii dicebant. Quomodo potest homo peccator
hec signa facere. Et scisma erat in eis. Dicunt g
ceco iterum. Tu quid dicis de eo qui aperuit oculos
tuos. Ille autem dixit. Quia ppheta est.
Non crediderunt ergo iudei de illo quia cecus
fuiſſet & uidisset. donec uocauerunt parentes
eius qui uiderat. & interrogauerunt eos dicentes.
Hic est filius ur. quem uos dicitis quia cecus na
tus est. quomodo ergo nunc uidet. Responde
runt eis parentes eius. & dixerunt. Scimus quia
hic est filius nr. & quia cecus natus ē. Quomodo
autem nunc uidet. nescimus. Aut quis eius. ape
ruit oculos nos nescimus. Ipsum interrogat.
acutem habet ipse de se loquatur. Hec dixer
parentes eius. quia timebant iudeos. Cum enim
conspicerent iudei. ut si quis eum confiteretur
xpm. extra synagogam fieret. Propterea parentes

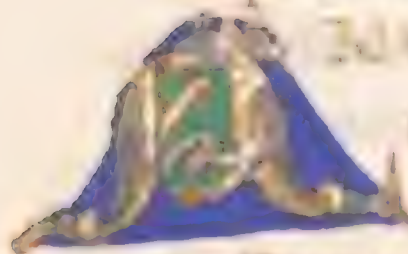

eius dixerunt. Iactantiam habet. ipsum interroga-
 te. Vocauerunt ergo rursus hominem qui fue-
 rat cecus & dixerunt ei. Da gloriam deo. nos sci-
 mus quia hic homo peccator est. Dixit ergo ille.
 Si peccator est nescio. unum scio. quia cecus
 cum essem. modo uideo. Dixerunt ergo illi.
 Quid fecit tibi. quomodo aperuit tibi oculos?
 Respondit eis. Dixi uobis iam & audistis. quid
 iterum uultis audire? Numquid & uos uultis
 discipuli eius fieri? Male dixerunt ei & dixerunt.
 Tu discipulus illius sis. nos autem moysi discipu-
 li sumus. Nos scimus quia moysi locutus est deus.
 hunc autem nescimus unde sit. Respondit ille
 homo & dixit eis. In hoc enim mirabile est. quia
 uos nescitis unde sit. & aperuit meos oculos.
 Scimus autem quia peccatores deus non audit.
 sed si quis dei cultor est & uoluntatem eius facit.
 hunc exaudit. A seculo non est auditum quia
 aperuit quis oculos cecis nati. Nisi esset hic. ad deum
 non posset facere quicquam. Responderunt
 & dixerunt ei. In peccatis natus es totus. & tu do-
 ces nos? Et eiecerunt eum foras. Audiuit iherusalem
 quia eiecerunt eum foras. & cum inuenisset eum.
 dixit ei. Tu credis in filium dei? Respondit ille
 & dixit. Quis est dominus. ut credam in eum? Et dixit
 ei iherusalem. Et uidisti eum. & qui loquitur tibi.

ipse est. At ille ait. Credo dñe. Et prodeus
adorauit eum. Et dixit ei ihc. In iudicium
ego in hunc mundum ueni. ut qui non uident
uideant. & qui uident ceci fiant. Et audie-
runt ex phariseis qui cum ipso erant. & dixer-
ei. Numquid & nos ceci sumus? Dixit eis ihc.
Siccei essetis non habetis peccatum. nunc u-
quia dicitis uidemus. peccatum ur̃m manet.

AMEN AMEN DICO VOIS VIII.

qui non intrat portum in ouile ouium
sed ascendit aliunde. ille fur est & latro.
Qui autem intrat portum. pastor est ouium.
Hinc ostiarius aperit. & oues uocē eius audiunt.
& proprias oues uocat nominatim. & educit eas.
Et cum proprias oues emisit ante eas uadit.
& oues illum secuntur. quia sciunt uocem eius.
Alienum autem non secuntur sed fugiunt
ab eo. quia non nouerunt uocem alienorum.
Hoc puerbium dixit eis ihc. Illi autem non
cognouerunt. quid loqueretur eis. Dixit ḡ
eis iterum ihc. Amen amen dico uobis. quia
ego sum ostium ouium. Omnes quotquot ante
me uenerunt fures fuerunt & latrones. sed non
audierunt eos oues. Ego sum ostium. In me si
quis introierit saluabitur. & ingredietur &
egredietur. & pascua inueniet. Fur non uenit

nisi ut furtur. & mactet. & pdat. Ego ueni
ut uitam habeant. & abundantius habeant.

Ego sum pastor bonus. Bonus pastor. animam
suam dat. p ouibus suis. Mercenarius. autem
& qui non est pastor cuius non sunt oues. pprie.
videt lupum uenientem. & dimittit oues &
fugit. Et lupus capit. & dispergit oues. Mercen
narius. autem fugit quia mercenarius est. &
non ptinet ad eum de ouibus. Ego sum pastor
bonus. & cognosco meas. & cognoscunt me mee.

Sicut nouit me pater. & ego
agnosco patrem.

Et animam meam pono. p
ouibus meis.

Et alias oues habeo que non sunt ex hoc ouili.
& illas oportet me adducere. & uocem meam
audient. Et fiet unum ouile. & unus pastor.
Propterea me pater diligit. quia ego pono ani
mam meam ut iterum sumam eam. Nemo tol
lit eam a me. sed ego pono eam a me ipso. Potes
tatem habeo ponendi eam. & potestatem habeo
iterum sumendi eam. Hoc mandatum accepi
a patre meo. Dissensio iterum facta ē inter iu
deos. ppter sermones hos. Dicebant autem
multi ex ipsis. Demonium habet & insanit.
quid eum auditis. Alii dicebant. Hec uerba

nonsunt demonium habentis. Numquid
demonium potest cecorum oculos aperire.~

Facta sunt autem circena in ierosolimis. & hiemps
erat. Et ambulabat ihc in templo. in porticu
salemonis. Circumdederunt q̄ cum iudei. &
dicebant ei. Quousq; animam nr̄am tollis.~
Si tu es xpc. dic nobis palam. Respondit eis
ihc. Loquor uobis. & non creditis. Opera que
ego facio in nomine patris mei. hec testimoniū
phibent de me. Sed uos non creditis. quia non
estis ex ouibus meis. Quis me uocem meam au
diunt. & ego cognosco eas. & seruntur me. &
ego uitam aeternam do eis. & non peribunt in
aeternum. & non rapiet eas quisquam de manu
mea. Pater meus quod dedit mihi manus omni
bus ē. & nemo potest rapere de manu patris mei.
Ego & pater unum sumus. Sustulerunt lapi
des iudei. ut lapidarent eum. Respondit eis ihc.
Multa bona opera ostendi uobis ex patre meo.
propter quod eorum opus me lapidatis.~ Respon
derunt ei iudei. De bono opere non lapidamus
te. sed de blasphemia. Et quia tu homo cum sis.
facis te ipsum dñm. Respondit eis ihc. Nonne scrip
tum est in lege nr̄a. Quia ego dixi dñs es.~ Si illos
dixit deos ad quos sermo dñi factus ē. & non potest
solum scriptura. Quem pater sc̄ificauit & misit in

mundum uos dicentis quia blasphemas quia
dixi dei filius sum. Si non facio opera patris mei
nolite credere mihi. Si autem facio & si mihi non
uultis credere operibus credite ut cognoscatis
& credatis quia in me est pater & ego in patre.

Querchant ergo cum adprehendere & exiit de
manibus eorum. Et abiit iterum trans iordanem
in eum locum ubi erat iohannes baptizans primum
& mansit illic.

Et multi uenerunt ad eum & dicebant. Quia io
hannes quidem signum fecit nullum. Omnia
autem quaecumque dixit iohannes de hoc uera
erant. Et multi crediderunt in eum.

Erat autem quidam languens lazarus abethania
de castello mariae & marthae sororis eius. Maria
autem erat quae unxit dominum unguento & exersit
pedes eius capillis suis cuius frater lazarus infir
mabatur. Miserunt ergo sorores eius ad eum dicen
tes. Domine ecce quem amas infirmatur. Audiens
autem ihesus dixit eis. Infirmitas haec non est ad
mortem sed pro gloria dei ut glorificetur filius dei
per eam. Diligebat autem ihesus martham & sororem
eius mariam & lazarium. Ut ergo audiuit quia
infirmabatur tunc quidem mansit in eodem lo
co duobus diebus. Deinde post haec dicit disci
pulis suis. Eamus in iudeam iterum. Dicunt ei

discipuli. Rabbi nunc querunt te iudei lapidare.
& iterum vadis illuc. Respondit ihs. Nonne
duodecim hore sunt diei. Siquis ambulauerit
indie non offendit. quia lucem huius mundi
videt. Si autem ambulauerit nocte offendit.
quia lux non est in eo. Hec ait. & post hec dicit
eis. Lazarus amicus nr dormit. sed vado ut a som
no exsuscitem eum. Dixerunt g discipuli eius.
Dne si dormit. saluus erit. Dixerat autem ihs
de morte eius. illi autem putauerunt. quia de
dormitione somni dixerat. Tunc g dixit eis ihs
manifeste. Lazarus mortuus e. & gaudeo ppter
uos ut credatis. quoniam non eram ibi. sed cum
ad eum. Dixit g thomas qui dicitur didimus.
ad eos discipulos. Eamus & nos. vt moriamur
cum eo. Venit itaq. ihs. & inuenit eum quatuor
dies iam in monumento habentem. Erat autem
bethania iuxta ierosolimam. quasi stadiis quin
decim. Multi autem ex iudeis uenerunt ad mar
tham & mariam. ut consolarentur eas de fratre suo.
Martha autem ut audiuit quia ihs uenit. occur
rit illi. Maria autem domi sedebat. Dicit ergo
martha ad ihs. Dne. si fuisses hic. frater meus non
fuisset mortuus. Sed & nunc scio. quia quecumq.
poposceris a do dabit tibi ds. Dicit illi ihs. Resur
ge frater tuus. Dicit ei martha. Scio quia resur

get in resurrectione in nouissimo die. Dicit ei
 ibi. Ego sum resurrectio & uita. qui credit in
 me & iam si mortuus fuerit uiuet. Et omnis q̄
 uiuit & credit in me. non morietur in aeternum.
 Credis hoc? At illi. Utique dñe. Ego credidi quia
 tu es xpc filius di. qui in hunc mundum uenisti.
 Et cum hoc dixisset. abiit & uocauit mariam
 sororem suam silentio dicens. Magister ad est.
 & uocat te. Illa ut audiuit surgit cec̄a & uenit
 ad eum. Nondum enim uenerat in emonethellū.
 sed erat adhuc in illo loco ubi occurrerunt martha.
 Iudei igitur qui erant cum ea in domo & conso-
 labantur eam. cum uidissent mariam quia cec̄a
 surrexit & exiit secuti sunt eam dicentes. quia
 uadit ad monumentum. ut plorat ibi. Maria
 ergo cum uenisset ubi erat ih̄c. uidens eam cec̄a
 dit ad pedes eius & dixit ei. Dñe. si fuisses hic.
 non esset mortuus frater meus. Ih̄c q̄ ut uidit
 eam plorantem. & iudeos qui uenerant cum ea
 plorantes. fremuit sp̄s & turbauit se ipsum & dix.
 Ubi posuisti eum? Dicunt ei. Dñe. uen & uide.
 Et lacrimatus ē ih̄c. Dixerunt q̄ iudei. Ecce
 quomodo amabat eum. Quidam autem dixer̄
 ex ipsis. Non potest hic qui aperuit oculos cec̄i
 facere ut & hic non moreretur? Ih̄c q̄ rursus
 fremens in semetipso. uenit ad monumentum.

Et autem spelunca & lapis suppositus erat ei.
Ait ihs Tollite lapidem. Dicit ei martha soror
illius qui mortuus fuerat. Onē iam fecit. quatri
duarius enim est. Dicit ei ihs. Nonne dixi tibi
quia si credideris indebis gloriā dī. Tulerunt ḡ
lapidem. Ihs autem sursum elevatis oculis dixit.
Pater grās ago tibi. quō audisti me. Ego autem
sciebam quia semp me audis. Sed ppter pplm
qui circumstat dixi. ut credant quia tu me mi
sisti. Hæc cum dixisset. voce magna clamavit.
Maria ueni foras. Et statim pedit qui fuerat
mortuus ligatus manus & pedes institis. & faci
es illius sudario erat ligata. Dicit eis ihs. Soluite
eum. & sinite abire. Multi ḡ ex iudeis qui uene
rant ad mariam & uiderant quæ fecit. credide
runt in eum. Quidam autem ex ipsis abierunt
ad phariseos & dixerunt eis quæ fecit ihs.

Collegerunt ḡ pontifices & pharisei conciliū.
& dicebant. Quid facimus quia hic homo mul
ta signa facit. Si dimittimus eum sic omnes cre
dent in eum. Et uenient romani & tollent nr̄m
& locum & gentem. Unus autem ex ipsis caiphas
cum esset pontifex anni illius. dixit eis. Uos ne
scitis quicquam nec cogitatis. quia expedit nob̄
ut unus moriatur homo p̄ populo. & non tota
gens periret. Hoc autem a semetipso non dixit.

sed cum esset pontifex anni illius, pphetauit
quia ih̄c morturus erat. p̄gente. & non tantū
p̄gente. sed ut filios di qui erant dispersi con
gruaret in unum.

A illo ergo die cogitabant ut interficerent eū.
Ih̄c ergo iam non in palam ambulabat apud
iudeos. sed abiit in regionem iuxta desertum.
in ciuitatem que dicitur effrem. & ibi moraba

P tur cum discipulis suis. .X.
PROXIMUM AUTEM ERAT
pascha iudeorum.

Et ascenderunt multi ierosolimam de re
gione ante pascha ut sanctificarent se ipsos. Quere
bant ergo ih̄m. & colloquebantur ad inuicem
in templo stantes. Quid putatis quia non ueni
et ad diem festum? Oederant autem pontifices
& pharisei mandatum. vt si quis cognouerit
ubi sit indicet. ut apprehendant eum. Ih̄c q̄
ante sex dies pasche uenit bethaniam ubi fuerat
lazarus mortuus. quem suscitauit ih̄c.

Fecerunt autem ei cenam ibi. & martha ministra
bat. Lazarus uero unus erat ex discumbentibus
cum eo. Maria ergo accepit libram unguenti nar
di pistici preciosi & unxit pedes ih̄v. & extersit
capillis suis pedes eius. & domus impleta est ex
odore unguenti. Dicit ergo unus ex discipulis

eius iudas scarioth. qui erat cum traditurus.
Quare hoc ungentum non uenit trecentis de-
nariis. & datum est egenis. Dixit autem hoc
non quia de egenis pertinebat ad eum. sed quia
fur erat. & loculos habens ea que mittebantur
exportabat. Dixit ergo ihs. Sine illam. ut in
diem sepulture mee seruet illud. Pauperes enim
semp habetis uobiscum. me autem non semp
habebitis.

1. cor. viii.
8. 1. & 5.

Cognouit ergo turba multa ex iudeis quia illic
est. & uenerunt non propter ihm tantum. sed
ut lazarum uiderent quem suscitauit a mortuis.
Cogitauerunt autem principes sacerdotum
ut & lazarum interficerent. quia multi. propter
illum abibant ex iudeis. & credebant in ihm.

1. cor.
xv. 1. & 2.
1. cor. xvii.
1. cor. xviii.

Incastinum autem turba multa que uenerat ad
diem festum cum audisset quia uenit ihs ieroso-
limam acceperunt ramos palmarum & processerunt
obuiam ei. & clamabant. Osanna benedictus
qui uenit in nomine dni. rex israhel.

1. cor.
xv. 1. & 2.

Et inuenit ihs asellum. & sedit sup eum. sicut
scriptum est. Noli timere filia syon. ecce rex tuus
uenit sedens sup pullum asine.

1. cor.
xv. 1. & 2.

Hae non cognouerunt discipuli eius primum.
sed quando glorificatus est ihs. tunc recordati
sunt quia haec erant scripta de eo. & haec fecerunt

ci. Testimonium ergo phibebat turba que erat
cum eo quando lazarus uocauit de monumen-
to. & suscitauit eum a mortuis. Propterea & ob-
uiam uenit ei turba. quia audierunt eum fe-
cisse hoc signum. Pharisei ergo dixerunt ad se-
metipsos. Uidentis quia nihil perficimus. Ecce
mundus totus post eum abiit. Erant autem
gentiles quidam ex his qui ascenderunt ut ad-
orarent in die festo. Hi ergo accesserunt ad phi-
lippum qui erat abetsayda galilee. & rogabant
eum dicentes. Domine. uolumus ium uidere.
Uenit philippus. & dicit andree. Andreas rur-
sum & philippus. dixerunt ihu.

Ihe autem respondit eis dicens. Uenit hora. ut
clarificetur filius hominis.

Amen amen dico uobis. nisi granum frumenti
cadens in terram mortuum fuerit. ipsum solu
manet. Si autem mortuum fuerit. multum
fructum affert.

Qui amat animam suam. perdet eam. Et qui odit
animam suam in hoc mundo. uitam eter-
nam custodit eam.

Siquis mihi ministrat. me sequatur. Et ubi sum
ego. illic & minister meus erit. Siquis mihi mi-
nistrauerit. honorificabit eum pater meus.

Nunc anima mea turbata est. Et quid dicam.

147
S. 1. 1. 1.

Pater. saluifica me ex hora hac.

Sed propterea ueni in hanc horam. Pater. clarifica.
nomen tuum. Uenit ergo uox de celo. Et cla-
rificauit. & iterum clarificabo. Turba autem
que stabat & audierat. dicebat tonitruum
factum esse. Alii dicebant. angelus ei locutus
est. Respondit ih̄c & dixit. Non propter me
uox hec uenit. sed propter uos. Nunc iudiciū
est mundi. nunc princeps huius mundi eicie-
tur foras. Et Ego si exaltatus fuero a terra.
omnia traham ad me ipsum. Hoc autem dice-
bat significans quia morte esset moriturus.
Respondit ei turba. Nos audiuimus ex lege.
quia xpc manet in aeternum. Et quomodo
tu dicis oportet exaltari filium hominis. Quis
est iste filius hominis. Dixit ergo eis ih̄c. Ad-
huc modicum lumen in uobis est. Ambulate
dum lucem habetis. ut non tenebre uos compre-
bendant. Et qui ambulat in tenebris nescit
quo uadat. Dum lucem habetis credite in lucē
ut filii lucis sitis. Haec locutus est ih̄c. & abiit
& abscondit se ab eis. Cum autem tanta signa
fecisset coram eis non credebant in eum. ut ser-
mo esayc pphete impleretur quem dixit. Dñe
quis credidit auditui nr̄o. & brachium dñi cui
reuelatum est.

*Levi
Lxxvii
Lxxviii
Lxxviii*
Propterea non poterant credere. quia iterum dixit
esayas. Excecauit oculos eorum. & induravit
cor eorum. ut non uideant oculis & intellegant
corde. & conuertantur & sanem eos.

*Levi
Lxxviii*
Hac dixit esayas quando uidit gloriam eius &
locutus est de eo. Uerumtamen & ex principibus
multi crediderunt in eum. sed propter phariseos
non confitebantur ut de synagoga non eiceren-
tur. Dilexerunt enim gloriam hominum
magis quam gloriam dei.

*Levi
Lxxviii
Lxxviii
Lxxviii*
Ihesus autem clamauit & dixit. Qui credit in me
non credit in me. sed in eum qui misit me. Et
qui uidet me uidet eum qui misit me.

*Levi
Lxxviii*
Ego lux in mundum ueni. ut omnis qui credit
in me in tenebris non maneat. Et si quis audie-
rit uerba mea & non custodierit ego non iudi-
co eum. Non enim ueni ut iudicem mundum.
sed ut saluificem mundum. Qui spernit me &
non accipit uerba mea. habet qui iudicet eum.
Sermo quem locutus sum ille iudicabit eum in
nouissimo die. quia ego ex me ipso non sum lo-
cutus. sed qui misit me pater ipse mihi mandatū
dedit quid dicam. & quid loquar. Et scio quia
mandatum eius uita aeterna est. Que ergo ego
loquor. sicut dixit mihi pater sic loquor.

IN DIE DOMINICA AVTEM XI.

festum pasche sciens ihc quia uenit eius
hora ut transeat ex hoc mundo ad patrem.
cum dilexisset suos qui erant in mundo. in fine
dilexit eos.

Lev. 24.
24. 25.
Lev. 24.

Et cena facta cum diabolus iam misisset in cor
ut traderet eum iudas symonis scariothes.

Lev. 24.
24. 25.
Lev. 24.

Sciens quia omnia dedit ei pater in manus. &
quia ad deum exiit & ad deum uadit.

Lev. 24.
24. 25.
Lev. 24.

Surgit a cena & ponit uestimenta sua. Et cum
accepisset lintum. percinxit se. Deinde mittit
aquam in peluum & cepit lauare pedes disci-
pulorum suorum. & extergere linteo quo erat
percinctus. Uenit ergo ad symonem petrum.
Et dicit ei petrus. Domine. tu mihi lauas pedes.
Respondit ihc & dixit ei. Quod ego facio tu
nunc modo. scies autem postea. Dicit ei petrus.
Non lauabis mihi pedes in eternum. Respondit
ei ihc. Si non laueris. non habebis partem meam.
Dicit ei symon petrus. Domine. non tantum pedes
meos sed & manus & caput. Dicit ei ihc. Qui
lotus est. non indiget nisi ut pedes lauet. sed est
mundus totus. Et uos mundi estis. sed non omnes.
Sciebat enim quisnam esset qui traderet eum.
propterea dixit. non estis mundi omnes. Postquam
ergo lauit pedes eorum & accepit uestimenta sua.

eum recubuisse iterum dixit eis. Scitis quid
fecerim uobis.

Uos uocatis me magister & dñe. & bene dicitis
sum & enim.

Si ergo ego laui ur̃os pedes dñs & magister. &
uos debetis alter alterius lauare pedes. Exem-
plum enim dedi uobis. ut quem admodum ego
feci uobis ita & uos faciatis.

Amen amen dico uobis. non est seruus maior do-
mino suo. neq. apostolus maior eo qui misit illū.

Si hec scitis. beati eritis si feceritis ea. Non de om-
nibus uobis dico. Ego scio quos elegerim. Sed
ut impleatur scriptura. Qui manducat meū
panem. leuabit contra me calcaneum suum.

Amodo dico uobis priusquam fiat. ut credatis
eum factum fuerit quia ego sum.

Amen amen dico uobis qui accipit si quem misero.
me accipit. Qui autem me accipit. accipit eum
qui me misit.

Cum hec dixisset ih̃s turbatus est sp̃u. & p̃testatus
est & dixit. Amen amen dico uobis. quia unus
ex uobis tradet me.

Aspiciunt ergo ad inuicem discipuli. hesitantes
de quo diceret.

Erat ergo recumbens unus ex discipulis eius in sinu
ih̃s. quem diligebat ih̃s. Innuit ergo huic symon

petrus & dicit ei. Quis est de quo dicit. Itaque cum recubuiisset ille supra petrus ihu dicit ei. Domine quis est. Respondit ihc. Ille est cui ego intinctum panem porrexero.

Lection
LXXVI
Lectio

Et cum intinxisset panem dedit iude symoni scariothis. Et post buccellam tunc intravit illum satanas.

Lection
LXXVII
Lectio

Dicit ei ihc. Quod facis fac citius. Hoc autem nemo sciuit discumbentium ad quid dixerit ei. Quidam enim putabant quia loculos habebat iudas quia dicit ei ihc. eme ea que opus est nobis ad diem festum. aut egenis ut aliquid daret. Cum ergo accepisset ille buccellam exiit continuo. Erat autem nox. Cum ergo exisset dicit ihc. Nunc clarificatus est filius hominis & deus clarificatus est in eo. Si deus clarificatus est in eo & deus clarificabit eum in semetipso & continuo clarificabit eum. Filioli adhuc modicum tempus uobiscum sum. Queretis me & sicut dixi iudeis. quo ego uado. uos non potestis uenire. Et uobis dico modo. Mandatum nouum do uobis ut diligatis inuicem sicut dilexi uos. ut & uos inuicem diligatis. In hoc cognoscent omnes quia mei discipuli estis. si dilectionem habueritis ad inuicem.

Lection
LXXVIII
Lectio

Dicit ei symon petrus. Domine quo uadis. Respondit

iñc. Quo ego uado non potes me modo sequi.
sequeris autem postea. Dicit ei petrus. Quare
non possum te modo sequi. Animam meam pte
ponam. Respondit iñc. Animam tuam p me po
nis. Amen amen dico tibi. non cantabit gallus
donec me ter neges.

le xxv
fol 15

Et ait discipulis suis. **N**on turbetur cor ur̃m.
creditis in dñm. & in me credite. In domo patris
mei. mansiones multe sunt. Si quominus dix
issem uobis quia uado parare uobis locum. Etsi
abiero & pparauero uobis locum. iterum uenio
& accipiam uos ad me ipsum. ut ubi sum ego &
uos sitis. Et quo ego uado scitis. & uiam scitis.
Dicit ei thomas. Dñe. nescimus quo uadis. & quo
modo possumus uiam scire. Dicit ei iñc. Ego sū
uia. & ueritas. & uita. Nemo uenit ad patrem.
nisi p me. Si cognouissetis me. & patrem meum
utiq. cognouissetis. & amodo cognoscetis eum.
& uidistis eum. Dicit ei philippus. Dñe. ostende
nobis patrem. & sufficit nobis. Dicit ei iñc. Tan
to tempore uobiscum sum & non cognouistis
me. Philippe. qui uidet me. uidet & patrem.
Quomodo tu dicis. ostende nobis patrem. Non
credis quia ego in patre. & pater in me est. Verba
que ego loquor uobis. a me ipso non loquor. Pa
ter autem in me manens. ipse facit opera. Non

creditis quia ego in patre & pater in me est.
Alioquin; propter opera ipsa credite. Amen amen
dico uobis qui credit in me opera que ego facio
& ipse faciet & maiora horum faciet quia ego
ad patrem uado.

1. cor. xiii.
2. cor. xiii.
1. cor. xiii.

Et quodcumque petieritis in nomine meo hoc faciam.
Ut glorificetur pater in filio si quid petieritis
patrem in nomine meo hoc faciam. Si diligitis
me mandata mea seruare & ego rogabo patrem
& alium paracletum dabit uobis ut maneat
uobiscum in eternum. spiritum ueritatis quem
mundus non potest accipere quia non uidet
eum nec sentit eum. Vos autem cognoscetis eum
quia apud uos manebit & in uobis erit. Non
relinquam uos orphanos ueniam ad uos. Adhuc
huc modicum & mundus me iam non uidet.
Vos autem uidetis me quia ego uiuo & uos
uiuetis. In illo die uos cognoscetis quia ego in
patre meo & uos in me & ego in uobis. Qui ha
bet mandata mea & seruare ea ille est qui diligit
Qui autem diligit me diligetur a patre & me
meo & ego diligam eum & manifestabo ei me ipsum.
Dicit ei iudas non ille scariothes. Domine quid fac
tum est quia nobis manifestatus es tu ipsum
& non mundo. Respondit iesus & dixit ei.
SI QVIS DILIGIT ME SERMONEM

1. cor. xiii.
2. cor. xiii.
1. cor. xiii.

1. cor. xiii.
2. cor. xiii.

meum seruabit. & pater meus diligit eum. & ad
eum ueniemus. & mansionem apud eum facie-
mus. Qui non diligit me. sermones meos non seruat.
Et sermonem quem audistis non est meus. sed eius
qui misit me patris. Hæc locutus sum uobis.
apud uos manens.

Paraclytus autem sps scs quem mittit pater in
nomine meo. ille uos docebit omnia & suggere
uobis omnia quecumq; dixero uobis. Pacem re-
linquo uobis. pacem meam do uobis. Non quo
modo mundus dat. ego do uobis. Non turbetur
cor ur̃m. neq; formidet. Audistis quia ego dixi
uobis. uado & uenio ad uos. Si diligereis me.
gauderetis utiq; quia uado ad patrem. quia pa-
ter maior me est. Et nunc dixi uobis priusquã
fiat. ut cum factum fuerit credatis. Iam non
multa loquor uobiscum. Uenit enim princeps
mundi huius. & in me non habet quicquam.
Sed ut cognoscat mundus quia diligo patrem.
& sicut mandatum dedit mihi pater sic facio.

Surgit eamus hinc. .XII.

GO S V M. V E T I S. X E T H A.

Et pater meus agricola est. Omnem palmitē
in me non ferentem fructum tollet eum. & omne
qui fert fructum purgabit eum. ut fructum plus
afferat. Iam uos mundi estis. ppter sermonem

quem locutus sum uobis. Manete in me. & ego
in uobis. Sicut palmes non potest ferre fructu
a semetipso nisi manserit in uita. sic nec uos nisi
in me manseritis. Ego sum uita. uos palmes.
Qui manet in me & ego in eo. hic fert fructum
multum. quia sine me nihil potestis facere. Si
quis in me non manserit. mittitur foras sicut
palmes & ardet. & colligent eum. & in ignem
mittent & ardet.

Ixxxiii
dcccxi
dcccxi

Si manseritis in me & uerba mea in uobis manse
rint. quodcumque uolueritis petitis. & fiet uobis.

Ixxxiiii
dcccxi

In hoc clarificatus est pater meus ut fructum
plurimum afferatis. & efficiamini mei discipuli.
Sicut dilexit me pater. & ego dilexi uos. Mane
te in dilectione mea. Si precepta mea seruaue
ris manebitis in dilectione mea. sicut & ego patri
mei precepta seruaui. & maneo in eius dilectione.
Hac locutus sum uobis. ut gaudium meum in
uobis sit. & gaudium ur̄m impleatur. Hoc est
preceptum meum ut diligatis inuicem. sicut di
lexi uos.

Ixxxv
dcccxi
dcccxi

Non enim hac dilectionem nemo habet. ut anima
suam quis ponat. pro amicis suis.

Ixxxvi
dcccxi

Us amici mei estis. si feceritis que ego precipio uobis.
Nam non dicam uos seruos. quia seruus nescit quid
faciat dominus eius. Uos autem dixi amicos.

quia omnia quaecumque audiui a patre meo nota feci uobis. Non uos me elegistis sed ego elegi uos & posui uos ut eratis & fructum afferatis & fructus uester maneat.

Ut quodcumque petieritis patrem in nomine meo det uobis.

Hacc mando uobis. ut diligatis inuicem. Si mundus uos odit. scitote quia me priorem uobis odio habuit. Si de mundo fuissetis. mundus quod suum erat diligeret. Quia uero de mundo non estis sed ego elegi uos de mundo. propterea odit uos mundus.

Mementote sermonis mei quem ego dixi uobis. non est seruus maior domino suo.

Si me persecuti sunt & uos persequentur. Si sermonem meum seruauerunt & uerbum seruabunt.

Sed hec omnia facient uobis propter nomen meum.

Quia nesciunt eum qui misit me.

Si non uenissem & locutus fuissem eis. peccatum non haberent. Nunc autem excusationem non habent de peccato suo.

Qui me odit & patrem meum odit.

Si opera non fecissem in eis que nemo alius fecit. peccatum non haberent. Nunc autem & uiderunt & oderunt & me & patrem meum. Sed ut impleatur sermo qui in lege eorum scriptus

Textus
in
LXXVIIII

Textus
in
LXXVIII

est. quia odio habuerunt me gratis. Cum autem uenerit paraclytus quem ego mittam uobis a patre spiritum ueritatis qui a patre procedit. ille testimonium perhibebit de me. Et uos testimonium perhibebitis. quia ab initio mecum estis. Hec locutus sum uobis ut non scandalizemini. absque synagogis facient uos.

lecto
Glossa
Deo uobis
Lect

Sed uenit hora. ut omnis qui interficit uos arbitretur obsequium se prestare deo. Et hec facient uobis. quia non nouerunt patrem neque me. Sed hec locutus sum uobis. ut cum uenerit hora eorum reminiscamini quia ego dixi uobis.

lecto
Glossa
Salut

Haec autem uobis ab initio non dixi. quia uobiscum eram. At nunc. Vado ad eum qui me misit. & nemo ex uobis interrogat me. quo uadis. Sed quia hec locutus sum uobis. tristitia impleuit cor uestrum. Sed ego ueritatem dico uobis. expediret uobis ut ego uadam. Si enim non abiero. paraclytus non ueniet ad uos. Si autem abiero. mittam eum ad uos. Et cum uenerit. ille arguet mundum de peccato. & de iusticia. & de iudicio. De peccato quidem. quia non credidistis in me. De iusticia uero. quia ad patrem uado. & iam non uidebitis me. De iudicio autem. quia princeps mundi huius iudicatus est. Adhuc multa habeo uobis dicere. sed non potestis portare.

tate modo. Cum autem uenerit ille sp̄s ueritatis docbit uos omnem ueritatem. Non enim loquitur a se ipso. sed quaecumque audit loquetur. & quae uentura sunt adnunciabit uobis. Ille me clarificabit. quia de meo accipiet & adnunciabit uobis.

Omnia quaecumque habet pater mea sunt. Propter ea dixi quia de meo accipiet & annuntiabit uobis.

Modicum & iam non uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis me. quia uado ad patrem. Dixerunt ergo ex discipulis eius ad inuicem. Quid est hoc quod dicit nobis modicum & non uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis me. & quia uado ad patrem. Dicebant ergo. Quid est hoc quod dicit modicum. Nescimus quid loquitur. Cognouit ergo ih̄c quia uolebant eum interrogare. & dixit eis. De hoc queritis inter uos quia dixi modicum & non uidebitis me. & iterum modicum & uidebitis me. Amen amen dico uobis. quia plorabitis & flebitis uos. mundus autem gaudebit. Vos autem contristabimini. sed tristitia uestra uertetur in gaudium. Mulier cum parit tristitiam habet. quia uenit hora eius. Cum autem pepererit puerum iam non meminit pressurae propter gaudium. quia natus est homo in mundum. Et uos igitur. nunc quidem tristitiam habetis.

Iterum autem uidebo uos & gaudebit cor ur̃m.
Et gaudium ur̃m nemo tollet a uobis. Et in
illo die me non rogabitis quicquam.

*Ioh.
xviii.
v. 25-27*

Amen amen dico uobis si quid petieritis patrem
in nomine meo dabit uobis. Usque modo non
petistis quicquam in nomine meo. Petite & acci-
piatis ut gaudium ur̃m sit plenum.

*Ioh.
xviii.
v. 28*

Haec in uerbis locutus sum uobis. Uenit hora
cum iam non in uerbis loquar uobis sed palam
de patre annuntiabo uobis. Illo die in nomine
meo petitis. Et non dico uobis quia ego rogabo
patrem de uobis. Ipse enim pater amat uos quia
uos me amastis & credidistis quia ego a deo exiui.
Exiui a patre & ueni in mundum. Iterum re-
linquo mundum & uado ad patrem. Dicunt
ei discipuli eius. Ecce nunc palam loqueris &
proverbium nullum dicis. Nunc scimus quia scis
omnia & non opus est tibi ut quis te interroget.
In hoc credimus quia a deo existi.

*Ioh.
xviii.
v. 29-30*

Respondit eis ih̃s. Modo creditis. Ecce uenit hora
& iam uenit ut dispergamini unusquisque in propria
& me solum relinquatis. Et non sum solus quia
pater mecum est.

*Ioh.
xviii.
v. 31*

Haec locutus sum uobis ut in me pacem habeatis.
In mundo pressuram habebitis sed confidite
ego uici mundum.

NEO LOCUTUS EST IHC. X. III.
 & subleuatis oculis in celum dixit. Pa-
 ter. venit hora. clarifica filium tuum.
 ut & filius tuus clarificet te. Sicut dedisti ei
 potestatem omnis carnis. ut omne quod dedisti
 ei det eis uitam aeternam. Haece est autem uita
 aeterna. ut cognoscant te solum uerum dñm. &
 quem misisti in m̃ xpm̃. Ego te clarificauī sup̃
 terram. opus consummaui quod dedisti mihi ut
 faciam. Et nunc clarifica me tu pater apud te
 metipsum. claritate quam habui priusquam
 mundus esset apud te. Manifestaui nomen tuū
 hominib; quos dedisti mihi de mundo. Tu enim
 & mihi eos dedisti. & sermonem tuum seruauē-
 runt. Et nunc cognouerunt quia omnia quae
 dedisti mihi abs te sunt. quia uerba quae dedisti m̃
 dedi eis. Et ipsi acceperunt. & cognouerunt uere.
 quia att exiui. & crediderunt quia tu me misisti.
 Ego p̃ eis rogo. non p̃ mundo rogo. sed p̃ his quos
 dedisti mihi quia tui sunt. & mea omnia tua sunt.
 & tua mea sunt. & clarificatus sum in eis. Et iam
 non sum in mundo. & hi in mundo sunt. & ego
 ad te uenio. Pater scē. serua eos in nomine tuo quod
 dedisti mihi. ut sint unum sicut & nos. Cum eē
 cum eis. ego seruabam eos in nomine tuo. Quos
 dedisti mihi custodiri. & nemo ex his perit nisi

filii perditionis. ut scriptura impleatur. Nunc
autem ad te uenio. & hec loquor in mundo. ut
habeant gaudium meum impletum in semetipsis.
Ego dedi eis sermonem tuum. & mundus odio
eos habuit quia non sunt de mundo. sicut & ego
non sum de mundo. Non rogo ut tollas eos de
mundo. sed ut serues eos ex malo. De mundo non
sunt. sicut & ego non sum de mundo. Sanctifica eos
in ueritate. sermo tuus ueritas est. Sicut tu me
misisti in mundum & ego misi eos in mundum.
& pro eis ego sanctifico me ipsum. ut sint & ipsi sanctificati
in ueritate. Non pro his autem rogo tantum. sed &
pro his qui credituri sunt uerbum eorum in me.
ut omnes unum sint. sicut tu pater in me & ego
in te. ut & ipsi in nobis unum sint. ut mundus
credat quia tu me misisti. Et ego claritatem
quam dedisti mihi dedi eis. ut sint unum. sicut
& nos unum sumus. Ego in eis & tu in me. ut sint
consummati in unum. & cognoscat mundus quia
tu me misisti. & dilexisti eos sicut & me dilexisti.
Pater. quos dedisti mihi. uolo ut ubi ego sum &
illi sint mecum. ut uideant claritatem meam
quam dedisti mihi. quia dilexisti me. ante consti-
tutionem mundi.

Iohann
8. 42
Lxxviii

Pater iuste. & mundus te non cognouit. ego autem
te cognoui.

Et hi cognouerunt quia tu me misisti & notum
fieri eis nomen tuum & notum faciam. ut dilectio
qua dilexisti me in ipsis sit & ego in ipsis.

Hac cum dixisset ih̄c. **E**gressus est cum discipu
lis suis trans torrentem ubi erat ortus in quem in
trouit ipse & discipuli eius.

Sciebat autem & iudas qui tradebat eum locum.
quia frequenter ih̄c conuenerat illuc cū discipulis suis.

Iudas ergo cum accepisset cohortem & a pontifici
bus & phariseis ministros uenit illuc cum latronis
& facibus & armis.

Ih̄c itaq; sciens omnia que uentura erant super eum.
pessit & dicit eis Quem queritis? Responderunt
ei. Iam nalarenum. Dicit eis ih̄c. Ego sum.
Stabit autem & iudas qui tradebat eum cum
ipsis. Ut ergo dixit ego sum. abierunt retrorsū
& ceciderunt in terram. Iarum ergo interroga
uit eos. Quem queritis? Illi autem dixerunt.
Iam nalarenum. Respondit eis ih̄c. Dixi uobis.
quia ego sum. Si ergo me queritis. sinite hos ab
ire. Ut impleretur sermo quon dixit. Quia quos
dedisti mihi non peridi ex ipsis quemquam.

Symon ergo petrus habens gladium eduxit eum.
& percussit pontificis seruum & abscidit eius au
riculam dextram. Erat autē nom serui malchus.

Dixit ergo ih̄c petro. Mitte gladium in uaginam.

Lection
De ecclesia
De laudibus
Lection

Calicem quem dedit mihi pater non bibam illud.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Cohors ergo & tribunus & ministri iudeorum co-
prehenderunt ihm. & ligaverunt eum.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Et duxerunt eum ad annan primum. Erat enim
socer cayphe. qui erat pontifex anni illius. Erat
autem cayphas qui consilium dederat iudeis.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Sequitur autem ihm symon petrus & alius discipulis.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Discipulus autem ille erat notus pontifici. & intro-
iit cum illo in atrium pontificis.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Petrus autem stabat ad ostium foris.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Exiit ergo discipulus alius qui erat notus pontifi-
ci & dixit ostiari. & introduxit petrum.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Dicit ergo petro ancilla ostiaria. Numquid & tu
ex discipulis es hominis istius. Dicit ille. Non sum.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Stabant autem servi & ministri ad prunas quia
frigus erat. & calefaciebant se. Erat autem cum eis
& petrus stans & calefaciens se. Pontifex ergo in-
terrogavit ihm de discipulis suis. & de doctrina ei.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Respondit ei ihs. Ego palam locutus sum mundo.
ego semper docui in synagoga & in templo quo omnes
iudei conveniunt. & in occulto locutus sum nihil.

Lection
De ecclesia
De laudibus

Quid me interrogas. Interroga eos qui audierunt.
quid locutus sum ipsis. Ecce hi sciunt. quae
dixerim ego.

Hacc cum dixisset. unus assistens ministrorum de-

Lection
De ecclesia
De laudibus

dit alapam ih̄v̄ dicens. Sic respondes pontifici.

Respondit ei ih̄c. Si male locutus sum testimonium
phibe de malo. Si autem bene. quid me cedis.

Et misit cum annas ligatum ad cayphan pontificem.

Erat autem symon petrus stans & calefaciens se.

Dixerunt ergo ei. Numquid & tu ex discipulis eius
es. Negavit ille & dixit. Non sum. Dicit unus
ex servis pontificis. cognatus eius cuius abscedit
petrus auriculam. Nonne ego te vidi in orto cum illo.

Iterum ergo negavit petrus. Et statim gallus

cantavit. XIII.

ADDVCUNT ERGO IH̄M

ad caypha in pretorium. Erat autem mane.

Et ipsi non introierunt in pretorium ut non con
taminarentur. sed manducarent pascha. Exiit
pilatus ad eos foras & dixit. Quam accusationem
affertis adversus hominem hunc. Responderunt
& dixerunt ei. Si non esset hic malefactor. non
tibi tradidissimus eum. Dicit ergo eis pilatus.
Accipite eum vos & secundum legem vestram iudicate eum.
Dixerunt ergo ei iudei. Nobis non licet interfice
re quemquam. Ut sermo ih̄v̄ impleretur quem
dixit. Significans quam morte esset mortuus.

Introivit ergo iterum in pretorium pilatus & vo
cavit eum & dixit ei. Tu es rex iudeorum. Respon
dit ih̄c. At tu metipso hoc dicis. an alii tibi dixerunt

de me.

*Iohannes
12.12*

Respondit pilatus. Numquid ego iudeus sum?
Gens tua & pontifices tradiderunt te mihi. quid
fecisti? Respondit ihs. Regnum meum non est
de hoc mundo. Si ex hoc mundo esset regnum
meum. ministri mei utique decertarent ut non tra-

*Iohannes
12.13*

Sixit itaque ei pilatus. Ergo rex es tu? Respondit
ihs. Iudicis quia rex sum ego.

*Iohannes
12.14*

Ego in hoc natus sum & ad hoc ueni in mundum.
ut testimonium perhibeam ueritati. Omnis qui est
ex ueritate audit uocem meam. Dicit ei pilatus.
Quid est ueritas? Et cum hoc dixisset. iterum exiit
ad iudeos & dixit eis.

*Iohannes
12.15*

Ego nullam inuenio in eo causam.

*Iohannes
12.16*

Est autem consuetudo uobis ut unum dimittam
uobis in pascha. Uultis ergo dimittam uobis
regem iudeorum?

*Iohannes
12.17*

Clamauerunt rursum omnes dicentes. Non hunc.
sed barabbam. Erat autem barabbas latro.

*Iohannes
12.18*

Tunc ergo apprehendit pilatus ihm & flagella-
uit. Et milites plerentes coronam de spinis im-
posuerunt capiti eius & ueste purpurea circum-
dederunt eum & ueniebant ad eum & dicebant.
Aue rex iudeorum. Et dabant ei alapas.

*Iohannes
12.19*

Exit iterum pilatus foras & dicit eis. Ecce addu-
co uobis eum foras. ut cognoscatis quia in eo nulla

causam inuenio.

^{1. ioh. xxi. 17.}
^{2. ioh. xxi. 18.}
^{3. ioh. xxi. 19.}
Exit ergo ih̄c portans spinam coronam & pur-
purrum uestimentum. & dicit eis. Ecce homo.

^{1. ioh. xxi. 20.}
^{2. ioh. xxi. 21.}
^{3. ioh. xxi. 22.}
Cum ergo uidissent eum pontifices & ministri.
clamabant dicentes. Crucifige crucifige eum.

^{1. ioh. xxi. 23.}
^{2. ioh. xxi. 24.}
^{3. ioh. xxi. 25.}
Dicit eis pilatus. Accipite eum uos & crucifigite.

^{1. ioh. xxi. 26.}
^{2. ioh. xxi. 27.}
^{3. ioh. xxi. 28.}
Ego enim non inuenio in eo causam.

^{1. ioh. xxi. 29.}
^{2. ioh. xxi. 30.}
^{3. ioh. xxi. 31.}
Responderunt ei iudei. Nos legem habemus. &
secundum legem debet mori quia filiū dī se fecit.

^{1. ioh. xxi. 32.}
^{2. ioh. xxi. 33.}
^{3. ioh. xxi. 34.}
Cum ergo audisset pilatus hunc sermonem magis
timuit. & ingressus est in pretorium iterum. &
dicit ad ih̄m. Unde es tu? Ih̄c autem responsum
non dedit ei.

^{1. ioh. xxi. 35.}
^{2. ioh. xxi. 36.}
^{3. ioh. xxi. 37.}
Dicit ergo ei pilatus. Mihi non loqueris. Nescis quia
potestatem habeo crucifigere te. & potestatem
habeo dimittere te. Respondit ih̄c. Non haberes
potestatem aduersum me ullam. nisi tibi esset da-
tum desuper. Propterea qui tradidit me tibi. maior
peccatum habet. Exinde querbat pilatus di-
mittere eum. Iudei autem clamabant dicentes.
Si hunc dimittis. non es amicus cesaris. Omnis q̄
se regem facit. contradicit cesari. Pilatus ergo
cum audisset hos sermones adduxit foras ih̄m.
& sedit p̄ tribunali in loco qui dicitur lithostrotos.
hebraice autem gabatha. Erat autem parasceue
pasche. hora quasi sexta. Et dicit iudeis. Ecce rex

v̄r.

soror matris eius maria cleope & maria magda-
lene. Cum uidisset ergo ihc matrem & discipulū
quem diligebat. dixit matri sue. Mulier. ecce
filius tuus. Deinde dicit discipulo. Ecce mater
tua. Et ex illa hora accepit eam discipulus in sua.

Item
in
omni
dicitur

Postea sciens ihc quia omnia consummata sunt.
ut consummaretur scriptura. dicit. Sitio. Uas
ergo positum erat aceto plenum. Illi autē spongiam
plenam aceto hyssopo circumponentes obtule-
runt ori eius.

Item
in
omni
dicitur
Luce 23

Cum ergo accepisset ihc acetum. dixit. Consum-
matum est. Et inclinato capite tradidit spm.

Item
in
omni
dicitur

Iudei ergo quō pasceue erat ut non remanerent
in cruce corpora sabbato. erat enim magnus dies
ille sabbati. rogauerunt pilatum ut frangerent
eorum crura & tollerentur. Venerunt ergo mili-
tes. & primi quidem frangerunt crura & alterius
qui crucifixus est cum eo. Ad ihm autē cum uenis-
sent. ut uiderunt eum iam mortuum non frange-
runt eius crura. Sed unus militum lancea latus
eius aperuit. & continuo exiit sanguis & aqua.
Et qui uidit testimonium phibuit. & uerum ē
testimonium eius. Et ille scit quia uera dicit. ut
& uos credatis. Facta sunt enim hæc ut scriptura
impleretur. Os non comminuitis ex eo. Et alia iterū
scriptura dicit. Videbunt in quem transfixerunt.

Luc. 24.
Matth. 27.
Marc. 16.
Luc. 24.

Post haec autem rogavit pilatum ioseph ab arimathia eo quod esset discipulus ihu. occultas autem propter maiorem iudeorum ut tolleret corpus ihu. Et permisit pilatus. Venit ergo & tulit corpus ihu.

Luc. 24.
Matth. 27.

Venit autem & nichodemus qui uenerat ad ihm nocte primum ferens mixturam myrrae & aloes quasi libras centum.

Luc. 24.
Matth. 27.
Marc. 16.
Luc. 24.

Acceperunt ergo corpus ihu & ligauerunt cum linteis cum aromatibus sicut mos iudeis est sepe liri. Erat autem in loco ubi crucifixus est ortus & in orto monumentum nouum in quo nondum quisquam positus erat. Ibi ergo propter parasceuen iudeorum quia iuxta erat monumentum posuerunt ihm.

Luc. 24.
Matth. 27.
Marc. 16.
Luc. 24.

Vna autem sabbati maria magdalene uenit mane cum adhuc tenebret essent ad monumentum & uidit lapidem sublatum a monumento.

Luc. 24.
Matth. 27.

Cucurrit ergo ad symonem petrum & ad alium discipulum quem amabat ihc & dicit eis. Tulerunt domum de monumento & nescimus ubi posuerunt eum. Exit ergo petrus & ille alius discipulus & uenerunt ad monumentum. Currebant autem duo simul & ille alius discipulus praeuincit citius petro & uenit prior ad monumentum. Et cum se inclinasset uidit posita linteamina.

non tamen introiit. Venit ergo symon petrus
sequens eum. & introiit in monumentum. &
vidit lintamina posita. & sudarium quod fue-
rat sup caput eius non cum lintaminib; positum.
sed separatim inuolutum in unum locum. Tunc
ergo introiit & ille discipulus qui uenerat primus
ad monumentum. & uidit & credidit. Nondum
enim sciebant scripturam. quia oportere eum
a mortuis resurgere.

Abierunt ergo iterum ad semetipsos discipuli. Maria
autem stabat ad monumentum foris plorans.
Cum ergo fleret inclinauit se & prospexit in mo-
numentum. & uidit duos angelos in albis seden-
tes. unum ad caput & unum ad pedes ubi positum
fuerat corpus ih̄u.

Dicunt ei illi. Mulier. quid ploras? Dicit eis. Quia
tulerunt dñm meum. & nescio ubi posuerunt eum.
Hac cum dixisset. conuersa est retrorsum & uidit
ih̄m stantem. & nesciebat quia ih̄c est. Dicit ei ih̄c.
Mulier. quid ploras? quem queris? Illa existimans
quia ortulanus esset. dicit ei. Dñe. si tu sustulisti
eum. dicito mihi ubi posuisti eum. & ego eum tollā.
Dicit ei ih̄c. Maria. Conuersa illa. dicit ei. Rabbo-
ni. quod dicitur magister. Dicit ei ih̄c. Noli me
tangere. nondum enim ascendi ad patrem meum.
Vade autem ad fratres meos. & dic eis. Ascendo ad

patrem meum & patrem ur̄m. & dñm meum. &
dñm ur̄m. Venit maria magdalene annuncians
discipulis. quia uidi dñm. & hæc dixit mihi.

*Iohann
viii
la. cor. el*

Cum esset ergo sero die illo una sabbatorum & fo-
res essent clausæ. ubi erant discipuli congregati
ppter metum iudeorum. venit ih̄c & stetit in
medio. & dicit eis. Pax uobis. Et cum hoc dixis-
set. ostendit eis manus & latus.

*Iohann
viii
s. l. o. s*

Gausi sunt ergo discipuli. uiso dñō. Dixit ergo eis
iterum. Pax uobis. Sicut misit me pater. & ego
mitto uos. Hoc cum dixisset. insufflauit. & dixit
eis. Accipite sp̄m sc̄m.

*Iohann
viii
d. l. o. s*

Quorum remisistis peccata remittuntur eis. &
quorum retinueritis retenta sunt.

*Iohann
viii
s. l. o. s*

Thomas autem unus ex duodecim qui dicitur didi-
mus. non erat cum eis quando uenit ih̄c. Dixer̄
ergo ei alii discipuli. Vidimus dñm. Ille aut̄ dixit
eis. Nisi uidero in manibus eius fixuram clauorum.
& mittam digitum meum in locum clauorum.
& mittam manum meam in latus eius n̄ credam.

*Iohann
viii
la. cor. el*

Et post dies octo. iterum erant discipuli eius intus.
& thomas cum eis. Venit ih̄c ianuis clausis. & ste-
tit in medio & dixit. Pax uobis. Deinde dicit
thome. Infer digitum tuum huc & uide manus
meas. & affer manum tuam & mitte in latus meum.
& noli esse incredulus sed fidelis. Respondit

Ethomas & dixit ei. Dñs meus & dñs meus.
 Oicit ei ih̄c. Quia uidisti me credidisti. beati qui
 non uiderunt & crediderunt. Multa quidem
 & alia signa fecit ih̄c in conspectu discipuloru
 suorum. que non sunt scripta in libro hoc. Hec
 autem scripta sunt ut credatis quia ih̄c est xpc
 filius di. Et ut credentes uitam habeatis in
 nomine eius.

Postea manifestauit se iterum ih̄c ad mare tybe
 riadis. manifestauit autem sic. Erant simul
 symon petrus & thomas qui dicitur didimus.
 & nathanael qui erat achana galilee. & filii ze
 bedei. & alii ex discipulis eius duo. Oicit eis sy
 mon petrus. Vado piscari. Dicunt ei. Uenimus
 & nos tecum. Et exierunt & ascenderunt na
 uim. & illa nocte nihil prindiderunt. Mane
 autem iam facto. stetit ih̄c in litore. non tamen
 cognouerunt discipuli. quia ih̄c est. Dicit ergo
 eis ih̄c. Pueri. numquid pulmentarium habetis.
 Responderunt ei. Non. Oicit eis. Mittite index
 trem nauis recte. & inuenietis. Miserunt ergo.
 & iam non ualebant illud trahere pro multitu
 dine piscum.

Dicit ergo discipulus ille quem diligebat ih̄c petro.
 Dñs est. Symon petrus cum audisset quia dñs ē
 tunc se succinxit se. erat enim nudus. & misit se.

in mare. Alii autem discipuli nauigio uenerunt.
Non enim longe erant a terra. sed quasi cubitis du-
centis. habentes rete piscium.

Ut ergo descenderunt in terram uiderunt primas
positas. & piscem superpositum & panem. Dicit eis
ih̄c. Afferte de piscibus. quos prendidistis nunc.

Ascendit symon petrus. & traxit rete in terram ple-
num magnis piscibus. centum quinquaginta
tribus. Et cum tanti essent. non est scissum rete.

Dicit eis ih̄c. Venite prandere.

Et nemo audebat discumbentium interrogare eū.
taquis es? Sciens quia dñs est.

Et uenit ih̄c & accepit panem & dat eis.
& piscem similiter.

Hoc iam tertio manifestatus est ih̄c discipulis suis.
cum resurrexisset a mortuis. Cum ergo prandis-
sent. dicit symoni petro ih̄c. Symon iohannis
diligis plus his?

Dicit ei. Etiam dñe. tu scis quia amo te.

Dicit ei. Pisce agnos meos.

Dicit ei iterum. Symon iohannis diligis me? At-
tuli. Etiam dñe. tu scis quia amo te. Dicit ei.
Pisce agnos meos.

Dicit ei tertio. Symon iohannis amas me? Con-
tristatus est petrus quia dixit ei tertio amas me.
& dicit ei. Dñe. tu omnia scis. tu scis quia amo te.

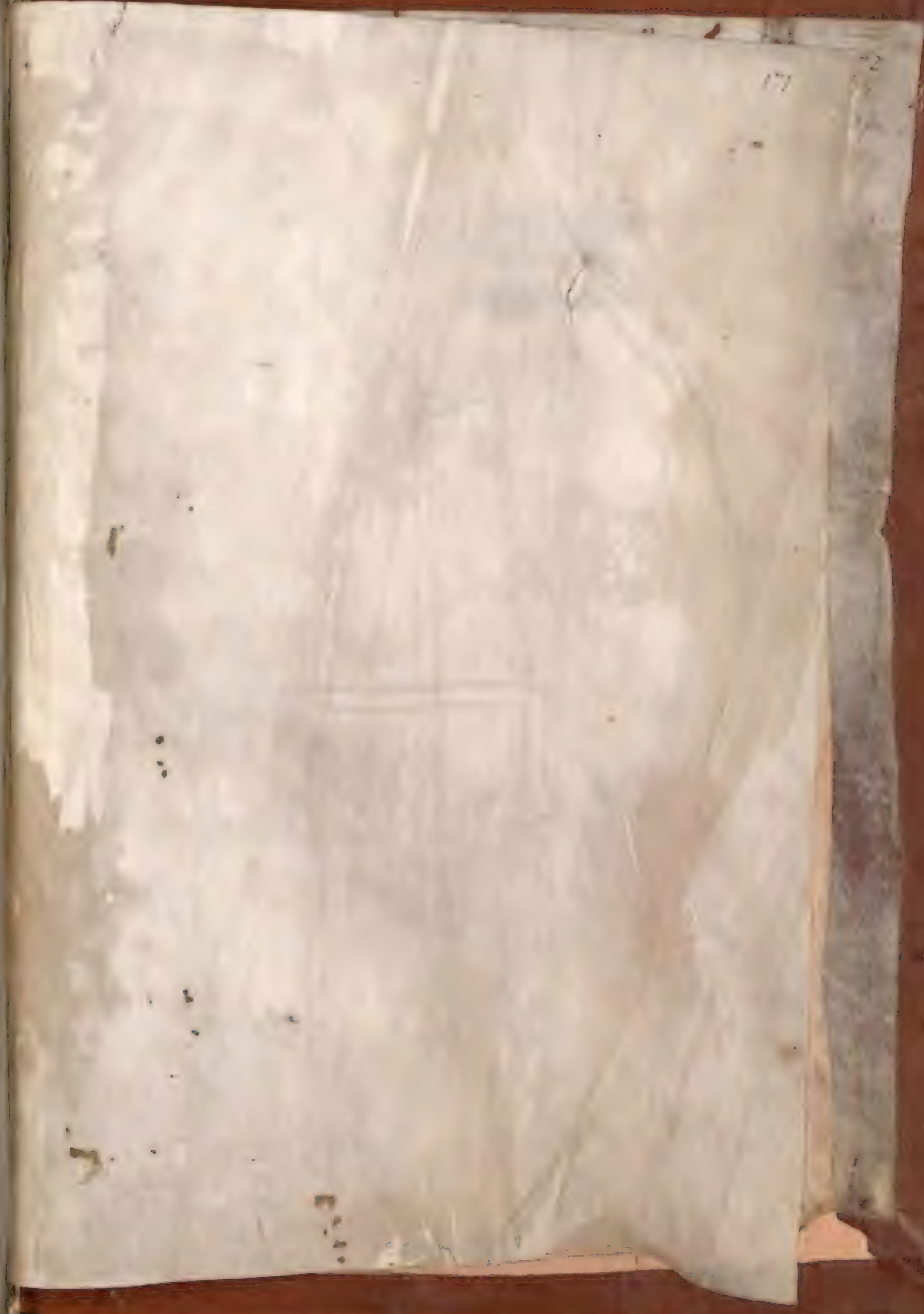
Dicit ei. Pascere oues meas.

Amen amen dico tibi. cum esses iunior cingebas te
& ambulabas ubi uolebas. Cum autem senueris
extendes manus tuas & alius te cinget. & ducet
quo non uis. Hoc autem dixit. significans quia
morte clarificaturus esset dominus. Et cum hoc dix-
isset. dicit ei. Sequere me. Conuersus petrus.
uidit illum discipulum quem diligebat. in se
quentem. qui & reuoluit in cena super pectus eius
& dixit. Domine quis est qui tradet te? Hunc ergo
cum uidisset petrus. dicit ihesu. Domine. hic autem quid?
Dicit ei ihesus. Si sic cum uolo manere donec ueniam.
quid ad te? Tu me sequere. Exiit ergo sermo
iste inter fratres. quia discipulus ille non mortuus.
Et non dixit ei ihesus quia non mortuus. sed si cum
uolo manere donec ueniam quid ad te. Hic est
discipulus qui testimonium perhibet de his. & scrip-
sit haec. Et scimus quia uerum est testimonium
eius. Sunt autem & alia multa quae fecit ihesus.
quae si scribantur per singula. nec ipsum arbitror
mundum capere eos qui scribendi sunt libros.

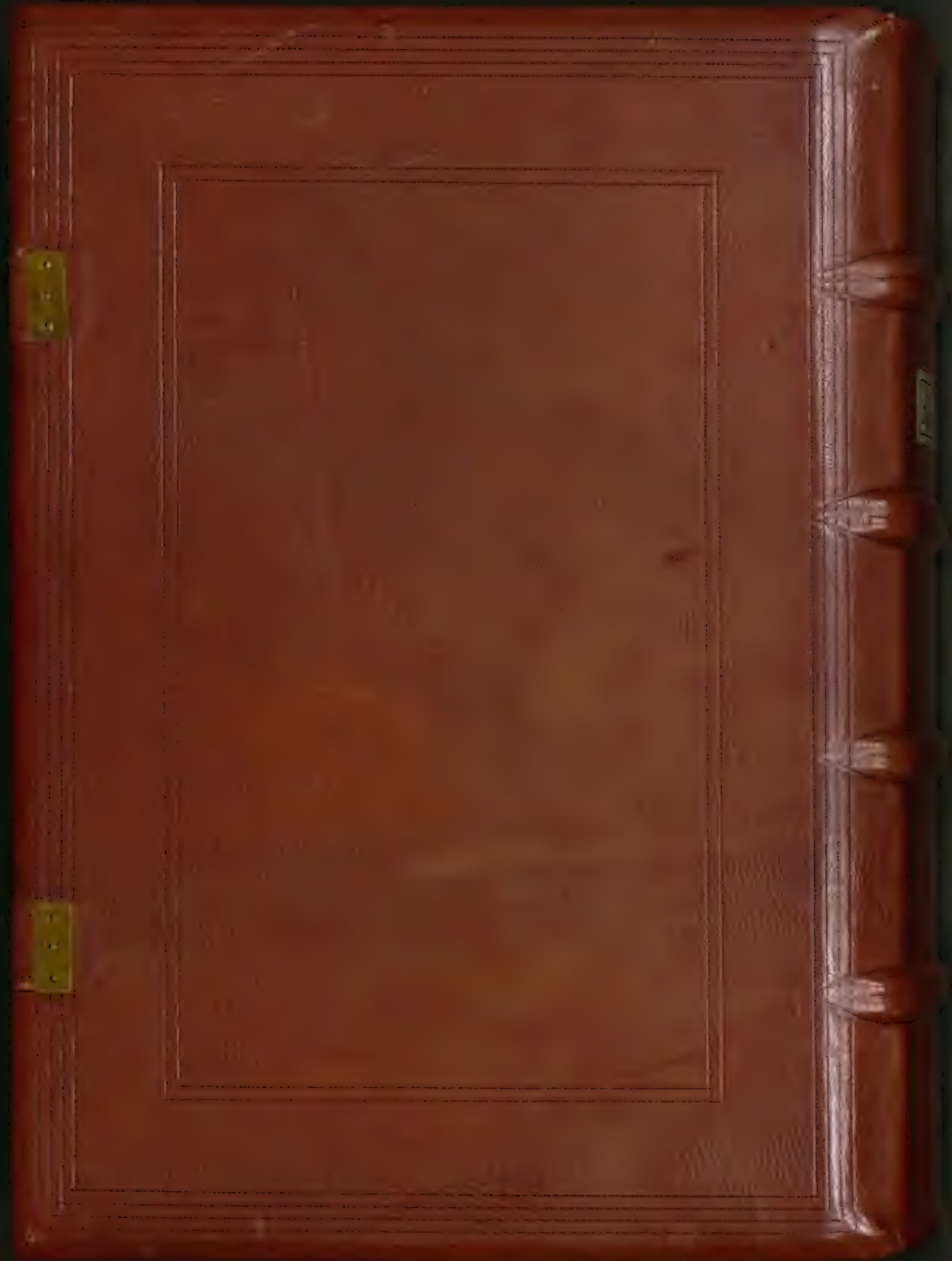
Sum vite norma . Dentatis et inclita forma
Qua me vi fraude tulerit . ferat sine laude
Nunq̃ sanct̃ . bati : i miser igne cremetur

Faint handwritten text, possibly a library or ownership mark.

*Jan 11
181
13*

Se 2274. ...
1. ...
2. ...

Cod. lat.
23343

